

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΡΠΒ'

Πέμπτη 8 Σεπτεμβρίου 2022

ΘΕΜΑΤΑ

A. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Επικύρωση Πρακτικών, σελ. 19302
2. Άδεια απουσίας της Βουλευτού κ. Μ. Κεφάλα, σελ. 19294
3. Επί διαδικαστικού θέματος, σελ. 19257, 19261, 19264, 19268, 19269, 19271, 19273, 19274, 19275, 19277, 19279, 19281, 19282, 19283, 19295, 19296, 19297, 19300
4. Επί προσωπικού θέματος, σελ. 19283

B. ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

1. Ανακοίνωση του δελτίου επικαίρων ερωτήσεων της Παρασκευής 9 Σεπτεμβρίου 2022, σελ. 19257

Γ. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

1. Μόνη συζήτηση και ψήφιση επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού: «Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης της Αθήνας, του Μητροπολιτικού Μουσείου Τέχνης της Νέας Υόρκης και του Ινστιτούτου Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού του Ντελαγουέρ, σχετικά με την επιστροφή στην Ελλάδα, ιδιωτικής συλλογής εκατόν εξήντα μίας (161) αρχαιοτήτων του Κυκλαδικού Πολιτισμού, ευρισκόμενης στη Νέα Υόρκη και την έκθεση αυτής στο Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης», σελ. 19257 - 19302

2. Κατάθεση Εκθέσεων Διαιτησίας Επιτροπής:

Η Διαιτητική Επιτροπή Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών Υποθέσεων καταθέτει τις εκθέσεις της επί των σχεδίων νόμων του Υπουργείου Εξωτερικών:

Α. «Κύρωση του Πρωτοκόλλου στη Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Φινλανδίας», σελ. 19277

Β. «Κύρωση του Πρωτοκόλλου στη Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού για την προσχώρηση του Βασιλείου της Σουηδίας», σελ. 19277

3. Κατάθεση σχεδίου νόμου:

Οι Υπουργοί Επικρατείας, Οικονομικών, Εθνικής Άμυνας, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών κατέθεσαν στις 8-9-2022 σχέδιο νόμου: «Κύρωση της από 9-8-2022 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου "Επείγουσες διατάξεις για την ενίσχυση της ακεραιότητας στη λειτουργία της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών"», σελ. 19294

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΝΤΕΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Χ. , σελ. 19294 - 19302
ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ Ν. , σελ. 19257 - 19269
ΜΠΟΥΡΑΣ Α. , σελ. 19269 - 19281
ΣΑΚΟΡΑΦΑ Σ. , σελ. 19281 - 19294

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

A. Επί διαδικαστικού θέματος:

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Χ. , σελ. 19295, 19296, 19297, 19300
ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Κ. , σελ. 19283
ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ Ν. , σελ. 19257, 19261, 19264, 19268
ΚΑΛΛΙΑΝΟΣ Ι. , σελ. 19281
ΛΙΑΚΟΥΛΗ Ε. , σελ. 19281, 19282

ΜΠΟΥΚΩΡΟΣ Χ. , σελ. 19282, 19283
ΜΠΟΥΡΑΣ Α. , σελ. 19269, 19271, 19273, 19274, 19275, 19277, 19279
ΣΑΚΟΡΑΦΑ Σ. , σελ. 19281, 19282, 19283
ΣΚΟΥΡΟΛΙΑΚΟΣ Π. , σελ. 19257

B. Επί προσωπικού θέματος:

ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Κ. , σελ. 19283
ΜΠΟΥΚΩΡΟΣ Χ. , σελ. 19283

Γ. Επί του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού:

ΑΚΤΥΠΗΣ Δ. , σελ. 19280
ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ Χ. , σελ. 19289
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ Α. , σελ. 19259, 19260, 19261, 19269, 19271, 19297

ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Σ. , σελ. 19264
ΑΥΓΕΡΙΝΟΠΟΥΛΟΥ Δ. , σελ. 19293
ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ Χ. , σελ. 19288
ΒΡΟΥΤΣΗΣ Ι. , σελ. 19273, 19274
ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Κ. , σελ. 19279, 19283
ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ Κ. , σελ. 19266, 19268
ΔΕΛΗΣ Ι. , σελ. 19275, 19276
ΔΙΓΑΛΑΚΗΣ Β. , σελ. 19287
ΚΑΛΛΙΑΝΟΣ Ι. , σελ. 19281, 19284
ΚΑΣΙΜΑΤΗ Ε. , σελ. 19294, 19295, 19299
ΚΑΤΡΙΝΗΣ Μ. , σελ. 19283
ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Δ. , σελ. 19261, 19296

ΚΩΤΣΟΣ Γ. , σελ. 19286
ΛΙΑΚΟΥΛΗ Ε. , σελ. 19281, 19282
ΛΙΟΥΠΗΣ Α. , σελ. 19292
ΜΑΡΚΟΥ Κ. , σελ. 19285
ΜΕΝΔΩΝΗ Σ. , σελ. 19266, 19268, 19269, 19271, 19274, 19276, 19298, 19299

ΜΠΟΥΚΩΡΟΣ Χ. , σελ. 19282, 19283
ΠΙΠΙΛΗ Φ. , σελ. 19257, 19259, 19260, 19297
ΣΚΟΝΔΡΑ Α. , σελ. 19286
ΣΚΟΥΡΛΕΤΗΣ Π. , σελ. 19272, 19274
ΣΚΟΥΡΟΛΙΑΚΟΣ Π. , σελ. 19274, 19275
ΣΥΝΤΥΧΑΚΗΣ Ε. , σελ. 19263
ΣΥΡΜΑΛΕΝΙΟΣ Ν. , σελ. 19295
ΤΖΟΥΦΗ Μ. , σελ. 19291
ΦΙΛΗΣ Ν. , σελ. 19290
ΦΩΤΗΛΑΣ Ι. , σελ. 19293
ΧΗΤΑΣ Κ. , σελ. 19277

Δ. ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ:

ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ Ν. , σελ. 19268

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΒΟΥΛΗΣ

ΙΗ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΟΔΟΣ Γ'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΡΠΒ'

Πέμπτη 8 Σεπτεμβρίου 2022

Αθήνα, σήμερα στις 8 Σεπτεμβρίου 2022, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10.11' συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε ολομέλεια για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Α' Αντιπροέδρου αυτής κ. **ΝΙΚΗΤΑ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗ**.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

(ΕΠΙΚΥΡΩΣΗ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ: Σύμφωνα με την από 7-9-2022 εξουσιοδότηση του Σώματος επικυρώθηκαν με ευθύνη του Προεδρείου τα Πρακτικά της ΡΠΑ' συνεδριάσεώς του, της Τετάρτης 7 Σεπτεμβρίου 2022 σε ό,τι αφορά την ψήφιση στο σύνολο του σχεδίου νόμου: «Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/770 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2019, σχετικά με ορισμένες πτυχές που αφορούν τις συμβάσεις για την προμήθεια ψηφιακού περιεχομένου και ψηφιακών υπηρεσιών (L136), καθώς και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/771 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2019, σχετικά με ορισμένες πτυχές που αφορούν τις συμβάσεις για τις πωλήσεις αγαθών, την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/2394 και της Οδηγίας 2009/22/ΕΚ, και την κατάργηση της Οδηγίας 1999/44/ΕΚ (L136) και λοιπές διατάξεις»)

Πριν εισέλθουμε στη νομοθετική εργασία επιτρέψτε μου πρώτα να ανακοινώσω στο Σώμα το δελτίο επικαίρων ερωτήσεων της Παρασκευής 9 Σεπτεμβρίου 2022.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ (Άρθρο 130 παράγραφος 5 του Κανονισμού της Βουλής)

1. Η με αριθμό 6212/245/4-7-2022 ερώτηση και αίτηση κατάθεσης εγγράφων του Βουλευτή Β2' Δυτικού Τομέα Αθηνών του ΜΕΡΑ25 κ. Κρίτωνα - Ηλία Αρσένη προς τον Υπουργό Τουρισμού, με θέμα: «Άκυρες μελέτες, άγνωστα έργα προϋπολογισμού 2.700.000 και αναθέσεις σε άγνωστους και ανομολογητους μελετητές στο Ναυάγιο Ζακύνθου».

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εισερχόμαστε στη συμπληρωματική ημερήσια διάταξη της

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Συζήτηση και ψήφιση ενιαία επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού: «Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης της Αθήνας, του Μητροπολιτικού Μουσείου Τέχνης της Νέας Υόρκης και του Ινστιτούτου Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού του Ντελαγουέρ, σχετικά με την επιστροφή στην Ελλάδα, ιδιωτικής συλλογής εκατόν εξήντα μίας (161) αρχαιοτήτων του Κυκλαδικού Πολιτισμού, ευρισκόμενης στη Νέα Υόρκη και την έκθεση αυτής στο Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης».

Το νομοσχέδιο ψηφίστηκε στη Διαρκή Επιτροπή κατά πλειοψηφία και εισάγεται προς συζήτηση στη Βουλή με τη διαδικασία του άρθρου 108 του Κανονισμού της Βουλής. Ωστόσο, μετά την απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων της 7ης Σεπτεμβρίου 2022, προτείνω να λάβουν τον λόγο όλοι οι εισηγητές και οι ειδικοί αγορητές για δεκαπέντε λεπτά, οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι που επιθυμούν, να μιλήσουν για δώδεκα λεπτά και δύο δωδεκαμελείς κύκλοι ομιλητών με τη γνωστή αναλογία πέντε Βουλευτές από τη Νέα Δημοκρατία, τρεις από τον ΣΥΡΙΖΑ, ένας από το Κίνημα Αλλαγής, ένας από το ΚΚΕ, ένας από την Ελληνική Λύση και ένας από το ΜΕΡΑ25, για επτά λεπτά. Δηλαδή, είκοσι τέσσερις Βουλευτές συνολικά.

Η ψηφοφορία θα γίνει μετά το τέλος της συζήτησης.

Επί της διαδικασίας υπάρχει κάποιο πρόβλημα;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (ΠΑΝΟΣ) ΣΚΟΥΡΟΛΙΑΚΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, για κάθε κύκλο ήταν οι ομιλητές που αναφέρατε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Ναι, τρεις και τρεις. Έξι συνολικά, συν ο Κοινοβουλευτικός σας Εκπρόσωπος.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (ΠΑΝΟΣ) ΣΚΟΥΡΟΛΙΑΚΟΣ: Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Τον λόγο έχει η εισηγήτρια της Νέας Δημοκρατίας κ. Φωτεινή Πιπιλή για δεκαπέντε λεπτά.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΠΙΠΙΛΗ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η επίτευξη του στόχου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, για την οριστική απόκτηση ενός άγνωστου -έως πριν δύο χρόνια- θησαυρού της ιδιωτικής συλλογής, εκατόν εξήντα μίας μοναδικών αρχαιοτήτων της κυκλαδικής περιόδου, ολοκληρώνεται σήμερα, με την κύρωση με νόμο, της συμφωνίας μεταξύ του ΥΠΠΟΑ, του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης της Αθήνας, του «ΜΕΤ» της Νέας Υόρκης και του Ιδρύματος Αρχαιοελληνικού Πολιτισμού του Ντελαγουέρ.

Η νικηφόρος δίχρονη μεθοδική προσπάθεια από την ίδια την Υπουργό, Λίνα Μενδώνη, τα στελέχη του Υπουργείου, την Πρόεδρο του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης κ. Σάντρα Μαρινοπούλου, των νομικών από την Ελλάδα και την Αμερική, της νομικής συμβούλου του ελληνικού κράτους, έγινε δεκτή με ιδιαίτερη ικανοποίηση από τους Έλληνες πολίτες και -όπως αναμένετο- έγινε στόχος σκληρής -άνευ ουσιαστικών επιχειρημάτων- υπερβολικής και ενίοτε προσβλητικής κριτικής από την Αντιπολίτευση.

Θα απαντήσω στην κριτική αργότερα, αλλά τώρα απευθυνόμενη στον άμεσα ενδιαφερόμενο, τον Έλληνα πολίτη, θα περιγράψω την απίστευτη αυτή ιστορία, που όπως είπα και στην πρωτολογία μου στην επιτροπή, εμπεριέχει στοιχεία σεναρίου με πλούτο, διασημότητες, κρυμμένους θησαυρούς και εκπλήξεις.

Υπάρχει, λοιπόν, εν ζωή ένας Αμερικανοεβραίος μεγιστάνας

του πλούτου, Λέοναρντ Στερν -το όνομά του- ο οποίος κλεισμένος στον πολυτελή του βίο, απολάμβανε στο ημίφως της μυστικότητας αυτόν τον θησαυρό του, τον οποίο τώρα πια αποκτά η πατρίδα μας.

Κάποια στιγμή, για τους δικούς του λόγους, αποφάσισε να δωρίσει, ώστε να εκτίθεται εφεξής στο «MET» της Νέας Υόρκης, την καλά κρυμμένη συλλογή του.

Ως γείτονας του «MET», διέσχισε απλώς την 5^η Λεωφόρο και ανακοίνωσε, στους υπεύθυνους του μουσείου, την πρόθεσή του.

Έκπληκτο το μουσείο του ανακοίνωσε ευγενικά πως δεν μπορεί να δεχθεί αυτή τη συγκλονιστική προσφορά, διότι οι εκατόν εξήντα μία αρχαιότητες του κυκλαδτικού πολιτισμού είναι κυρίως της Ελληνικής Δημοκρατίας.

Εδώ θα ανοίξω μια παρένθεση. Αν αυτό είχε συμβεί στο απώτερο παρελθόν, η συλλογή θα ήταν ήδη εκτεθειμένη σε οποιοδήποτε μουσείο του κόσμου, γιατί δεν υπήρχε παλαιότερα -όταν άρχισαν αυτές οι περιφημες συλλογές και από τον 19^ο αιώνα και μετά- η παγκόσμια προστασία των αρχαιοτήτων, γιατί δεν υπήρχε από την εποχή των περιηγητών του δέκατου όγδοου αιώνα και εντεύθεν, και υπήρχε αντίθετα η άνηση της αρχαιοκαπηλίας, ο εμπλουτισμός κορυφαίων μουσείων, αλλά κυρίως ιδιωτικών συλλογών από προϊόντα αρχαιοκαπηλίας, από την τεράστια πώληση και αγορά σπουδαίων ευρημάτων, από ντόπιους και περαστικούς.

Το πρώτο τεράστιο βήμα έγινε με τη Σύμβαση της Ουνέσκο το 1970, σύμβαση σχετικά με τα «ληφθέντα μέτρα για την απαγόρευση και παρεμπόδιση της παράνομης εισαγωγής, εξαγωγής και μεταβίβασης της κυριότητας πολιτιστικών αγαθών». Παρίσι 1970, όπου σύμφωνα με το άρθρο 7, υποδεικνύεται στα κράτη η διπλωματική οδός για τη διεκδίκηση της επιστροφής κλαπέντων αντικειμένων.

Τώρα, δεν χρειάζεται να σας εξηγήσω τι σημαίνουν, όχι μόνο σε κόστος και χρόνο, αλλά και σε αποτέλεσμα, οι δικαστικές διεκδικήσεις που ορισμένοι προτείνετε με έμφαση.

Προτείνω, λοιπόν, σε εσάς τους λαλίστατους και επιθετικούς, να το διαβάσετε το άρθρο αυτό, καθώς υποδεικνύει τη διπλωματική οδό, όπως έγινε και στην περίπτωση την οποία συζητάμε σήμερα.

Αυτή τη σύμβαση ακολουθεί και η Ιντερπόλ, όπως και όλες οι δικαστικές αρχές. Η δε Ελλάδα- να το τονίσουμε αυτό- μόλις το 2008, θύμα του ανεξέλεγκτου, διαχρονικά, εμπορίου αρχαιοκαπηλίας, θωρακίστηκε με τον ν.3658, όπου και ιδρύθηκε η Διεύθυνση Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών, ενώ έχει αναγνωριστεί ο ελληνικός νόμος, ως ο πιο αυστηρός, ο νόμος, δηλαδή, περί αρχαιοτήτων.

Βασισμένη σε όλα αυτά που προανέφερα, η ηγεσία του ΥΠΠΟ, φυσικά με την αυστηρή συνδρομή κρατικών λειτουργιών του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και από κοινού με το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης Αθηνών, βρήκε την πιο πρόσφορη λύση, για να αποκτήσει, τελικά, η Ελλάδα, οριστικά, αυτήν την συλλογή, χωρίς δικαστικές, χρονοβόρες -αμφιβόλου, μάλιστα, αποτελεσματικότητας- διεκδικήσεις. Ποιος είναι ο τρόπος;

Το Υπουργείο ως εκπρόσωπος του ελληνικού δημοσίου που είναι ο αποκλειστικός κύριος των ελληνικών αρχαιοτήτων αναγνωρίζει το μη κερδοσκοπικό νομικό πρόσωπο Ινστιτούτο Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού με έδρα το Ντελαγουέρ των ΗΠΑ και με σκοπό αποκλειστικό την προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ελλάδας ως κάτοχο μιας συλλογής εκατόν εξήντα μίας σπάνιων αρχαιοτήτων του Κυκλαδικού Πολιτισμού, η οποία παραχωρήθηκε στο Ινστιτούτο αυτό από τον ιδιώτη συλλέκτη που είχε μέχρι τώρα αυτήν την άγνωστη παγκοσμίως κρυφή συλλογή.

Για να το κάνω λιανά, αφού το «MET» δεν μπορούσε να αποκτήσει νομίμως τη συλλογή «Στερν» γιατί αναγνώριζε την κυριότητα του ελληνικού κράτους, συστάθηκε αυτό το Ινστιτούτο του Ντελαγουέρ, οπότε ο ιδιώτης χάρισε σε αυτό τη συλλογή του, αντί παραδείγματος χάριν να πάει να την πουλήσει σε άλλο ζάμπλουτο συλλέκτη, χωρίς να το πάρουμε γενικώς και αυτό χαμπάρι -όπως δεν ξέραμε ότι υπήρχε η συλλογή του- ή το απλούστερο να την κληρονομήσουν τα παιδιά του, οπότε και πάλι δεν θα είχαμε πάρει εμείς χαμπάρι και δεν θα είχαμε τελικά έστω και με χρονική κάποια καθυστέρηση τη συλλογή.

Να τονίσω εδώ πριν συνεχίσω ότι χάρη στην ενημέρωση που έκανε το «MET» της Νέας Υόρκης στον ελληνικό ΥΠΟ λαό αμέσως μετά την προσφορά του ιδιώτη συλλέκτη οργανώθηκε το Υπουργείο μας και μάλιστα τονίζω ξανά για την απόκτηση μιας συλλογής που υπήρχε για δεκαετίες και δεν την γνώριζε κανείς μας.

Περνάμε τώρα στο τρόπο επιστροφής στην Ελλάδα της συλλογής «Στερν» την επαύριο της κύρωσης της συμφωνίας αρχίζει στην Αμερική το αμπαλάρισμα με δαπάνες του «MET» δεκαπέντε εμβληματικών ειδωλίων και η μεταφορά τους στην Ελλάδα για πρώτη παγκόσμια έκθεση προς το κοινό για το διάστημα ενός έτους 1-11-2022 έως 31-10-2023 στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης στην Αθήνα. Στην κύρωση προβλέπεται η διαμόρφωση αίθουσας στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης με έξοδα του συλλέκτη προς έκθεση της συλλογής προσωρινή όπου θα υπάρχει διαχρονικά έως ότου επιστρέψουν οριστικά σταθερή επιτυχία ένδειξη της ιδιοκτησίας του ελληνικού κράτους και του κυριαρχικού εκ μέρους του δανεισμού της συλλογής και η ταμπέλα θα γράφει με μεγάλα γράμματα: «Ελληνική Δημοκρατία, ΥΠΟΑ Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης Αθήνα, δάνειο κυκλαδικής τέχνης προς το «MET»». Σε αυτήν την αίθουσα θα εκτεθούν οι εκατόν εξήντα μία αρχαιότητες για δέκα χρόνια.

Να υπενθυμίσω το βασικότερο όλων ότι με αυτόν τον τρόπο η Ελλάδα αποκτά οριστικά μια σπάνια συλλογή την οποία μέχρι πριν δύο χρόνια δεν την γνώριζε και θα μπορούσε εκ των πραγμάτων να μην τη γνωρίσει και φυσικά να την αποκτήσει ποτέ. Δεκαπέντε αρχαιότητες έρχονται εμβληματικές στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης. Επιστρέφουν στο Μητροπολιτικό Μουσείο. Εκεί εκτίθενται μέχρι το 2033 και μετά ανά πενταετία θα έρχονται οριστικά στην Ελλάδα, όπου θα εκτίθενται σε μουσεία που θα επιλέξει το αρμόδιο Υπουργείο Πολιτισμού, ώστε μέχρι το 2048 θα έχει έρθει οριστικά η σπάνια αυτή συλλογή στην κυριότητα του ελληνικού κράτους και στη θέαση του παγκόσμιου, αλλά κυρίως ελληνικού κοινού.

Επιπροσθέτως, η Ελλάδα αποκτά ένα παγκόσμιο χώρο ανάδειξης του πολιτισμού στο «MET» της Νέας Υόρκης γι' αυτό το διάστημα που θα το φιλοξενήσει. Να τονίσουμε εδώ ότι ειδικότερα η κυκλαδική τέχνη θεωρείται παγκοσμίως το προοίμιο της μοναδικότητας του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού.

Θα επαναλάβω και εδώ την προσωπική μου πεποίθηση και εμπειρία πως η παγκοσμιοποίηση της τέχνης μέσω των μουσείων είναι το πιο σημαντικό βήμα για την πρώτη επαφή του πολίτη του κόσμου με τους πολιτισμούς χωρών που πιθανότατα αρχικά να μην γνωρίζει καν πού βρίσκονται στον χάρτη. Γι' αυτό και είναι στην σύγχρονη εποχή απαραίτητες οι αποστολές και τα δάνεια έργων τέχνης από χώρα σε χώρα, γιατί η επιτόπια μελέτη οδηγεί τις περισσότερες φορές τη θέληση του επισκέπτη να επισκεφθεί ακριβώς αυτές τις χώρες δημιουργούς. Διότι -να μην το ξεχνάμε- δεν είναι όλοι οι πολίτες του κόσμου ενημερωμένοι από την αρχή για το μεγαλείο του ελληνικού αρχαίου πολιτισμού και αρκεί για παράδειγμα ένα αγγείο ή ένα ειδώλιο διαφόρων εποχών εκτεθειμένο ακόμα παραδείγματος χάριν και στο καινούργιο Μουσείο του Κατάρ. Έτσι το βλέπει, εντυπωσιάζεται, αρχίζει να ασχολείται και είναι αυτονόητο καταλήγει κάθε φορά στην Ελλάδα. Δεν είναι ο τουρισμός μόνο η ομπρέλα που διαθέτουμε και ο ήλιος. Έχει αποδειχθεί από την επισκεψιμότητα των αρχαιολογικών χώρων και κυρίως του Μουσείου της Ακροπόλεως και του ίδιου του Βράχου της Ακροπόλεως ότι ακόμα και ο πιο χαμηλής μορφωτικής στάθμης πολίτης θα προσκυνήσει αυτό το παγκόσμιο αναγνωρισμένο αριστούργημα.

Εμπεριέχονται στη συμφωνία σημαντικότερα που αφορούν κυρίως τους αρχαιολόγους, όπως κάθε τρία χρόνια υποτροφία για Έλληνες αρχαιολόγους για τη μελέτη ειδικά του Κυκλαδικού Πολιτισμού, η παραγωγή σε ελληνική και αγγλική γλώσσα υψηλής ποιότητας οπτικοακουστικού εκπαιδευτικού υλικού που θα προβάλλεται στην αίθουσα της συλλογής του «MET», καθώς και η συνεργασία μεταξύ του ΥΠΟ και του «MET» στον τομέα της συντήρησης εκπαίδευσης, αλλά κυρίως και στην ανάπτυξη συνεργιών σε αρχαιολογικές εργασίες στο πεδίο, κάτι που πρέπει να θυμίσουμε από τις αμερικανικές, αυστριακές, γερμανικές, βρετανικές, γαλλικές αρχαιολογικές υπηρεσίες που βοήθησαν το ελ-

ληνικό κράτος τότε που δεν μπορούσε -γιατί τώρα δεν τους έχει ανάγκη- για να αναδείξουν τον ελληνικό πολιτισμό που ήταν θαμμένος επί αιώνες.

Ένα πολύ σημαντικό που περιέχεται στη συμφωνία είναι ο καθορισμός των δικαστηρίων της Αθήνας ως αρμοδίων δικαστηρίων για την επίλυση τυχόν διαφορών από την προς κύρωση συμφωνία, καθώς και ο καθορισμός της ελληνικής νομοθεσίας ως εφαρμοστέου δικαίου για την επίλυση τυχόν διαφορών από την προς κύρωση συμφωνία.

Ολοκληρώνοντας την παρουσία των βασικότερων στοιχείων της συμφωνίας οφείλω να ενημερώσω τον ελληνικό λαό ότι όλη αυτή η διαδικασία, παρά τις ακριβές ιδιαιτερότητές της, δεν επιβαρύνει το ελληνικό δημόσιο και όπως τονίζεται στην έκθεση του Γενικού Λογιστηρίου αυτό ακριβώς ότι δεν επιβαρύνεται το ελληνικό κράτος, παρά μόνο εκεί μια ένδειξη μετά το 2049 που θα επιστρέψει οριστικά η συλλογή να μοιραστούν τα κόστη το τότε ελληνικό κράτος, το τότε ελληνικό Υπουργείο και το τότε μητροπολιτικό μουσείο.

Καταλήγοντας, θέλω να εκφράσω δημόσια τα συγχαρητήριά μου για τις εθνικές προσπάθειες της Υπουργού και των λοιπών συντελεστών για την απόκτηση μιας άγνωστης ιδιωτικής συλλογής που εμπλουτίζει με την αναμφισβήτητη μοναδικότητα αυτής της συλλογής.

Να τα κάνουμε ένα ρεζουμέ. Επαναπατριζεται χωρίς αντιδικία και χωρίς καμμία απολύτως οικονομική επιβάρυνση του ελληνικού δημοσίου μεγάλος αριθμός άγνωστων έως χθες αρχαιοτήτων. Εξασφαλίζεται η παγκόσμια προβολή της σπάνιας αυτής συλλογής με την έκθεση για έναν χρόνο στο Κυκλαδίτικο Μουσείο της Αθήνας, Δηλώνεται η ιδιοκτησία του ελληνικού κράτους επί της συλλογής.

Ολοκληρώνοντας, θα απαντήσω επιγραμματικά σε κάποια και προσβλητικά θα έλεγα επιχειρήματα από την Αντιπολίτευση. Στο 1.27' της ομιλίας της η κ. Σία Αναγνωστοπούλου αναφέρθηκε ότι δεν θα μιλάμε για ειδώλια της κυκλαδικής τέχνης, αλλά σε εδώλια και είπε χαρακτηριστικά: «Θα δούμε αν ποτέ φτάσουμε εκεί». Στο στίπι του κρεμασμένου για δύο εδώλια που έχουν στηθεί με απόφαση της δικαιοσύνης -Παππά, Παπαγγελόπουλου- δεν μιλάμε οι κρεμασμένοι. Καταλάβετε τι εννοώ.

Επίσης, σε κάποια έξαρση προς την κυρία Υπουργό διέκοψε και είπε στην αναφορά της κ. Μενδώνης στη σημασία της προβολής του πολιτισμού μέσω όλων αυτών των εκθέσεων: «Όστε τουριστική ατραξιόν τα αρχαία μας»; Είναι πολύ υποτιμητικό και είστε μια σοβαρή επιστήμων να πείτε ότι τα αρχαία με τη δική σας λογική πρέπει να τα κλείσουμε πάλι στα μπαούλα.

Να πηγαίνετε εσείς και η παρέα σας, η κ. Κουτσούμπα, η Πρόεδρος του Σωματίου Αρχαιολόγων, η οποία κυρίως έγινε γνωστή από τη διακίνηση του αισχρού συνθήματος εναντίον του Πρωθυπουργού μιας ευρωπαϊκής χώρας. Να τα κλείσετε, λοιπόν. Να πηγαίνετε και με την κ. Βλαζάκη η οποία εχθές έγραψε ένα οργίλο άρθρο στην «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ». Στην υπογραφή της, όμως, έγραψε να πει ότι ήταν Γενική Γραμματέας του Υπουργείου Πολιτισμού επί κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ. Το είχε ξεχάσει. Εν συνεχεία ήταν στέλεχος του ΣΥΡΙΖΑ. Όταν, λοιπόν, παριστάνεις τον επιστήμονα ούτε μπορείς να είσαι μέλος του ΑΝΤΑΡΣΥΑ, γιατί όλοι σε διαβάζουν ως μέλος του ΑΝΤΑΡΣΥΑ, ούτε ως μέλος του ΣΥΡΙΖΑ, γιατί όλοι σε διαβάζουν ως μέλος του ΣΥΡΙΖΑ. Εμένα τουλάχιστον, ό,τι και να πω, ξέρουν ότι είμαι νεοδημοκράτισσα Βουλευτής ψηφισμένη από τους ψηφοφόρους της Νέας Δημοκρατίας. Έχουμε καθάρη πρόσωπο και γι' αυτό μπορούμε και μιλάμε.

Και κάτι ακόμα. Ακούστηκε το εξής από την Αντιπολίτευση από δύο-τρία κόμματα. Είναι κάτι που βρίσκω παρανοϊκό, αστείο και τραγελαφικό. Είναι προϊόν αρχαιοκαπηλίας. Ως εκ τούτου δεν πρέπει να τα δεχτούμε και να κινηθούμε δικαστικά. Αλλά από την άλλη κατηγορούν την Υπουργό προσωπικά που επιλέγει για παράδειγμα το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης και δεν επιλέγει να εκτεθούν τα προϊόντα αρχαιοκαπηλίας στο δημόσιο Μουσείο της Νάξου. Αν αυτό δεν είναι παρανοϊκό τι άλλο να πω; Δηλαδή, είναι αρχαιοκαπηλία όταν είναι να πάνε στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης. Αλλά αν είναι να πάνε στο Μουσείο της Νάξου, επειδή είναι δημόσιο τότε εντάξει να πάει στο διάολο. Λες και μιλάμε για σχολεία και για κολλέγια.

Θα μου επιτρέψει, επίσης, να απαντήσω στην κ. Κουτσούμπα που έκανε ανακοίνωση...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Κλείστε παρακαλώ, κυρία Πιπιλή.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΠΙΠΙΛΗ: Ναι, κύριε Κακλαμάνη. Ξέρω. Αλλά δεν μπορώ να μην απαντώ στην Πρόεδρο του Συλλόγου Αρχαιολόγων, την κ. Κουτσούμπα, τη γνωστή όπως σας είπα από το κακοηθέστατο μήνυμα εναντίον του Πρωθυπουργού.

Είπα εγώ ότι η επισκεψιμότητα στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης μόνο το 2018, προ COVID, ήταν περίπου 7 εκατομμύρια τον χρόνο. Είπα πόσο σημαντικό είναι για λίγα χρόνια να δουν την κυκλαδική τέχνη η οποία θα επιστρέψει οριστικά στην Ελλάδα και πόσο καλό θα κάνει. Κυρία Αναγνωστοπούλου, δεν είστε όμως σύγχρονα διαβασμένη για την επισκεψιμότητα του Βρετανικού Μουσείου. Το επιχείρημα αυτό ήταν από την εποχή που ήμουνα εγώ δημοσιογράφος και πήγαινα στο Βρετανικό Μουσείο. Δεν είχαμε το Μουσείο της Ακροπόλεως. Δεν είχαμε αυτή την πολιτιστική επικοινωνιακή ανάταση. Δεν είχαμε αυτόν τον τουρισμό. Τώρα το Μουσείο Ακροπόλεως είναι ισόξιο με το Βρετανικό Μουσείο. Γι' αυτό και το 80% του βρετανικού λαού υποστηρίζει ότι τα μάρμαρα αυτά πρέπει να έρθουν στην πατρίδα τους.

Για να τελειώνω, καποιανού του χάριζαν γάιδαρο και τον κοίταζε στα δόντια.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Καλείται στο Βήμα η γενική εισηγήτρια από τον ΣΥΡΙΖΑ, κ. Αθανασία Αναγνωστοπούλου.

ΑΘΑΝΑΣΙΑ (ΣΙΑ) ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριες και κύριοι συνάδελφοι, να ξεκινήσω από ένα θέμα το οποίο έθεσα και στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων, όπως το έθεσαν και άλλοι συνάδελφοι της Αντιπολίτευσης. Απευθύνομαι σε εσάς, κύριε Πρόεδρε. Έχουμε μία διαδικασία κύρωσης σύμβασης με την οποία αλλάζουμε ουσιαστικά, όπως παραδέχεται και η αιτιολογική έκθεση, 20 άρθρα του αρχαιολογικού νόμου. Δεν το παραδέχεται αυτό η αιτιολογική έκθεση αλλά τα έχουμε μετρήσει εμείς. Έχουμε το δικαίωμα ως κοινοβούλιο να περνάμε με κύρωση κάτι που θα ήθελε τουλάχιστον τροπολογία; Εσείς ξέρετε πάρα πολύ καλά τι σημαίνει κύρωση. Εγώ θα έλεγα ότι θα ήθελε κανονική νομοθέτηση. Παρανομούμε γιατί όπως αναγνωρίζει και η αιτιολογική έκθεση αλλάζει άρθρα του αρχαιολογικού νόμου. Αυτό είναι το πρώτο.

Δεύτερον, έχουν γίνει διάφορες καταγγελίες τις οποίες έβγαλε χθες ο Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων για τον κ. Στερν και για το αν ήταν γνωστός στο παρελθόν για διακίνηση προϊόντων αρχαιοκαπηλίας. Τα ήξερε αυτά το Υπουργείο; Πώς τα έμαθε ο Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων; Μήπως έχει διερευνηθεί η υπόθεση και έχει διαψευσθεί; Θέλουμε έγγραφα, κύριε Πρόεδρε. Εδώ η Βουλή παρανομεί και αυτό πρέπει να το γνωρίζουμε.

Για τον Σύλλογο Ελλήνων Αρχαιολόγων και την Πρόεδρό του θα πω μία κουβέντα μόνο. Εγώ δεν γνωρίζω την πρόεδρο από κανένα σύνθημα. Τι γνωρίζω από το Υποβρύχιο Μουσείο της Αλοννήσου. Αν η κ. Πιπιλή δεν τη γνωρίζει από αυτό και τη γνωρίζει από άλλα, έμαθα και πράγματα σήμερα. Εγώ τη γνωρίζω ως αρχαιολόγο. Κι έχω μάθει και με τη βουλευτική μου ιδιότητα να σέβομαι τους επιστήμονες και τη δουλειά τους σε όποιο κόμμα και αν ανήκουν. Πραγματικά σε όποιο κόμμα και να ανήκουν. Κι όχι να έρχομαι εδώ και να μέμφομαι τους επιστήμονες με αυτόν τον τρόπο.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Άλλη είναι η δική μας αντιπαράθεση, κυρία Πιπιλή. Οι επιστήμονες βάζουν την υπογραφή τους και ας βγουν άλλοι επιστήμονες...

ΦΩΤΕΙΝΗ ΠΙΠΙΛΗ: Αν έχουν κομματική ταυτότητα όμως...

ΑΘΑΝΑΣΙΑ (ΣΙΑ) ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: Συγγνώμη. Τώρα μιλάω, κυρία Πιπιλή.

Θα αρχίσω από μια λέξη. Είπε η κ. Πιπιλή «τον θησαυρό του ο κ. Στερν». Με άλλον τρόπο το είπε στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων. Τώρα το διάνθισα. Από εκεί ξεκινάει η θεμελιώδης διαφορά μας. «Τον θησαυρό του»; Που τον είχε κλεισμένο και

δεν τον ξέραμε. «Τον θησαυρό του» είναι θησαυρός του ελληνικού λαού, κυρία Πιπιλή. Γιατί με όλους τους νόμους, με όλες τις διεθνείς συμβάσεις είναι θησαυρός του ελληνικού λαού.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΦΩΤΕΙΝΗ ΠΙΠΙΛΗ: ... (δεν ακούστηκε).

ΑΘΑΝΑΣΙΑ (ΣΙΑ) ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: Ξέρω, κυρία Πιπιλή.

Δεν μπορείτε να τα ακούτε αυτά

Είναι μεγιστάνας της 5^{ης} Λεωφόρου. Και δίπλα του, αντί για τον δόλιο τον Σκουρολιάκο που έχει δίπλα του το μίνι μάρκετ, ο Στερν έχει το ΜΕΤ. Τι να κάνουμε τώρα; Σας είπα και στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων ότι δεν μπορώ να ακούω την αστική ζωή της Ελλάδας να μιλάει με τέτοιο τρόπο.

Ο θησαυρός που είχε ο κ. Στερν έχει εξαχθεί παράνομα από την ελληνική επικράτεια. Ήταν μέσα σε πολλά κιβώτια εκατόν εξήντα μια αρχαιότητες στο υπόγειό του. Ήθελε να το εκθέσει στο «ΜΕΤ». Να το δωρίσει για να διαφημίσει τον ελληνικό πολιτισμό. Ελάτε μου όμως που δεν μπορούσε ούτε το «ΜΕΤ» να το δεχτεί, γιατί υπάρχουν κάτι εισαγγελικές αρχές στη Νέα Υόρκη οι οποίες έχουν πιάσει το «ΜΕΤ» από τον λαιμό. Έχουν κάνει κατασχέσεις και έχουν κάνει ξανά κατασχέσεις. Αναρωτιέστε γιατί υπάρχει τέτοια πίεση στα μουσεία σήμερα; Γιατί τα τελευταία χρόνια υπάρχει τέτοια πίεση για προϊόντα λαθρανασκαφής, για όλα αυτά; Γιατί οι επιστήμονες, τους οποίους εμείς εδώ κάποιοι μεμφόμαστε, έχουν πιέσει τα κράτη που έχουν υποστεί αρχαιοκαπηλία, όπως η Ελλάδα. Έχουν πιέσει πάρα πολύ και οι επιστήμονες φωνάζουν για μια άλλη πολιτική των μουσείων. Ότι τα μουσεία πράγματι –και δεν παίρνω λέξη πίσω– δεν είναι τουριστική ατραξιόν για να διαφημίζονται. Τα μουσεία πρέπει να είναι παραγωγή γνώσης.

Γι' αυτό έχει τεράστια σημασία να αναπτύσσονται τα μουσεία και να μένουν οι αρχαιότητες στον τόπο τους, για να συνδέονται με τον τόπο, γιατί είναι ιστορικοί και αφηγούνται ιστορίες.

Δεν είπα εγώ για εδώλια, κυρία Πιπιλή, εσείς λέγατε συνέχεια τα εδώλια, εδώλια και απλώς -ναι, άκομψα- σας ειρωνεύτηκα. Εσείς λέγατε για εδώλια, θέλατε να πείτε κάτι άλλο; Δεν ξέρω. Άρα, λοιπόν, το «ΜΕΤ» δεν μπορούσε να δεχτεί αυτήν την έκθεση για έναν απλό λόγο, γιατί θα βρισκόταν πάλι -πάλι, ακόμα μία φορά όπως βρέθηκε και τώρα, το μάθαμε, το είδαμε, κατασχέθηκαν δεκατρείς αρχαιότητες, πάνω από 11 εκατομμύρια δολάρια- στο μάτι του κυκλώνα. Άρα τι έγινε; Έπρεπε να ξεπλυθεί η υπόθεση. Και προσέχω τα λόγια μου πάρα πολύ.

Και πώς θα ξεπλυνόταν η υπόθεση; Μόνο με έναν τρόπο. Αν πήγαινε ο κύριος, ο μοναδικός ιδιοκτήτης, που είναι ο ελληνικός λαός δια του αντιπροσώπου του ή της αντιπροσώπου του, του Υπουργείου Πολιτισμού. Αυτή είναι η διαδικασία. Μόνο έτσι θα γλίτωνε το «ΜΕΤ» και δεν θα γινόταν κατάσχεση και δεν θα διασυρόταν ακόμα μία φορά κι όλα τα γνωστά.

Εκεί ποια διαδικασία ξεκινάει; Βάσει του αρχαιολογικού νόμου, που, κύριε Κακλαμάνη, εμείς τον παραβιάζουμε αυτήν τη στιγμή, εδώ, παρανομούμε. Η διαδικασία ποια ήταν; Να κινηθεί κατευθείαν η νομική διαδικασία. Κι αν βρισκόταν μετά εξωδικαστικός συμβιβασμός, εκατό φορές να βρεθεί εξωδικαστικός συμβιβασμός, διπλωματία, πολιτιστική διπλωματία εκατό φορές. Αλλά, ερχόσαστε εδώ στην Βουλή τολμάτε και μας λέτε «ήταν κρυμμένα δεν τα ήξερε κανείς». Μα, ό,τι είναι προϊόν αρχαιοκαπηλίας ή από λαθραία διακίνηση πώς θα βγει στο φως αν δεν υπάρξει κάποιος να τα νομιμοποιήσει; Θα τρελαθούμε; Τι τον περνάμε τον ελληνικό λαό; Η περιουσία του είναι. Και όχι μόνο αυτού του ελληνικού λαού, όλων των γενεών που έπονται. Και ευθύνη μας είναι και στις επόμενες γενεές. Αλλά, τώρα τι λέω; Ψιλά γράμματα λέω.

Για να κινηθεί, λοιπόν, αυτή η διαδικασία η Υπουργός Πολιτισμού έπρεπε να κάνει όλες τις νόμιμες διαδικασίες. Ζητάω, εδώ, κατ' αρχάς να γίνει η αίτηση. Είπε η κυρία Υπουργός στην ομιλία της «το Υπουργείο μπορεί να δώσει την κατοχή ακόμη και σε ιδιώτη». Έχουμε καμμία αίτηση από κανέναν ιδιώτη; Κάποιο αίτημα στο Υπουργείο για κατοχή; Κατ' αρχάς ελέγχθηκε αυτή η συλλογή;

Κυρία Μενδώνη, εγώ θέλω -σας το ζήτησα και στην επιτροπή- πιστοποιητικά νομιμότητας και γνησιότητας των εκατόν εξήντα μιας αρχαιοτήτων. Πρέπει να κατατεθούν στη Βουλή.

Κύριε Πρόεδρε, έχουμε τεράστια ευθύνη εδώ στη Βουλή ότι δεν είναι προϊόντα αρχαιοκαπηλίας και ότι είναι προϊόντα γνησιότητας.

Μαθαίνω ότι κυκλοφορεί τώρα στο Υπουργείο Πολιτισμού έγγραφο με το οποίο ερωτώνται οι αρμόδιες υπηρεσίες αν ήταν εν γνώσει τους όλη αυτή η διαδικασία η οποία κράτησε δύο χρόνια, θέλω έγγραφο μέχρι να γίνει αυτή η συμβολαιογραφική πράξη και μετά το συμφωνητικό και με εσάς.

Θέλουμε όλα αυτά τα έγγραφα γιατί, βεβαίως, η Υπουργός Πολιτισμού ή ο Υπουργός Πολιτισμού διαπραγματεύεται με τις υπηρεσίες. Δεν αποφασίζει ο Υπουργός μόνος του. Δεν αποφασίζει, υπάρχει νόμος. Είπατε για έγγραφο από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, κυρία Πιπιλή. Αν τα έχετε, θα τα καταθέσετε. Εδώ δεν παίζουμε. Εδώ κινδυνεύουμε να βρεθούμε όλοι μας ότι παρανομούμε.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΠΙΠΙΛΗ: Ενώ εσείς για ό,τι λέτε καταθέτετε έγγραφα;

ΑΘΑΝΑΣΙΑ (ΣΙΑ) ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: Νομικό Συμβούλιο του Κράτους λέτε. Θέλουμε έγγραφο, κυρία Πιπιλή.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΦΩΤΕΙΝΗ ΠΙΠΙΛΗ: Εσείς καταθέτετε για όλα λέτε;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (ΠΑΝΟΣ) ΣΚΟΥΡΟΛΙΑΚΟΣ: Σας διέκοψε κα-
νεϊς;

ΦΩΤΕΙΝΗ ΠΙΠΙΛΗ: Αναφέρθηκε στο όνομα μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Ηρεμία, παρακαλώ, να μιλήσει η κ. Αναγνωστοπούλου.

ΑΘΑΝΑΣΙΑ (ΣΙΑ) ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, θα πάρω μερικά λεπτά παραπάνω.

Κύριε Πρόεδρε, λοιπόν, γίνεται ένα ιδιωτικό συμφωνητικό, μία συμβολαιογραφική πράξη -προσέξτε τώρα- ανάμεσα στον κ. Στερν και ένα ισοτιούτο αγνώστων λοιπών στοιχείων.

Ζητώ από την Υπουργό να κατατεθούν, στα Πρακτικά της Βουλής, το Διοικητικό Συμβούλιο, οι σκοποί και αν έχουν ελεγχθεί τα πρόσωπα που απαρτίζουν αυτό το Διοικητικό Συμβούλιο.

Κάνοντας μία έρευνα στο ίντερνετ το μόνο που βρήκα είναι ότι αυτό το ισοτιούτο, έτσι όπως είναι συγκροτημένο -προσέξτε, ένα μήνα πριν από τη συμβολαιογραφική πράξη, ένα μήνα πριν, στις 21 Ιουνίου- δε μου μοιάζει με ισοτιούτο, με εξωχώρια εταιρεία μου μοιάζει. Δεν μου μοιάζει με ένα ισοτιούτο, δεν έχουμε άλλα στοιχεία. Αυτό, λοιπόν, που βλέπουμε είναι ότι ιδρύεται ένα μήνα πριν, του δίνεται η κατοχή από τον Στερν -προσέξτε- και βάζουμε και όρους. Ο Στερν βάζει όρο ότι θα κάνει έκθεση στο «ΜΕΤ», αλλά θα υπογράψει και το ελληνικό κράτος και θα περάσει με νόμο από τη Βουλή. Προσέξτε τώρα, εκβιάζεται το κράτος και η ελληνική Βουλή, θα περάσει από την ελληνική Βουλή μέχρι 10 Σεπτεμβρίου με ΦΕΚ -γι' αυτό βιαζόμαστε, κύριε Πρόεδρε- και θα έχει αναδρομική ισχύ από 21 Ιουλίου.

Από πού και ως πού, εδώ, η δικιά μας ψήφος για πράγματα που δεν γνωρίζουμε, για μία πράξη που έγινε χωρίς να τη γνωρίζουμε και αφορά περιουσία του ελληνικού λαού και κυριαρχία του δικαιώματος, τα έχουμε χωρίς εμείς χωρίς να το ξέρουμε και είχε το θράσος η κυρία Υπουργός να μου πει ειρωνικά προχθές «θα μπορούσα να μην την περάσω τη σύμβαση από τη Βουλή, αλλά την έφερα για λόγους διαφάνειας».

Ε, λοιπόν όχι, κυρία Υπουργέ μου. Δεν μπορούσατε να μην την περάσετε τη σύμβαση. Πώς θα δικαιολογούσατε, χωρίς εμάς, μόνη σας με την υπογραφή σας και αλλάζοντας τον αρχαιολογικό νόμο, όπως παραδέχεστε, και γινόμενα όλα αυτά και με αναδρομική ισχύ -σας το ζητάνε να είναι ΦΕΚ- να έχει δημοσιευθεί σε ΦΕΚ; Και το φέρατε με αυτόν τον τρόπο που είναι βέβαια σύμβαση, ενώ θα έπρεπε να είναι νόμιμη νομοθετική διαδικασία.

Εν τω μεταξύ, επειδή ακούστηκαν διάφορα και επειδή δεν μπορώ να το ακούω. Συμφωνία εισφοράς, συμβολαιογραφική πράξη. Σας παρακαλώ στα Πρακτικά, το έχω υπογραμμίσει κι όλες, όποιος θέλει να τα δει γιατί δεν προλαβαίνω να απαντήσω σε όλα της Υπουργού.

(Στο σημείο αυτό η Βουλευτής κ. Αθανασία (Σία) Αναγνωστοπούλου καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διευθύνσεως Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Για να δείτε πάρα πολλές λεπτομέρειες, πώς τα κυριαρχικά δικαιώματα της κατοχής ενός λαού παίζονται μπαλάκι ανάμεσα σε δύο, τον Στερν και αυτό το ινστιτούτο-εταιρεία, οι οποίοι διαπραγματεύονται, συναλλάσσονται και δεν υπάρχει πουθενά ότι τα δίνει ο Στερν σε αυτό το ινστιτούτο. Κάνει αυτός αίτηση, κάνει το ινστιτούτο αίτηση στο Υπουργείο να κινηθεί η διαδικασία; Ας τα παραλείψει όλα τα άλλα για κατοχή, τίποτα από όλα αυτά.

Και πάμε στο δεύτερο μεγάλο σημείο. Καταθέτω και το συμφωνητικό έκθεσης. Το πώς θα εκτίθεται στο «MET» και το πώς θα γίνει αυτός ο περιφημος επαναπατρισμός. Κάτι που πραγματικά με εξοργίζει ως Ελληνίδα πολίτη είναι να θεωρεί η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας ότι είμαστε κάτι άσχετο, όχι μόνο εμείς -δεν με νοιάζει, αυτό είναι στην πολιτική αντιπαράθεση- αλλά και ο ελληνικός λαός. Δεν θα πάρουμε είδηση, «που να πάρουν είδηση αυτοί και που τα ξέρουνε», λες και δεν μπορούμε να διαβάσουμε. Λες και δεν καταλαβαίνουμε τι διαβάζουμε και λες και δεν ξέρει ο ελληνικός λαός -το έχει μάθει από τα γεννοφάσκια του- τι είναι δικό του και τι δεν είναι. Ποια είναι η πραγματική του περιουσία.

Όσον αφορά αυτόν τον περιφημο επαναπατρισμό που θα έρθουν εκατόν εξήντα μία αρχαιότητες που δεν τις γνωρίζαμε, με κοίταξε η κ. Μενδώνη και μου είπε: «Εσείς ξέρετε εάν υπάρχουν άλλες;». Και όπως με κοίταξε και μου έκανε αυτή την ερώτηση με έβαλε σε υποψίες. Μου θύμισε τον κ. Μητσοτάκη όταν κοίταγε τον κ. Τσίπρα και του έλεγε: Ξέρετε εσείς να υπάρχει μελέτη Τσιόδρα - Λύτρα; Ο ίδιος το ήξερε ότι υπήρχε, αλλά έτσι ρώταγε.

Από πού να ξέρω εγώ, κυρία Μενδώνη; Είμαι Υπουργός; Με ενημέρωσε κάποιος; Εσείς πρέπει να ξέρετε και πρέπει να το πείτε.

Για να μην πολυλογώ, γιατί τα είπαμε και στην επιτροπή, η έκθεση αυτή θα γίνεται στο «MET». Το «MET» είναι αυτό που επωφελείται από τις εκατόν εξήντα μία αρχαιότητες. Και γιατί επωφελείται το «MET»; Γιατί στα εικοσιπέντε χρόνια, μετά την πρώτη δεκαετία, θα μας δώσει τώρα τις δεκαπέντε, «για να εκτεθούν στα Κυκλαδικής Τέχνης», το ιδιωτικό, και μετά έχει συνέχεια -θα το δείτε, γι' αυτόν τον λόγο κατέθεσα το συμφωνητικό για την έκθεση- έχει κάθετο: «ή και σε άλλα μουσεία». Όμως πάντα θα αποφασίζει το Κυκλαδικής Τέχνης μαζί με το Υπουργείο, αλλά το Κυκλαδικής Τέχνης θα αποφασίζει, το ιδιωτικό μουσείο.

Κύριε Συρμαλένιε, η Νάξος είναι πολύ παράμερα. Τι να τα κάνει; Εδώ έχουμε ολόκληρο Μητροπολιτικό Μουσείο. Είμαστε σε παγκοσμιοποίηση και γιατί δεν την διαβάζουμε ανάποδα την παγκοσμιοποίηση πόσο σημαντικό είναι αυτές οι αρχαιότητες να είναι στη Νάξο, όπως έγινε με τις άλλες αρχαιότητες που πήγαν πια στη Νεμέα και εκεί γίνεται μία πολύ σημαντική δουλειά.

Όπως σας είπα, θα έρθουν οι πρώτες δεκαπέντε τώρα, για έναν χρόνο και μετά θα ανοίξει πανηγυρικά στο «MET» η έκθεση. Για δέκα χρόνια δεν θα έρθει τίποτα στην Ελλάδα -έτσι γράφει το συμφωνητικό- και μετά από τα δέκα χρόνια θα έρχονται, συνολικά στα είκοσι πέντε χρόνια, συνολικά σαράντα πέντε αρχαιότητες. Εμείς θα δίνουμε για ανταλλαγή και θα πω με ποιους νόμους όλα αυτά. Σαράντα πέντε όλες και όλες θα έρθουν στο Κυκλαδικής Τέχνης ή και σε άλλα, εάν αποφασίζει το Κυκλαδικής Τέχνης μαζί με το Υπουργείο, βέβαια.

Μετά τα εικοσιπέντε χρόνια και εδώ είναι το ενδιαφέρον ή θα επαναπατριστούν, εάν μπορούμε να τους δώσουμε εμείς ισάξια και ισάριθμα ή -θα δούμε- θα μείνουν εκεί. Διαβάστε την έκθεση αναλυτικά. Τι επαναπατρίζεται και πώς επαναπατρίζεται; Εγώ έχω μία τεράστια απορία.

Θα ήθελα να κλείσω λέγοντας δύο πράγματα. Μην χρησιμοποιούμε το επιχείρημα του «MET», ότι στο «MET» πηγαίνει πολύς κόσμος, κάνει, φτιάχνει. Το είπε και η κ. Πιπλή, το είπε και η Υπουργός στην επιτροπή.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Βουλευτού)

Εγώ διακρίνω πως τον Σεπτέμβριο του 2019 η Υπουργός Πολιτισμού -έπονται μετά οι νομοθετικές της παρεμβάσεις- είχε η ίδια διαπραγματευθεί πάρα πολύ καλά με τον κ. Μάθιου Μπογδάνο για το ειδώλιο του 8^{ου} αιώνα, εάν δεν κάνω λάθος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Κυρία Αναγνωστοπούλου, κλείστε σας παρακαλώ.

ΑΘΑΝΑΣΙΑ (ΣΙΑ) ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: Θα τελειώσω αμέσως, κύριε Πρόεδρε, αλλά είναι πολύ σημαντικά αυτά τα θέματα.

Είχε διαπραγματευτεί η ίδια και τον κυνήγησε -είχε ξεκινήσει διαδικασία από το 2018- βάσει της νομοθεσίας του αρχαιολογικού νόμου, των διεθνών συμβάσεων με τη διαδικασία τη νόμιμη. Τι άλλαξε; Κάτι άλλαξε και αυτό που άλλαξε σε αυτά τα δύο χρόνια είναι όπως το είδαμε τηρουμένων των αναλογιών και με τις υποκλοπές. Κάθε διάταξη που περνάτε δεν είναι στον αέρα, δεν είναι αθώα. Σκοτωνόμαστε εμείς γιατί για μισό αιώνα και η εξαγωγή των αρχαιοτήτων νομίζαμε ότι ήταν για το Μουσείο Μπενάκη. Εμ δε! Για άλλο θέμα ήταν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Ολοκληρώστε, σας παρακαλώ.

ΑΘΑΝΑΣΙΑ (ΣΙΑ) ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, μισό δευτερόλεπτο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Σας έχω αφήσει πολύ χρόνο.

ΑΘΑΝΑΣΙΑ (ΣΙΑ) ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: Μετά είχαμε την κωδικοποίηση του αρχαιολογικού νόμου, είχαμε στα ελαφρά να πέφτουν οι αρχαιοκάπηλοι και όχι αυτά που λέτε για τον ΣΥΡΙΖΑ. Σας έχουμε απαντήσει, σας έχουμε ξαναπαντήσει και θα το καταθέσω.

Λοιπόν, καταθέτω εδώ στη Βουλή όλα όσα έχουν γίνει για τις κατασχέσεις που έχουν γίνει στο Μητροπολιτικό Μουσείο Νέας Υόρκης και ένα πολύ σημαντικό βιβλίο για τον Μάθιου Μπογδάνο και πώς έφτασε να δημιουργηθεί στη Νέα Υόρκη μια εισαγγελία η οποία πραγματικά κάνει τη δουλειά της. Αλλά και εδώ έχουμε στην Ελλάδα και ανθρώπους που κάνουν τη δουλειά τους, αλλά παραμερίστηκαν όλοι.

(Στο σημείο αυτό η Βουλευτής κ. Αθανασία (Σία) Αναγνωστοπούλου καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Θέλω να πω ότι στο όνομα όλων των γενεών αυτής της χώρας που είχαμε και θα έχουμε την τιμή να γεννηθούμε εδώ, στο όνομα της μεγάλης περιουσίας, δεν μπορούμε να αφήσουμε αυτές τις αρχαιότητες ελαφρά τη καρδιά και με αυτόν τον τρόπο στο οποιοδήποτε «MET» και να λέμε ότι επαναπατρίζονται. Αν ξεκινήσουμε αυτή την άλλη ηθική κατά της αρχαιοκαπηλίας, θα συνανούμε σε ανηθικότητα.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Πολλά τα ερωτήματα της κ. Αναγνωστοπούλου, θα τα απαντήσει η Υπουργός. Απλά θα ήθελα να υπενθυμίσω ότι κατά παράβαση του Κανονισμού και με ομόφωνη απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων εχθές, λόγω ακριβώς της σπουδαιότητας, δεν συζητούμε σήμερα σύμφωνα με το άρθρο 108, δηλαδή, οι έχοντες αντίρρηση στη συμφωνία να μιλήσουν. Διευρύνουμε τον κύκλο με είκοσι τέσσερις ομιλητές. Έγινε με ομόφωνη απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων, ακριβώς λόγω της σημασίας της.

Καλείται στο Βήμα ο ειδικός αγορητής από το Κίνημα Αλλαγής κ. Δημήτριος Κωνσταντόπουλος.

Ορίστε, κύριε Κωνσταντόπουλε, έχετε τον λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, καθώς σήμερα ξεκινά εξεταστική επιτροπή για τις υποκλοπές θα μου επιτραπεί μια αναφορά.

Αγαπητοί συνάδελφοι, οι μέχρι σήμερα χειρισμοί της Κυβέρνησης σε σχέση με την υπόθεση παρακολούθησης του κινητού του Προέδρου μας Νίκου Ανδρουλάκη αποκάλυψαν, δυστυχώς, αυταρχικές αντιλήψεις για τον τρόπο άσκησης της δημόσιας εξουσίας. Παρ' ότι θα έλεγα εδώ ότι το ΠΑΣΟΚ από την πρώτη στιγμή λειτούργησε θεσμικά, ζητώντας φυσικά την πλήρη ενημέρωση της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας. Η Κυβέρνηση, ωστόσο, αρνείται κατ' ουσίαν και μέχρι σήμερα τον κοινοβουλευτικό έλεγχο, επικαλούμενη τον λόγο του απορρήτου. Δηλαδή σε μια τόσο κρίσιμη υπόθεση για τη δημοκρατία μας, η Κυβέρνηση αποφασίζει μόνη της για τον εαυτό της τον ανεξέλεγκτο δρόμο και δράση.

Και αναρωτιέται, λοιπόν, κανείς: Υπάρχει διάταξη στο Σύνταγμά μας που να εξαιρεί από τον καθολικό κοινοβουλευτικό έλεγχο οποιοδήποτε τμήμα της κρατικής εξουσίας; Η απάντηση είναι ένα πασιφανές «όχι». Μήπως υπάρχει διάταξη στο Σύνταγμά μας που να εμπιστεύεται αποκλειστικά την Κυβέρνηση για τα κρατικά απόρρητα και όχι τη Βουλή; Φυσικά όχι!

Κύριοι της Κυβέρνησης, γνωρίζετε καλά ότι η ελληνική έννομη τάξη δεν αναγνωρίζει ως απόλυτη την προστασία των απορρητών και διαδικασίες που προβλέπετε εσείς. Το ΠΑΣΟΚ σας ζητά να σταματήσετε τους τακτικισμούς. Μην προσπαθείτε, δηλαδή, να δημιουργείτε εσφαλμένες εντυπώσεις με στρεβλά νομικά επιχειρήματα που ερμηνεύουν το Σύνταγμα βάσει τυπικών νόμων, ανατρέποντας την ιεραρχία των κανόνων δικαίου της ελληνικής έννομης τάξης. Εμείς αυτό που ζητάμε είναι να ριχθεί φως σε αυτή την υπόθεση. Κύριοι της Κυβέρνησης, έχετε συνταγματική υποχρέωση. Κάντε το πράξη.

Και έρχομαι στη σημερινή κλήρωση.

Αγαπητοί συνάδελφοι, κυρία Υπουργέ, η προστασία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς είναι εθνικό μας καθήκον απέναντι στην πατρίδα, στην ιστορία, στους πολίτες, στις επόμενες γενιές. Οι ελληνικές αρχαιότητες, δυστυχώς, έχουν υπάρξει αντικείμενο, θα έλεγα, παράνομης διακίνησης επί αιώνες.

Ο αγώνας της πολιτείας για τον επαναπατρισμό των αρχαιοτήτων μας, αξιοποιώντας το Διεθνές Δίκαιο και τις διατάξεις για την προστασία των πολιτιστικών αγαθών, επιβάλλεται και πρέπει να είναι διαρκής.

Αγαπητοί συνάδελφοι, το σημερινό νομοσχέδιο έχει ως αντικείμενο, κατά τον τίτλο του, τον επαναπατρισμό των εκατόν εξήντα μία κυκλαδικών αρχαιοτήτων που βρίσκονται σήμερα στη Νέα Υόρκη στα χέρια του πολυεκατομμυριούχου συλλέκτη Λέοναρντ Στερν.

Εδώ θα πρέπει να τονιστεί, αγαπητοί συνάδελφοι, ότι ουδείς αντιλέγει ότι οι αρχαιότητες αυτές επιβάλλεται να γυρίσουν στην Ελλάδα. Το ζήτημα, ωστόσο, κυρία Υπουργέ, είναι ο τρόπος που επιλέγει το Υπουργείο για τον επαναπατρισμό αυτών και οι ειδικότερες συμφωνίες για τη διαχείριση των αρχαιοτήτων τα επόμενα χρόνια.

Αγαπητοί συνάδελφοι, το νομοσχέδιο εισάγει προς κύρωση τη συμφωνία που υπεγράφη στη Νέα Υόρκη στις 21 Ιουλίου του 2022 μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού, του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης της Αθήνας, του Μητροπολιτικού Μουσείου Τέχνης της Νέας Υόρκης και του Ινστιτούτου Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού του Ντέλαγουερ.

Με τη σύμβαση αυτή, θα πρέπει να τονιστεί ότι αναγνωρίζεται το δικαίωμα της κυριότητας και νομής στο δημόσιο επί των αρχαιοτήτων και δικαιώμα κατοχής στο μη κερδοσκοπικό νομικό πρόσωπο, δηλαδή του Ινστιτούτου του Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού, στο οποίο ο κ. Στερν εισέφερε τη συλλογή του. Σύμφωνα λοιπόν με τη συμφωνία, δεκαπέντε από τις αρχαιότητες αυτές θα εκτεθούν στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης της Αθήνας έως τον Νοέμβριο του 2023, δηλαδή για έναν χρόνο.

Παραμιπτόντως να επισημάνω ότι το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης έχει μια λαμπρή διαδρομή στη χώρα μας συμβάλλοντας στην προστασία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, γιατί οποιοδήποτε θετικό θα πρέπει να αναφέρεται.

Στη συνέχεια, ωστόσο, για να έρθω ξανά στις εκατόν εξήντα μία αρχαιότητες, θα δοθούν ως δάνειο στο Μουσείο «MET» για είκοσι πέντε έτη με δυνατότητα ανανέωσης για άλλα είκοσι πέντε έτη. Θα πρέπει να τονιστεί ότι από τον δέκατο χρόνο του δανεισμού, ανά πενταετία, δεκαπέντε αντικείμενα της συλλογής θα επιστρέφουν στην Ελλάδα.

Αγαπητοί συνάδελφοι, εν κατακλείδι πρόκειται για μια καινοφανή διαδικασία η οποία δεν προβλέπεται από τον αρχαιολογικό νόμο για τη διεκδίκηση αρχαιοτήτων σε ό,τι αφορά τον δανεισμό και την κατοχή τους από τρίτο και γι' αυτό ουσιαστικά υπάρχουν αυτές οι αντιδράσεις από όλα τα κόμματα.

Το Υπουργείο, εδώ λοιπόν, επιλέγει, κυρία Υπουργέ, να μη διεκδικήσει δικαστικά τις αρχαιότητες, αλλά να λάβει μια ιδιότυπη σύμβαση.

Για τη διαδικασία αυτή, λοιπόν, εμείς λέμε ότι δεν υπήρξε καμία μα καμία ενημέρωση των υπηρεσιών και καμία διαβού-

λευση. Αντιθέτως, η σύμβαση έρχεται στη Βουλή μέσα σε ασφυκτική προθεσμία για κύρωση έως τις 10 Σεπτεμβρίου, δηλαδή μέχρι μεθαύριο. Άρα, αν δεν κυρωθεί η σύμβαση, η συλλογή επιστρέφει στον συλλέκτη. Δηλαδή, ο κ. Στερν, ο συλλέκτης, βάζει και τους όρους του.

Κυρία Υπουργέ, τα ερωτήματα που ανακύπτουν είναι πολλά. Ερωτήματα που σας θέσαμε και στην επιτροπή χωρίς να λάβουμε απάντηση. Σηματοδοτεί δηλαδή η σύμβαση αυτή μια νέα οπτική του Υπουργείου απέναντι στον επαναπατρισμό ελληνικών αρχαιοτήτων. Αυτό τουλάχιστον γίνεται σαφές.

Συνδέεται επίσης η συμφωνία και με άλλες αρχαιότητες -είναι ένα ερώτημα- και κυρίως με τη διεκδίκηση των γλυπτών του Παρθενώνα; Κι αυτό θα πρέπει να ξεκαθαριστεί από πλευρά σας. Κι αν είναι έτσι γιατί δεν υπήρξε διαβούλευση με τα κόμματα και τους φορείς; Είναι προφανές το τι εξασφαλίζει ο κ. Στερν. Το ελληνικό κράτος του αναγνωρίζει με νόμο την κατοχή των αρχαιοτήτων και εγκρίνει τον όρο για την έκδοση της συλλογής κι αυτό φυσικά για είκοσι πέντε συν είκοσι πέντε χρόνια. Δεν είναι, λοιπόν, προφανές γιατί το ελληνικό δημόσιο έπρεπε να τα δεχτεί όλα αυτά.

Δεν μπορούσε να επαναπατριστεί η κληρονομιά μας με διαφορετικό τρόπο; Είναι μια απορία πολλών. Γιατί δεν ενεργοποιήθηκαν οι νόμιμες διαδικασίες, όπως για παράδειγμα συνέβη με τις διεκδικήσεις της Συλλογής Στάινχαρτ που επέστρεψε στην Ελλάδα; Είναι κι αυτό ένα ερώτημα. Αναζήτησε επίσης το Υπουργείο ευθύνες και νομιμοποιητικά έγγραφα από τον κ. Στερν; Κι αυτό δεν απαντήθηκε.

Ας μην ξεχνάμε, άλλωστε, αγαπητοί συνάδελφοι, ότι τα τελευταία χρόνια η ελληνική Βουλή έχει κυρώσει πλήθος διακρατικών συμφωνιών και με τις Ηνωμένες Πολιτείες και τούτο φυσικά για την επιστροφή πολιτιστικών αγαθών που έχουν εξαχθεί παρανόμως στο εξωτερικό.

Αγαπητοί συνάδελφοι, πέραν των ουσιαστικών προβλημάτων που ανέφερα, η σύμβαση δημιουργεί και νομικά ζητήματα που χρήζουν απάντησης. Διότι κατ' αρχάς στη συμφωνία δεν υπήρχε καν νομική υποχρέωση να κυρωθεί. Επίσης, όρος της κύρωσής της αποτελεί επιθυμία και όρο του κ. Λέοναρντ Στερν ο οποίος και δεν συμβάλλεται άμεσα με το ελληνικό δημόσιο στη σύμβαση που συζητάμε.

Περαιτέρω, αγαπητοί συνάδελφοι, η συμφωνία θα μπορούσε να συναφθεί μόνο βάσει ειδικής εσωτερικής ρύθμισης, η οποία φυσικά να στηρίζεται στις βασικές αρχές που διέπουν τη διεθνή νόμιμη τάξη για την πολιτιστική κληρονομιά, μια ρύθμιση που θα ορίζει τις προϋποθέσεις, το αντικείμενο και το πεδίο της δράσης της διοίκησης. Αντιθέτως, εδώ διαπιστώνουμε ότι το Υπουργείο Πολιτισμού υπέγραψε τη συμφωνία με βάση τους όρους που διατυπώθηκαν στη σύμβαση εισφοράς συλλογής που συνήφθη μεταξύ του Στερν και του Ινστιτούτου Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού. Πρόκειται μάλιστα για μια σύμβαση που αφορά την πολιτιστική μας κληρονομιά.

Άλλωστε, αγαπητοί συνάδελφοι, θα έλεγα εδώ ότι οι όροι της σύμβασης δεν προσδίδουν συμβατική ανωτερότητα του ελληνικού κράτους γιατί υπάρχει το εφαρμοστέο δίκαιο της Νέας Υόρκης. Το ελληνικό δημόσιο σε ένα τόσο σοβαρό θέμα, το οποίο άπτεται της ιστορίας και του πολιτισμού μας, συμβάλλεται σε αυτή ως απλό μέρος και μάλιστα δεσμεύεται θα έλεγα υπέρμετρα χωρίς δυνατότητα αποδέσμευσης ακόμη και για λόγους δημοσίας ανάγκης.

Πώς, λοιπόν, θωρακίζεται η χώρα και οι εσωτερικοί της θεσμοί και πώς διασφαλίζεται το δημόσιο συμφέρον, κυρία Υπουργέ; Επίσης, προβλέψατε, κυρία Υπουργέ, πεδίο αυστηρής κρατικής παρακολούθησης της σύμβασης; Επίσης, λάβατε τα απαραίτητα μέτρα προς τούτο μέσω ειδικών ρυθμιστικών κανόνων; Επίσης, κυρία Υπουργέ, λάβατε εισηγήσεις των αρμοδίων υπηρεσιών του Υπουργείου; Η απάντηση, από ό,τι βλέπουμε στη σύμβαση, είναι μάλλον όχι.

Ολοκληρώνοντας, λοιπόν, αγαπητοί συνάδελφοι, θα ήθελα να πω πως οι ελληνικές αρχαιότητες πρέπει να επιστρέψουν φυσικά στη γενέθλια γη τους, να κοσμήσουν τα μουσεία μας, να αποτελέσουν κτήμα του ελληνικού λαού και τούτο μπορεί να επιτευχθεί μέσα από τις διαδικασίες που προβλέπει φυσικά ο νόμος και μέσα από συμφωνίες της χώρας μας, οι οποίες προστατεύουν

την πολιτιστική μας κληρονομιά και το δημόσιο συμφέρον.

Να θυμίσω, αγαπητοί συνάδελφοι, μια άλλη περίπτωση, το μνημόνιο συνεργασίας που υπέγραψε το Υπουργείο Πολιτισμού επί Υπουργίας Παύλου Γερούλάνου το 2011 με το Μουσείο Γκέτι στις Ηνωμένες Πολιτείες. Κατόπιν της υπογραφής του μνημονίου αυτού, επεστράφησαν στην Ελλάδα αρχαιότητες όπως ένα ημερολόγιο θυσιών και εορτών -από τα ελάχιστα που έχουν βρεθεί- δύο τμήματα μαρμάρινης επιτύμβιας στήλης του 5^{ου} αιώνα π.Χ. τα οποία ενώθηκαν με το τρίτο τμήμα που βρισκόταν ήδη στο Μουσείο Κανελλοπούλου στην Πλάκα. Οι αρχαιότητες αυτές βρίσκονταν στα χέρια του μουσείου γιατί τότε το Υπουργείο Πολιτισμού απέδειξε ότι ανήκουν στην Ελλάδα, με αποτέλεσμα την επιστροφή τους, όχι τον δανεισμό τους.

Η παρούσα, λοιπόν, συμφωνία, αγαπητοί συνάδελφοι, ακολουθεί μια ιδιότυπη διαδικασία, η οποία παρεκκλίνει από τα προβλεπόμενα στον αρχαιολογικό νόμο, με τις υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού να είναι απούσες, με τον συλλέκτη να απαλλάσσεται από κάθε ευθύνη και τις αρχαιότητες να παραμένουν εν τέλει για είκοσι πέντε συν είκοσι πέντε χρόνια στο Μουσείο «ΜΕΤ» της Νέας Υόρκης.

Γι' αυτό, λοιπόν, κυρία Υπουργέ, δεν μπορούμε να υποστηρίξουμε την εν λόγω κύρωση και γι' αυτό την καταψηφίζουμε, λέγοντας «όχι».

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Τον λόγο έχει τώρα ο ειδικός αγορητής από το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας, ο συνάδελφος κ. Εμμανουήλ Συντυχάκης.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΥΝΤΥΧΑΚΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Είναι φανερό ότι η κύρωση από την Ολομέλεια της συζητούμενης συμφωνίας, ως τέτοια, έχει θέματα νομικής εγκυρότητας και αυτό γιατί δεν εναρμονίζεται με την αρχαιολογική νομοθεσία. Άλλωστε οι συντάκτες παραδέχονται ότι το αντικείμενό της αφορά συνθήκες διαφορετικές από τις γενικές και οριζόντιες συνθήκες που προβλέπονται στον αρχαιολογικό νόμο.

Κατά τη γνώμη μας, γι' αυτό η Κυβέρνηση, τελευταία στιγμή και για να σώσει την παρτίδα και να έχει αυτή τη νομοθετική εγκυρότητα, μετατρέπει την συμφωνία από μία απλή κύρωση σε νομοθετική διάταξη, τροποποιώντας τον ίδιο τον αρχαιολογικό νόμο, νομιμοποιώντας το παράνομο.

Για το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας ο ελιγμός αυτός από την πλευρά της Κυβέρνησης και της κυρίας Υπουργού, αλλά θα έλεγα και όσοι εστιάζουν την αντιπαράθεσή τους αποκλειστικά σε αυτό τον ελιγμό, αποπροσανατολίζουν από τη βασική, την κύρια επιδίωξη είτε με τη μορφή συμφωνίας είτε με τη μορφή μιας νομοθετικής διάταξης που είναι να νομιμοποιηθεί μέσω αυτής της τροποποίησης που γίνεται. Πρόκειται για μια συμφωνία που προβλέπει ότι το ελληνικό δημόσιο αναγνωρίζει ως κάτοχο των αρχαιοτήτων αυτών ένα ίδρυμα με έδρα τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και δέχεται να εκτεθούν τα ευρήματα αυτά σε ένα ιδιωτικό μουσείο στο Μητροπολιτικό Μουσείο Νέας Υόρκης για πενήντα χρόνια παρακαλώ, ενώ κάποια από αυτά θα έρχονται κατά διαστήματα στην Ελλάδα και θα εκτίθενται στο επίσης ιδιωτικό Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης του Ιδρύματος Γουλανδρή στην Ελλάδα. Μιλάμε για μια συλλογή εκατόν εξήντα ενός αντικειμένων του Κυκλαδικού Πολιτισμού, προϊόντα λαθρανασκαφών στην Ελλάδα, που βρίσκονται στην κατοχή ιδιώτη συλλέκτη με έδρα τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Παραχωρήθηκαν τον Ιούλιο σε ίδρυμα με έδρα το Ντελαγουέρ.

Με το παρόν, λοιπόν, νομοσχέδιο επικυρώνεται αυτή η συμφωνία ανάμεσα στο Υπουργείο Πολιτισμού, το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, επαναλαμβάνω ένα ιδιωτικό μουσείο, το Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης, επίσης ιδιωτικό μουσείο, καθώς και ένα αγνώστου ταυτότητας και καταστατικού ινστιτούτο, όπως είναι το Ινστιτούτο Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού, προκειμένου, όπως ισχυρίζεται η Κυβέρνηση, να επιστραφεί, χωρίς βέβαια να είναι σίγουρο ούτε αυτό, μετά από είκοσι πέντε ή πενήντα χρόνια η ιδιωτική συλλογή ενός Αμερικανού αρχαιοκάπηλου μεγιστάνα, δηλαδή να επιστραφούν εκατόν εξήντα ένα ειδώλια Κυκλαδικού Πολιτισμού.

Εδώ ο κόσμος το έχει τούμπανο ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής είναι το κέντρο του εμπορίου αρχαιοτήτων, γενικά των πολιτιστικών αγαθών, με ξέπλυμα μαύρου χρήματος. Από τα εκατόν εξήντα ένα ειδώλια ξεκινώντας από το 2034, το 2039, το 2044 θα επιστρέφονται δεκαπέντε εκθέματα για τα οποία η Ελλάδα, άκουσον άκουσον, θα δίνει ισάριθμα αρχαία εκθέματα από το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης ή από άλλο μουσείο, ενώ το 2048 μπορεί να συμφωνηθεί μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού και του Μητροπολιτικού Μουσείου Τέχνης εικοσιπενταετής δανεισμός αυτής της συλλογής. Στην περίπτωση αυτή με εξαίρεση τα σαράντα πέντε εκθέματα τα υπόλοιπα εκατόν δεκαέξι θα επιστραφούν. Πότε; Το 2073.

Πρόκειται για μακροχρόνια έκθεση αρχαιοτήτων στο εξωτερικό έως και πενήντα χρόνια. Η Κυβέρνηση το εισηγήθηκε και ψήφισε τον ν.4761/2020 και μάλιστα αφορά στην έκθεση παρανόμως εξαχθέντων αρχείων που δεν θα έχουν έρθει ποτέ στη χώρα μας. Αντί, λοιπόν, να επιστρέψουν στη χώρα μας χαρίζονται κυριολεκτικά στο ιδιωτικό Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης και στο ιδιωτικό Κυκλαδικό Μουσείο του Ιδρύματος Γουλανδρή.

Αυτές, όμως, οι μεθοδεύσεις, κυρίες και κύριοι, δεν έχουν καμία σχέση με επαναπατρισμό τους ούτε και μπορεί να λέγεται ότι η όλη αυτή προσπάθεια κατατείνει στην προστασία των πολιτιστικών αγαθών. Τι σημαίνει επαναπατρισμός; Επαναπατρισμός σημαίνει οι Κυκλαδικές αρχαιότητες να επιστρέψουν στην Ελλάδα, να επιστρέψουν στο γενέθλιο τόπο τους, που είναι οι Κυκλάδες.

Από αυτή την άποψη, λοιπόν, το ΚΚΕ θεωρεί ότι κάποιο λάκκο έχει η φάβα ή μάλλον έχει λάκκο η φάβα. Πρόκειται για μια συλλογή σημαντικών ευρημάτων, προϊόντα λαθρανασκαφών, από σημαντικές θέσεις του Κυκλαδικού πολιτισμού, τα οποία έχουν βγει από την Ελλάδα παράνομα. Και ενώ η Κυβέρνηση έχει κάθε ηθικό και νομικό λόγο να διεκδικήσει την κυριότητα και την κατοχή τους όχι μόνο δεν κάνει κάτι, αντίθετα νομιμοποιεί την παραιομία.

Είναι σκανδαλώδες από κάθε άποψη ηθική, οικονομική, πολιτική να μεσολαβεί η Κυβέρνηση και η Βουλή με τη σημερινή συγκυρία της, όπως φαίνεται, για να εκτεθούν αρχαιότητες, προϊόν αρχαιοκαπηλίας σε ένα ιδιωτικό μουσείο στην Ελλάδα και σε ένα ιδιωτικό μουσείο στη Νέα Υόρκη αντί αυτά τα εκατόν εξήντα ένα αρχαία αντικείμενα να εμπλουτίσουν την έκθεση του δημόσιου και μοναδικού στον κόσμο Μουσείου Κυκλαδικού Πολιτισμού στις Κυκλάδες και μάλιστα να ευαισθητοποιήσουν τους επισκέπτες σε θέματα παράνομης εμπορίας αρχαίων.

Το ελληνικό δημόσιο δεν θα έχει καμμία κατοχή των αρχαιοτήτων αυτών, αλλά θα περιέλθει σε ένα ίδρυμα άγνωστης σύνθεσης με έδρα τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, που ιδρύεται γι' αυτό τον σκοπό, μη κερδοσκοπικό νομικό πρόσωπο «Ινστιτούτο Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού», με φορολογική έδρα στο Ντελαγουέρ, τον φορολογικό παράδεισο των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και αγνώστων στοιχείων. Πιο πολύ για off-shore εταιρεία μου μοιάζει παρά ως φορέα του πολιτισμού.

Έχουν τεθεί ερωτήματα. Ποια είναι η διοίκηση αυτού του ιδρύματος; Ποιος το σύστησε και πότε; Ποιος θα αποφασίζει για την τύχη των εκατόν εξήντα μίας κυκλαδικών αρχαιοτήτων; Απάντηση δεν έχει δοθεί μέχρι τώρα, άγνωστος «χ».

Όλα τα παραπάνω καταδεικνύουν ότι αυτά τα παρανόμως αποκτηθέντα αντικείμενα Κυκλαδικού Πολιτισμού δεν θα έρθουν ποτέ μόνιμα στη χώρα μας, όχι στα πενήντα χρόνια, αλλά ούτε εις τον αιώνα τον άπαντα. Και μάλιστα όταν αφεθούν στο έλεος ενός ιδρύματος στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής αμφιβόλου αξιοπιστίας, προθέσεων, αγνώστου σύνθεσης, κ.λπ..

Εγείρονται σοβαρά ερωτηματικά για τις πραγματικές προθέσεις της Κυβέρνησης, παρ' όλο που υπάρχει σχετική εμπειρία από επιστροφές σημαντικών αρχαιοτήτων με μνημόνια συνεργασίας με άλλους φορείς, όπως για παράδειγμα το Μουσείο Γκέτι 2008 - 2011 και με το Υπουργείο Πολιτισμού της Βάδης - Βυρτεμβέργης το 2014.

Είναι φανερό ότι η πρακτική που εισάγεται με τη συμφωνία αυτή έρχεται σε πλήρη αντίθεση με την πολιτική επαναπατρισμού πολιτιστικών αγαθών, η οποία έχει εφαρμοστεί διαχρονικά

από παλαιότερες πολιτικές ηγεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και μάλιστα από τη δεκαετία του 1930, μια πολιτική η οποία αξιοποιώντας τη δικαστική οδό και τη νομική αντιδικία έχει αναγκάσει μουσεία, συλλέκτες, αρχαιοπώλες να παραδώσουν αρχαιότητες που είχαν εξαχθεί παράνομα. Τι άλλο θα μπορούσε να σκεφθεί κανείς παρά από το ότι με τέτοιες διαδικασίες νομιμοποίησης - μάλιστα από τη Βουλή των Ελλήνων-υποκρύπτεται η νομιμοποίηση συλλογών ιδιωτικών μουσείων με τη βούλα του ελληνικού δημοσίου και η αναγνώριση του δικαιώματος κατοχής ελληνικών αρχαιοτήτων σε ιδρύματα του εξωτερικού;

Με την κύρωση αυτής της συμφωνίας η ελληνική Κυβέρνηση και η ελληνική Βουλή στην πραγματικότητα λειτουργούν ως μεσολαβητές, προκειμένου να νομιμοποιηθεί μια ιδιωτική συλλογή χωρίς καμμία αναφορά ή έλεγχο στην προέλευση και στον τρόπο απόκτησης των αντικειμένων.

Είναι απορίας άξιον πως το Υπουργείο Πολιτισμού, από τότε που έλαβε γνώση για την ύπαρξη των αρχαιοτήτων και την κατοχή τους υπό τον συλλέκτη, αυτόν τον Στερν, δεν έχει προβεί σε έλεγχο προέλευσης, ενώ δεν κάνει τίποτα για τη διερεύνηση ποινικών ευθυνών, τόσο του ίδιου του συλλέκτη, όσο και του Ινστιτούτου Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού που συμβλήθηκε μαζί του ή των ιδρυμάτων που συμβλήθηκαν μεταξύ τους, δηλαδή του Μητροπολιτικού Μουσείου Τέχνης και του Ινστιτούτου Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού, για τα αδικήματα της αποδοχής και διάθεσης μνημείων που αποτελούν προϊόντα εγκλήματος, αλλά και άλλων αδικημάτων, όπως παράνομη εξαγωγή αρχαιοτήτων, παράνομη ανασκαφή, παράβαση υποχρέωσης δήλωσης μνημείου, παράνομη μεταβίβαση μνημείου κ.ο.κ..

Το αν όντως αποτελούν αντικείμενα αρχαιοκαπηλίας -και επανέρχομαι σε αυτό που είπα στην αρχή- απαντά η ίδια η αιτιολογική έκθεση, η οποία λέει ότι η συμφωνία εισάγεται για κύρωση με νομοθετική πράξη, καθώς το αντικείμενό της αφορά σε ζητήματα επιστροφής, έκθεσης και δανεισμού αρχαιοτήτων υπό συνθήκες διαφορετικές από τις γενικές και οριζόντιες συνθήκες που προβλέπονται στον αρχαιολογικό νόμο. Πρόκειται δηλαδή για μία έμμεση παραδοχή ότι τα εκατόν εξήντα ένα αντικείμενα είναι προϊόντα αρχαιοκαπηλίας; Αλλιώς πώς μπορεί να εξηγηθεί αυτή η φράση, εννοώ για τις διαφορετικές συνθήκες;

Και λίγο πιο κάτω, στους μακροπρόθεσμους στόχους, η αιτιολογική έκθεση αναφέρει: «...η πρόβλεψη διαδικασίας και τρόπου που ενθαρρύνει και προτρέπει και άλλους συλλέκτες ελληνικών αρχαιοτήτων των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής να προβαίνουν σε αντίστοιχες κινήσεις, οι οποίες οδηγούν σε επαναπατρισμούς αρχαιοτήτων, η ύπαρξη των οποίων δεν είναι καν γνωστή στις αρμόδιες ελληνικές αρχές, άμεσα και οικειοθελώς, χωρίς τα μειονεκτήματα μιας δικαστικής αντιδικίας».

Και με αυτή, λοιπόν, τη διατύπωση η Κυβέρνηση επιβεβαιώνει ότι πρόκειται για προϊόντα αρχαιοκαπηλίας. Βεβαίως είναι πιο βολικό να επιστρέφει ο αρχαιοκάπηλος εθελοντικά τα κλοπιμαία, παρά όλα όσα απαιτούνται με αυτές τις μακροχρόνιες διαδικασίες. Όμως στην προκειμένη περίπτωση εκατόν εξήντα ένα αρχαία αντικείμενα θα επιστραφούν, αν επιστραφούν, σε είκοσι πέντε έως πενήντα χρόνια, δηλαδή «ζήσε, Μάη μου, να φας τριφύλλι» και πάει λέγοντας.

Εν κατακλείδι, η συμφωνία αυτή που έρχεται για επικύρωση σήμερα αποκαλύπτει, όχι απλά τα κενά, αλλά τον ετεροβαρή χαρακτήρα που έχει η συμφωνία με τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, που κυρώθηκε με νόμο, τον ν.4026 του 2011, κατά τον οποίο οι Ηνωμένες Πολιτείες έχουν τα δικαιώματα και την εποπτεία και η Ελλάδα μόνο τις υποχρεώσεις.

Ωφελημένος λοιπόν είναι αυτός ο επιχειρηματίας, ο Λέοναρντ Στερν, που παρουσιάζεται διεθνώς ως δωρητής και ευεργέτης του ελληνικού πολιτισμού, ενώ ο ίδιος με τις δικές του πράξεις, εδώ και δεκαετίες, έχει συμβάλει, όπως όλοι οι συλλέκτες έργων αρχαίας τέχνης, άμεσα ή έμμεσα στην προώθηση λαθροανασκαφών σε θέσεις του Κυκλαδικού Πολιτισμού. Ωφελημένο είναι το Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης, που περιλαμβάνει στις συλλογές του πολυάριθμα εκθέματα που αποτελούν προϊόντα αρχαιοκαπηλίας και παράνομης διακίνησης. Τρίτον, ωφελημένο είναι το Κυκλαδικό Μουσείο και το Ίδρυμα Νικολάου και Ντόλμης Γουλανδρή, που αποκτά κατοχή σε εκατόν εξήντα μια

κυκλαδικές μοναδικές αρχαιότητες.

Κατά συνέπεια, με βάση και τα όσα αναφέραμε, το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας όχι μόνο καταψηφίζει το νομοσχέδιο αυτό, αλλά ζητάει και την απόσυρσή του εδώ και τώρα ως απαράδεκτο, προσβλητικό και επικίνδυνο.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Καλείται στο Βήμα η συνάδελφος κ. Σοφία - Χαΐδω Ασημακοπούλου εκ μέρους της Ελληνικής Λύσης. Μετά θα μιλήσει ο κ. Γρηγοριάδης και κλείνουν οι αγορητές. Έπειτα έχει ζητήσει να πάρει τον λόγο η Υπουργός και μετά ξεκινάμε με τον κατάλογο και τους κοινοβουλευτικούς.

Ορίστε, κυρία συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΣΟΦΙΑ - ΧΑΪΔΩ ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο ελληνικός πολιτισμός είναι αναντίρρητα εξαιρετικά πλούσιος και αντικατοπτρίζει, τόσο τη γεωγραφική θέση της χώρας που βρίσκεται σε ένα σταυροδρόμι μεταξύ Δύσης και Ανατολής, ως και τη μεγάλη ελληνική ιστορία που χάνεται στα βάθη των αιώνων. Τα επιτεύγματα της μακραίωνης αυτής ιστορίας αποτέλεσαν τη βάση για το χτίσιμο των σύγχρονων ανεπτυγμένων πολιτισμών.

Η χώρα μας, λόγω της μακράς και πλούσιας ιστορίας της, διαθέτει έναν αμύθητο θησαυρό μνημείων τεράστιας σημασίας, τα οποία αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο της εθνικής μας ταυτότητας. Τα πολιτιστικά μνημεία που βρίσκονταν σχεδόν σε όλη την πόλη της Αθήνας, αναγνωρίζονται διεθνώς ως επιτεύγματα ιδιαίτερης ιστορικής, αλλά και καλλιτεχνικής αξίας. Γι' αυτούς τους λόγους καθίσταται επιτακτική η ανάγκη προστασίας των πολιτιστικών αγαθών διαφορετικών χρονικών περιόδων.

Φέρντε προς κύρωση τη Συμφωνία μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης της Αθήνας, του Μητροπολιτικού Μουσείου Τέχνης της Νέας Υόρκης και του Ινστιτούτου Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού του Ντελαγουέρ, σχετικά με την επιστροφή στην Ελλάδα ιδιωτικής συλλογής εκατόν εξήντα μία αρχαιοτήτων του Κυκλαδικού Πολιτισμού, ευρισκόμενη στη Νέα Υόρκη και την έκθεση αυτής στο Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης, η οποία προβλέπει την επιστροφή στην Ελλάδα ιδιωτικής συλλογής εκατόν εξήντα μία αρχαιοτήτων του Κυκλαδικού Πολιτισμού, που βρίσκεται στη Νέα Υόρκη, καθώς και τον επακόλουθο δανεισμό αυτής και άλλων έργων του Κυκλαδικού Πολιτισμού στο Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης.

Γίνεται λόγος για επαναπατρισμό με τη σημερινή υπό κύρωση συμφωνία. Ο επαναπατρισμός αναντίρρητα συνιστά απολύτως θετική εξέλιξη. Όμως, εδώ σήμερα μιλάμε στην ουσία για έναν επαναπατρισμό χωρίς πατρίδα, για εκατόν εξήντα μια αρχαιότητες που για πενήντα χρόνια θα πηγαινοέρχονται, διότι στην πράξη δεν πρόκειται περί επαναπατρισμού, αλλά περί σκανδάλου που αφορά μια πολύτιμη συλλογή για την Ελλάδα και για τους Έλληνες. Ο επαναπατρισμός απαιτεί κυρίως ένα στοιχείο, νομιμότητα. Δεν χωρούν ούτε επιπολαιότητες ούτε ανεύθυνες συμπεριφορές.

Στείλατε, κυρία Υπουργέ, επιτροπή επιστημόνων να δουν τις εκατόν εξήντα μία αρχαιότητες του Κυκλαδικού Πολιτισμού; Θέσατε τη συμφωνία σε διαβούλευση; Με ποιους το συζητήσατε; Μας παρουσιάσετε τον κ. Στερν σαν μεγαλόκαρδο εφευρέτη. Ερευνήσατε όμως πώς βρέθηκαν οι αρχαιότητες αυτές στα χέρια του; Γιατί δεν αναφέρεται πουθενά, κυρία Υπουργέ, η προέλευση, ο τρόπος απόκτησης, η γνησιότητα των εκατόν εξήντα ενός αντικειμένων Πρωτοκυκλαδικού Πολιτισμού;

Μας διαβεβαιώνετε ότι δεν αποτελούν προϊόντα παράνομης διακίνησης; Διότι, ας μην ξεχνάμε, ότι η αρχαιοκαπηλία και η παράνομη διακίνηση πολιτιστικής κληρονομιάς δεν είναι μόνο αθέμιτες και ενάντια στην ηθική απέναντι στην ανθρωπότητα, βάσει της εθνικής νομοθεσίας και του Διεθνούς Δικαίου, αλλά αποτελούν επίσης επιστημονικά εγκλήματα που τραυματίζουν το παρελθόν μας και αναπόφευκτα το μέλλον μας. Είναι η σύγχρονη πληγή της αρχαίας Ελλάδας.

Πώς καλείτε την ελληνική Βουλή να λειτουργήσει ως συνένοχος, προκειμένου να νομιμοποιηθεί μια ιδιωτική συλλογή, χωρίς καμμία αναφορά ή έλεγχο στην προέλευση και στον τρόπο από-

κτησης των αντικειμένων; Η Ελλάδα είναι ανάμεσα στις χώρες που έχουν δει την πολιτιστική κληρονομιά τους να λεηλατείται, με κλεμμένες αρχαιότητες να βρίσκονται σε ιδιωτικές συλλογές, ενώ συχνό είναι το φαινόμενο να εμφανίζονται ελληνικά αρχαία αντικείμενα προς πώληση σε οίκους δημοπρασιών.

Τα συχνά περιστατικά μάς υπενθυμίζουν ότι η αρχαιοκαπηλία δεν είναι μια παλιάς κοπής τακτική, που μπορούσε κανείς να συναντήσει παλαιότερα στην Ελλάδα. Ίσως στο άκουσμα της λέξης «αρχαιοκαπηλία» μάς έρχονται στο μυαλό εικόνες από ανθρώπους να βγαίνουν στο κυνήγι θησαυρών με ανιχνευτές μετάλλων ή να παραμονεύουν στα σημεία που το έδαφος ακουγόταν κούφιο.

Σήμερα υπάρχουν όχι μόνο μεμονωμένες περιπτώσεις, αλλά και οργανωμένες σπείρες. Υπάρχουν αυτοί που σκάβουν ή πιθανώς γνωρίζουν τα κατατόπια μιας περιοχής και φυσικά ο εγγέφαλος, ο έμπορος δηλαδή, που συνήθως εξάγει παράνομα τα πολιτιστικά αγαθά προς άλλες χώρες.

Ωστόσο, η ταύτιση και η ανάκτηση των κλεμμένων αρχαιοτήτων είναι μία μακρά και δύσκολη διαδικασία, η οποία, όμως, πρέπει να ακολουθείται σύμφωνα με τον νόμο. Τα μνημεία ενός τόπου και κυρίως εκείνα που συνδέονται με τις πολύ παλαιότερες ιστορικές περιόδους ενός έθνους αποτελούν αδιάψευστους μάρτυρες της πορείας και της δυναμικής ενός λαού.

Οπωσδήποτε πρόκειται περί ανοιχτής πληγής το γεγονός ότι τόσες ελληνικές αρχαιότητες έχουν πέσει θύματα αρχαιοκαπηλίας και βρίσκονται στο εξωτερικό κοσμώντας γνωστές και άγνωστες συλλογές.

Οι αρχαιότητες αυτές, όμως, εν προκειμένω, δεν «φύτρωσαν» στη Νέα Υόρκη. Η πολιτεία, όμως, αποδέχεται και συναινεί στην παραπάνω διαμορφωθείσα έκνομη κατάσταση ελέω της επιστροφής των αρχαίων, έστω και με διαδικασίες fast track. Έχουμε μια πολιτική νομιμοποίηση μιας παράνομης κατάστασης, που θίγει την Ελλάδα και τους Έλληνες συνολικά.

Ο Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων τονίζει με επιστολή του, που θα καταθέσουμε στα Πρακτικά, ότι με την κύρωση αυτής της συμφωνίας η ελληνική Κυβέρνηση και η ελληνική Βουλή λειτουργούν ως μεσολαβητές, προκειμένου να νομιμοποιηθεί μια ιδιωτική συλλογή, χωρίς καμία αναφορά ή έλεγχο στην προέλευση και τον τρόπο απόκτησης των αντικειμένων, προκειμένου να εκθεθούν παράνομως εξαχθείσες αρχαιότητες σε ένα ιδιωτικό μουσείο στη Νέα Υόρκη, το Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης, και σε ένα ιδιωτικό μουσείο στην Ελλάδα, το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, και όχι να επαναπατριστούν, όπως παραπλανητικά εξαγγέλθηκε.

Καταθέτουμε επίσης και την επιστολή του ίδιου συλλόγου, η οποία αναφέρεται σε διασύνδεση του κ. Στερν με αποδοχή προϊόντων εγκλήματος διακίνησης αρχαιοτήτων. Αναφέρεται συγκεκριμένα ότι «το 1990 ο κ. Στερν είχε εκθέσει δέκα έργα από τη συλλογή του στην έκθεση «Αριστουργήματα της Κυκλαδικής Τέχνης».

Θα καταθέσουμε στα Πρακτικά και το άρθρο των «NEW YORK TIMES» του 1990. Τα αντικείμενα είναι δημοσιευμένα στον κατάλογο της έκθεσης από όπου άντλησαν την πληροφορία ότι ο συλλέκτης «Harmon Fine Arts», που ταυτίζεται με τον Λέοναρντ Στερν, συμμετείχε με αντικείμενα από την προσωπική του συλλογή.

Το νούμερο 27 του καταλόγου, το «Ειδώλιο Σαρδηνίας», που το 1990 εκτέθηκε ως μέρος της Συλλογής του Στερν, συνδέει τον κ. Στερν ευθέως με παράνομη διακίνηση αρχαιοτήτων. Πρόκειται για το ίδιο ειδώλιο που κατασχέθηκε στο πλαίσιο της υπόθεσης του εκατομμυριούχου Συλλέκτη Στάινχαρντ, που του έχει απαγορευτεί ισόβια η ενασχόληση με εμπόριο τέχνης από την Εισαγγελία Νέας Υόρκης. Ο συλλέκτης αγόρασε το ειδώλιο απευθείας από τον Σάιμς, που έχει διωχθεί για παράνομη διακίνηση αρχαιοτήτων. Το ειδώλιο έχει ήδη επαναπατριστεί στην Ιταλία.

Τα έχετε ερευνήσει όλα αυτά; Υπάρχει πράγματι η διασύνδεση του κ. Στερν με αποδοχή προϊόντων εγκλήματος παράνομης διακίνησης αρχαιοτήτων; Γνωρίζετε τη σχέση του Λέοναρντ Στερν με τους Σάιμς και Στάινχαρντ; Γιατί δεν μας προσκομίζετε νομιμοποιητικά έγγραφα των εκατό εξήντα ενός αντικειμένων της Συλλογής Στερν, όπως αυτά εμφανίζονται στα παραρτήματα του σχεδίου νόμου, που να αποδεικνύουν την προέλευση και άρα τη νομιμότητα της απόκτησής τους από τον κ. Στερν;

Επί της ουσίας, η ελληνική Βουλή καλείται σήμερα να επικυρώ-

σει την παραχώρηση κυριαρχικών δικαιωμάτων του ελληνικού λαού επί της πολιτιστικής του κληρονομιάς. Ο αρχαιολογικός νόμος 4858/2021 ορίζει με απόλυτη σαφήνεια τις ενέργειες που θα γίνονται για να αναζητηθεί η προέλευση αρχαιοτήτων, να αναγνωριστεί κάτοχος ή συλλέκτης αρχαιοτήτων, ορίζονται υποχρεώσεις στα ιδιωτικά μουσεία και δικαιοδοσία των ελληνικών δικαστηρίων να διατάξουν επιστροφή πολιτιστικών αγαθών στην Ελλάδα, ακόμη και αν οι αρχαιότητες βρίσκονται στο εξωτερικό.

Το Ίδρυμα Ντέλαγουερ, στο οποίο με την προς κύρωση συμφωνία η ελληνική Βουλή καλείται να αναγνωρίσει την κατοχή επί των εκατό εξήντα μίας αρχαιοτήτων, δεν μας έχει γνωστοποιήσει καν το καταστατικό του.

Όπως επίσης υπογραμμίζει ο ΣΕΑ, το Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης, επί μακρόν, έχει εμπλουτίσει τις συλλογές του με αρχαιότητες που έχουν αποδειχθεί προϊόντα παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών, όπως με την πολυκροτη υπόθεση του «Κρατήρα του Ευφρονίου», προϊόν λαθρανασκαφής του 1971, που επαναπατρίστηκε στην Ιταλία το 2008 κατόπιν δικαστικής απόφασης.

Παρά τις αποδείξεις που επέδειξε το ιταλικό κράτος, το «MET» επέμενε να μην επιστρέψει το αγγείο και η υπόθεση κατέληξε στα δικαστήρια. Ο εισαγγελέας της Νέας Υόρκης εξέδωσε πέρσι έξι εντάλματα κατάσχεσης ευρημάτων του μουσείου, ενώ ένα από τα τελευταία εντάλματα το 2022, που εκτελέστηκε τον Ιούλιο, ήταν για την κατάσχεση είκοσι ενός εκθεμάτων.

Το «MET» αποκτά μια νέα αίθουσα με μία μοναδική συλλογή κυκλαδικών ευρημάτων, χωρίς εμπλοκή της εισαγγελίας για πενήντα έτη, με ό,τι σημαίνει αυτό για τα έσοδά του, αλλά και για τα διαφυγόντα κέρδη του ελληνικού δημοσίου. Ενώ σε κανένα σημείο το ελληνικό δημόσιο δεν επιφυλάσσεται έστω για τις ενέργειες στις οποίες θα μπορούσε και θα έπρεπε να προβεί σε περίπτωση που αποδειχθεί ότι κάποιο από τα εκατόν εξήντα ένα κυκλαδικά αντικείμενα ή κάποιο από τα υπόλοιπα αντικείμενα αρχαίας ελληνικής τέχνης, που κατά δήλωσή του κατέχει ο κ. Στερν, είναι ύποπτης προέλευσης ή προϊόν παράνομης αγοραπωλησίας.

Είχε ή όχι η χώρα μας κάθε νόμιμο και ηθικό λόγο να διεκδικήσει την κυριότητα και την κατοχή της;

Αναφέρουν επίσης ενδεικτικά τις εξής υποθέσεις νόμιμων επαναπατρισμών:

Το 2007, κατόπιν συνεργασίας με τις ιταλικές αρχές και κάτω από τον φόβο άσκησης ποινικών διώξεων σε όλο το ΔΣ του Μουσείου «J.P. Getty», επαναπατρίζονται ένα άγαλμα κόρης, επιτύμβια στήλη με εγχάρακτη παράσταση πολεμιστή, ένα χρυσό στεφάνι ανθισμένης μυρτιάς από τη Μακεδονία και τέλος, ένα αρχαίο αναθηματικό ανάγλυφο από τη Θάσο με παράσταση θεότητας και λατρευτών.

Το 2008, ύστερα από ενδελεχή επιστημονική τεκμηρίωση και ενδελεχείς διαπραγματεύσεις για την επίλυση νομικών ζητημάτων, επιστρέφουν στην Ελλάδα δύο εξαιρετικής σημασίας αρχαιότητες που ανήκουν στη Συλλογή Σέλμπε Γουάιτ. Πρόκειται για τμήμα αττικής επιτύμβιας στήλης που συνενώνεται με αρχαίο στο Μουσείο Βραυρώνος και ένας χάλκινος καλυκωτός κρατήρας από τη Μακεδονία.

Το 2008 επιστρέφει από τη Συλλογή του Ελβετού αρχαιοπώλη Καν μία αττική επιτύμβια μαρμάρινη λήκυθος με σκηνή δεξίωσης.

Ο πολιτισμός και η μνήμη του παρελθόντος δεν αποτιμώνται με σύγχρονες οικονομικές αξίες, διότι τα μνημεία της χώρας μας είναι ανυπολόγιστης αξίας. Γι' αυτό και πρέπει να είναι προσιτά σε όλους τους Έλληνες, χωρίς να ξεχνάμε και όσους βρίσκονται στο εξωτερικό και τους έχουμε πιο πολλή ανάγκη από ποτέ να γυρίσουν πίσω στην πατρίδα. Η ορθή αξιοποίηση των αρχαιοτήτων, έχοντας βεβαίως πάντοτε ως γνώμονα την προστασία τους, οφείλει επιτέλους να λάβει «σάρκα και οστά».

Εμείς στην Ελληνική Λύση πιστεύουμε ότι η πολιτεία οφείλει να διασφαλίζει ότι οι αρχαιότητες που φεύγουν παράνομα από τη χώρα μας θα επιστρέφουν σε κάθε περίπτωση. Θα επιστρέφουν μόνιμα στη γη που τις γέννησε και όχι να πηγαινοέρχονται για πενήντα χρόνια, γιατί αυτό είναι κοροϊδία.

Κλείνοντας, δώστε κίνητρα, ευκαιρίες και τη δυνατότητα να επιστρέψουν πίσω στη χώρα μας, στη χώρα της καρδιάς τους, οι εξακόσιες πενήντα χιλιάδες περίπου νέοι οι οποίοι έφυγαν στο

εξωτερικό στα χρόνια των μνημονίων. Η «εθνική αιμορραγία» από τη φυγή των νέων της πατρίδας μας στο εξωτερικό, που αναγκάστηκαν να αναζητήσουν μια αξιοπρεπή εργασία και ένα ασφαλές εργασιακό περιβάλλον, πρέπει επιτέλους να θεραπευτεί και να ανατραπεί με την παροχή περισσότερων κινήτρων για την επιστροφή τους.

Ο πολιτισμός της Ελλάδας είναι παντού γύρω μας, υψώνεται ασύγκριτος στο βάθος των αιώνων και αποτελεί το συγκριτικό μας πλεονέκτημα. Η πολιτιστική μας κληρονομιά είναι ο θεματοφύλακας των κοινών αξιών που συγκροτούν την ελληνική ταυτότητα και ταυτόχρονα είναι θεμελιακός παράγων της βιώσιμης ανάπτυξης. Δεν λογίζεται απλώς ως ένα πολύτιμο απόθεμα που διαφυλάττουμε και συντηρούμε, αλλά ως ένα σύνολο πόρων που αναδεικνύουμε και αξιοποιούμε.

Η αρχαία Ελλάδα και η πολιτιστική κληρονομιά της επηρέασαν σημαντικά, όχι μόνο τον σύγχρονο ελληνικό πολιτισμό αλλά και τον ευρωπαϊκό και τον παγκόσμιο πολιτισμό.

Το θέμα είναι ένα, διαρκές και είναι αδιαπραγμάτευτο: να επιστραφούν τα πολιτιστικά αγαθά που παράνομα βρίσκονται εκτός ελληνικής επικράτειας. Και τα Γλυπτά του Παρθενώνα και όλα όσα παρανόμως έχουν αποσπαστεί από την πατρίδα μας.

Δεν πρέπει να σταματήσουμε την προσπάθεια ανάκτησης κάθε μνημείου, που έχει εξαχθεί παράνομα από τη χώρα, μέχρι να διασφαλίσουμε την επιστροφή του και την τιμωρία αυτών που το έκλεψαν.

Ο σύγχρονος κόσμος οφείλει σχεδόν τα πάντα στους Έλληνες. Κουβαλάμε στις πλάτες μας μια κληρονομιά η οποία δεν πρέπει να μείνει αναξιοποίητη. Είναι χρέος μας να της δώσουμε την πνοή που της αρμόζει. Η Ελλάδα αποτελεί θεμέλιο πολιτισμού. Οι ελληνικές ιδέες και αξίες ως αρχέτυπα και παραδείγματα μπορούν να λειτουργήσουν εποικοδομητικά και για τις μεταγενέστερες κοινωνίες. Είναι απαραίτητο να διαφυλάξουμε τον πολιτισμό μας και να τον αναπτύξουμε. Χρέος και υποχρέωση όλων μας είναι να προστατεύουμε τα πλεονεκτήματά μας.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

(Στο σημείο αυτό η Βουλευτής κ. Σοφία - Χάιδω Ασημακοπούλου καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

ΠΡΟΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Κλείνουμε, όπως είπα, με τον συνάδελφο κ. Γρηγοριάδη εκ μέρους του ΜέΡΑ25.

ΚΛΕΩΝ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ: Σας ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε, που μου δίνετε τον λόγο.

Ευχαριστώ τον κύριο που καθάρισε, ενώ δεν οφείλει, το Βήμα υγειονομικά για μένα και τον κύριο που μου φέρνει τώρα νερό.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, κυρία Υπουργέ, -ώστε έτσι;- ενστερνίζεστε την άποψη της εισηγήτριας του κόμματός σας; Σε κάποιον χάριζαν έναν γάιδαρο, κυρία Υπουργέ, και αυτός τον κοίταγε στα δόντια; Δηλαδή, ενστερνίζεστε την άποψη της εισηγήτριας του κόμματός σας ότι για να μας τα χαρίζουν δεν ήταν δικά μας και δεν μας τα κλέψανε; Αν την ενστερνίζεστε, να το πείτε στην Εθνική Αντιπροσωπεία να το ξέρουν. Το είπε ήδη η εισηγήτρια σας και είναι ντροπή για όλους μας αυτό που είπε.

Αγαπητή κυρία Υπουργέ, ήρθαμε σήμερα εδώ -αν και δεν έπρεπε να έρθουμε, ελληνικό λαέ, πολίτες που μας ακούτε από εκεί έξω, κανένας από εμάς δεν έπρεπε να έρθει εδώ σήμερα- για να κυρώσουμε τη Συμφωνία μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού μας και του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης του Μητροπολιτικού Μουσείου της Νέας Υόρκης «ΜΕΤ» και του Ινστιτούτου Αρχαίου Πολιτισμού του Ντέλαγουερ, ιδιοκτησίας -βεβαίως!- της γνωστής και μη εξαιρετέας οικογένειας Γουλανδρή, σχετικά με την επιστροφή στην Ελλάδα της ιδιωτικής συλλογής εκατόν εξήντα μίας αρχαιοτήτων του Κυκλαδικού Πολιτισμού και την έκθεσή της τελικά στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης.

Στη συνεδρίαση της επιτροπής μας τη Δευτέρα, αγαπητή Υπουργέ, ως ΜέΡΑ25 σας προειδοποιήσαμε ότι από τη στιγμή που το Προεδρείο της επιτροπής μας αποφάσισε να έρθει στην Ολομέλεια σήμερα το σχέδιο νόμου που συζητάμε με τη μορφή της κύρωσης -γιατί έτσι είχε αποφασίσει τη Δευτέρα, δηλαδή με μία και μοναδική συνεδρίαση της επιτροπής μας, πολίτες που

μας ακούτε από εκεί έξω, και όχι τέσσερις και στη διαδικασία αυτή που κάνουμε σήμερα εδώ δεν έχουν το δικαίωμα λόγου οι Έλληνες Βουλευτές, αφού μόνο οι εισηγητές και οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι θα μπορούσαν σε αυτή την περίπτωση να μιλήσουν- ήμασταν όλοι, όσοι συμμετείχαμε στην επιτροπή, παρόνομοι.

Σας εξηγήσαμε σαφώς και ουδείς -ούτε εσείς, κυρία Υπουργέ- επιχειρηματολόγησε περί του αντιθέτου, ότι η κύρωση αυτής της συμφωνίας τροποποιεί ευθύτατα τον ν.4858/2021, δηλαδή τον αρχαιολογικό νόμο της πατρίδας μας. Και, φυσικά, για να συμβεί αυτό και να μην είμαστε όλοι παράνομοι, θα έπρεπε να έρθει με τη μορφή που τελικά το φέρνετε στην Ολομέλεια, αλλά και να περιέχει την τροπολογία που δεν φέρνετε στην Ολομέλεια, που δεν τολμάτε να φέρετε. Μια τροπολογία η οποία ευθέως θα δήλωνε στον ελληνικό λαό ότι τροποποιεί τον υπάρχοντα αρχαιολογικό νόμο. Θα του έλεγε «ό,τι ήξερες, ξέχασέ το, τώρα τα χαρίζουμε».

Σήμερα το πρωί, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, καταλάβαμε. Δεν σας ανησυχούσε ιδιαίτερα, κυρία Υπουργέ, να συζητηθεί με τη διαδικασία που συζητείται ένα κανονικό σχέδιο νόμου, όχι. Αυτό που φοβόσασταν στην πραγματικότητα, για να μην πω, αυτό που τρέματε στην πραγματικότητα, ήταν μην τυχόν και έρθουν εδώ -στην επιτροπή μας- όλοι οι σχετικοί φορείς και καταθέσουν τη γνώμη τους ο καθένας. Κυρίως, βέβαια, θέλατε να αποφύγετε πάση θυσία να εκφράσουν δημόσια τη γνώμη τους στην επιτροπή μας οι Έλληνες αρχαιολόγοι, δηλαδή οι πλέον αρμόδιοι για το θέμα.

Θα κάνω μία παρένθεση, για να απαντήσω στην κ. Πιπιλή που σας εκπροσωπεί, δηλαδή στη Νέα Δημοκρατία, ότι η κ. Κουτούμπα τυχάνει να είναι βεβαίως η Πρόεδρος του Σωματίου των Ελλήνων Αρχαιολόγων, αλλά για καλή σας τύχη, κυρία Υπουργέ και αγαπητή κυρία Πιπιλή, την ανακοίνωσή της την προσυπογράφουν και οι τέσσερις πολιτικές παρατάξεις που υπάρχουν στους αρχαιολόγους μας. Δεν είναι της κ. Κουτούμπα, είναι υπερκομματική η ανακοίνωσή. Δεν υπάρχει παράταξη αρχαιολογική που να μη συνυπογράφει κι αν τολμάτε, πείτε ότι δεν λέω αλήθεια.

Επίσης, σας είπαμε, κυρία Υπουργέ, ότι η συνέχεια της συζήτησης στην επιτροπή της Δευτέρας ήταν παράνομη -σαφέστατα παράνομη- αφού δεν είχατε ήδη προσκομίσει, κυρία Υπουργέ, στην επιτροπή μας, πρώτον, το καταστατικό, το οποίο υποσχέθήκατε ότι θα το προσκομίσετε στον κ. Δελή, που το ζήτησε και δεν το είχε προσκομίσει.

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΜΕΝΔΩΝΗ (Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού): Θα σας το καταθέσουμε.

ΚΛΕΩΝ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ: Ναι, αλλά πότε, κυρία Υπουργέ; Το συζητάμε σήμερα, θα ψηφίσουν οι Βουλευτές σας.

Δεύτερον, το πρακτικό συγκρότησης του διοικητικού συμβουλίου της υπεράκτιας αυτής εταιρείας, τύπου Φερόδες και Νησιά Κέψαν. Το πρακτικό συγκρότησης, λοιπόν, του διοικητικού συμβουλίου, του δήθεν μουσείου, που συγκροτείται εκεί, μια εταιρεία μαφιόζικη είναι.

Τρίτον, τα ποινικά μητρώα των προσώπων που αποτελούν το διοικητικό συμβούλιο του υπό σύσταση Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης, της οικογένειας, της γνωστής και μη εξαιρετέας -ελληνικό λαέ- Γουλανδρή στο Ντελαγουέρ.

Σας είπαμε, δηλαδή, τι, κυρία Υπουργέ; Τι σας είπαμε; Ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του νόμου, κυρία Υπουργέ, σας είπαμε.

Όσον αφορά δε τον παρασιτικό ολιγάρχη κ. Στερν, δεν μας έχετε προσκομίσει ακόμα, κυρία Υπουργέ -και δικαίως υποπτευόμαστε ότι δεν τα έχετε, ελληνικό λαέ- τα εξής:

Α) Τα πιστοποιητικά προέλευσης των αρχαιοτήτων της κυκλαδικής εποχής, που πρέπει να διαθέτει ο κ. Στερν και ο κάθε κ. Στερν, εφόσον τα έχει στην κατοχή του.

Β) Τους τίτλους κτήσης, που πρέπει να διαθέτει ο κ. Στερν,

Γ) Τη βεβαίωση γνησιότητας, που πρέπει να διαθέτει ο κ. Στερν,

Δ) Την άδεια εξαγωγής από τη χώρα μας, που πρέπει να διαθέτει ο κάθε κ. Στερν και:

Ε) Τη βεβαίωση ότι δεν είναι προϊόντα παράνομης εξαγωγής,

την οποία, επίσης, πρέπει να διαθέτει ο κ. Στερν.

Διαθέτει, κυρία Υπουργέ, τίποτα από όλα αυτά, στα αλήθεια, ο κ. Στερν; Σας έδειξε ποτέ τίποτα από όλα αυτά ο κ. Στερν; Αν όχι, τότε απλώς παρανομείτε, κυρία Υπουργέ! Λυπάμαι και ντρέπομαι που το λέω! Και σήμερα, σε αυτή την Ολομέλεια, προσπαθείτε να σύρετε στην παρανομία σας και τους υπόλοιπους Βουλευτές του κόμματός σας, που δεν φταίνε σε τίποτα, αλλά και όλα τα υπόλοιπα κόμματα, που συμμετέχουν στη διαδικασία.

Καλείται σήμερα, με άλλα λόγια, το ελληνικό Κοινοβούλιο να κυρώσει, ελληνικό λαέ, μια συμφωνία για αρχαιότητες, που δεν γνωρίζουμε εάν είναι κίβδηλες, πλαστές, αλλά γνωρίζουμε καλά, πως αν τυχόν δεν είναι κίβδηλες, τότε είναι ασφαλώς προϊόντα λαθρανασκαφής, δηλαδή, προϊόντα εγκλήματος!

Όπως σας είπα πιο πάνω, αν δεν προσκομίζετε ούτε και σήμερα στην Ολομέλειά μας, όλες τις προϋποθέσεις ανεξαιρέτως, που απαιτεί ο νόμος μας, τότε βάζετε τον Έλληνα Βουλευτή να γίνει συνεργός σε αποδοχή προϊόντων εγκλήματος!

Το ακούσατε, πολίτες της Ελλάδας; Αυτό γίνεται σήμερα εδώ! Και δεν ντρέπεται κανείς! Δεν φαίνεται, μέχρι ώρας, να ντρέπεται κανείς! Ποτέ δεν είναι αργά. Αποσύρτε ένα τέτοιο νομοσχέδιο τώρα!

Το κατανοείτε αυτό που είπα, κυρία Υπουργέ; Αν το κατανοείτε, ελπίζουμε ειλικρινά ότι και αυτή, ακριβώς, την τελευταία στιγμή, μπορείτε, αποσύροντας το νομοσχέδιο που συζητάμε, να σταματήσετε να προσπαθείτε να κάνετε νόμο του ελληνικού κράτους, τη συμφωνία, ελληνικό λαέ, με έναν κλέφτη εθνικών αρχαιολογικών μας θησαυρών!

Μην τραυματίσετε, ανεπανόρθωτα, το κύρος της Βουλής μας, βάζοντας τους Βουλευτές της να συμφωνήσουν για λογαριασμό του κράτους σας με έναν κλέφτη, έναν κοινό απατεώνα, που δεν θα έπρεπε αυτή τη στιγμή να μπορεί να συζητάει μαζί σας και με το Υπουργείο σας, γιατί απλούστατα, θα έπρεπε αυτή τη στιγμή να είναι στη φυλακή προφυλακισμένος και εκεί να προετοιμάζει απλώς την υπερασπιστική του τακτική. Αυτό έπρεπε να κάνει ο κ. Στερν!

Όλοι όσοι ασχολούνται με αρχαιότητες, κύριε Πρόεδρε, και εσείς η ίδια -φοβάμαι, κυρία Υπουργέ,- καλύτερα από όλους γνωρίζετε ότι ποτέ δεν βγήκε νόμιμα καμμία απολύτως κυκλαδική αρχαιότητα από τη χώρα μας. Και ξέρετε πολύ καλά ότι έτσι είναι, για να την έχει τόσα χρόνια ο κ. Στερν στο σπίτι του, στο living room του -στο σαλονάκι του την είχε- και να χαριεντίζεται με αυτή, δείχνοντάς τη σαν μπιχλιμπίδι εξωτικό στους παρασιτικούς του φίλους, που ασφαλώς και θα έχουν χαριεντιστεί μαζί της, πιάνοντάς την, ίσως, κάποιες στιγμές, στα μιανρά χέρια τους! Γιατί, δεν είναι μιμπελό, κυρία Μενδώνη μου, τα κυκλαδικά αρχαιολογικά ευρήματα, για να τα έχει οποιοσδήποτε στον κόσμο στην ιδιοκτησία του!

Είναι, αντιθέτως, από τα πιο σπάνια αριστουργήματα, ελληνικό λαέ, της παγκόσμιας αρχαίας τέχνης! Είναι, επίσης, κυριολεκτικά, αμύθητη οικονομικής αξίας και πρέπει να είναι στη διάθεση όλων των ανθρώπων, ανεξαιρέτως, του κόσμου, αλλά κυρίως, στη διάθεση όλων των Ελλήνων πολιτών, που ο τόπος τους τα γέννησε! Οι Κυκλάδες, όπου σε μία από αυτές, εσείς η ίδια, κυρία Υπουργέ, το Υπουργείο σας, έχετε προαναγγείλει τη δημιουργία ενός υπερσύγχρονου μουσείου -στη Νάξο, στο κάστρο της Νάξου- αποκλειστικά και μόνο για τα ευρήματα Κυκλαδικού Πολιτισμού και μη μου πείτε ότι θα αργήσει να τελειώσει το μουσείο πάλι εσείς θα φταίτε, αν αργήσει να τελειώσει.

Γιατί θα σας απαντήσω ευθέως ότι με τη λύση που επιλέγετε, αγαπητή Υπουργέ, εσείς, θα αργήσει πολύ περισσότερο, μέχρι το 2073 για την ακρίβεια, να τελειώσει αυτή η καταραμένη περιπέτεια περιπλάνησης και επιστροφής των αρχαίων αυτών κυκλαδικών θησαυρών, που στον τόπο τους, στον τόπο που τα γέννησε, που τυγχάνει, κυρία Υπουργέ, να είναι και ο δικός σας τόπος. Σταματήστε, λοιπόν, τώρα για όνομα του θεού -και δεν είμαι και φανατικός χριστιανός, αλλά δεν έχω άλλον τρόπο να σώσω την πατρίδα μου-, σταματήστε, για όνομα του θεού, τον εξευτελισμό της χώρας μας διεθνώς.

Επίσης, μη μου επαναλάβετε, σας παρακαλώ, κυρία Υπουργέ, το επιχείρημα που μετέλλατε στην αιτιολογική σας έκθεση ότι εσείς μπορεί να μην έχετε ελέγξει τίποτα από όλα αυτά που προ-

υποθέτει ο νόμος μας, αλλά σίγουρα θα τα έχει ελέγξει το Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης. Γιατί σίγουρα; Γιατί είναι ένα από τα μεγαλύτερα και πιο διάσημα μουσεία του κόσμου. Μη μου το απαντήσετε το επιχείρημα αυτό, γιατί όπως σας είπα και στην επιτροπή το «ΜΕΤ», το Μητροπολιτικό Μουσείο αυτό δεν έχει πιαστεί απλώς μια φορά να προβαίνει σε τέτοιες παράνομες ενέργειες, αλλά είναι -όπως έχει δηλώσει ο ίδιος ο ειδικός για τέτοια θέματα εισαγγελέας της Νέας Υόρκης- υπότροπο -άκου το, ελληνικό λαέ, να μαθαίνεις- το «ΜΕΤ» κατ' εξακολούθηση σε κλεπταποδοχή και στη συνέχεια έκθεση εθνικών αρχαιολογικών θησαυρών άλλων τρίτων χωρών.

Με λίγα λόγια, τα τελευταία χρόνια το «ΜΕΤ», κυρίες και κύριοι Βουλευτές, που θα κληθείτε να ψηφίσετε -σε εσάς της Συμπολίτευσης απευθύνομαι με την καρδιά μου και όχι επιθετικά, όχι προσβλητικά για εσάς- έχει πιαστεί τέσσερις φορές με τη γίδα στην πλάτη. Αναφέρω ενδεικτικά την πολύκροτη υπόθεση -την είπε και η ειδική αγορήτρια της Ελληνικής Λύσης- του «κρατήρα του Ευφρονίου», προϊόν ανασκαφής του 1971 το οποίο -ακούστε- επαναπατρίστηκε τελικά στην Ιταλία το 2008, τριάντα χρόνια μετά, παρά τις αποδείξεις που επί χρόνια επιδείκνυε το ιταλικό κράτος στο «ΜΕΤ» ενόσω το «ΜΕΤ» επέμενε διαβόλεμένα εκεί να μην το επιστρέφει το αγγείο μέχρι που το διέταξε το δικαστήριο της Νέας Υόρκης να το κάνει.

Το ίδιο, κυρία Υπουργέ, με το «ΜΕΤ» σας συνέβη το 2017 με την αιγυπτιακή ολόχρυση σαρκοφάγο, που τελικά επεστράφη το 2019 στην Αίγυπτο. Το ίδιο συνέβη τον Ιούλιο του 2022, όταν ο εισαγγελέας ο ειδικός του Μανχάταν αυτή τη φορά υπέγραψε ένταλμα κατοχής για είκοσι ένα ολόκληρα εκθέματα του «ΜΕΤ», τα οποία αποτελούσαν σύμφωνα με τον εισαγγελέα προϊόντα παράνομης διακίνησης και εξαγωγής. Συμπληρωματικά, όπως σας είπα και στην επιτροπή και τα είκοσι ένα εκθέματα του «ΜΕΤ» που τόσο εμπιστεύεστε εσείς, θα επιστραφούν στις χώρες προέλευσής τους αυτή, ακριβώς, την εβδομάδα που διανύουμε αυτές τις μέρες.

Επίσης, το «ΜΕΤ» βρίσκεται στο στόχαστρο του εισαγγελέα της Νέας Υόρκης, με τον οποίο έως τώρα οι υπάλληλοι του Υπουργείου σας είχαν άψογη συνεργασία και μπράβο σας γι' αυτό και σαν αποτέλεσμα αυτής της συνεργασίας σας θυμίζω ήρθε ο επαναπατρισμός διαφόρων αρχαίων αντικειμένων, όπως τα σαράντα επτά διάσημα αντικείμενα του άλλου μεγάλου ευεργέτη συλλέκτη Μάικλ Στάνχαρντ τον Δεκέμβριο του 2022. Εσείς τα φέρατε με τον σωστό νόμιμο τρόπο πίσω. Γιατί δεν το κάνατε και τώρα; Σημειώνουμε ότι ο Μάικλ Στάνχαρντ για εσάς, κύριοι Βουλευτές και κύριοι της Συμπολίτευσης, έχει επίσης χαρίσει εκθέματά του τόσο στο φερέγγυο για σας «ΜΕΤ». Και το «ΜΕΤ» έχει τόσο πολλή χάρη με τις δωρεές του που έχει δώσει σε μια ολόκληρη αίθουσα του μουσείου το όνομα του ανθρώπου που σύμφωνα με τον ειδικό εισαγγελέα για τέτοια θέματα της Νέας Υόρκης -ακούστε Βουλευτές της Συμπολίτευσης, ακούστε πολίτες από εκεί έξω- και διαβάξω σε εισαγωγικά: «Ο κ. Στάνχαρντ δεν διέθετε ποτέ κανένα γεωγραφικό ή ηθικό φραγμό και ο οποίος για να αυξήσει τις συλλογές του βασίστηκε σε διακινητές αρχαιοτήτων, αφεντικά του οργανωμένου εγκλήματος, ξέπλυμα βρώμικου χρήματος και σε τυμβωρύχους». Αυτό το «ΜΕΤ» που έδωσε το όνομα τέτοιας υποστάθμης ανθρώπου σε αίθουσα του εμπιστεύεστε εσείς, κυρία Υπουργέ, και μας λέτε το ψευτοαφελές «ε, ΜΕΤ είναι αυτό, θα έχει ελέγξει τη νομιμότητα και τη γνησιότητα»; Μόλις σας απέδειξα ότι το «ΜΕΤ» όχι απλώς δεν ελέγχει το παραμικρό, αλλά ακόμα χειρότερα ξέρει και κάνει πως δεν ξέρει την παράνομη διαδρομή πολλών εκθεμάτων του, αρκεί να πλουτίζει με αυτό τον τρόπο τις συλλογές του.

Επίσης, κυρία Υπουργέ, μας είπατε στην επιτροπή και ελπίζω να μην το επαναλάβετε και εδώ, γιατί είναι εθνικά επικίνδυνο επιχείρημα, ότι η έκθεση της συλλογής κυκλαδικών αρχαιοτήτων στο «ΜΕΤ» θα αναδεικνύει και θα προβάλλει τάχα τον αρχαίο πολιτισμό μας σε όλη την οικουμένη μιας και το «ΜΕΤ» συγκαταλέγεται μεταξύ των μεγαλύτερων μουσείων του πλανήτη και δέχεται πολλά εκατομμύρια επισκεπτών τον χρόνο. Σας συμβουλεύω να μην τολμήσετε, όπως έκανε η εισηγήτρια σας, να συνεχίσετε να μετέρχεστε αυτό το επιχείρημα και στην Ολομέλεια της Βουλής των Ελλήνων, καθώς αυτό ακριβώς είναι το κύριο επιχεί-

ρημα που επικαλείται δύο αιώνες τώρα το Βρετανικό Μουσείο για να μη μας επιστρέψει τα μάρμαρα του Παρθενώνα.

Κυρία Πιπλή, αγαπητή, που λείπετε αυτή την ώρα, με συγχωρείτε αλλά πριν έναν μήνα τελευταία φορά επιχειρηματολόγησε με αυτό ακριβώς το επιχείρημα ο διευθυντής του Βρετανικού Μουσείου. Επίσης το Μουσείο της Ακρόπολης το έχει κάνει η αείμνηστη Μελίνα μας, υπάρχει δεκαετίες, δεν έγινε τώρα για να αλλάξει την επιχειρηματολογία του Βρετανικού Μουσείου.

Άφησα για το τέλος, κυρία Υπουργέ, το τρίτο σας επιχείρημα. Μας είπατε στην επιτροπή ότι μέχρι πριν λίγο καιρό αγνοούσαμε την ύπαρξή τους. Μας είπατε ότι μέχρι πριν λίγο καιρό δεν ξέραμε, όπως και εσείς, δείχνοντάς εμάς καν ότι υπάρχουν και άρα θα πρέπει να χαϊρόμαστε με κάποιον τρόπο που τελικά ίσως καταλήξουν κάποτε στην πατρίδα μας. Δεν το καταπίνουμε αυτό, κυρία Υπουργέ, γιατί είναι απαράδεκτο κατά τη γνώμη μας επιχείρημά. Σας απαντούμε και τώρα που το μάθατε -πριν δύο χρόνια το μάθατε- τι κάνατε, κυρία Υπουργέ; Παρανομεείτε; Κάνετε συμφωνία με τον κλεπταποδόχο εθνικών μας θησαυρών, τον κ. Στερν, για να τον ξεπλύνετε και ταυτοχρόνως αφήνετε τουλάχιστον για είκοσι πέντε χρόνια μοναδικά αρχαιολογικά αριστουργήματα, που μας ανήκουν να εκτίθενται, σε δύο ιδιωτικά μουσεία; Σας είπα πως συστήθηκε το ένα, όπως οι υπεράκτιες εταιρείες γι' αυτούς που βγάζουν να ξεπλύνουν τα χρήματά τους στα νησιά Φερόε και Κέιμαν.

Ενώ θα οφείλατε, κυρία Υπουργέ, να καταθέσετε αμέσως -όπως κάνατε πάντα- αγωγή κατά του παρασιτικού κλεπταποδόχου και να ζητήσετε αμέσως την έκδοσή του για να δικαστεί στην πατρίδα μας, την Ελλάδα, και στη συνέχεια συνεργαζόμενοι κατά την πάγια τακτική του δικού σας Υπουργείου που έχει ευοδωθεί τόσες φορές ως τώρα να συνεργαστείτε στενά με τον ειδικό εισαγγελέα της Νέας Υόρκης, ώστε να επαναπατριστούν το συντομότερο δυνατό τα σπουδαία αυτά κυκλαδικά αρχαιολογικά ευρήματα στη χώρα μας.

Και η επιτυχημένη σε πολλές περιπτώσεις συνεργασία σας με τον ειδικό εισαγγελέα της Νέας Υόρκης καταρρίπτει με τρόπο εκκωφαντικό το καταγέλαστο τελευταίο επιχείρημά σας ότι ξεπλένοντας τον κ. Στερν θα πετύχετε τον επαναπατρισμό των πολιτιστικών θησαυρών με συναινετικές διαδικασίες, αποφεύγοντας πολυχρόνες δικαστικές διαμάχες. Αυτή η άποψη καθίσταται από μόνη της καταγέλαστη από το γεγονός και μόνο ότι η συλλογή ουσιαστικά με τη συμφωνία σας θα επιστρέψει στη χώρα μας, αγαπητή Υπουργέ, μετά από μισό αιώνα ή στην καλύτερη περίπτωση το νωρίτερο σε είκοσι πέντε χρόνια από σήμερα και εφόσον φυσικά δώσουμε στο «MET» σαν αντάλλαγμα εκατόν είκοσι δύο άλλες κυκλαδικές αρχαιοημέρες μας. Είναι ντροπή.

Ουδείς δικαστική προσφυγή θα έπαιρνε διάστημα και το ξέρετε καλύτερα από μένα πενήντα χρόνων για να ευοδωθεί, όπως έχει δείξει μέχρι στιγμής η εμπειρία του Υπουργείου σας από ανάλογες περιπτώσεις διεκδίκησης προϊόντων αρχαιοκαπηλίας. Ξέρετε, κυρία Υπουργέ, ότι ο έντιμος, νόμιμος και αξιοπρεπής τρόπος θα φέρει τις κυκλαδικές αρχαιότητες πιο γρήγορα στον τόπο μας και επιλέγετε συνειδητά φοβάμαι τον ομιχλώδη, παράνομο, ανέντιμο και αναξιопρεπή τρόπο της συνεργασίας με τον κλεπταποδόχο, καθώς και της παραχώρησης των εθνικών μας θησαυρών σε ιδιωτικά μουσεία εκτός της επικράτειας τουλάχιστον για τα είκοσι πέντε χρόνια που ξέρουμε καλά και οι δυο μας ότι θα γίνουν τελικά πενήντα.

Όλα αυτά τα ξέρετε, γιατί σας τα είπα πριν από μερικές μέρες στην επιτροπή. Αυτό που εύχομαι να μην ξέρατε είναι αυτό που είπα πριν λίγο η ειδική αγορήτρια της Ελληνικής Λύσης, ότι πια είναι αποδεδειγμένα αρχαιοκάπηλος με το έκθεμα Νο 27 στη Merrin Gallery το '90 ο κ. Στερν. Από τη στιγμή, λοιπόν, που η πληροφορία αυτή έχει τεθεί σε γνώση σας εξαφανίζεται το τελευταίο φύλλο συκής που προσπαθούσε να ντύσει τη γύμνια των επιχειρημάτων σας.

Κύριε Πρόεδρε, κλείνω, με το πιο σημαντικό επιχείρημα της άλλης, κυρία Υπουργέ, της δικής μας πλευράς, της πλευράς των ανθρώπων που σέβονται και εκτιμούν βαθύτατα την καλλιτεχνική και αρχαιολογική αξία των κυκλαδικών αυτών ευρημάτων. Πέρα από τα χρήματα, κυρία Υπουργέ, πέρα από τις λαθρονασκαφές, πέρα από τις κλοπές, τις απάτες, τις βρωμιές, τους κλεπταποδό-

χους, πέρα από τα κέρδη που μπορούν να φέρουν τα συγκεκριμένα αρχαία στη χώρα μας, για εμάς το πιο σημαντικό είναι να γυρίσουν και να ξαναβρεθούν στον τόπο που τα γέννησε, εκεί που σήμερα τώρα που μιλάμε μένουν και ζουν και δημιουργούν μακρινοί απόγονοι των καλλιτεχνών που τα έφτιαξαν με τα χεράκια τους. Στους ίδιους τόπους, με το ίδιο κλίμα, με την ίδια θάλασσα θα είναι μια εντελώς διαφορετική, μια μεγαλειώδης εμπειρία για όποιον πολίτη αυτού του κόσμου αποφασίσει να τα επισκεφτεί και να τα θαυμάσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Κύριε Γρηγοριάδη, κλείστε παρακαλώ.

ΚΛΕΩΝ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ: Τελειώνω σε ένα λεπτό, αν μου επιτρέψετε.

Μόνον εκεί ο επισκέπτης θα νιώθει και θα αισθάνεται τις πραγματικές συνθήκες και τις αισθήσεις που τα δημιουργήσαν. Μόνον εκεί τοποθετημένα δεν θα μοιάζουν παρατάιρα. Και το κυριότερο, μόνο μόλις τα ίδια, κυρία Υπουργέ, ακουμπήσουν την άμμο που τα γέννησε θα ησυχάσει η ψυχή τους. Γιατί, πιστέψτε με, όλα τα έργα τέχνης τέτοιου διαμετρήματος έχουν ψυχή. Κι αυτή η ψυχή είναι το άθροισμα της ψυχής αυτού που τα δημιούργησε κι όλων όσων τα χάρηκαν τα μάτια τους στη μεγαλειώδη διαδρομή τους πριν τα αμαυρώσουν χέρια λαθρονασκαφών και τα κλεπταποδεχθούν χέρια παρασιτικών ανθρώπων που, όσα δισεκατομμύρια δολάρια κι αν έχουν, δεν έχουν κι ούτε θα αποκτήσουν ποτέ τη δυνατότητα να εκτιμήσουν καν αυτό που έκλειψαν.

Τελειώνω με τον στίχο του Λεξ. Θα τον ακούμε όλο και πιο συχνά. «Αν όλη η ζωή είναι μπιζνες, τότε οι θάνατοι είναι εργατικά ατυχήματα. Μα ο πολιτισμός μας ανθίζει. Νά 'ναι καλά οι εφοπλιστές και τα ιδρύματα. Να τους χαιρεστεί».

Καταθέτω στα Πρακτικά πριν φύγω μόνο την εικόνα, για να δει ο κόσμος ότι είναι αριστούργημα. Αυτό είναι το αριστούργημα.

Ευχαριστώ πολύ για την ανοχή που δείξατε, κύριε Πρόεδρε. (Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Κλέων Γρηγοριάδης καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΜέΡΑ25)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Θα μιλήσει η κυρία Υπουργός. Θα πάρει λίγο παραπάνω χρόνο από δεκαπέντε λεπτά. Θα της βάλω είκοσι λεπτά, γιατί πέραν του να υπερασπιστεί το νομοσχέδιό της πρέπει να απαντήσει και σε όσα τη ρωτήσατε.

Πριν κατέβω από την Έδρα θα μου επιτρέψουν οι συνάδελφοι της Αντιπολίτευσης -κάποιοι, όχι όλοι- που σε τρία-τέσσερα σημεία έκαναν λίγο απαξιοτική αναφορά στην οικογένεια Γουλανδρή, ως Ανδριώτης να υπενθυμίσω ότι τα τρία μουσεία που έφτιαξε η οικογένεια Γουλανδρή -το «Κυκλαδική», στο Παγκράτι και στην Άνδρο- κατά 90% από ίδιους πόρους -για να μην πω από 100%- και τα συντηρεί από ίδιους πόρους, έχουν ανεβάσει το μουσειακό στάτους της Ελλάδας σε ολόκληρο τον κόσμο. Άλλο το σημερινό νομοσχέδιο κι άλλο ο απαξιοτικός τρόπος με τον οποίον αναφερθήκατε κάποιοι συνάδελφοι στην οικογένεια Γουλανδρή. Εγώ σέβομαι τις ενστάσεις σας.

Κυρία Μενδώνη, έχετε τον λόγο.

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΜΕΝΔΩΝΗ (Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, πριν μπω στην εισήγησή μου για το νομοσχέδιο, θα ήθελα να διευκρινίσω κάποια σημεία.

Κατ' αρχάς για τη νομιμότητα ή όχι της συζήτησης και το αν τροποποιούνται ή δεν τροποποιούνται ή πώς τροποποιούνται άρθρα του αρχαιολογικού νόμου, έχει απαντήσει η Επιστημονική Επιτροπή της Βουλής με την έκθεσή της. Επομένως δεν τίθενται τα θέματα της μη νόμιμης συζήτησης, τα οποία λέτε. Εσείς το λέτε παράνομο.

Επίσης, να πω ότι ο ν.3028/2002 και η κωδικοποίηση, δηλαδή ο ν.4585/2021 στο άρθρο 1, παράγραφος 2, αναφέρει: «Η πολιτιστική κληρονομιά της χώρας αποτελείται από τα πολιτιστικά αγαθά που βρίσκονται εντός των ορίων της ελληνικής επικράτειας». Και συνεχίζει: «Ρυθμίζει, λοιπόν, τέτοιου είδους θέματα». Εντός των ορίων της ελληνικής επικράτειας. Αυτό αφορά κατά

κύριο λόγο. Έρχεται όμως ο νομοθέτης -και σωστά- στην παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου και λέει: «Στο πλαίσιο των κανόνων του Διεθνούς Δικαίου το ελληνικό κράτος μεριμνά για την προστασία των πολιτιστικών αγαθών που προέρχονται από την ελληνική επικράτεια οποτεδήποτε και απομακρύνθηκαν από αυτή. Το ελληνικό κράτος μεριμνά στο πλαίσιο του Διεθνούς Δικαίου για την προστασία των πολιτιστικών αγαθών που συνδέονται ιστορικά με την Ελλάδα, του Διεθνούς Δικαίου».

Επίσης, επειδή ακούω διάφορα πράγματα με τα δικαστικά ή μη, θα αναφερθώ και στην ομιλία μου σε αυτό. Θα ήθελα όμως να ξεκαθαρίσω το εξής. Και αυτά δεν τα λέω εγώ. Τα λέει η αρμόδια καθ' ύλην υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού, η Διεύθυνση Τεκμηρίωσης, η οποία από την εποχή που συστάθηκε το 2008 κάνει μια συστηματική και πολύ στοχευμένη δουλειά. Τι μας λέει, λοιπόν; Θα καταθέσω το έγγραφο της υπηρεσίας στα Πρακτικά.

Διαβάζω εντός εισαγωγικών: «Η εφαρμογή της διεθνούς και ευρωπαϊκής νομοθεσίας για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς προϋποθέτει ένα πλήθος αποδεικτικών στοιχείων, όπως λεπτομερείς πληροφορίες για τον χρόνο, τον τρόπο και τις ειδικές συνθήκες κατά τις οποίες έλαβε χώρα η παράνομη εξαγωγή ενός υπό διεκδίκηση αντικειμένου, τα οποία τις περισσότερες φορές δεν είναι διαθέσιμα. Κατά συνέπεια, η νομική διεκδίκηση των αντικειμένων που δεν έχουν τις ανωτέρω προϋποθέσεις καθίσταται από ιδιαίτερες δυσχερές έως αδύνατη».

Και συνεχίζω από το ίδιο έγγραφο. «Πολιτική του Υπουργείου Πολιτισμού και πάγια επιδίωξη του είναι να επιτυγχάνεται η επίλυση των διαφορών με φορείς του εξωτερικού ως προς τη διεκδίκηση αρχαιοτήτων που εντοπίζονται στην αλλοδαπή με εξωδικαστικές διαδικασίες». Η συνήθης πολιτική είναι οι εξωδικαστικές διαδικασίες, όχι να καταφεύγουμε στα δικαστήρια. «Και αυτό, διότι μία διεκδίκηση μέσω της δικαστικής οδού, πέραν του ότι είναι εξαιρετικά χρονοβόρα και κοστοβόρα, απαιτεί αδιάσειστες αποδείξεις τόσο για την ελληνική προέλευση των αντικειμένων όσο και για την παράνομη διακίνησή τους από ελληνικό έδαφος σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Οι περισσότερες δυσκολίες παρουσιάζονται στην απόδειξη της δεύτερης συνθήκης».

Εδώ να δούμε κάποια παραδείγματα και θα έρθω μετά και συγκεκριμένα στα κυκλαδικά. Το 2008 έγινε μια μεγάλη έκθεση της Νέας Υόρκης από ιδιώτη συλλέκτη με πλήθος ελληνικών αντικειμένων και τελικά επαναπατρίστηκαν κατόπιν συμφωνίας με το Υπουργείο Πολιτισμού μόνο δύο αρχαία γλυπτά μεγάλης σπουδαιότητας και ένας χάλκινος καλυκωτός κρατήρας. Από όλα, δηλαδή, πήραμε τρία. Γιατί; Αυτά είχαν πλήρη και συστηματική τεκμηρίωση, ιδιαίτερα το ένα από τα γλυπτά, από τον Γιώργο Δεσπίνη, έναν από τους σημαντικότερους μελετητές της αρχαίας ελληνικής πλαστικής παγκοσμίως. Αναφέρθηκε και η εισηγήτρια της Ελληνικής Λύσης σε αυτό το θέμα.

Εδώ, λοιπόν, έχω να πω ότι από το πλήθος καταφέραμε και τεκμηριώσαμε τρία. Μάλιστα το Υπουργείο Πολιτισμού υπέγραψε σύμβαση με τον συλλέκτη ότι δεν θα έχει περαιτέρω επιπτώσεις ο συλλέκτης.

Το 2019 επαναπατρίστηκαν από το Λονδίνο και πάλι κατόπιν διαπραγματεύσεων και συμφωνίας τρία κειμήλια για τα οποία η υπηρεσία διέθετε πλήρη στοιχεία που αποδείκνυαν ότι είχαν παράνομα απομακρυνθεί από την Ιερά Μονή της Παναγίας της Χρυσοποδαρίτισσας στην Αχαΐα. Το 2022 επαναπατρίστηκε από τη Στοκχόλμη, επίσης κατόπιν διαπραγματεύσεων και συμφωνίας, ένα χρυσό μυκηναϊκό σφραγιστικό δαχτυλίδι για το οποίο η υπηρεσία διέθετε αποδεικτικά στοιχεία.

Υπάρχουν πολλές τέτοιες περιπτώσεις, όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό. Επομένως το δικαστήριο -συνεχώς επικαλείστε γιατί δεν πήγαμε στα δικαστήρια- δεν είναι η συνήθης πρακτική όταν μιλάμε για εξωτερικό.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ**)

Πάμε πίσω, λοιπόν, στη διεύθυνση τεκμηρίωσης πολιτιστικών αγαθών και στο έγγραφο της. Και τι μας λέει; «Χαρακτηριστικά επισημαίνεται ότι ακόμα και στην περίπτωση των κυκλαδικών αρχαιοτήτων που δεν αμφισβητείται η ελληνικότητά τους, εντούτοις

η δεύτερη συνθήκη δεν είναι αυταπόδεικτη. Δεν είναι, δηλαδή, αυταπόδεικτο το πότε διακινήθηκαν παράνομα από το ελληνικό κράτος. Και τούτο διότι κυκλαδικές αρχαιότητες και ιδιαίτερα κυκλαδικά ειδώλια αποτέλεσαν συλλεκτικά αντικείμενα ήδη από τον 19^ο αιώνα όταν άρχισαν οι πρώτες ιδιωτικές ανασκαφές κυκλαδικών τάφων. «Και βέβαια...» συνεχίζει το έγγραφο «...αν και η συντριπτική πλειοψηφία των κυκλαδικών ειδωλίων προέρχεται από τον ελληνικό χώρο, υπάρχουν και οι περιπτώσεις ανεύρεσης αντίστοιχων αντικειμένων εκτός Ελλάδας». Μικρασιατικά παράλια, Τουρκία. «Για τον λόγο αυτό η δικαστική διεκδίκηση αποφεύγεται στις περιπτώσεις που είναι ορατή μία εξωδικαστική λύση. Επίσης, συχνά η δικαστική διεκδίκηση είναι ανέφικτη ακόμα και αν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία λόγω της παρόδου ικανού χρόνου από την τέλεση του αδικήματος γεγονός που οδηγεί στην παραγραφή του, στην αρχειοθέτηση της υπόθεσης και τελικά στη μη τιμωρία των εμπλεκόμενων προσώπων». Αυτά τα λέει η αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού.

ΑΘΑΝΑΣΙΑ (ΣΙΑ) ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: Συγγνώμη, το έγγραφο και τι ημερομηνία έχει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Μη διακόπτετε. Θα μιλήσει μετά ο Κοινοβουλευτικός σας Εκπρόσωπος.

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΜΕΝΔΩΝΗ (Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού): Θα το καταθέσω, κυρία Αναγνωστοπούλου. Το είπα.

Επίσης, ειδικά για τη Συλλογή Στερν, η ίδια υπηρεσία γράφει: «Κανένα από τα αντικείμενα της Συλλογής Στερν δεν ταυτίζεται με αντικείμενα που περιλαμβάνονται στα αρχαία κλαπέντων, υπεξαίρεθέντων πολιτιστικών αγαθών που τηρούνται στη ΔΤΠΠΑ. Η ύπαρξη των αντικειμένων της Συλλογής Στερν ήταν άγνωστη στην υπηρεσία και δεν είχε περιέλθει στη γνώση μας καμμία δημοσίευση είτε του συνόλου είτε μέρος των αρχαιοτήτων της συλλογής ώστε η διεύθυνση να προβεί σε έλεγχο και εισήγηση για τη διεκδίκησή τους. Έως και σήμερα στην υπηρεσία μας δεν διατίθεται κανένα στοιχείο σχετικά με την εξαγωγή τους από το ελληνικό έδαφος».

Αυτά τα λέει η αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού. Θα σας καταθέσω το σχετικό έγγραφο.

ΑΘΑΝΑΣΙΑ (ΣΙΑ) ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: Περί αυτού μιλάμε.

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΜΕΝΔΩΝΗ (Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού): Κυρία Αναγνωστοπούλου, το πρόβλημα δεν είναι η ημερομηνία. Διότι, μη θεωρείτε ότι είμαστε τόσο πολύ αφελείς να μην έχουμε επικοινωνήσει με την υπηρεσία και να μη γνωρίζουμε όλα αυτά τα πράγματα πριν προχωρήσουμε σε συμφωνία. Μην είμαστε τόσο αφελείς!

Πάμε τώρα στην κυρίως ομιλία μου. Το είπα και στην επιτροπή της Βουλής. Εδώ έχουμε μια συλλογή από εκατόν εξήντα ένα αριστοτεχνικά του Κυκλαδικού Πολιτισμού με μοναδική αρχαιολογική και επιστημονική αξία. Η συλλογή ήταν απολύτως άγνωστη στις Υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού. Βρισκόταν εις χείρας ενός ιδιώτη συλλέκτη της Νέας Υόρκης και το Υπουργείο πληροφορήθηκε για πρώτη φορά την ύπαρξή του από το Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης. Τονίζω ιδιαίτερα το στοιχείο του ότι η συλλογή ήταν άγνωστη στο Υπουργείο, καθώς είναι κρίσιμο και θα εξηγήσει τον λόγο της κατάρτισης της συμφωνίας που εισάγεται προς κύρωση. Άμα την ξέραμε, θα ήταν εντελώς διαφορετικά τα πράγματα.

Η ανάκτηση ελληνικών πολιτιστικών αγαθών που εντοπίζονται στην αλλοδαπή ανήκει, προφανώς, στα βασικά προτάγματα του Υπουργείου Πολιτισμού και διενεργείται μέσω της αρμόδιας διεύθυνσης, η οποία στο ίδιο έγγραφο -μην αγωνιάτε, θα σας το καταθέσω- μας λέει ότι ελέγχει αν το αντικείμενο ανήκει στο αρχαίο κλεμμένων από ελληνικό αρχαιολογικό χώρο -μουσείο, έκθεση ή αποθήκη- ή αν μπορεί να συνδεθεί με κάποια λαθρανασκαφή διαπιστωμένη ή καταχωρισμένη στο αρχείο λαθρανασκαφών ή αν περιλαμβάνεται στα φωτογραφικά αρχεία που προέκυψαν από τις διάφορες κατασχέσεις στο πλαίσιο αστυνομικών επιχειρήσεων σε περιπτώσεις αρχαιοκαπηλίας.

Για να μπορέσει η υπηρεσία να υποβάλει αίτημα δικαστικής συνδρομής προς τη χώρα όπου εντοπίστηκε το συγκεκριμένο αντικείμενο, πρέπει να συγκροτήσει έναν τεκμηριωμένο φάκελο με ισχυρά και αδιάσειστα στοιχεία που θα οδηγήσουν τις αλλοδαπές εισαγγελικές αρχές να προβούν σε κατάσχεση του αντικει-

μένου. Επαναλαμβάνει η ΔΤΠΠΑ, η Διεύθυνση Τεκμηρίωσης, στο ίδιο έγγραφο: «Είναι κρίσιμο να αποδειχθεί ότι το αντικείμενο βρισκόταν στην Ελλάδα μέχρι κάποια συγκεκριμένη χρονική στιγμή και από τη στιγμή εκείνη κλάπηκε».

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, όταν το Υπουργείο Πολιτισμού πληροφορήθηκε από το MET την ύπαρξη της συλλογής, διαπιστώθηκε αυτό που σας είπα, ότι η συλλογή ήταν άγνωστη στις υπηρεσίες. Προφανώς ενημερώσαμε τις υπηρεσίες, αλλά τέτοιου είδους συμφωνίες γίνονται με μυστικό τρόπο και θα σας πω και πότε άλλοτε έγιναν αυτές.

Διαπιστώθηκε, λοιπόν, ότι καμμία από τις εκατόν εξήντα μία αρχαιότητες δεν περιλαμβάνονταν στο αρχείο των κλεμμένων. Άρα, πέρα από αυτό, δεν υπήρχε και καμμία πληροφορία από την οποία να προκύπτει τεκμηριωμένα ότι οι αρχαιότητες είχαν εξέλθει παράνομα από το ελληνικό έδαφος.

Και επειδή μπορεί να σκέφτεστε ότι αυτό είναι αυτονόητο, αφού πρόκειται για κυκλαδικές αρχαιότητες, γι' αυτό σας διάβασα αυτά που γράφει η υπηρεσία στο έγγραφό της, ειδικά για τα κυκλαδικά.

Να σας πω τώρα και δύο συγκεκριμένα παραδείγματα για να γίνουν πιο κατανοητά αυτά που λέω: Την προσπάθεια που κάναμε για να βασίσουμε αίτημα επιστροφής αποκλειστικά από τις Κυκλάδες, το 2016 και το 2019, όταν εντοπίστηκαν κυκλαδικά στον Οίκο Christie's σε δημοπρασία. Οι αρχαιότητες -αυτές του Οίκου Christie's- δεν περιλαμβάνονταν στο αρχείο των κλεμμένων, χωρίς όμως να μπορούν να εντοπιστούν και άλλα στοιχεία για το ιστορικό των κινήσεών τους. Παρ' όλα αυτά, ενώ δεν υπήρχαν τα στοιχεία, το Υπουργείο προέβαλε ίδιο αίτημα εκ μόνου του λόγου ότι ήταν κυκλαδικά. Τελικά, λόγω έλλειψης αποδείξεων, η δημοπρασία προχώρησε κανονικά.

Άλλο παράδειγμα ήταν το 2010. Το Υπουργείο εντόπισε πλήθος ύποπτων κυκλαδικών αρχαιοτήτων στο Μουσείο Βάδης - Βυρτεμβέργης. Ατυχώς κατόρθωσε να επαναπατρίσει μόνο δύο από τις εκατοντάδες, διότι γι' αυτές μπόρεσε να βρει και να συγκεντρώσει ισχυρό αποδεικτικό υλικό. Αυτά βρίσκονται στο έγγραφο που θα σας καταθέσω.

Με αυτά τα δεδομένα η δικαστική διεκδίκηση της συλλογής εκτιμήθηκε ως έχουσα ελάχιστη πιθανότητα αίσιας έκβασης και πάντως δεν εξασφάλιζε την επιστροφή του συνόλου των εκατόν εξήντα μία αρχαιοτήτων. Ήταν αδύνατο να βρεθούν στοιχεία για τις εκατόν εξήντα μία αρχαιότητες και εμείς θέλουμε να επαναπατρίσουν όλες. Έτσι σχεδιάστηκε από το Υπουργείο αυτό το εγχείρημα, το οποίο έρχεται σήμερα υπό τη μορφή της συμφωνίας να κυρωθεί.

Θα επιστραφούν οι αρχαιότητες αύριο; Όχι, δεν θα επιστραφούν αύριο, αλλά θα γίνει σταδιακά. Όμως, θα επιστρέψουν. Θα επιστρέψουν όλες, χωρίς αβεβαιότητα, χωρίς τις δυσχέρειες της απόδειξης και χωρίς κανένα κόστος για το ελληνικό δημόσιο.

Ξέρετε τι σημαίνει δικαστική διεκδίκηση στο εξωτερικό; Κάποιες εκατοντάδες χιλιάδες ευρώ. Ήδη πληρώνουμε σε νομικούς συμβούλους στο εξωτερικό τέτοια ποσά, αλλά εκεί αισθάνεσαι ότι έχεις κάποιες πιθανότητες.

Το είπα και στη συζήτηση στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων, σας το λέω ξανά: Η συλλογή ήταν άγνωστη στις Υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού. Δεν τηρείται φάκελος γι' αυτή που να τεκμηριώνει το αποδεικτέο, δηλαδή ότι εξήχθησαν παράνομα από το ελληνικό έδαφος. Μπορεί να το κατανοούμε, μπορεί να το αισθανόμαστε. Δεν μπορούμε να το τεκμηριώσουμε.

Είναι προφανές ότι όλα αυτά που σας λέω ανήκουν στα εσώτερα, αν θέλετε, στα interna του Υπουργείου Πολιτισμού και για προφανείς λόγους δεν είναι σκόπιμο ενδεχομένως και να αναφέρεται ότι το ελληνικό δημόσιο έχει ή δεν έχει αποδεικτική δυνατότητα στις υποθέσεις που το ενδιαφέρουν.

Όμως, η πολιτική μικροψυχία των κομμάτων της Αντιπολίτευσης με υποχρεώνει να το κάνω, καθώς, κατά τη συζήτηση της συμφωνίας στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων, αποδώσατε ευθέως κατηγορία ποινικά παραβατικής συμπεριφοράς μου, για το ότι φέρνω στη χώρα μας τη μοναδική αυτή συλλογή μέσω συμφωνίας και όχι με δικαστική διεκδίκηση.

Μου χρεώσατε ευθέως ευθύνη για το ότι ακολούθησα την εξωδικαστική ανάκτηση μιας συλλογής με τον μεγάλο αριθμό των

εκατόν εξήντα μία αρχαιοτήτων -το μεγαλύτερο που εισάγεται ποτέ στη χώρα- με τρόπο που απήλλαξε το Υπουργείο από το βάρος να αποδείξει δικαστικά ζητήματα που δεν μπορούσε να αποδείξει -και αυτό οι υπηρεσίες το γνωρίζουν πάρα πολύ καλά, όπως το ξέρουν και όλοι οι νομικοί σύμβουλοι.

Με εξωδικαστική επίλυση, δηλαδή, με διαπραγμάτευση και συμφωνία, η οποία αποτελεί την πάγια επιλογή του Υπουργείου -σας το είπα και προηγουμένως, με βάση το έγγραφο της υπηρεσίας- σας καλώ να αποδείξετε, ενώπιον του ελληνικού Κοινοβουλίου, το αντίθετο: ότι δηλαδή, ο επιτυχής επαναπατρισμός στη χώρα μας απορρέει κατά τον κανόνα του από δικαστικές αποφάσεις, από αποφάσεις δικαστηρίων της αλλοδαπής, στα οποία προσέφυγε η Ελλάδα και εκδόθηκε δικαστική απόφαση που έκρινε ότι πρέπει να της αποδοθεί το διεκδικούμενο αντικείμενο.

Θα ήθελα να προσκομίσετε αυτές τις δικαστικές αποφάσεις. Τις δικαστικές, όμως, αποφάσεις, όχι τις περιπτώσεις που μπορεί να ξεκίνησαν από μία κατάσχεση, αλλά τελικά το αντικείμενο επαναπατρίστηκε διότι το Υπουργείο διαπραγματεύτηκε με τον ιδιώτη, διαπραγματεύθηκε με ένα ξένο μουσείο και έκλεισε συμφωνία μαζί του. Γιατί η διαπραγμάτευση και η συμφωνία είναι εξωδικαστική επίλυση. Αυτό κάναμε κι εμείς με τη συμφωνία τη συγκεκριμένη.

Αν έχετε, λοιπόν, αποφάσεις δικαστηρίων, να τις καταθέσετε, αφού επικαλείστε επιτυχή επαναπατρισμό χωρίς διαπραγμάτευση του Υπουργείου.

Και, επίσης, θα ήθελα να μου πείτε αυτό το οποίο επαναλαμβάνετε: Ποια διάταξη του αρχαιολογικού νόμου -εγώ σας είπα το πλαίσιο, με την παράγραφο 3 του άρθρου 1- λέει ότι πρέπει να καταφεύγουμε αμέσως στα δικαστήρια.

Πάμε, λοιπόν, να δούμε τώρα τι προβλέπει η συμφωνία. Ιδρύθηκε αυτό το νομικό και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα πολιτιστικό ίδρυμα με επωνυμία που αποδίδεται στην ελληνική γλώσσα ως Ινστιτούτο Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού, με σκοπό την προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ελλάδας και την τόνωση του παγκόσμιου ενδιαφέροντος και της γνώσης μας σχετικά με τις ελληνικές αρχαιότητες -αυτά τα λέει το καταστατικό της, το οποίο θα σας καταθέσω, όπως είπα στον κ. Δελή προχθές. Θα σας το καταθέσω τελειώνοντας.

Στο ίδιο καταστατικό περιέχεται ρητή πρόβλεψη ότι οι δράσεις του συγκεκριμένου ινστιτούτου πρέπει να υπακούουν στον ελληνικό αρχαιολογικό νόμο και να διενεργούνται κατόπιν προηγούμενης άδειας του ελληνικού Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. Πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου προβλέφθηκε ότι θα είναι ο εκάστοτε πρόεδρος του Κυκλαδικού Μουσείου, το οποίο θα επιλέγει και την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού συμβουλίου.

Ερωτώ: Έχετε δει πολλές φορές, κύριοι Βουλευτές, ένα αλλοδαπό νομικό πρόσωπο -και μάλιστα στις Ηνωμένες Πολιτείες- με το φιλελεύθερο καθεστώς της απόκτησης αρχαιοτήτων και έργων τέχνης, να αυτοδεσμεύεται ότι θα ακολουθεί τον ελληνικό αρχαιολογικό νόμο, ενώ δεν έχει απολύτως καμμία τέτοια υποχρέωση από το δίκαιο των Ηνωμένων Πολιτειών στις οποίες εδρεύει και από το οποίο διέπεται;

Ο συλλέκτης έδωσε τη συλλογή του προς το νομικό πρόσωπο, οπότε ξέφυγε αυτή από ένα ξένο προς την Ελλάδα πρόσωπο και περιήλθε, αυτή τη στιγμή που μιλάμε, σε ένα υπέρ της Ελλάδας νομικό πρόσωπο, με τον σκοπό και τις προβλέψεις που σας προανέφερα. Είναι κακό αυτό; Δεν είναι υπέρ των συμφερόντων της χώρας;

Το νομικό αυτό πρόσωπο για να εκπληρώσει τον όρο που έθεσε ο συλλέκτης στη δωρεά -να εκτεθεί, δηλαδή, αυτή στο Μητροπολιτικό Μουσείο- υποχρεωτικά πρέπει να ρωτήσει, προηγουμένως, το Υπουργείο Πολιτισμού. Υποχρεωτικά πρέπει να το ρωτήσει, γιατί αυτό επιβάλλει το καταστατικό του. Αυτό δεν είναι υπέρ της Ελλάδας;

Η απάντηση που δίνει η Ελλάδα στο αίτημα του νομικού προσώπου είναι οι ρυθμίσεις της συμφωνίας που έρχεται για κύρωση. Τι λέει λοιπόν η Ελλάδα; Λέμε ξεκάθαρα ότι δεν αναγνωρίζουμε το συγκεκριμένο νομικό πρόσωπο και κανέναν άλλον ως κύριο, ως ιδιοκτήτη της συλλογής, διότι ο μοναδικός

κύριος και ιδιοκτήτης είναι το ελληνικό δημόσιο.

Ως τι το αναγνωρίζει; Το αναγνωρίζει ως κάτοχο. Τι σημαίνει αυτό; Τι είναι η κατοχή; Είναι φυσική κατάσταση, η σχέση που έχει κάποιος με ένα αντικείμενο, η σχέση που προκύπτει από το τοπικό στοιχείο. Ο ενοικιαστής ενός σπιτιού -για να πω ένα παράδειγμα εύληπτο- δεν είναι ιδιοκτήτης του, είναι όμως κάτοχός του. Και για να δώσω το παράδειγμα από τον χώρο των πολιτιστικών αγαθών: Μουσεία μας που φιλοξενούν αρχαιότητες είναι κάτοχοί τους. Το ελληνικό δημόσιο είναι ο ιδιοκτήτης. Τα μουσεία βρίσκονται στην τοπική σχέση με αυτές. Αυτή η τοπική σχέση ήδη υπάρχει και βασίζεται στη λογική του νομικού προσώπου ως πραγματική κατάσταση, αφού λόγω της δωρεάς των αρχαιοτήτων αυτών, έχει τη συλλογή εις χείρας του.

(Θόρυβος από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κυρία Αναγνωστοπούλου, σας παρακαλώ, σεβαστείτε τη διαδικασία. Μη διακόπτετε. Δεν ακούγεστε και δεν καταγράφεστε. Κάντε λίγη υπομονή.

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΜΕΝΔΩΝΗ (Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού): Ηρεμήστε λιγάκι, κυρία Αναγνωστοπούλου. Έχετε χρόνο να απαντήσετε, αν θέλετε.

Έρχεται, λοιπόν, το ελληνικό δημόσιο και λέει προς το νομικό πρόσωπο: Εγώ που είμαι το κράτος και ο ιδιοκτήτης, παραδέχομαι ότι βρίσκεσαι στην τοπική σχέση με τη συλλογή, ότι βρίσκεται αυτή στα χέρια σου. Σου λέω, όμως, ότι σου αναγνωρίζω μόνο αυτή την τοπική σχέση. Δεν με ενδιαφέρει τι λέει το δίκαιο της Αμερικής. Εγώ είμαι ιδιοκτήτης της συλλογής. Ήμουν ανέκαθεν ο ιδιοκτήτης της συλλογής ως ελληνικό κράτος, γιατί αυτό λέει ο ελληνικός νόμος. Σου αναγνωρίζω την κατοχή, γιατί προτιμώ να την έχεις εσύ που είσαι ένα πολιτιστικό νομικό πρόσωπο με ελληνικό σκοπό και υποχρέωση να ακολουθείς τον ελληνικό νόμο και το ελληνικό Υπουργείο Πολιτισμού.

Ο αρχαιολογικός νόμος επιτρέπει την αναγνώριση κατοχής σε ιδιωτικά φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Υπό άλλες συνθήκες. Ναι, αλλά σαν έννοια υπάρχει. Δεν δημιουργείται με τη συμφωνία ένα νέο είδος έννομης σχέσης. Υπάρχει επιτρεπτά η έννοια της κατοχής από ιδιώτη μιας αρχαιότητας που ανήκει στο δημόσιο. Για ποιον λόγο αναγνωρίζει αυτή την κατοχή; Για να εκθέσει τη συλλογή στο «ΜΕΤ». Μόνο έτσι.

Και μην κάνετε συγκρίσεις με το Βρετανικό Μουσείο γιατί λειτουργείτε εναντίον των ελληνικών συμφερόντων. Διότι εδώ έρχεται η Ελλάδα ως ιδιοκτήτης, ως κύριος και λέει στο «ΜΕΤ» και το υποχρεώνει να το αναγράψει στην αίθουσα ότι «Η Ελλάδα δανείζει στο Μητροπολιτικό Μουσείο αρχαιότητες».

Ενώ η περίπτωση του βρετανικού μουσείου είναι εντελώς διαφορετική. Το Βρετανικό Μουσείο θεωρεί ότι είναι κύριος ιδιοκτήτης των γλυπτών του Παρθενώνα, κάτι το οποίο δεν μπορεί ποτέ να αναγνωρίσει η Ελλάδα ούτε ως κυριότητα ούτε ως κατοχή ούτε ως νομή. Είναι εντελώς διαφορετικά πράγματα. Μην τα μπερδεύετε, λοιπόν, γιατί εσείς κάνετε κακό στα ελληνικά συμφέροντα.

Πάμε τώρα πιο κάτω. Δωρίζεται, λοιπόν, στο νομικό πρόσωπο αυτή η μοναδική συλλογή και αυτό δέχεται και συνυπογράφει ότι δεν είναι ιδιοκτήτης της και ας του την έδωσε ο Στερν. Δέχεται και να συνυπογράψει ότι είναι ένας κάτοχος που θα πρέπει να κάνει αυτό που του λέει το Υπουργείο Πολιτισμού. Δεν είναι αυτά τα πράγματα αμελητέα. Δεν είναι αμελητέο ότι το συγκεκριμένο νομικό πρόσωπο λειτουργεί με το Ελληνικό Δίκαιο. Όπως δεν είναι καθόλου αμελητέα ότι η όποια διαφωνία επιλύεται στα ελληνικά δικαστήρια με τον ελληνικό νόμο.

Τι λέει, λοιπόν, η συμφωνία που υπέγραψε εκτός από το νομικό πρόσωπο και το Μητροπολιτικό Μουσείο και το Κυκλαδικό της Αθήνας επιπλέον; Λέει ότι όσο η συλλογή θα εκτίθεται στο Μητροπολιτικό Μουσείο, θα εκτίθεται ως δάνειο της Ελληνικής Δημοκρατίας. Είδατε πουθενά να λέει το όνομα του νομικού προσώπου στο «ΜΕΤ»; Δεν είναι υπέρ της Ελλάδος ότι αναφέρεται ρητά δάνειο της Ελληνικής Δημοκρατίας; Η παγκόσμια προβολή δεν θα γίνει στην Αμερική, αλλά στην Ελλάδα. Ούτε αυτό είναι καλό;

Η συλλογή μετά την έκθεση στο «ΜΕΤ», θα επιστρέψει στην Ελλάδα για να εκτεθεί στα ελληνικά μουσεία και όχι αναγκαστικά

στο Κυκλαδικό, όπως λέτε ότι από το Κυκλαδικό θα εξαρτάται. Το λέει καθαρά η συμφωνία ότι το Υπουργείο Πολιτισμού θα επιλέξει τα ελληνικά μουσεία μετά από τη γνώμη του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου.

Και φυσικά ένας φυσικός χώρος για να πάνε αυτές οι κυκλαδικές αρχαιότητες το 2048 είναι το Μουσείο της Νάξου, που εμείς είπαμε ότι θα είναι αφιερωμένο στον Κυκλαδικό Πολιτισμό. (Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Πάμε τώρα στη διάρκεια της έκθεσης στο Μητροπολιτικό Μουσείο για την οποία ακούω διάφορα περιέργα και σημεία. Η συλλογή θα εκτεθεί για έναν χρόνο από τον Νοέμβριο του 2022 ως τον Οκτώβριο του 2023 στο Κυκλαδικό Μουσείο. Αφορά δεκαπέντε αρχαία αρχαιότητες που επελέγησαν και που θα έρθουν στα μέσα Οκτωβρίου.

Δεν θα μπω στο ποιος θα έχει τις δαπάνες. Γενικά δεν υπάρχει επιβάρυνση του ελληνικού δημοσίου. Αυτή η έκθεση θα γίνει στο Κυκλαδικό Μουσείο για έναν χρόνο. Από εκεί και πέρα, όταν θα επιστρέφονται τα αρχαία τα αρχαία, θα λέει το Υπουργείο Πολιτισμού πού θα πάνε.

Αν το διαβάσατε καλά, κυρία Αναγνωστοπούλου, δεν θα κρατάγατε το κεφάλι σας. Θα το είχατε δει!

ΑΘΑΝΑΣΙΑ (ΣΙΑ) ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: Λέτε να μη διαβάζω καλά; Κάτι έμαθα σε αυτή τη ζωή!

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΜΕΝΔΩΝΗ (Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού): Για τα επόμενα δέκα χρόνια, λοιπόν, η συλλογή θα εκτεθεί στο «ΜΕΤ», όπως είπαμε, στην αίθουσα η οποία διαμορφώνεται για τον σκοπό αυτό. Στην αίθουσα αυτή θα ακούγεται η ελληνική γλώσσα. Εσάς μπορεί να μη σας ενδιαφέρει, εμάς όμως μας ενδιαφέρει παράλληλα με την αγγλική γλώσσα να προβάλλεται η ελληνική γλώσσα, ο Κυκλαδικός Πολιτισμός, οι Κυκλάδες και το Αιγαίο.

Τον ενδέκατο χρόνο θα αρχίσει η επιστροφή στην Ελλάδα με επιστροφή δεκαπέντε αρχαιοτήτων ανά πενταετία. Όταν, λοιπόν, το 2034 θα έρθουν οι αρχαιότητες, το Υπουργείο Πολιτισμού θα πει πού θα πάνε.

Τότε θα είναι έτοιμο και το Μουσείο στη Νάξο, κύριε Βρούτση, και μαζί με τον κ. Συρμαλένιο και τους τότε Βουλευτές θα μπορείτε να τα αποδεχθείτε.

Η μεταφορά τους προς τη χώρα θα βαρύνει το «ΜΕΤ» και θα εκτεθούν στα ελληνικά μουσεία. Το τονίζω αυτό. Αυτό λέει η συμφωνία. Αντίστοιχα, η Ελλάδα προς προβολή του Κυκλαδικού Πολιτισμού με ειδώλια -και έξω από αυτά της συλλογής- θα αποστέλλει αρχαιότητες, διότι θέλουμε να έχουμε μια συνεχή παρουσία στο Μητροπολιτικό Μουσείο.

Συνοψίζω. Η διάρκεια της έκθεσης στο «ΜΕΤ» είναι εικοσιπενταετής, αλλά η επιστροφή αρχίζει τον ενδέκατο χρόνο. Τον εικοστό πέμπτο χρόνο η έκθεση της συλλογής λήγει.

Επιπλέον, η Ελλάδα προβάλλεται και με άλλο τρόπο, καθώς ο επίσημος κατάλογος της συλλογής που θα εκδοθεί από το Μητροπολιτικό Μουσείο, δεν θα εκδοθεί μόνο από το Μητροπολιτικό Μουσείο, αλλά στη συντακτική ομάδα θα υπάρχουν και Έλληνες ειδικοί που θα υποδείξει το Υπουργείο Πολιτισμού. Ούτε αυτό είναι καλό;

Επίσης, πέρα από τα ανωτέρω, η συμφωνία που εισάγεται προς κύρωση περιλαμβάνει αυτή την συνεργασία με το Μητροπολιτικό Μουσείο -που δεν είναι αμελητέο, ότι και να προσπαθείτε να πείτε- σε επιστημονικούς και ερευνητικούς τομείς.

Άκουσα προηγουμένως κάτι που ελέγχθη για τη συμφωνία με το Γκέτι. Ήταν κυβέρνηση το ΠΑΣΟΚ το 2011 κι έγινε η συμφωνία Γερουλάνου με το Γκέτι. Νομίζω ότι το Γκέτι -αν κανείς κοιτάξει το ιστορικό του- είχε άμεση εμπλοκή με προϊόντα αρχαιοκαπηλίας. Τότε έγινε μια μυστική διαπραγμάτευση και πολύ καλά έγινε την οποία ανέλαβε η τότε γενική διευθύντρια και μετέπειτα Γενική Γραμματέας του ΣΥΡΙΖΑ χωρίς να ενημερώσει κανέναν. Και επαναλαμβάνω πολύ σωστά έκαναν, διότι τέτοιου είδους συμβάσεις μόνο με μυστική διαπραγμάτευση μπορούν να γίνουν. Έχω να πω πολλά γι' αυτό και θα καταθέσω και άλλα έγγραφα.

Το Μουσείο Γκέτι ήταν πολύ φορτισμένο και με τη συμφωνία Γερουλάνου στην πραγματικότητα έρχεται να εγκαταλείψει μια διαφορετική πολιτιστική πολιτική, που επαναλαμβάνω ότι καλώς έγινε. Όλα αυτά έχουν γίνει από το 2011. Έρχονται μεν οι δύο

αρχαιότητες πίσω, δανείζει η Ελλάδα δικές της αρχαιότητες και επιπλέον οργανώνεται και μια πολύ μεγάλη έκθεση για το Βυζάντιο στο Μουσείο Γκέτι. Όλα αυτά είναι μέσα στο πλαίσιο αυτής της συμφωνίας. Δεν είναι η πρώτη φορά και επαναλαμβάνω ότι καλώς γίνεται.

Τώρα, καταληκτική ημερομηνία, ναι, είναι η κύρωση της συμφωνίας. Εγώ θεωρώ ότι η ελληνική Βουλή ακριβώς επειδή αναγνωρίζει όλα τα πλεονεκτήματα τα οποία έχει η επιστροφή των εκατόν εξήντα μία αρχαιοτήτων, έστω και σε έναν μεσοπρόθεσμο χρόνο, θα επικυρώσει τη συμφωνία διότι είναι σαφώς υπέρ των ελληνικών συμφερόντων, διότι η Ελλάδα ως χώρα με πλούσια πολιτιστική κληρονομιά ανήκει στην ομάδα των κρατών που οφείλουν να πρωτοπορούν στα ζητήματα του επαναπατρισμού με όποιον τρόπο μπορούν.

Η συμφωνία που έρχεται σε κύρωση από το Υπουργείο Πολιτισμού αποδεικνύει τη σοβαρότητα της δέσμευσής μας να αποκαταστήσουμε τα πολιτιστικά αγαθά της χώρας με τον τρόπο που ενδείκνυται κάθε φορά. Αν θέλετε να έρθει η συλλογή αυτή στη χώρα ολόκληρη και όχι να καταφύγουμε στα δικαστήρια και να πάρουμε ένα, δύο, πέντε ή δέκα από αυτές τις αρχαιότητες, αν θέλετε να έρθουν και οι εκατόν εξήντα μία, σας καλώ, κύριοι Βουλευτές, να υπερψηφίσετε τη συμφωνία.

(Στο σημείο αυτό η Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού κ. Στυλιανή Μενδώνη καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Ευχαριστούμε.

Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Πάνος Σκουρλέτης Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ-Προοδευτική Συμμαχία.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (ΠΑΝΟΣ) ΣΚΟΥΡΛΕΤΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, επιτρέψτε μου ορισμένες εισαγωγικές παρατηρήσεις όχι μόνο από τη σημερινή συζήτηση αλλά και από αυτή η οποία είχε γίνει στην επιτροπή. Νομίζω ότι είναι εντελώς ανάρμοστη η αναφορά σας σε λεγόμενους αρχαιολόγους. Αμφισβητείτε την επιστημονική τους ιδιότητα; «Λεγόμενους αρχαιολόγους»; Γιατί τέτοια απαξίωση; Γιατί τέτοια βεντέτα με τους ανθρώπους που υπηρετούν εδώ και χρόνια τη δημόσια διοίκηση; Για ποιον λόγο;

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Και συνεχίζετε τους απαξιωτικούς χαρακτηρισμούς ιδιαίτερα γι' αυτούς οι οποίοι συνδικαλιζονται. Ωραία δημοκρατική αντίληψη για τη δημόσια διοίκηση. Ο συνδικαλισμός δηλαδή δεν είναι ένα συνταγματικά αναφαίρετο δικαίωμα των εργαζομένων και στο δημόσιο; Η ιδιότητά τους αυτή παραγράφει την επιστημονική τους διάσταση;

Βεβαίως, είστε μια Υπουργός η οποία έχετε μπλέξει κατ' επανάληψη σε γκρίζες και αδιαφανείς υποθέσεις. Έχουν συζητηθεί κατ' επανάληψη εδώ πέρα. Και η θέση που είχατε πάρει για τα αρχαία στο μετρό και η στάση σας και οι μεγάλες πολιτικές σας ευθύνες για την υπόθεση του Λιγνάδη και σε σχέση με το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων. Φοβάμαι, όμως, πάρα πολύ ότι αυτό δεν αφορά μόνο ένα δικό σας χαρακτηριστικό, αλλά είναι χαρακτηριστικό συστατικό της όλης Κυβέρνησης, της αδιαφάνειας, της καθεστωτικής λογικής.

Και το αναφέρω διότι παράλληλα με τη δικιά μας συνεδρίαση εδώ στην Ολομέλεια την ίδια ώρα στην εξεταστική επιτροπή, ακριβώς θέλοντας να ρίξετε ένα πέπλο αδιαφάνειας σε μια αναγκαία συζήτηση που κατά τα άλλα εσείς λέτε ότι πρέπει να πέσει άπλετο φως, αυτή των παρακολουθήσεων, αρνείστε να έρθουν ως μάρτυρες στη Βουλή τα άμεσα εμπλεκόμενα πρόσωπα, ο πολιτικός προϊστάμενος της ΕΥΠ, ο Πρωθυπουργός, ενώ στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο η εξεταστική επιτροπή μεταδίδεται ζωντανά και όχι με λογοκρισία των πρακτικών. Κι εσείς αρνείστε ακόμη και στα ίδια τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής να έχουν πρόσβαση στα Πρακτικά. Αρα δεν αφορά η κριτική μόνον εσάς, αλλά αφορά συνολικά την Κυβέρνηση και τον τρόπο που πολιτεύεται σε όλα τα επίπεδα: Αδιαφανείς αναθέσεις και προσαπείθεια χειραγώγησης της κοινής γνώμης μέσα από σχέσεις διαπλοκής με τα μέσα ενημέρωσης.

Όμως, ας έρθουμε πιο συγκεκριμένα στη σύμβαση που φέρατε για κύρωση. Είπατε στην επιτροπή ότι μας κάνετε χάρη που τη φέρνετε και ότι θα μπορούσατε έξω από τις κοινοβουλευτικές διαδικασίες να την υπογράψετε μόνοι σας. Την απάντηση όμως -και απορώ πώς το επικαλείστε και το είπατε πριν από λίγο- σας τη δίνει η ίδια η Επιστημονική Επιτροπή η οποία ακριβώς αναφερόμενη στις ιδιαίτερες συνθήκες, όπως τις ονομάζετε -αλλά για διατάξεις πρόκειται, τι θα πει ειδικές συνθήκες, διατάξεις είναι είτε στους νόμους είτε στις συμβάσεις- αναφέρει μια σειρά από περιπτώσεις που η συγκεκριμένη σύμβαση αντίκειται -είκοσι τον αριθμό είπε η κ. Αναγνωστοπούλου πριν από λίγο- στον ίδιο τον αρχαιολογικό νόμο. Και επειδή εισαγάγει συμφωνίες παραρτήματα στην υπό κύρωση σύμβαση είναι απαραίτητο να περάσει μέσα από τη Βουλή. Εδώ άλλωστε βρίσκεται και το όλο κόλπο της υπόθεσης. Εδώ βρίσκεται το όλο κόλπο που επιχειρείτε.

Πραγματικά την ίδια ώρα που εμείς συζητάμε, υπάρχουν απανωτά δημοσιεύματα και ανακοινώσεις, όπως του Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων, που λένε ότι αποδεδειγμένα ο κ. Στερν είναι αποδέκτης αρχαιοκαπηλικής δραστηριότητας.

Χθες υπήρξε δελτίο Τύπου της εισαγγελίας της Νέας Υόρκης το οποίο αναφέρεται μετά από την έφοδο που έκανε στο MET και την επιστροφή αρχαιοτήτων στην Ιταλία. Άρα δεν μιλάμε για κάποιες περιπτώσεις οι οποίες είναι αδαμάντινες. Δεν έχουν έντιμο πρότερο βίο. Και ειλικρινά τα όσα είπατε πριν είναι για να τρίβουν τα χέρια τους οι αρχαιοκάπηλοι. Είπατε ότι το βάρος της νόμιμης κατοχής δεν το έχει τελικά αυτός ο οποίος κατέχει τις αρχαιότητες, αλλά το ελληνικό Δημόσιο. Αλίμονο και αν αποδεχθούμε πως ό,τι δεν είναι στις λίστες του Υπουργείου Πολιτισμού δικαίως και νομίμως το κατέχουν οι ανά τον κόσμο αρχαιοκάπηλοι ή οι συλλέκτες.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Αυτό είπατε, δώσατε τα καλύτερα επιχειρήματα. Περί αυτού πρόκειται.

Ποιος λοιπόν σας εξουσιοδότησε να κάνετε αυτή τη διαπραγμάτευση; Και ποιος σας είπε ότι ένας εξωδικαστικός συμβιβασμός, ο οποίος πράγματι μπορεί κάποια στιγμή να είναι προτιμότερη λύση, δεν γίνεται με καλύτερους συσχετισμούς και με καλύτερους όρους όταν παράλληλα έχετε κινηθεί νομικά; Ποιος σας το είπε αυτό; Επικαλείστε έγγραφα τα οποία δεν τα φέρατε στην επιτροπή, τα πετάτε σαν άσους από το μανίκι, όταν φαίνεται ότι εδώ και δύο χρόνια οι αρμόδιες υπηρεσίες δεν γνώριζαν τίποτα επί όλων αυτών.

Η ίδια η Επιστημονική Επιτροπή, η ίδια η αιτιολογική έκθεσή σας λέει ότι ήσασταν υποχρεωμένοι να περάσετε από τη Βουλή. Δεν μας κάνετε χάρη με την κύρωση της σημερινής σύμβασης. Κι αυτό γιατί θέλετε, μέσα από αυτή την ντεμί διαδικασία, που αναγκαστήκατε να διευρύνετε τη συζήτηση και να κάνετε κι άλλους κύκλους ομιλητών, αλλά ταυτόχρονα να μην προβλέπει ό,τι προβλέπεται μέσα από την κλασική νομοθέτηση, δηλαδή το να κληθούν οι φορείς και η κοινωνία -μη φοβάστε την κοινωνία, μη βάζετε στην άκρη την κοινωνία, γελάστε, αλλά το κάνετε παντού με πρώτο τον Πρωθυπουργό, σνομπάρετε την κοινωνία, δείχνετε αλαζονεία, αυτή είναι η πεμπτούσια της πολιτικής σας- θέλετε, λοιπόν, μέσα από τον τρόπο που σήμερα φέρνετε για ψήφιση να νομιμοποιήσετε αυτές τις διμερείς συμβάσεις κι έτσι με αυτόν τον τρόπο να καλυφθούν ενδεχομένως οι αρχαιοκάπηλοι. Περί αυτού πρόκειται. Γι' αυτό υπάρχουν και τα πολύ στενά χρονοδιαγράμματα και καλείτε την ελληνική Βουλή να συμπράξει σε αυτό.

Όχι, κύριοι συνάδελφοι, δεν πρέπει να κάνουμε πλάτες σε διαδικασίες τέτοιου είδους. Δεν πρέπει. Έχουμε ηθική, πολιτική και ιστορική υποχρέωση να αρνηθούμε. Να παρθεί πίσω, λοιπόν, αυτή η συμφωνία. Να δοθούν όλα τα αναγκαία έγγραφα στη δημοσιότητα.

Πέρα λοιπόν από το ότι αγνοείτε τις ανακοινώσεις όλων των αρμόδιων φορέων, μας λέτε ότι αρμόδια δικαστήρια θα είναι τα ελληνικά. Δεν λέει, όμως, μόνο αυτό. Την ίδια στιγμή που αναφέρετε αυτό, υπάρχει και ο όρος υπ' αριθμόν 6Β' που λέει ότι σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του MET για αποστολή δεκαπέντε αρχαιοτήτων στο Κυκλαδικό Μουσείο και αντίστροφα το ινστιτούτο μπορεί να προσφύγει στα δικαστήρια της Νέας Υόρκης. Δεν είναι έτσι; Άρα δεν μας τα παρουσιάζεται όλα όπως είναι.

Πώς δικαιολογείται, λοιπόν, αυτή η εξαίρεση; Ποια είναι τα σημεία, οι συγκεκριμένες παρεκκλίσεις από τον αρχαιολογικό νόμο και τι επιβάλλει τελικά αυτό το σπιντάρισμα μέσα στις λίγες ημέρες αυτής της αδιαφανούς διαδικασίας;

Μήπως, τελικά, δεν τα πιστεύατε τόσο πολύ αυτά όταν τον Δεκέμβριο -όχι με δικές σας πρωτοβουλίες- επέστρεψαν οι σαράντα επτά αρχαιότητες και πανηγυρίζατε, ύστερα από κατάσχεση του εισαγγελέα της Νέας Υόρκης; Μήπως ήταν υποκριτικά; Διότι, αυτό που μας παρουσιάσατε εδώ είναι ο ύμνος σε μία εξωδικαστική αδιαφανή διαδικασία, ερήμην των υπηρεσιών, χωρίς να ερωτώνται οι αρμόδιοι υπάλληλοι και μόνο με μία τυφλή εμπιστοσύνη στις δικές σας ικανότητες.

Δεν είναι, όμως, έτσι. Πρέπει να ξέρετε ότι όταν υπάρχει ένας εξωδικαστικός συμβιβασμός χρειάζεται προηγουμένως να γνωμοδοτήσει το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους. Αυτό το γνωρίζετε. Τέτοιο αίτημα έχει υπάρξει; Έχετε κινήσει τέτοιες διαδικασίες; Αυτά είναι ερωτήματα, τα οποία παραμένουν αναπάντητα.

Βεβαίως, υπήρξαν τοποθετήσεις πολύ ηχηρές, όπως της πρώην Αντιπροέδρου του ΣτΕ της κ. Καραμανώφ, που μιλάει για αντι-τροπή εκπαιτισμού, διότι περί αυτού πρόκειται.

Τα ερωτήματα, λοιπόν, που παραμένουν αναπάντητα -και καλείστε να τα απαντήσετε, πέρα από τις επιθέσεις, απέναντι σε οποιονδήποτε αμφισβητεί τα έργα σας και τις ημέρες σας- είναι πολύ συγκεκριμένα. Πώς ενημερωθήκατε για την ύπαρξη της συγκεκριμένης συλλογής; Πότε; Με ποιον τρόπο; Μέσα από ποιες διαδικασίες διαπραγμάτευσης φτάσατε σε αυτή τη συμφωνία; Ποιος σας εξουσιοδότησε να υπογράψετε; Νομίζετε ότι μόνο η υπουργική σας ιδιότητα σας δίνει αυτή τη δυνατότητα; Για προσέξτε, γιατί υπάρχει και ο νόμος περί ευθύνης Υπουργών. Το γνωρίζετε αυτό.

Ποιες είναι οι αποκλίσεις και οι ειδικές συνθήκες από τον αρχαιολογικό νόμο, όπως λέει η ίδια η αιτιολογική έκθεση που την υπογράψατε εσείς και ο Υπουργός Δικαιοσύνης; Τελικά είναι νόμιμη η κτήση από τον κ. Στερν των συγκεκριμένων αρχαιοτήτων; Υπάρχουν πιστοποιητικά; Είναι πλαστά; Τα έχει ελέγξει κανείς; Δεν είναι ερωτήματα στα οποία οφείλετε να απαντήσετε; Δεν έπρεπε εσείς η ίδια να έχετε το άγχος να δώσετε πειστικές απαντήσεις;

Υπάρχει καταστατικό αυτού του περιήμου Ινστιτούτου Ντελαγουέρ; Υπάρχει κάποιο ποινικό μητρώο του διοικητικού συμβουλίου; Έχουν ελεγχθεί τι είδους άνθρωποι είναι αυτοί που κατέχουν τις συγκεκριμένες θέσεις; Είναι αυτή μία δική μας παραξενιά; Θέλουμε να σας κάνουμε αντιπολίτευση ή αισθανόμαστε το βάρος απέναντι στον πολιτισμό και στις παραδόσεις αυτής της χώρας που εσείς τα ξεχνάτε; Γιατί, λοιπόν, τέτοια σπουδή;

Τελικά, φαίνεται ότι το συμπέρασμα είναι ένα, κυρία Υπουργέ. Κινηθήκατε με όρους αδιαφάνειας, ερήμην των υπηρεσιών, θέλατε να αιφνιδιαστείτε τη Βουλή. Ποια είναι η σκοπιμότητα αυτής της διαδικασίας, πέρα από το να υποθέσουμε ότι υπάρχουν κάποια άλλου είδους συμφέροντα από πίσω; Αυτό καλύπτετε και για όλα αυτά πραγματικά είστε υπόλογοι. Η σύμβαση αυτή πρέπει να αποσυρθεί.

Εμείς δεσμευόμαστε ότι θα κάνουμε τα πάντα για να την ακυρώσουμε σε περίπτωση που περάσει και νομίζω ότι κανείς από αυτούς που κατέχουν θέσεις ευθύνης δεν μπορεί να είναι υπεράνω των νόμων και να μη βρεθεί απέναντι σε αυτόν από τη στιγμή που διαπραττει τέτοιου είδους πράξεις, τελικά εγκληματικές.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Τον λόγο τώρα έχει, αφού τακτοποιηθεί το Βήμα, ο Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας, ο κ. Γιάννης Βρούτσης. Στη συνέχεια τον λόγο θα πάρει ο Βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία ο κ. Σκουρολιάκος και μετά ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας ο κ. Ιωάννης Δελής. Τα λέω απλά για να διευκολύνεστε ως προς τους χρόνους παρουσίας σας εντός της Ολομέλειας.

Ορίστε, κύριε Βρούτση, έχετε τον λόγο και βλέπω ότι θα μιλήσετε από τη θέση σας.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΡΟΥΤΣΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, ευχαριστώ πολύ. Ναι, θα μιλήσω από εδώ, δεν θα ανέβω στο Βήμα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητάμε σήμερα ένα νομοσχέδιο για το οποίο επιτρέψτε μου να κάνω μία προσωπική αναφορά

και προς την Υπουργό, αλλά και για τα ανάμεικτα αισθήματα, τα οποία με διακατέχουν, αισθήματα που έχουν να κάνουν με μια ιδιότητα τριπλή και ως Έλληνας πολίτης και ως Έλληνας Βουλευτής και ως Κυκλαδίτης καταγόμενος από τη Νάξο και την Αμοργό.

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, νομίζω ότι σήμερα είναι μια ιδιαίτερα σημαντική μέρα, γιατί πραγματικά, πέρα από τις διαδικασίες τις τυπικές στις οποίες εγείρει η πλευρά της Αντιπολίτευσης συνολικά ενστάσεις για τη διαδικασία την οποία θα εξηγήσω μετά, έρχονται στην Ελλάδα, επιστρέφουν στον τόπο τους, γυρίζουν στη μητρώα γη εκατόν εξήντα ένα εμβληματικά αγαλματίδια ανεκτίμητης αξίας, τα οποία προβάλλουν τον ελληνικό πολιτισμό, τον αιγαιοπελαγίτικο πολιτισμό, τον Κυκλαδικό Πολιτισμό.

Για εμένα, κύριε Πρόεδρε, αυτή η μέρα είναι ιδιαίτερα σημαντική, γιατί αυτή τη συλλογή για την οποία συζητάμε σήμερα στην ελληνική Βουλή δεν την γνωρίζαμε. Ξέραμε, κύριοι συνάδελφοι και απευθύνομαι προς όλους και εδώ συμφωνούμε, ότι για δεκαετίες για πολλά, πολλά χρόνια οι αρχαιοκάπηλοι έκλεβαν τον τόπο μας, έκλεβαν τον δικό μας πολιτισμό με τρόπους οι οποίοι τώρα αποκαλύπτονται σιγά σιγά με θεσμικό πλαίσιο πλέον που με αυστηρό τρόπο θωρακίζεται η ελληνική πολιτεία απέναντι στην αρχαιοκαπηλία, με διμερείς συμβάσεις με κράτη. Τα συγκεκριμένα εκατόν εξήντα ένα αυτά μαρμάρια ειδώλια, τα μοναδικά δεν τα γνωρίσαμε.

Και σήμερα έρχεται στη Βουλή ένας νόμος βάσει του οποίου με μία συγκεκριμένη διαδικασία θα επιστραφούν στην Ελλάδα οριστικά και αμετάκλητα. Και πού θα γυρίσουν; Ξεπερνάω τα χρόνια τα ενδιάμεσα, θα γυρίσουν εκεί που πραγματικά ανήκουν στο Κυκλαδικό Μουσείο της Νάξου. Είναι δέσμευση της κυρίας Υπουργού, δέσμευση του πολιτικού μας συστήματος και χαίρομαι που και η πλευρά της Αντιπολίτευσης εγείρει αξιώσεις να πάνε εκεί. Συμφωνούμε, αλλά εκεί θα γυρίσουν στη Νάξο.

Τι συντελείται στη Νάξο σήμερα, κύριε Πρόεδρε; Στη Νάξο συντελείται κάτι πάρα πολύ σημαντικό. Μία νησίδα μουσειών αυτή τη στιγμή βρίσκονται σε φάση κατασκευής. Είναι το Μουσείο Κυκλαδικού Πολιτισμού, εκεί που θα πάνε τα εκατόν εξήντα ένα ειδώλια τα αρχαιολογικά, είναι το Αρχαιολογικό Μουσείο της Νάξου και είναι και το Μουσείο Βυζαντινής Ναξίας 8,5 εκατομμύρια ευρώ. Είναι ένα έργο μοναδικό, ένα έργο που αξίζει στις Κυκλάδες και στη Νάξο και εκεί θα γυρίσουν τα εκατόν εξήντα ένα ειδώλια.

Οφείλω να πω ένα μεγάλο ευχαριστώ, γιατί, κύριε Πρόεδρε, έχω την τιμή να υπηρετώ την ελληνική Βουλή δώδεκα ολόκληρα χρόνια και στα δώδεκα ολόκληρα χρόνια αυτά, αλλά και προγενέστερα ως Νάξιος και Κυκλαδίτης ποτέ στην ιστορία του νομού μας δεν έχω δει τέτοια πολιτιστική επανάσταση που συντελείται σήμερα με Υπουργό την κ. Μενδώνη και είναι άδικο όλο αυτό το οποίο ασκείται ως κριτική στο πρόσωπό της. Εγώ δεν καταλαβαίνω γιατί, αλλά πρέπει να πω ότι στο Νομό Κυκλάδων, στον οποίο γνωρίζω προσωπικά, αυτά που γίνονται σήμερα σε επίπεδο πολιτισμού δεν έχουν γίνει ποτέ στο παρελθόν, ξεκινώντας από την Άνδρο, ξεκινώντας από την Τήνο, κατεβαίνοντας στην Ίο, στην Τζια, στη Μήλο, στη Νάξο, στην Πάρο, στην Αντίπαρο, στη Σαντορίνη πράγματα πρωτοφανή αρχαιολογικά μουσεία, εκθέματα, επιστροφή αρχαίων. Όλα αυτά γίνονται για πρώτη φορά. Και εγώ οφείλω αυτό το ευχαριστώ ανεξάρτητα από το ότι βρίσκόμαστε στην ίδια Κυβέρνηση με την ευρύτερη του όρου έννοια, αλλά πρέπει να αποδίδουμε στους πολιτικούς σε αυτούς που έχουν την ευθύνη της πολιτικής δημιουργίας την ηθική ανταμοιβή του ευχαριστώ και των συγχαρητηρίων, κυρία Υπουργέ. Και η Νάξος το αναγνωρίζει και οι Κυκλάδες το γνωρίζουν.

Προχθές, στη Σίκινο επιστράφηκε στον κόσμο το εμβληματικό μαυσωλείο του 200 μ.Χ., με χρήματα τα οποία δόθηκαν με προτεραιότητα από το Υπουργείο Πολιτισμού και την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου. Αποκαταστάθηκε ένα εμβληματικό μνημείο της Επισκοπής, το οποίο συνδέει πλέον στην ιστορία του μέλλοντος τη Σίκινο και την Επισκοπή, κάτι το οποίο ανήκει στον ελληνικό λαό στο σύνολό του. Τέτοιες πρωτοβουλίες είναι ιδιαίτερα σημαντικές.

Κύριε Πρόεδρε, τη σημερινή συνεδρίαση την παρακολουθεί

πάρα πολύς κόσμος, γιατί έχει ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τον κόσμο του πολιτισμού και κυρίως για τις Κυκλάδες, μιας και όλοι με ενδιαφέρον βλέπουν την επιστροφή αυτών των ειδωλίων στον τόπο που δημιουργήθηκαν, στη Νάξο.

Αδικεί η Βουλή τη σημερινή συζήτηση, γιατί αυτά τα οποία δόθηκαν προς τους Βουλευτές, οι πολυσέλιδες καταχωρήσεις των αρχαίων ειδωλίων είναι άδικο να είναι με ασπρόμαυρο χρώμα και να μην έχουν αποδοθεί με χρώμα, έτσι όπως πραγματικά πρέπει, για να τα δουν οι Έλληνες Βουλευτές. Και αυτό είναι πολύ σημαντικό.

Γι' αυτό, κύριε Πρόεδρε, θα παρακαλούσα πάρα πολύ, μέχρι το τέλος της συζήτησης στην Ολομέλεια αυτά να δοθούν με πραγματική εικόνα και όχι με αυτό τον τρόπο με τον οποίο δόθηκαν σήμερα, ώστε να δούμε οι Έλληνες Βουλευτές τα πραγματικά αυτά ειδώλια.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εκτιμώ -καλοπροαίρετα δεχόμενος- ότι η κριτική που ασκείται από την Αντιπολίτευση έγκειται όχι επί της ουσίας, στο γιατί να επιστραφούν τα εκατόν εξήντα ένα αυτά αρχαιολογικά ειδώλια, αλλά επί της διαδικασίας.

Πιστεύω ότι με αυτά τα οποία είπε η Υπουργός τώρα στην ομιλία της, τεκμηρίωσε πλήρως ότι στη διαδικασία είχαμε δύο δρόμους. Ο ένας δρόμος ήταν αυτός ο συμβιβασμός για να επιστραφούν και τα εκατόν εξήντα ένα ειδώλια και ο άλλος δρόμος ήταν η δικαστική οδός. Ανάμεσα σε αυτούς τους δύο δρόμους περπατήσαμε με σιγουριά, ώστε να γυρίσουν και τα εκατόν εξήντα ένα αυτά εμβληματικά αρχαιολογικά ειδώλια στην Ελλάδα αντί του ρίσκου που θα είχαμε με μία δικαστική διαδικασία. Φυσικά υπήρχε και τρίτος δρόμος, να στείλουμε μία φρεγάτα με αστυνομία και ειδικά κομάντο, να καταλάβουν τη Νέα Υόρκη και να τα κατασχέσουμε. Αυτό δεν μπορεί να γίνει. Το λέω φυσικά ως αστέρι...

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (ΠΑΝΟΣ) ΣΚΟΥΡΛΕΤΗΣ: Τον εισαγγελέα της Νέας Υόρκης...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΡΟΥΤΣΗΣ: Κύριε Σκουρλέτη, δεν πηγαίνει έτσι. Εδώ δεν πηγαίνει έτσι.

Η Υπουργός εξήγησε τις δεσμεύσεις που έχουμε ως κράτος απέναντι στις διμερείς συμβάσεις. Δεν μπορούμε να κάνουμε άλλα πράγματα παρά συγκεκριμένες διαδικασίες. Η επιλογή εκ μέρους του Υπουργείου Πολιτισμού και της Υπουργού μάς βρίσκει σύμφωνους. Νιώθουμε όλοι χαρούμενοι, περήφανοι και με αισθήματα συγκίνησης.

Κυρία Υπουργέ, υπερψηφίζουμε το νομοσχέδιο αναμένοντας τα δεκαπέντε πρώτα αρχαιολογικά ειδώλια μετά την υπογραφή της συμφωνίας. Αναμένει όλος ο ελληνικός λαός, οι επόμενες γενιές και η Νάξος να φιλοξενηθεί για πάντα και οριστικά τα εκατόν εξήντα ένα αυτά αρχαιολογικά ειδώλια, τα οποία παρουσιάζουν εμβληματικά τον πολιτισμό της Ελλάδος.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κύριε Βρούτση, ως προς την πρόταση την οποία κάνατε, η Βουλή έχει αυτό που σας μοίρασε. Δεν ξέρω αν το Υπουργείο Πολιτισμού, η κυρία Υπουργός μπορεί να τα δώσει έγχρωμα και πιο καλαίσθητα. Το μόνο το οποίο μπορεί να γίνει, εάν εμείς ως Βουλή τα παραλάβουμε όποτε εσείς μπορέσετε, να μπουν στις θυρίδες των Βουλευτών. Σήμερα δεν έχουμε τέτοια δυνατότητα, παρά μόνο αυτό το οποίο σας έχει διανεμηθεί.

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΜΕΝΔΩΝΗ (Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού): Κύριε Πρόεδρε, μου το ανέφερε αυτό ο κ. Βρούτσης. Ήδη έχουν αναρτηθεί στον κόμβο του Υπουργείου Πολιτισμού, στα δελτία Τύπου από τις 11.09'. Έχουν αναρτηθεί κανονικά έγχρωμα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΡΟΥΤΣΗΣ: Μας καλύπτει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Άρα τα έχετε. Αυτό ειπώθηκε τώρα και διευκρινίστηκε.

Συνεχίζουμε τώρα, όπως έχω ήδη ανακοινώσει, με τον κ. Παναγιώτη Σκουρολιάκο, Βουλευτή του ΣΥΡΙΖΑ- Προοδευτική Συμμαχία. Στη συνέχεια είχα πει ότι τον λόγο θα πάρει ο κ. Δελής ως Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας και στη συνέχεια ο κ. Χήτας ως Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του κόμματος της Ελληνικής Λύσης. Περαιτέρω,

όποιος άλλος εκ των Κοινοβουλευτικών Εκπροσώπων ζητήσει τον λόγο πράγματι προηγείται, αλλά προχωράμε και στον κατάλογο.

Κύριε Σκουρολιάκο, έχετε τον λόγο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (ΠΑΝΟΣ) ΣΚΟΥΡΟΛΙΑΚΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ειλικρινά θα ευχόμουν να μην ήμασταν σήμερα εδώ για να συζητούμε αυτή την κύρωση, να μην είχε έρθει καν ή αφού ήρθε, να είχε αντιληφθεί η Κυβέρνηση το λάθος της και να την είχε αποσύρει. Όμως, δυστυχώς απ' ό,τι άκουσα και από τον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο και από συναδέλφους της Νέας Δημοκρατίας που μίλησαν, δεν έχουν καταλάβει τίποτα. Η μόνη λεπτομέρεια που τακτοποιήθηκε μόλις πριν από λίγο ήταν οι έγχρωμες φωτογραφίες. Το τακτοποιήσαμε αυτό και τελείωσε.

Αυτή η κύρωση δεν αντέχει στην απλή λογική. Θα προσπαθήσω να μιλήσω με απλή λογική, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, γιατί πρέπει να καταλάβει και ο κόσμος που μας ακούει ή θα μάθει -ελπίζω τα μέσα να αναδείξουν το θέμα- ότι κάπου μακριά, εκεί στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και συγκεκριμένα στην 5^η Λεωφόρο της Νέας Υόρκης ζει ένας ζάμπλουτος κύριος, ονόματι Λέοναρντ Στερν. Αυτός ο καλός άνθρωπος έχει στην κατοχή του εκατόν εξήντα ένα ειδώλια της περιόδου του Κυκλαδικού Πολιτισμού.

Πώς βρέθηκαν άραγε στα χέρια του αυτές οι αρχαιότητες και με ποιον τρόπο; Γιατί η αλήθεια είναι πως προφανώς αυτός ο αρχαιολογικός πλούτος δεν ανακαλύφθηκε σε κάποιο σημείο των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, ούτε στην Αριζόνα ούτε στο Μίσιγκαν. Η προέλευσή τους είναι από τα σπλάχνα της ελληνικής γης και μάλιστα από τον χώρο των Κυκλάδων. Μάλιστα έγινε πάρα πολλή επίκληση των Κυκλάδων και της Νάξου γι' αυτή την ιστορία. Σιγά μην πάνε τα αγάλματα στη Νάξο νωρίτερα από πενήντα χρόνια και πόσα από αυτά θα πάνε! Έτσι λέει τουλάχιστον η συμφωνία.

Υπάρχει κάτι που να πιστοποιεί ότι νομίμως έγιναν οι ανασκαφές για την ανακάλυψή τους και ότι είναι καταχωρημένο κάπου στα αρχεία του Υπουργείου Πολιτισμού; Όχι. Τότε πώς έφτασαν τα αγαλματίδια στην άλλη άκρη της γης; Νόμιμα; Προφανώς όχι. Αυτή τη στιγμή πάντως κοσμούν την οικία του κ. Λέοναρντ Στερν. Σε ποιο συμπέρασμα, λοιπόν, καταλήγει κανείς, με βάση τα παραπάνω στοιχεία; Πως η συλλογή του ζάμπλουτου Αμερικανού είναι προϊόν λαθρανασκαφής και αρχαιοκαπηλίας.

Το Υπουργείο Πολιτισμού δηλώνει πως αγνοούσε την ύπαρξη της συλλογής αυτής. Όταν λοιπόν την έμαθε, κινήθηκε νομικά, με βάση το Δίκαιο της χώρας μας και το Διεθνές Δίκαιο γι' αυτές τις υποθέσεις, ώστε να διεκδικήσει τους θησαυρούς της ιστορικής και πολιτιστικής μας κληρονομιάς που βρίσκονται στο διαμέρισμα του κ. Στερν; Δυστυχώς όχι. Μας είπε προηγουμένως η κυρία Υπουργός ότι ενημέρωσε τις υπηρεσίες. Γιατί μας λέτε ψέματα; Γιατί μας λέτε ψέματα;

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΜΕΝΔΩΝΗ (Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού): Θα σας απαντήσω τώρα.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (ΠΑΝΟΣ) ΣΚΟΥΡΟΛΙΑΚΟΣ: Εδώ έχει περιέλθει στα χέρια μας ένα έγγραφο που σημειώνει τις παρακάμψεις του αρχαιολογικού νόμου και τις διοικητικές παραλείψεις και πρέπει να απαντήσετε στις υπηρεσίες. Σε αυτό το έγγραφο, η Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς σημειώνει πως ενημερώθηκε για την ύπαρξη της συλλογής Στερν, τη συναφθείσα από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού τετραμερή συμφωνία και την επικείμενη κύρωσή της από τη Βουλή των Ελλήνων, πρώτον από δημοσιεύματα του Τύπου, ενώ ουδεμία ανάμιξη είχε στις σχετικές διαδικασίες.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Ορίστε, το παραδίδω για να καταγραφεί στα Πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Παναγιώτης (Πάνος) Σκουρολιάκος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Δυστυχώς όχι, λοιπόν. Αντίθετα προχωρεί το Υπουργείο σε έναν διακανονισμό με τον κ. Στερν με πολλά ερωτηματικά, για το αν είναι εις βάρος του δημοσίου.

Η κ. Καραμανάφ, η οποία είναι Πρόεδρος του Επιμελητηρίου Περιβάλλοντος και τώως Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου Επικρατείας καταγγέλλει τη σύμβαση ως επωφελή για τον ιδιώτη, επικερδή για το Μητροπολιτικό Μουσείο και επαχθή και απαξιώτικη για το ελληνικό δημόσιο.

Καταθέτω το κείμενό της για να υπάρχει στα Πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Παναγιώτης (Πάνος) Σκουρολιάκος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Οι πλούσιοι άνθρωποι, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, έχουν τρόπους και συμβούλους ικανούς για να κάνουν τη δουλειά τους. Προχωρά, λοιπόν, ο εν λόγω συντάκτης στη δημιουργία ενός Ινστιτούτου Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού στο Ντέλαγουερ αγνώστων λοιπών στοιχείων και μέσω αυτού διαπραγματεύεται με το ιδιωτικό Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης να φιλοξενηθούν λίγο-λίγο και τμηματικά οι αρχαιότητες. Και κατόπιν στο ιδιωτικό επίσης Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης στη χώρα μας. Σε πενήντα χρόνια πιθανότατα να έχει ολοκληρωθεί η μετάβαση των αρχαιοτήτων στη χώρα μας. Ζωή να έχουμε να τα υποδεχτούμε.

Να σημειώσουμε, λοιπόν, πως ο συλλέκτης αυτός βάζει και όρους στην ελληνική πολιτεία μέσω της συμφωνίας που προτείνει. Ζητά, λοιπόν, να έχει εγκριθεί –ακούστε τι σας βάζουν άρον-άρον να ψηφίσετε, συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας- από το ελληνικό κράτος αυτή η συμφωνία και να έχει δημοσιευθεί με ΦΕΚ έως τις 8-9-2022. Ζητά από την πολιτεία εμμέσως πλην σαφώς, δηλαδή, να αναγνωρίσει τη συλλογή, όχι ως προϊόν λαθρανασκαφής και αρχαιοκαπηλίας, αλλά ως νόμιμη ιδιοκτησία του κ. Στερν.

Στο Μητροπολιτικό Μουσείο θα γράφει με ελληνικά γράμματα: «Είναι από την Ελλάδα οι αρχαιότητες» και από πάνω θα γράφει «Συλλογή Στερν». Από εκεί θα ξεκινάει.

Ζητούν από την ελληνική πολιτεία, λοιπόν, να διευθετήσει ένα θέμα νομικής και κατοχής αρχαιοτήτων, διευκολύνοντας τη συνεργασία μεταξύ δύο ιδιωτικών μουσείων, ένα στην Ελλάδα, το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, και ένα στις Ηνωμένες Πολιτείες, το Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης Νέας Υόρκης.

Πότε; Την ίδια στιγμή που η αμερικανική εισαγγελία προχωρά στη μεγαλύτερη κατάσχεση αρχαιοτήτων που έγινε ποτέ σε αυτό το Μητροπολιτικό Μουσείο με το οποίο εμείς συζητάμε και συνεργαζόμαστε. Πρόσφατα κατασχέθηκαν αρχαιότητες με αξία άνω των 13 εκατομμυρίων δολαρίων, μεταξύ των οποίων και μια μαρμάρινη κεφαλή της Αθηνάς από το 2000 π.Χ., τα αγάλματα του Κάστορα και του Πολυδεύκη και άλλα.

Ο κ. Στερν, λοιπόν, έπρεπε σύντομα να νομιμοποιήσει τη συλλογή του. Προσέτρεξε στο Μητροπολιτικό Μουσείο και ζήτησε στέγη και συνεργασία με το Ινστιτούτο Αρχαιοελληνικού Πολιτισμού που ίδρυσε εδώ και έναν χρόνο. Οι Αμερικανοί, όπως είχαν υποχρέωση, ειδοποίησαν το ελληνικό Υπουργείο Πολιτισμού και αυτό, η ελληνική Κυβέρνηση δηλαδή, αντί να κινηθεί αρμοδίως στέλλοντας το θέμα στις εισαγγελικές αρχές, προχώρησε στις 21-7-2022 σε μια εν κρυπτώ συμφωνία μεταξύ της κ. Μενδώνη, που εκπροσωπούσε το ελληνικό κράτος, και των δύο ιδιωτικών μουσείων, το Κυκλαδικό και το Μητροπολιτικό Νέας Υόρκης.

Παρακάμπτονται, λοιπόν, καθ' ύλην αρμόδια όργανα, επιστήμονες, επιτροπές και όλα γίνονται με τη γνωστή μυστικότητα της Κυβέρνησης Μητσotάκη. Τώρα και ΙΧ αρχαιολογική πολιτική!

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Ο Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων διαμαρτύρεται. Μέσω επιστολής του σημειώνει πως όσα αρχαία ευρήματα βρίσκονται εκτός Ελλάδος είναι προϊόντα παράνομης εξαγωγής. Φαντάζομαι σε αυτό δεν διαφωνείτε. Ζητάει από το ελληνικό Δημόσιο να διεκδικήσει την κυριότητα και την κατοχή, όχι μόνον των εκατό εξήντα ενός ειδωλίων, αλλά και ό,τι άλλου έρχεται στη γνώση μας.

Πιστεύει πως με την κύρωση αυτής της συμφωνίας -προσέξτε τι λέει ο Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων- Κυβέρνηση και Βουλή γίνονται μεσολαβητές για νομιμοποίηση αγνώστου προελεύσεως και τρόπου απόκτησης αρχαιοτήτων.

Τι απαντάτε στους αρχαιολόγους, στην Εθνική Αντιπροσωπεία και στον ελληνικό λαό γι' αυτό;

Θα πούμε επίσης και για τον κ. Στερν μια τελευταία κουβέντα, γιατί ο Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων αποκαλύπτει με στοιχεία τη διασύνδεση του κ. Στερν με αποδοχή προϊόντων εγκλήματος και παράνομης διακίνησης αρχαιοτήτων. Αν είναι έτσι, αν έχει δικίο ο Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων και μπόρεσε να το αποκαλύψει σε μερικά εικοσιτετράωρα, ολόκληρο κράτος, ολόκληρο Υπουργείο Πολιτισμού τι έκανε;

Κάποιο στέλεχος της συντηρητικής παράταξης κάποια στιγμή είχε πει ότι «ό,τι είναι νόμιμο είναι και ηθικό». Αυτό που γίνεται σήμερα εδώ ούτε νόμιμο είναι ούτε ηθικό!

Και να προσέξουν οι Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας που θα βάλουν την υπογραφή τους αν θα την βάλουν τελικά και αν πρέπει να τη βάλουν σε αυτό το χαρτί που σας φέρνουν να υπογράψετε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Ολοκληρώστε, κύριε συνάδελφε.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (ΠΑΝΟΣ) ΣΚΟΥΡΟΛΙΑΚΟΣ: Ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε.

Λένε πως κάθε λαός έχει την κυβέρνηση που του αξίζει. Όχι! Μια κυβέρνηση που πολιτεύεται με τον συγκεκριμένο τρόπο όσον αφορά τους νόμους και την προώθησή τους για την προστασία της κληρονομιάς μας δεν αξίζει στον ελληνικό λαό.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Τον λόγο τώρα έχει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, ο κ. Ιωάννης Δελής. Στη συνέχεια, θα πάρει τον λόγο ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Ελληνικής Λύσης, ο κ. Χήτας, και αμέσως μετά η Κοινοβουλευτική Εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ-Κινήματος Αλλαγής, η κ. Νάντια Γιαννακοπούλου.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

Επειδή είδα αντιδράσεις των συναδέλφων, από τον Κανονισμό οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι προηγούνται. Εγώ δεν μπορώ να το εμποδίσω. Πείτε τα στους Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους. Εγώ καταλαβαίνω ότι όλοι έχετε λόγους βιασύνης, αλλά οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι επιλέγουν την ώρα που πρέπει για να γίνεται ο διάλογος. Αν το δέχονται, εγώ δεν έχω αντίρρηση.

Κύριε Δελή, έχετε τον λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΕΛΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Η συζήτησή μας σήμερα αφορά στην ουσία την υποκλοπή της πολιτιστικής κληρονομιάς του λαού μας. Γι' αυτό, λοιπόν, ας ξεκινήσουμε από το βασικό.

Είναι άραγε η συλλογή για την οποία συζητάμε, η Συλλογή Στερν, μια γνήσια και αυθεντική συλλογή ειδωλίων κυκλαδικής τέχνης; Πώς πιστοποιείται η πλήρης γνησιότητα αυτής της συλλογής και από ποιον; Οφείλει εδώ νομίζουμε το αρμόδιο Υπουργείο μία πειστική απάντηση. Γιατί, όπως πολύ καλά γνωρίζετε, δεν είναι και λίγες οι απάτες γύρω από τέτοιου είδους αρχαιολογικά ευρήματα.

Το επόμενο ερώτημα είναι ασφαλώς εξαιρετικά κρίσιμο. Αποτελούν αυτά τα εκατό εξήντα ένα κυκλαδικά ειδώλια της Συλλογής Στερν αντικείμενα αρχαιοκαπηλίας, ναι ή όχι;

Στο ερώτημα αυτό απαντά καταφατικά η ίδια η αιτιολογική έκθεση της συμφωνίας, η οποία χαρακτηριστικά αναφέρει ότι «το αντικείμενο της συμφωνίας αφορά σε ζητήματα επιστροφής, έκθεσης και δανεισμού αρχαιοτήτων υπό συνθήκες διαφορετικές από τις γενικές και οριζόντιες συνθήκες που προβλέπονται στον αρχαιολογικό νόμο».

Τι χρειάζονται, όμως, και σε ποιον άραγε και εν τέλει ποιες μπορεί να είναι αυτές οι διαφορετικές συνθήκες, αν όχι οι συνθήκες που δημιουργούνται εξαιτίας των παράνομων ανασκαφών και της συνακόλουθης αρχαιοκαπηλίας;

Αφήστε που η διατύπωση αυτή ακυρώνει και την ίδια την επιχειρηματολογία της κυρίας Υπουργού, όπως αναπτύχθηκε προχθές στην επιτροπή, περί δήθεν κατάρρευσης του ελληνικού αρχαιολογικού νόμου έναντι του αμερικανικού ως προς το περιεχόμενο της συμφωνίας. Γιατί, όπως ρητά αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση, συμβαίνει το ακριβώς αντίθετο. Η συμφωνία

γίνεται, όχι σε συμμόρφωση, αλλά κατά παρέκκλιση του ισχύοντος ελληνικού αρχαιολογικού νόμου.

Και ξέρετε, είναι άλλο πράγμα η εναρμόνιση με το Ελληνικό Δίκαιο του καταστατικού του Ιδρύματος Ελληνικού Πολιτισμού του Ντέλαγουερ, για το οποίο μίλησε η κυρία Υπουργός -το οποίο βεβαίως μόλις πριν από λίγα λεπτά το καταθέσατε και αυτό στην αγγλική γλώσσα, χωρίς να έχουμε φυσικά τη δυνατότητα να το μελετήσουμε- και είναι άλλο πράγμα το περιεχόμενο της συμφωνίας. Άλλο το καταστατικό και άλλο το περιεχόμενο της συμφωνίας της συγκεκριμένης, η οποία δεν υπακούει βέβαια στο δίκαιο του ελληνικού αρχαιολογικού νόμου και αυτό ομολογείται ανοιχτά στη δική σας αιτιολογική έκθεση.

Έμμεση, για να μην πούμε άμεση, επιβεβαίωση ότι αυτή η Συλλογή Στερν είναι προϊόν καραμπινάτης αρχαιοκαπηλίας αποτελεί βέβαια και η αναφορά -πάλι στην αιτιολογική έκθεση- σε εκείνα τα μειονεκτήματα, όπως γράφεται, μιας δικαστικής διαμάχης του ελληνικού κράτους, εννοείται, με τον αρχαιοκάπηλο, όπως είναι ο χρόνος, το κόστος, η αμφίβολη έκβαση κ.λπ.. Αλίμονο! Ασφαλώς και είναι προτιμότερο να επιστρέψει ο αρχαιοκάπηλος εθελοντικά τα κλοπιμαία του στον νόμιμο δικαιούχο, ο οποίος εν προκειμένω είναι ο ελληνικός λαός, βέβαια και το ελληνικό κράτος, παρά να απαιτούνται μακρόσυρτες διαδικασίες.

Μακάρι να γίνονταν έτσι, αλλά συνήθως δεν γίνεται έτσι! Γι' αυτό και απαιτείται οργανωμένη, επίμονη κρατική διεκδίκηση, με την αξιοποίηση όλων των μέσων, φυσικά και των δικαστικών και των εξωδικαστικών και των διπλωματικών, όλων.

Και όμως, ούτε αυτό το επιχείρημα της Κυβέρνησης περί μακροχρόνιας διαδικασίας της δικαστικής οδού είναι και τόσο ακλόνητο. Ισχύει μεν, ασφαλώς, αλλά όχι πάντα, καθώς για την επιστροφή στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες μιας παρόμοιας αρχαιολογικής συλλογής, προϊόντος αρχαιοκαπηλίας, της περιφημής Συλλογής Στάινχαρντ -οι αρχαιολογικές συλλογές, βλέπετε, παίρνουν και εκείνο το όνομα του ματαιόδοξου αρχαιοκάπηλου κροίσου που τις ιδιοποιείται- για τον επαναπατρισμό, λοιπόν, αυτής της συλλογής μέσω της δικαστικής οδού χρειάστηκαν τρία-τέσσερα χρόνια. Και αυτό το ομολογεί το ίδιο το γραφείο Τύπου του Υπουργείου Πολιτισμού.

Και τι μας λέτε εδώ με τη συμφωνία; Ότι τα εκατόν εξήντα ένα αρχαία αντικείμενα θα επιστραφούν -αν επιστραφούν, δηλαδή- σε εβδομήντα χρόνια. Συγγνώμη, αλλά αυτό το λέτε εσείς γρήγορα, ταχύτητα, αποτελεσματικότητα;

Ας πάρουμε, όμως, τα πράγματα από την αρχή. Πρόκειται, φυσικά, για μια απαράδεκτη, ετεροβαρή συμφωνία σε βάρος των πολιτιστικών δικαιωμάτων της χώρας και του λαού μας, καθώς το ελληνικό κράτος με τη συμφωνία αυτή αναγνωρίζει ότι εκατόν εξήντα ένα πολύτιμα κυκλαδικά ειδώλια της 3^{ης} π.Χ. χιλιετίας, παρανόμως εξαχθέντα από τη χώρα και προϊόντα αρχαιοκαπηλίας, θα μείνουν έξω από τη χώρα έως και για άλλα πενήντα χρόνια και για να επιστρέψουν, αν επιστρέψουν, προβλέπεται από τη συμφωνία -και αυτό το αποσιωπάτε, κυρία Υπουργέ, να ανταλλάγουν με άλλες εκατόν είκοσι δύο παρόμοιες αρχαιότητες των ελληνικών μουσείων.

Αυτό, όπως καταλαβαίνετε, ούτε λέγεται ούτε είναι φυσικά επιστροφή ούτε επαναπατρισμός των κλεμμένων αρχαιολογικών θησαυρών της χώρας μας. Είναι μια σκέπη ανταλλαγής μακροχρόνιου δανεισμού και τίποτε περισσότερο.

Άντε, ας αφήσουμε αυτόν τον δισεκατομμυριούχο μεγιστάνα του real estate Λέοναρντ Στερν, γνωστό φιλόπλοιο μεγαλοκαπιταλιστή, με μεγάλο έργο, όπως λένε, στην προστασία και την υποστήριξη των αστέγων, παρακαλώ, όπως γράφουν μεγάλα δημοσιογραφικά sites. Είναι αυτός που δημιουργεί τους άστεγους και μετά τους συμπαρίσταται. Όπως και πολλοί στο σινάφι του, επενδύει τα κεφάλαιά του εκτός των άλλων και στην τέχνη -διότι περί αυτού πρόκειται- παρ' όλο που είναι αυτός ο οποίος ουσιαστικά έθεσε και τους βασικούς όρους αυτής της συμφωνίας.

Αυτός τους έθεσε, κυρία Υπουργέ, για λόγους νομικής του προστασίας, για λόγους υστεροφημίας; Δεν γνωρίζουμε. Όπως, όμως, γνωρίζουν όλοι όσοι ασχολούνται έστω και λίγο με την αρχαιολογία, στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής το εμπόριο των αρχαιοτήτων και γενικά, των πολιτιστικών αγαθών είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένο και έχει τεράστιο οικονομικό περιεχόμενο. Και

εκτός από το νόμιμο εμπόριο των αρχαιοτήτων και των πολιτιστικών αγαθών, ανθεί και το παράνομο, το οποίο παράνομο, όμως, δεν αναπτύσσεται δίπλα σε αυτό το νόμιμο εμπόριο; Στους μεγάλους οίκους, τους πολυπροβεβλημένους οίκους δημοπρασιών δεν είναι που εκβάλλουν και οι δύο αυτές εμπορικές δραστηριότητες και οι νόμιμοι και παράνομοι;

Τα λέμε όλα αυτά για να έχουμε πλήρη συνείδηση της αιτίας του προβλήματος της αρχαιοκαπηλίας. Αιτία, βέβαια, που δεν είναι άλλη από την εμπορευματοποίηση -νόμιμη ή παράνομη, μικρή σημασία έχει- και μάλιστα, πανάκριβη των αρχαιολογικών θησαυρών κάθε είδους.

Πάμε παρακάτω. Βασικό μέρος αυτής της συμφωνίας ως επικερπυτής για τουλάχιστον πενήντα χρόνια αυτής της πολύτιμης κυκλαδικής συλλογής είναι το Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης, γνωστό και ως ΜΕΤ, το μεγαλύτερο μουσείο των Ηνωμένων Πολιτειών, ιδιωτικό βεβαίως.

Μη νομίζετε, βέβαια, ότι αυτό το μουσείο είναι και τόσο άσπιλο και αμόλυντο.

Αυτό το διάσημο μουσείο έχει λάβει τα τελευταία πέντε μόνο χρόνια εννέα εισαγγελικά εντάλματα, τα έξι την τελευταία χρόνια, τον καιρό δηλαδή που εσείς συζητούσατε μαζί του, κυρία Υπουργέ και έτσι ερμηνεύεται η κίνησή του να σας ειδοποιήσει για αυτή τη Συλλογή Στερν. Έλαβε εντάλματα για την κατάσχεση τουλάχιστον τριάντα έργων αυτού του μουσείου, ως προϊόντων βεβιακής αρχαιοκαπηλίας.

Όσο για το άλλο μέρος της συμφωνίας, αυτή που φέρει το όνομα «Ινστιτούτο Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού» της Πολιτείας Ντελαγουέρ των ΗΠΑ, το σκεπάζει ένα πέπλο μυστηρίου.

Πριν από λίγο, όπως είπαμε, πήραμε το καταστατικό του στα αγγλικά, παρά το ότι, κυρία Υπουργέ, μας το υποσχέθηκαν από το απόγευμα της Δευτέρας.

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΜΕΝΔΩΝΗ (Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού): Το κατέθεσα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΕΛΗΣ: Το περιμέναμε την Τρίτη, το περιμέναμε την Τετάρτη. Έπρεπε να φτάσουμε στα μισά της συνεδρίασης για να το καταθέσετε. Και όμως, αυτό το ινστιτούτο με έδρα τις Ηνωμένες Πολιτείες, που προσομοιάζει περισσότερο σε μια off-shore εταιρεία, με φοροασυλία, γίνεται -προσέξτε- ο ουσιαστικός κύριος και κάτοχος μιας πολύτιμης συλλογής κυκλαδικών ειδωλίων, καθώς αποκτάει -εσεί, μάλιστα- και τη νομή, αλλά και την κάρπωση αυτής της πολύτιμης συλλογής, αφήνοντας την ψιλή, δηλαδή την αποψιλωμένη κυριότητα -διότι αυτή είναι η έννοια- στο ελληνικό δημόσιο και καμαρώνετε για αυτό.

Αυτό το ινστιτούτο, λοιπόν, αποτελεί τον συνδετικό κρίκο ανάμεσα στον κ. Στερν, στο Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης, στο Ίδρυμα Γουλανδρή -γιατί αυτό το ινστιτούτο είναι παράρτημα, υποκατάστημα του Ιδρύματος Γουλανδρή- και του ελληνικού, δυστυχώς, Υπουργείου Πολιτισμού.

Ισχυρίζεται η Κυβέρνηση, στη συνέχεια, προκειμένου να δικαιολογήσει τη συμφωνία, ότι αυτές τις εκατόν εξήντα μία αρχαιότητες δεν ήξερε κανείς εδώ, στην Ελλάδα, ότι υπάρχουν. Να το δεχτούμε για την οικονομία της συζήτησης. Και ρωτάμε: Και όταν έμαθε η Κυβέρνηση από το «ΜΕΤ» ότι υπάρχει αυτή η συλλογή, τι έκανε; Κίνησε μήπως γη και ουρανό, προκειμένου να το διεκδικήσει στο όνομα του ελληνικού λαού και της πολιτιστικής του κληρονομιάς; Όχι. Μπήκε σε παζάρια νομιμοποίησης, ουσιαστικά, μιας καραμπινάτης αρχαιοκαπηλίας.

Και όμως, θα μπορούσε, κυρία Υπουργέ, να επικαλεστεί και να ενεργοποιήσει το μνημόνιο συνεργασίας που υπογράψατε με τις Ηνωμένες Πολιτείες για τον περιορισμό των εισαγωγών στις ΗΠΑ αρχαιολογικού και βυζαντινού υλικού, το οποίο προβλέπει και επιστροφές προϊόντων αρχαιοκαπηλίας. Και μη μας λέτε εδώ, όπως προχθές μας είπατε, ότι αυτό το Μνημόνιο Συνεργασίας αφορά δήθεν άλλα πράγματα. Βεβαίως, αφορά άλλα πράγματα, αλλά αφορά και αυτά που περιέχονται στη σημερινή συμφωνία και το ξέρετε πάρα πολύ καλά.

Θα μπορούσατε, βέβαια -και θα έπρεπε- να κάνετε, ως πολιτική ηγεσία του ελληνικού Υπουργείου Πολιτισμού, όταν μάθατε για την ύπαρξη αυτής της συλλογής, ό,τι κάνετε και με τη συλλογή Steinhart.

Και εδώ θα σας διαβάσω -και θα το καταθέσω βέβαια- το δελ-

τίο Τύπου του δικού σας Υπουργείου, του Υπουργείου Πολιτισμού, με ημερομηνία 9 Δεκεμβρίου του 2021: «Δελτίο Τύπου. Το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού χαιρετίζει την αίσια έκβαση μιας πολύχρονης υπόθεσης που διερευνήθηκε από το Γραφείο της Εισαγγελίας του Μανχάταν στη Νέα Υόρκη και η οποία έχει ως αποτέλεσμα την απόδοση σαράντα επτά αρχαίων αντικειμένων στην Ελλάδα».

Στο πλαίσιο της υπόθεσης αυτής, τεκμηριώθηκε ότι μεταξύ των χιλιάδων αντικειμένων διαφόρων πολιτισμών που είχε στη συλλογή του ο Michael Steinhardt, ένας από τους μεγαλύτερους συλλέκτες έργων τέχνης στον κόσμο, εκατόν ογδόντα αντικείμενα -το τονίζω, εκατόν ογδόντα αντικείμενα- «ήταν προϊόντα παράνομης διακίνησης και εξαγωγής από τις χώρες προέλευσής τους».

Ακολουθούν οι ευχαριστίες της κυρίας Υπουργού στα αρμόδια στελέχη του Υπουργείου Πολιτισμού και καταλήγει το δελτίο Τύπου του Υπουργείου Πολιτισμού -προσέξτε- ως εξής:

«Εδώ και τρία χρόνια» -τόσο κράτησε αυτή η διεκδίκηση της συλλογής Steinhardt- «η αρμόδια Διεύθυνση Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών του ΥΠΠΟΑ συνέδραμε αδιάλειπτα τις αμερικανικές εισαγγελικές αρχές στη διερεύνηση της υπόθεσης και στην τεκμηρίωση της προέλευσης και της παράνομης διακίνησης των αντικειμένων από την Ελλάδα. Αναζήτησε πληροφορίες σε πλήθος αρχείων που διαθέτει, συνεργάστηκε στενά με συγκεκριμένες Εφορείες Αρχαιοτήτων και συντόνισε με επιτυχία το δύσκολο αυτό έργο. Το αποτέλεσμα δικαιώνει απολύτως την προσπάθεια των Υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού».

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Ιωάννης Δελής καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Τίποτα απ' όλα αυτά τα σωστά και εν τέλει αποτελεσματικά, όπως αποδείχτηκε, δεν έγινε όμως από το Υπουργείο, σε ό,τι αφορά τη Συλλογή Στερν και γι' αυτό οφείλετε να δώσετε εξηγήσεις, να πείτε το γιατί.

Όσο γι' αυτό που είπατε πριν από λίγο στην τοποθέτησή σας, κυρία Υπουργέ, σχετικά με τη μέθοδο διεκδίκησης και επαναπατρισμού, θα αναρωτηθεί κανείς ποια είναι η καλύτερη μέθοδος διεκδίκησης και επαναπατρισμού αρχαιολογικών θησαυρών. Μα, φυσικά, η αποτελεσματικότερη. Και αυτή, ξέρετε, μπορεί να είναι και η δικαστική οδός, μπορεί να είναι και η εξωδικαστική λύση, μπορεί να είναι και η διπλωματική οδός. Μονάχα αυτό, είναι κάθε φορά δηλαδή η πιο αποτελεσματική. Και εδώ, δυστυχώς, η λύση που επιλέξατε δεν είναι ούτε η ταχύτερη, ούτε η αποτελεσματικότερη, ούτε η επωφελέστερη για τα συμφέροντα του ελληνικού λαού, σε σχέση με την πολιτιστική του κληρονομιά.

Καταλήγοντας υπάρχει και μια ακόμα πλευρά, η οποία νομίζουμε ότι πρέπει να προσεχθεί. Ναι μεν δεν υπάρχει στο κείμενο της συμφωνίας μια ρητή δήλωση παραίτησης από τη δικαστική διεκδίκηση της συλλογής Στερν, ωστόσο αυτή η επιβεβλημένη, κατά την άποψή μας, διεκδίκηση ναρκοθετείται καίρια με τη σημερινή συμφωνία, καθώς αναγνωρίζει την πρότερη κυριότητα στον κ. Στερν και όχι στον ελληνικό λαό, στο ελληνικό κράτος, όπως είναι στα αλήθεια.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Δηλαδή απαλλάσσεται ο κύριος αυτός Στερν από το αδίκημα της αρχαιοκαπηλίας με τη βούλα της ελληνικής Κυβέρνησης και το ελληνικό κράτος ακυρώνει μόνο του το βασικότερο επιχείρημα της διεκδίκησής του.

Αφήστε που έτσι ανοίγει και επικίνδυνους δρόμους για την τύχη της διάσπαρτης πολιτιστικής μας κληρονομιάς αποτελώντας ένα αρνητικότατο προηγούμενο διεθνώς, καθώς πρόκειται για μια πρωτοφανή και απαράδεκτη, δυστυχώς, πρακτική μιας χώρας σαν τη δική μας, η οποία ταλανίζεται επί αιώνες από την αρπαγή της πολιτιστικής της κληρονομιάς. Αν μάλιστα συνοψολογίσουμε ότι αυτή η συμφωνία αποτελεί για την Κυβέρνηση και «πολιτισμική πρόταση» -αυτά ήταν τα λόγια της κυρίας Υπουργού προχθές, είπε ότι αυτή η συμφωνία αποτελεί για την Κυβέρνηση πολιτισμική πρόταση που κομίζει η Ελλάδα, σχετικά με τις επιστροφές των πολιτιστικών αγαθών, ότι είναι δηλαδή στην ουσία μια συμφωνία μοντέλο και για άλλες αρχαιότητες-, τότε

και εμάς και φοβάμαι και τον ελληνικό λαό μάς ζώνουν τα φίδια. Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από τις πτέρυγες του ΣΥΡΙΖΑ και του ΜέΡΑ25)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Μέχρι να έρθει στο Βήμα ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Ελληνικής Λύσης, ο κ. Χήτας, να κάνω μια ανακοίνωση προς το Σώμα.

Η Διαρκής Επιτροπή Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών Υποθέσεων καταθέτει τις εκθέσεις της επί των σχεδίων νόμων του Υπουργείου Εξωτερικών:

Α. «Κύρωση του Πρωτοκόλλου στη Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Φινλανδίας», Β. «Κύρωση του Πρωτοκόλλου στη Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού για την προσχώρηση του Βασιλείου της Σουηδίας».

Τον λόγο έχει τώρα ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Ελληνικής Λύσης κ. Κωνσταντίνος Χήτας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Ευχαριστώ πάρα πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Θα μου επιτρέψετε σήμερα -πιο πολύ είναι μία πολιτική παρέμβαση της Ελληνικής Λύσης, κυρία Υπουργέ, δεν θα γίνει κάποια αναφορά από εμένα τουλάχιστον ως Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος στο νομοσχέδιο σήμερα, τα είπα η εισηγήτριά μας κ. Ασημακοπούλου- κύριε Πρόεδρε, να πούμε κάποια πράγματα βασικά όχι τόσο στους συναδέλφους αλλά περισσότερο στους Έλληνες πολίτες γι' αυτό που βιώνουμε, που ζούμε, που βλέπουμε, που παρατηρούμε εμείς εδώ μέσα.

Ένα πολιτικό θέατρο, κύριε Πρόεδρε. Είναι απίστευτο αυτό που συμβαίνει στο ελληνικό Κοινοβούλιο για το πόσο ίδια είναι τα τρία αυτά κόμματα -αυτό που εμείς λέμε και αποκαλούμε «η τρόικα εσωτερικού»-, αυτά τα τρία κόμματα, η Νέα Δημοκρατία, ο ΣΥΡΙΖΑ και το ΠΑΣΟΚ, αυτά τα τρία κόμματα που καθέννας με το δικό του ποσοστό ευθύνονται για την καταστροφή της χώρας, αυτά τα τρία κόμματα, τα οποία ακόμη και σήμερα είναι στα πράγματα, αυτά τα τρία κόμματα που ακόμα και τώρα προσπαθούν και μαλώνουν πάνω από την πίτα, από την πίτα αυτή, αυτά τα τρία κόμματα που τάχα μου έχουν διαφωνίες και μεγάλες και μαλώνουν και σκάνουν και σκόνη μεγάλη και κάνουν και χαμό και σαματά και μετά πάνε στους δημοσιογράφους να τα πουν για να παίξουν τα δελτία των κόντρα του ενός με του άλλου και του τρίτου, τι είπε και ποιος.

Σε μια αίθουσα του Κοινοβουλίου, κύριε Πρόεδρε, έχουμε την εξεταστική επιτροπή. Δείτε τι γίνεται σήμερα εδώ μέσα. Το θέατρο του παραλόγου! Είναι η εξεταστική επιτροπή σε εξέλιξη για την υπόθεση παρακολούθησης Ανδρουλάκη κ.λπ..

Σε αυτό το θέμα διαφωνούν, κύριε Πρόεδρε -και καλά!- και διαμαρτύρονται και φεύγουν και αποχωρούν και μετά κατεβαίνουν τα σκαλιά κάτω, κύριε Πρόεδρε, και ενώ είναι μία απόρρητη επιτροπή, με κλειστές τις πόρτες, ο καθένας πάει -τα βλέπω στους δημοσιογράφους και δίνει χαρτάκι, μαζεύονται τριγύρω δέκα δημοσιογράφοι, δίνουν το ραπόρτο, το non paper και γράφουν. Οι άνθρωποι κάνουν τη δουλειά τους.

Ωραία πράγματα είναι, κύριε Πρόεδρε, αυτά! Πολύ μεγάλη μυστικότητα. Μιλάμε για ευτελισμό του κοινοβουλευτισμού. Δεν υπάρχει κάτι άλλο να πούμε.

Όμως προσέξτε, σε αυτά μαλώνουν δήθεν μου, αλλά στα πολύ-πολύ μεγάλα και στα πολύ σοβαρά είναι μαζί και θα σας εξηγήσω, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, Συνελληνίδες και Συνέλληνες, τι εννοούμε ως Ελληνική Λύση.

Σε μία άλλη αίθουσα λοιπόν του Κοινοβουλίου, όπου ήταν σε εξέλιξη μια πάρα πολύ σοβαρή Επιτροπή Εξωτερικών και Άμυνας της Βουλής των Ελλήνων, με θέμα συζήτησης την ένταξη στο ΝΑΤΟ της Σουηδίας και της Φινλανδίας -αντιλαμβάνεστε ότι μιλάμε για ένα πάρα πολύ σοβαρό θέμα, ιδίως για τη χρονική περίοδο στην οποία βρισκόμαστε τώρα, θα τα εξηγήσουμε σε λιγάκι- ο ΣΥΡΙΖΑ που ήταν κατά του ΝΑΤΟ, το ΠΑΣΟΚ επίσης, σε επτά λεπτά, κύριε Πρόεδρε, χρειάστηκαν επτά λεπτά ούτως ώστε ο εισηγητής της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης του ΣΥΡΙΖΑ να συμφωνήσει με τη Νέα Δημοκρατία και τα τρία κόμματα αυτά να υπερψηφίσουν την ένταξη να συμφωνήσουν για την ένταξη στο ΝΑΤΟ της Φινλανδίας και της Σουηδίας. Απίστευτα πράγματα! Απίστευτα πράγματα!

Όμως σε μια άλλη αίθουσα, όπου έχουμε επικοινωνιακό σόου για να κρατάμε το κομματικό μας ακροατήριο συσπειρωμένοι, διαφωνούμε –και καλά! Στα μεγάλα και τα σημαντικά όμως συμφωνούμε και πάμε χέρι-χέρι.

Και θα φτάσουμε στην ενέργεια και στην οικονομία γιατί και εκεί είστε ίδιοι και είστε συνυπεύθυνοι για όλο αυτό το βάσανο που τραβάει ο Έλληνας πολίτης αυτή τη στιγμή. Θα φτάσουμε και εκεί.

Δηλαδή τι, κύριε Πρόεδρε; Την ώρα που υπάρχουν παγκόσμιες αναταράξεις, την ώρα που μαίνεται ένας πόλεμος, αυτή την ώρα, τα κόμματα, η τρόικα εσωτερικού –άντε και η Νέα Δημοκρατία, είναι η Κυβέρνηση, είναι η καθαρή της θέση, λέει: «Αυτό θέλω να κάνω, έστειλα όπλα στην Ουκρανία, αποφάσισα ναβάλω απέναντί μου τη Ρωσία, αποφάσισα», ωραία- εσείς οι υπόλοιποι, τι κάνετε;

Να βάλουμε, δηλαδή, αυτή τη στιγμή, κύριε Πρόεδρε, στο υπογάστριο της Ρωσίας, και ενώ ο Πούτιν έχει προειδοποιήσει να μην του το κάνουμε αυτό, γιατί θα έχουμε προβλήματα, εκεί στη Βαλτική, δίπλα στα πυρηνικά άλλες δύο χώρες και να βάλουμε βάσεις του NATO; Να βάλουμε, λοιπόν, δύο χώρες εκεί! Δεν προκαλούμε τώρα; Δύο χώρες οι οποίες επί ογδόντα έτη, κύριε Πρόεδρε, ήταν το αποκορύφωμα της ουδετερότητας. Δεν υπήρχαν πιο ουδέτερες χώρες από τη Σουηδία και τη Φινλανδία. Και ξαφνικά τώρα να το κάνουμε αυτό; Και συμφωνεί ο ΣΥΡΙΖΑ και το ΠΑΣΟΚ! Συμφώνησαν σε επτά λεπτά!

Καταλαβαίνετε, κυρίες και κύριοι, για τι μιλάμε; Καταλαβαίνετε πόσο ίδιοι είναι; Καταλαβαίνετε πόσο ίδια είναι αυτά τα τρία κόμματα τα οποία κυβέρνησαν και θα συγκυβερνήσουν; Μα, ήδη συγκυβερνούν! Το αποδεικνύουν τα νομοσχέδια που ψηφίζουν, το αποδεικνύει η στάση που κρατάνε στα μεγάλα και σοβαρά θέματα. Όμως στην εξεταστική επιτροπή μαλώνουν. Εμείς είμαστε ξεκάθαροι, όλα στο φως. Πόσους μάρτυρες θέλετε; Δέκα, είκοσι, τριάντα; Τριάντα από εσάς, είκοσι από εσάς, εξήντα; Να έρθουν όλοι! Όλα στο φως! Μα, δεν πρόκειται να είναι στο φως! Επίκληση του απορρήτου, χαρτάκι μετά στους δημοσιογράφους, δέκα δημοσιογράφοι τριγύρω, στη μέση ο Βουλευτής, μπουρμπούρου, φεύγει το non paper, γράφουμε στις εφημερίδες, πάμε παρακάτω, ξημερώνει η επόμενη μέρα. Τι είναι αυτό τώρα; Είναι απόρρητη η επιτροπή ή όχι; Πριν προλάβουμε να μάθουμε εμείς τι έχει γίνει από τους δικούς μας Βουλευτές που είναι στην επιτροπή τα διαβάζουμε στο site. Τι είναι αυτό τώρα; Εκεί, όμως, είναι επικοινωνιακό σόου, δελτία των 20.00', stand-up ο δημοσιογράφος, δήλωση ο Βουλευτής, αυτά, εκείνα, να είμαστε στην επικαιρότητα.

Όμως την ίδια ώρα περνούν πράγματα από κάτω και αυτά τα τρία κόμματα συμφωνούν στην ένταξη Φινλανδίας και Σουηδίας στο NATO τώρα, αυτή την περίοδο, αυτή την εποχή! Απίστευτα πράγματα, κύριε Πρόεδρε! Τώρα που οι συγκυρίες είναι τέτοιες, τώρα που ο ελληνικός λαός δεν έχει να φάει, τώρα που ο Πούτιν λέει ότι θα κλείσει το φυσικό αέριο, τώρα που ξέρουμε ότι την επόμενη μέρα θα κλείσει και τις εξαγωγές στα σιτηρά, στα μεταλλεύματα και δεν θα έχουμε να φάμε! Όμως, εμείς προχωράμε. Πώς γίνεται αυτό, ρε παιδιά; Πώς γίνεται να συμφωνεί ο ΣΥΡΙΖΑ μέσα σε επτά λεπτά; Ακούγαμε, δηλαδή, τον κ. Κατρούγκαλο και λέγαμε ότι είναι απίστευτο να συμφώνησε μέσα σε επτά λεπτά με τη Νέα Δημοκρατία σε ένα τόσο μεγάλο και τόσο σοβαρό θέμα. Το ίδιο και το ΠΑΣΟΚ. Δείτε πόσο ίδιοι είναι! Δείτε πώς συνεργάζονται στα μεγάλα και σημαντικά! Δείτε πώς έχουν κάνει τα ίδια στο θέμα της ενέργειας, Συνελληνίδες και Συνέλληνες! Πρόκειται γι' αυτά τα τρία κόμματα που ο ένας προετοιμάζει και στρώνει και ο άλλος έρχεται και υλοποιεί. Ο ένας προετοιμάζει, στρώνει και ο άλλος υλοποιεί.

Χρηματιστήριο ενέργειας; Φέρει τη σφραγίδα και των τριών! Ρήττα αναπροσαρμογής; Φέρει τη σφραγίδα και των τριών! Θέματα ενέργειας; Εκεί συμφωνούν. Θα βρούμε κάτι να μαλώσουμε. Θα μαλώσουμε για τα πανεπιστήμια, θα μαλώσουμε για τους φοιτητές, θα μαλώσουμε για την εξεταστική, η οποία δεν θα βγάλει τίποτα. Αυτά! Να κάνουμε λίγο σαματά και εδώ στα μεγάλα και στα σημαντικά προχωράμε. Τα θέματα είναι «κουμπωμένα». Δεν μας κουνάει κανείς. Και οι τρεις έχουν ευθύνη για την απολιγνιτοποίηση της χώρας, η οποία έχει ξεκινήσει εδώ και

χρόνια. Και οι τρεις! Το συνδέεις με την ενέργεια τώρα και τους το λες. Ο κόσμος το βλέπει αυτό και πρέπει να το ακούει. Γι' αυτό είμαστε εδώ!

Όσον αφορά τους λιγνίτες, κύριε Πρόεδρε, ξέρετε, ο Διευθυντής του Λιγνιτικού Κέντρου Δυτικής Μακεδονίας Αντώνης Νίκου –με όνομα και επίθετο-! Στη συνάντηση που είχε με τη ΓΕΝΟΠ είπε ότι στην παρούσα φάση υπάρχει απόθεμα λιγνίτη που αντιστοιχεί σε ένα εκατομμύριο τριακόσιους χιλιάδες τόνους. Το καταλαβαίνετε; Είναι τρέλα που εσείς αχρηστεύετε αυτή την εθνική μας περιουσία! Είναι τρέλα, είναι παράνοια! Και πανηγυρίζετε για την «Πτολεμαΐδα 5» που θα μπει σε εμπορική λειτουργία, χωρίς όμως να λέτε ότι αυτό δεν πρόκειται να γίνει πριν από τα μέσα του 2023. Μέχρι τότε τι θα γίνει; Τι θα γίνει;

Το ενεργειακό μας μίγμα από τον λιγνίτη ήταν 50%. Από τις 50 τεραβατώρες, η συμμετοχή του λιγνίτη ήταν το 26%-27%. Τώρα είναι στο 5%! Δικά σας «παιδιά» είναι αυτά, αυτά είναι δικά σας αποτελέσματα των δικών σας πολιτικών! Του ΣΥΡΙΖΑ, της Νέας Δημοκρατίας και του ΠΑΣΟΚ που τώρα σκουίζει και φωνάζει για τον Ανδρουλάκη! Βρήκαμε τώρα! Δικά σας είναι όλα αυτά!

Έχετε την ψευδαίσθηση ότι ο κόσμος δεν τα βλέπει αυτά; Έχετε την ψευδαίσθηση ότι οι Έλληνες πολίτες κοιμούνται ή μήπως τους περνάτε για χαμηλού επιπέδου, για χαμηλού IQ ή μήπως νομίζετε ότι δεν ασχολούνται με την πολιτική και ξαφνικά είναι όλα φταίει ο πόλεμος; Προφανώς και είναι τεράστια η ζημία εξαιτίας του πολέμου, αλλά εδώ είμαστε τελείως ανοχώρωτοι, τελείως γυμνοί, απροστάτευτοι, τίποτα, ενεργειακά «μηδέν»!

Ποιο από τα τρία κόμματα που κυβέρνησε τόσα χρόνια –γιατί είστε ίδιοι- προχώρησε το θέμα των εξορύξεων που έχουμε προτείνει και το φωνάζουμε χρόνια; Κανένα, κανένα, κανένα! Είστε ίδιοι! Δεν σας ενδιαφέρει πώς θα ζεσταθεί ο Έλληνας τον χειμώνα! Πώς θα ζεσταθεί; Εσείς νομοθετούσατε και δώσατε από ΕΣΠΑ και από χρήματα του ελληνικού λαού 7 δισεκατομμύρια για να περάσουμε στην αντικατάσταση του πετρελαίου με φυσικό αέριο. Και τώρα λέτε ότι θα μας πάτε πάλι πίσω, να αντικαταστήσουμε πάλι το φυσικό αέριο με πετρέλαιο. Αυτά κάνετε και τα κάνετε όλοι εσείς! Είστε ίδιοι! Μα, είστε ίδια κόμματα! Δεν το καταλαβαίνετε; Μα, το 50% μέσα στον ΣΥΡΙΖΑ είναι ΠΑΣΟΚ, ενώ μέσα στα υπουργικά έδρανα και όχι μόνο της Νέας Δημοκρατίας το 20%-30% είναι ΠΑΣΟΚ! ΠΑΣΟΚ παντού! Το ΠΑΣΟΚ είναι το μόνο κόμμα που δεν είναι και πολύ ΠΑΣΟΚ, γιατί οι μισοί θέλουν να φύγουν. Φοβερό! Μα, είστε ίδιοι! Και εδώ και μια εβδομάδα ψάχνετε την πολύφερνη «νύφη», την Ελληνική Λύση και ξαφνικά γίνουμε πρωτοσέλιδο; Δεν χρειάζεστε συνεταιρούς ή συνεργάτες! Είστε μαζί, ούτως ή άλλως! Ξεχάστε μας εμάς! Το είπε ο Πρόεδρος με τον πιο ξεκάθαρο τρόπο δεκαπέντε φορές! Όσες φορές το γράφετε πάλι εσείς, άλλες τόσες φορές θα το λέμε εμείς!

Η πολύφερνη «νύφη» έχει δουλειά! Έχει να υπηρετήσει τους Έλληνες πολίτες, έχει να δουλέψει, να κάνει προτάσεις, να βρει λύσεις και να τις καταθέσει εδώ για να γίνει καλύτερο το αύριο του Έλληνα πολίτη και όχι να κάνει εδώ συνεργασίες «μεταξύ σας, Μεταξύ!» Ούτως ή άλλως, τα έχετε βρει σε όλα. Ξαναλέω, στα μεγάλα είστε μαζί, στα μικρά διαφωνείτε και καλά για να κάνετε λίγο σαματά και λίγο έτσι επικοινωνιακό θόρυβο. Τίποτε παραπάνω.

Απλά λησμονείτε κάτι το οποίο και επαναλαμβάνω: Επτά λεπτά χρειάστηκε σήμερα ο ΣΥΡΙΖΑ για να συμφωνήσει με τη Νέα Δημοκρατία στην Επιτροπή Εξωτερικών και Άμυνας για την ένταξη της Φινλανδίας και της Σουηδίας, των πλέον ουδέτερων χωρών, στο NATO! Να μπει το NATO εδώ, στον λαμό της Ρωσίας δίπλα στα πυρηνικά. Κι αν γίνει κάτι; Θα σου πει το NATO: «Βρείτε τα». Να βρούμε τι την ώρα που η Τουρκία παραμονεύει; Η Τουρκία παραμονεύει! Τι να βρούμε; Χάσαμε κάτι; Έχουμε χάσει κανένα νησί; Ψάχνουμε κάτι εμείς; Τίποτα δεν ψάχνουμε! Εμείς τα έχουμε όλα! Δεν έχω να βρω τίποτα με κανέναν. Ούτε επιθετική πολιτική ακολουθούμε, ούτε διεκδικητικό είμαστε, ούτε αναθεωρητισμό έχουμε, ούτε τίποτα! Δεν έχω να βρω τίποτα με κανέναν. Να προστατεύσω την πατρίδα μου έχω, τους Έλληνες πολίτες που τους άφησα γυμνούς, φτωχούς και μίζερους, κάτι για το οποίο ευθύνη έχετε εσείς οι τρεις!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Τον λόγο έχει τώρα η Κοινοβουλευτική Εκπρόσωπος από το ΠΑΣΟΚ - Κίνημα Αλλαγής κ. Κωνσταντίνα Γιαννακοπούλου.

Στη συνέχεια τον λόγο θα πάρει ο κ. Ακτύπης, μετά η κ. Λιακούλη, ενώ εγώ κατάφερα να πείσω τον κ. Μπουκώρο να μιλήσει μετά. Ήθελε να μιλήσει μετά την κ. Γιαννακοπούλου. Όμως τον παρακάλεσα και δέχθηκε να μεσολαβήσουν δύο Βουλευτές.

Ορίστε, κυρία Γιαννακοπούλου, έχετε τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ (ΝΑΝΤΙΑ) ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όπως εισάγεται το σημερινό νομοσχέδιο, αφορά την κύρωση της από 21 Ιουλίου 2022 σύμβασης η οποία συνήφθη μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης της Αθήνας, του Μητροπολιτικού Μουσείου Τέχνης της Νέας Υόρκης και του Ινστιτούτου Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού του Ντελαγουέρ με περιεχόμενο την επιστροφή στην Ελλάδα -θα δούμε βέβαια κατά πόσο και πώς ακριβώς ισχύει αυτό- εκατόν εξήντα μίας αρχαιοτήτων του Κυκλαδικού Πολιτισμού.

Από τα όσα μέχρι στιγμής έχουν γίνει γνωστά, το μόνο βέβαιο είναι ότι οι αρχαιότητες αυτές βρίσκονταν μέχρι στιγμής στα χέρια ενός δισεκατομμυριούχου συλλέκτη τέχνης της Νέας Υόρκης.

Είναι σημαντικό το γεγονός ότι λάβαμε επίσημα γνώση, ως κράτος, για την ύπαρξη αυτής της σπουδαίας κληρονομιάς; Βεβαίως και είναι! Δεν νομίζω ότι υπάρχει κάποιος που θα μπορούσε να αντικρούσει σε αυτό! Πρέπει να είναι σκοπός και προτεραιότητά μας, η άμεση επιστροφή, ο επαναπατρισμός αυτών των αρχαιοτήτων στη χώρα μας; Βεβαίως, και πρέπει! Ούτε σε αυτό, νομίζω, ότι χρειάζεται κανείς να πει κάτι περισσότερο.

Ερώτημα, όμως, μέχρι και σήμερα παραμένει ο τρόπος και η διαδικασία, με την οποία έφτασαν -και η νομιμότητα, κυρία Υπουργέ- αυτά στα χέρια του συλλέκτη και βεβαίως το πώς -τελικά- έρχονται στο ελληνικό δημόσιο. Αυτό, άλλωστε, είναι το μείζον ζήτημα, το οποίο προέκυψε και μέσα στη συζήτηση που έγινε στις επιτροπές και σε αυτό πρέπει να δώσετε απαντήσεις και διευκρινίσεις, όχι μόνο για το τελικό κείμενο, όπως αυτό έχει διαμορφωθεί, κυρία Υπουργέ, αλλά βεβαίως και για την ίδια τη διαδικασία, η οποία ακολουθήθηκε από το Υπουργείο, τα τελευταία δύο χρόνια.

Εκφράστηκαν πολύ έντονες ενστάσεις για τη στάση του Υπουργείου, αρχής γενομένης από τη στιγμή που το Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης αρνείται τη δωρεά αυτή και λαμβάνει γνώση το ελληνικό δημόσιο, για την ύπαρξη των αρχαιοτήτων αυτών.

Μόλις η ελληνική Κυβέρνηση πληροφορείται τα γεγονότα, το Υπουργείο Πολιτισμού, αντί να εφαρμόσει τις διατάξεις του ν.4858/2021 -του δικού σας νόμου, κυρία Υπουργέ, που η παρ.5 της Κυβέρνησης ψήφισε και ιδιαίτερα τα άρθρα 53 έως 71, που είναι οι ποινικές διατάξεις, σχετικά με την κλοπή μνημείων, την υπεξαίρεση, την αποδοχή και διάθεση μνημείων, τα οποία αποτελούν προϊόν εγκλήματος και πολλά ακόμα- αντί να γίνει αυτή η εφαρμογή, ξεκίνησαν διαπραγματεύσεις διάρκειας δύο ετών, οι οποίες καταλήγουν σε σημερινή, υπό κύρωση, συμφωνία.

Σύμφωνα με αυτήν, όλη η συλλογή θα επαναπατριστεί, τμηματικά, μετά από πενήντα έως εβδομήντα οκτώ έτη. Ακόμα και στη μη ήδη συμφωνημένη περίοδο επαναπατρισμού των αρχαιοτήτων αυτών, υπάρχει μια αβεβαιότητα, καθώς πιο αναλυτικά, δεκαπέντε έρχονται και εκτίθενται στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης στην Ελλάδα από τον Οκτώβρη του '22 μέχρι το Νοέμβριο του '23. Τον Νοέμβριο του '23 επιστρέφουν στις ΗΠΑ και εκτίθενται στο ΜΕΤ, όλα μαζί για δέκα χρόνια, μέσω δανεισμού από την Ελλάδα. Από το '34 ως και το '48 επιστρέφουν στην Ελλάδα, ανά πενταετία, δεκαπέντε αντικείμενα και ίσως -ίσως!- το 2049 θα επιστρέψουν όλα στην Ελλάδα, εκτός εάν αποφασιστεί από το ελληνικό δημόσιο, να υπάρξει παράταση του δανεισμού τους, για άλλα είκοσι πέντε έτη. Άρα ουσιαστικά μιλάμε για τον επαναπατρισμό τους το 2049 ή το 2073.

Κυρία Υπουργέ, νομίζω ότι είναι σαφές, είναι εξόφθαλμο, ότι αυτό το οποίο επιχειρείτε, ουσιαστικά, είναι να εισαχθεί μια νέα

διαδικασία, η οποία, όμως, έχει σοβαρά προβλήματα νομιμότητας.

Με την εγκαθίδρυση ενός νέου κανόνα δικαίου και μια νέα διαδικασία για τους παρανόμως κατέχοντες αρχαιότητες στο εξωτερικό, ουσιαστικά τι κάνετε; Καταστρατηγείτε τον αρχαιολογικό νόμο. Το ελληνικό δημόσιο δεν επιλέγει να διεκδικήσει δικαστικά τις αρχαιότητες, αλλά καταλήγει σε μια συμφωνία αναγνώρισης δικαιώματος κυριότητας και νομής στο δημόσιο και δικαιώματος κατοχής στο μη κερδοσκοπικό νομικό πρόσωπο Ινστιτούτο Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού, ενός νομικού προσώπου αγνώστου καταστατικού, δομής και σκοπού, έως σήμερα, στο οποίο ο κ. Στερν δωρίζει τη συλλογή του.

Πραγματικά, η θέση του Υπουργείου ότι με αυτόν τον τρόπο, όπως μας έχετε πει, ιδρύεται η διαδικασία και ο τρόπος, που ενθαρρύνει -έτσι λέτε- και προτρέπει και άλλους συλλέκτες ελληνικών αρχαιοτήτων, να προβούν σε αντίστοιχες κινήσεις -απορώ πώς το λέτε αυτό- χωρίς τα μειονεκτήματα της δικαστικής εμπλοκής, θα μου επιτρέψετε να πω, ότι το λιγότερο και το πιο επεικέες που μπορεί να πει κάποιος για όλα αυτά είναι ότι στερούνται νομικής ακολουθίας και σοβαρότητας.

Ουσιαστικά το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού με αυτό τον τρόπο τι κάνει; Απεμπολεί τα δικαιώματά του επί της κατοχής και της νομής των εκατόν εξήντα ένα αρχαιοτήτων του πρώτου Κυκλαδικού Πολιτισμού, τα οποία συνιστούν, αν θέλετε, και κυρίαρχα δικαιώματα της χώρας μας πάνω στην πολιτιστική μας κληρονομιά.

Η συμφωνία θα μπορούσε να συναφθεί μόνο με βάση ειδική εσωτερική ρύθμιση, η οποία να στηρίζεται στις βασικές αρχές που διέπουν τη διεθνή νομική τάξη για την πολιτισμική κληρονομιά, με την οποία να ορίζονται σαφώς οι προϋποθέσεις, το αντικείμενο, το πεδίο της συμβατικής δράσης της διοίκησης. Αντιθέτως, τι έκανε το Υπουργείο; Το Υπουργείο Πολιτισμού προχώρησε στη σύναψη της σύμβασης αυτής, με βάση τους όρους του κ. Στερν -αυτή είναι η πραγματικότητα- οι οποίοι διατυπώθηκαν στη σύμβαση εισφοράς της συλλογής που συνήφθη, μεταξύ του κ. Στερν και του Ινστιτούτου Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού.

Τώρα, για να λέμε τα πράγματα με το όνομά τους, η ουσιαστική ερμηνεία όλης αυτής της διαδικασίας και της μεθόδευσης είναι ότι ένας ιδιώτης -ο κ. Στερν- φοβούμενος την έρευνα της αμερικανικής δικαιοσύνης και πιθανόν την απώλεια της συλλογής του και βλέποντας ότι δεν μπορεί να την εκθέσει, κατορθώνει όχι μόνο να πείσει το ελληνικό δημόσιο να ξεπλύνει όλη αυτή τη διαδικασία, αλλά επιλέγει κιόλας τον τρόπο διαχείρισης της δικής μας πολιτιστικής κληρονομιάς για τα επόμενα πενήντα χρόνια, σύμφωνα με τις βουλές του κ. Στερν. Αυτή είναι η πραγματικότητα, κυρία Υπουργέ.

Το Υπουργείο τονίζει ότι στη σύμβαση που κυρώνεται, εφαρμοστέο είναι το ελληνικό δίκαιο και αρμόδια είναι τα δικαστήρια της Αθήνας. Στη σύμβαση εισφοράς, όμως, μεταξύ Στερν και Ινστιτούτου Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού εφαρμοστέο, όπως αναφέρεται, είναι το δίκαιο της Νέας Υόρκης. Κανένας, επίσης, όρος της σύμβασης δεν μαρτυρά τη συμβατική ανωτερότητα του ελληνικού κράτους. Το ελληνικό δημόσιο, δηλαδή, σε ένα τόσο σοβαρό θέμα το οποίο άπτεται της ιστορίας μας, το οποίο άπτεται του πολιτισμού μας, συμβάλλεται ως ένα απλό μέρος -όπως είναι και όλοι οι άλλοι- και μάλιστα, αν δεν εκπληρώσει τους όρους του δισεκατομμυριούχου συλλέκτη, οι αρχαιότητες θα επιστραφούν.

Δεν προβλέπεται καμμία δυνατότητα λύσης της συμφωνίας, εν όλω ή εν μέρει, για λόγους δημόσιας ανάγκης. Το ελληνικό δημόσιο δεσμεύεται υπέρμετρα, χωρίς δυνατότητα αποδέσμευσης ακόμα και για μελλοντικούς λόγους δημόσιας ανάγκης.

Όπως αντιλαμβάνεστε -και νομίζω ότι είναι απολύτως φυσιολογικό- δημιουργούνται ερωτήματα και για άλλες διεκδικήσεις. Ίσως -ειπώθηκε και σε αυτή την Αίθουσα και στις επιτροπές- ακόμα και για τα ίδια τα γλυπτά του Παρθενώνα. Θα ακολουθήσει το Υπουργείο μια ανάλογη, μια αντίστοιχη πρακτική; Ανοίγει, κυρία Υπουργέ με αυτόν τον τρόπο ένας νέος δρόμος για την αποδοχή αρχαιοτήτων που κάποιος έχουν στην κατοχή τους με αμφίλεγμένο, με παράνομο τρόπο;

Γι' αυτόν, λοιπόν, τον λόγο πρέπει σήμερα σε αυτήν εδώ την

Αίθουσα να διευκρινιστούν κάποια κρίσιμα, κάποια καίρια ερωτήματα, κάποιοι πολύ σοβαροί προβληματισμοί, πολλοί εκ τους οποίους εκτέθηκαν και από τον ειδικό αγορητή μας τον κ. Κωνσταντόπουλο, όπως: Γιατί παρεμβάλλεται αλλοδαπό νομικό πρόσωπο στη διαχείριση των αρχαιοτήτων μας; Ποιες ενέργειες έκανε το Υπουργείο Πολιτισμού, όταν ανακαλύφθηκε ότι βρίσκονται στο χέρι ενός ιδιώτη εκατόν εξήντα μία αρχαιότητες που αγνοούσε; Πώς εφάρμοσε το Υπουργείο τα όσα προβλέπει ο νόμος για την προστασία αρχαιοτήτων και εν γένει την προστασία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς; Ποιες υπηρεσίες του Υπουργείου ασχολήθηκαν με το θέμα και ποιες συγκεκριμένα ήταν οι εισηγήσεις τους; Δεν μπορούσε να επαναπατριστεί αυτή η ελληνική κληρονομιά με κάποιον άλλο τρόπο, με έναν διαφορετικό τρόπο; Γιατί δεν ενεργοποιήθηκαν οι νόμιμες διαδικασίες; Τι νομιμοποιητικά έγγραφα είχε ο ιδιώτης κ. Στερν για τη συλλογή του;

Νομίζω, επιπροσθέτως, -κι αυτό είναι σημαντικό- ότι η έντονη αντίδραση των επαγγελματιών του κλάδου των αρχαιοτήτων, είναι ένα σοβαρό ζήτημα, το οποίο δεν μπορούμε να παραβλέπουμε και νομίζω ούτε και εσείς ως πολιτικά προϊστάμενοι.

Κλείνω, κύριε Πρόεδρε, λέγοντας ότι σε αυτήν την εποχή που ζούμε και στις πολύ δύσκολες εποχές τις οποίες διανύουμε -και διανύουμε ως χώρα σχετικά με τις καθημερινές απειλές που δεχόμαστε από την Τουρκία, τους κινδύνους και τις δυσκολίες τις οποίες καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε- διαχρονικά εμείς ως ΠΑΣΟΚ πάντα θέταμε και θέτουμε την πολιτιστική μας κληρονομιά ως προτεραιότητα. Είναι η ταυτότητά μας. Θεωρούμε ότι αποτελεί ένα κομμάτι όχι απλά και μόνο της ένδοξης ιστορίας μας, αλλά της ίδιας της ύπαρξής μας, της πορείας μας προς το μέλλον εφεξής. Υποχρεώσή μας, λοιπόν, είναι τόσο η προστασία κάθε χλυστό το οποίο κληρονομήσαμε, όσο και η παράδοσή του στις επόμενες γενιές ατόφιο.

Με αυτό, λοιπόν, το σκεπτικό πρόκειται να κινηθούμε και στη σημερινή συζήτηση της συμφωνίας, όπως εισάγεται.

Σας ευχαριστώ θερμά.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Τον λόγο τώρα έχει ο Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας ο κ. Διονύσιος Ακτύπης.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΑΚΤΥΠΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σήμερα συζητούμε στην Ολομέλεια του ελληνικού Κοινοβουλίου την κύρωση μιας συμφωνίας η οποία θα μου επιτρέψετε να πω πως εισάγει μια εντελώς νέα διάσταση στις διαχρονικές προσπάθειες της χώρας μας να διεκδικήσει την επιστροφή σημαντικών πολιτιστικών αγαθών. Πρόκειται για μια συμφωνία κεντρικός πυλώνας της οποίας είναι η κυριαρχική και εκτός αβέβαιου δικαστικού πλαισίου εξασφάλιση της επιστροφής πολιτιστικών αγαθών στη χώρα μας. Αυτό εξάλλου συνιστά και τον πυρήνα της ελληνικής πολιτιστικής πολιτικής, όπως αυτή επιτυχημένα ασκείται από το Υπουργείο Πολιτισμού.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για την επίτευξη της συμφωνίας την κύρωση της οποίας συζητούμε σήμερα αξίζουν πράγματι πολλά και θερμά συγχαρητήρια τόσο προσωπικά στην Υπουργό Πολιτισμού κ. Λίνα Μενδώνη, όσο και σε όλους όσοι δούλεψαν σκληρά και με μεγάλη διακριτικότητα και επιμέλεια, προκειμένου μέσα σε δύο έτη και με αυστηρή τήρηση της αρχαιολογικής νομοθεσίας να επιτευχθεί η επιστροφή της μεγαλύτερης σε αριθμό συλλογής αρχαιοτήτων που έχει επιστρέψει ποτέ στη χώρα μας.

Πρόκειται για μια συλλογή εκατόν εξήντα μίας αρχαιοτήτων τεράστιας αξίας της οποίας την ύπαρξη μέχρι πριν λίγο καιρό δεν γνωρίζαμε καν. Μάλιστα όπως είναι γνωστό και αναφέρθηκε και προηγουμένως ήταν στα χέρια ιδιώτη. Τελικά το πληροφορηθήκαμε από το μητροπολιτικό μουσείο και από εκεί και πέρα έχουν γίνει όλα αυτά τα οποία συζητούμε σήμερα.

Το στοιχείο είναι εξαιρετικά κρίσιμο, διότι καταδεικνύει ότι πρόκειται για αρχαιότητες τις οποίες ποτέ δεν θα αποκτούσαμε, καθώς δεν θα μπορούσαμε να διεκδικήσουμε διότι ακριβώς δεν γνωρίζαμε την ύπαρξή τους. Συνεπώς με την προς κύρωση συμφωνία τα μέρη συμφωνούν και αποδέχονται ότι το Υπουργείο Πολιτισμού είναι ο αποκλειστικός κύριος των ελληνικών αρχαιοτήτων. Είναι άρα ξεκάθαρο πως οι αρχαιότητες αυτές

περνούν στην αποκλειστική κυριότητα του ελληνικού δημοσίου, παρ' ότι για το διάστημα που συμφωνείται και μέχρι την οριστική επιστροφή τους στη χώρα μας και την έκθεσή τους στα ελληνικά μουσεία θα εκτίθενται στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης.

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με την προς κύρωση συμφωνία μέχρι τις 15 Οκτωβρίου του 2022 θα φτάσουν με δαπάνη του μητροπολιτικού μουσείου στην Αθήνα δεκαπέντε αρχαιότητες οι οποίες θα εκτεθούν για διάρκεια ενός έτους στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης. Η έκθεση αυτή με τις δεκαπέντε αρχαιότητες οι οποίες σημειωτέον επελέγησαν από το Υπουργείο Πολιτισμού και προσδιορίζονται συγκεκριμένα σε συμφωνία αποτελεί στην πραγματικότητα την πρώτη παγκόσμια παρουσίαση της συγκεκριμένης συλλογής των εκατόν εξήντα μίας αρχαιοτήτων κυκλαδικού πολιτισμού.

Ακολούθως -και αυτό είναι σημαντικό να υπογραμμιστεί- οι δεκαπέντε αρχαιότητες αφού αποσταλούν στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης, θα εκτεθούν μαζί με τις υπόλοιπες της συλλογής σε μια αίθουσα η οποία θα αναφέρει την ιδιοκτησία της ελληνικής δημοκρατίας και ότι τα συγκεκριμένα εκθέματα είναι δάνειο προς το μητροπολιτικό μουσείο.

Η Αξιωματική Αντιπολίτευση μπορεί στο πλαίσιο της άσκησης στείρας κριτικής να επιλέγει να το αγνοεί. Ωστόσο είναι εξαιρετικά σημαντικό το γεγονός πως για είκοσι πέντε χρόνια στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης θα ακούγεται και η ελληνική γλώσσα και θα προβάλλεται οπτικοακουστικό υλικό το οποίο θα αφορά το Αιγαίο, τις Κυκλάδες και τον Κυκλαδικό Πολιτισμό.

Επιπροσθέτως, όπως αναφέρεται ρητά στη συμφωνία τον εικοστό πέμπτο χρόνο, το 2048, θα λήξει η έκδοση της συλλογής στο μητροπολιτικό μουσείο. Οι αρχαιότητες που θα βρίσκονται εκεί θα επιστραφούν οριστικά στην Ελλάδα πάλι χωρίς επιβαρύνσεις και θα εκτεθούν στα ελληνικά μουσεία.

Αναφερόμενος στο αίτημα το οποίο η Αξιωματική Αντιπολίτευση και όλη η Αντιπολίτευση κατέθεσε στις 2 Σεπτεμβρίου του 2022 για την απόσυρση του νομοσχεδίου στον Πρόεδρο της Βουλής, θα πρέπει να τονίσουμε πως η κίνηση αυτή αποδεικνύει την απειρία της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης και τις ανέλπιδες προσπάθειες της να σαμποτάρει κάθε νέα πρόταση, κάθε σύγχρονη και αποτελεσματική πολιτική της Κυβέρνησης, διότι απλά ενοχλείται που η Κυβέρνηση αυτή μέσα από πολύ δουλειά και κυρίως με όπλα την εμπειρία και τη γνώση καταφέρνει όσα η προηγούμενη κυβέρνηση απλώς ονειρεύτηκε.

Κλείνοντας, να τονίσω πως είναι εξαιρετικά αντιφατικό αν όχι στα όρια της πολιτικής ανηθικότητας η Αξιωματική Αντιπολίτευση να θέτει ζήτημα αρχαιοκαπηλίας, ενώ υπήρξε αυτή που ως κυβέρνηση λίγο πριν από τις εκλογές του 2019 άλλαξε τον Ποινικό Κώδικα και μείωσε τις ποινές των αρχαιοκαπηλών, μια νομοθετική ρύθμιση την οποία επανέφερε η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας ώστε πλέον η αρχαιοκαπηλία να τιμωρούνται με τις αυστηρότερες ποινές όπως προέβλεπε ο ν.3028 και όχι με αυτές που εσείς νομοθέτησατε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η επιστροφή των πολιτιστικών αγαθών της χώρας μας συνιστά μια δέσμευση της Κυβέρνησης που με πολύ κόπο γίνεται σιγά σιγά πράξη. Συνιστά όμως και μια ηθική υποχρέωση για εμάς. Έχουμε χρέος απέναντι στους Έλληνες πολίτες να διασφαλίσουμε πως τα αγαθά που ανέκαθεν ανήκαν σε αυτούς, θα περιέλθουν στην κυριότητα του ελληνικού δημοσίου και τελικά θα επιστραφούν στο σπίτι τους. Το αυτό επιδιώκουμε να το πετύχουμε με συντονισμένες προσπάθειες και την εφαρμογή μιας εθνικής πολιτιστικής στρατηγικής που θα έχει απτά αποτελέσματα τα οποία ήδη μπορεί κανείς να τα διαπιστώσει.

Με τη συμφωνία αυτή εκατόν εξήντα μία αρχαιότητες γίνονται κτήμα των Ελλήνων πολιτών. Εκατόν εξήντα μία αρχαιότητες ανεκτίμητης αξίας επιστρέφουν στην πατρίδα μας. Δόθηκαν εξηγήσεις προηγουμένως στις αιτιάσεις της Αντιπολίτευσης από την Υπουργό, αλλά φαίνεται ότι δεν εισακούστηκαν. Όπως ήρθαμε στην Αίθουσα το πρωί, έτσι συνεχίζουμε μέχρι να τελειώσουμε την Ολομέλεια, να λέμε αυτά τα οποία έχουμε φέρει από το σπίτι. Οι εξηγήσεις δεν έγιναν κατανοητές από κανέναν, γιατί πρέπει

να πετύχουμε τον στόχο, ο οποίος είναι να μειώσουμε αυτό το οποίο γίνεται αυτήν τη στιγμή, εκατόν εξήντα μία αρχαιότητες να επιστρέψουν στην Ελλάδα για πρώτη φορά.

Εγώ, κυρία Υπουργέ, θέλω να σας ευχαριστήσω προσωπικά για ένα τεράστιο έργο το οποίο επιτελείτε στην πατρίδα μου τη Ζάκυνθο, με αποκορύφωμα τα νησιά Στροφάδια και το Καστρομονάστηρο, όπου γίνεται ένα έργο πολύ σημαντικό που ποτέ δεν έγινε και γίνεται επί των ημερών σας, για το Βυζαντινό Μουσείο στη Ζάκυνθο όπου γίνεται μια ολοκληρωμένη μελέτη για αναβάθμιση που τόσα χρόνια δεν έγινε ποτέ, για την ανάδειξη του Κάστρου της Ζακύνθου που είναι το μοναδικό κάστρο το οποίο δεν έχει αναδειχθεί και με τη βοήθεια τη δική σας γίνεται η υποστήλωση του και η ανάδειξη των μνημείων που βρίσκονται μέσα στο κάστρο. Το γεγονός ότι ο πολιτισμός της Ζακύνθου βρίσκεται σε ένα σπίτι, το σπίτι Ρώμα, που το γνωρίζουμε όλοι μας και με τις δικές σας ενέργειες έχουμε εξασφαλίσει αυτήν τη στιγμή -έστω χωρίς την αγορά του ακινήτου, αλλά το γνωρίζετε- την κινητή περιουσία για να γίνει αγορά από το Υπουργείο Πολιτισμού -ένα τεράστιο έργο- και πολλά άλλα τα οποία γίνονται σε εκκλησίες οι οποίες είναι ιστορικές, καμπαναριά και όλα αυτά στη Ζάκυνθο.

Θέλω πράγματι να σας ευχαριστήσω από καρδιάς, γιατί το έργο το οποίο επιτελείται στη Ζάκυνθο αυτήν τη στιγμή από το Υπουργείο Πολιτισμού δεν έγινε ποτέ μα ποτέ στο παρελθόν.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Τον λόγο τώρα έχει η Βουλευτής του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής κ. Ευαγγελία Λιακούλη και αμέσως μετά, όπως έχει ζητήσει, ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Νέας Δημοκρατίας κ. Χρήστος Μπουκώρος.

Κυρία Λιακούλη, έχετε τον λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΛΙΑΚΟΥΛΗ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κυρία Υπουργέ, δυστυχώς σήμερα είχαμε πάλι μια από τις πιο δυσάρεστες κοινοβουλευτικές εμπειρίες. Σήμερα σε γειτονική της Ολομέλειας αίθουσα συντελέστηκε για άλλη μια φορά μια θεσμική εκτροπή. Και μάλιστα η απόλυτη θεσμική εκτροπή κατά την άποψη μου.

Η χώρα μας βρίσκεται σε βαθύ σκοτάδι. Η συνεδρίαση της εξεταστικής επιτροπής, που γνωρίζετε μέσα σε τι συνθήκες ξεκίνησε χθες, απαγόρευσης, φήμωσης, αλλοτρίωσης της ουσίας της έρευνάς της, συνεχίστηκε σήμερα με ένα δεύτερο σκάνδαλο να έρχεται και να γίνεται προσπάθεια να συμπληρώσει το πρώτο. Το πρώτο σκάνδαλο είναι η παράνομη παρακολούθηση του Νίκου Ανδρουλάκη που φαίνεται ότι έχει τελικά πολύ μεγάλο βάθος.

Ήρθε σήμερα ένα δεύτερο σκάνδαλο που επιχειρήσε η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας: το σκάνδαλο της συγκάλυψης, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Η προσπάθεια αυτή όμως έγινε μέσα στη Βουλή και ήταν μία προσπάθεια συγκάλυψης με τη συνέργεια Βουλευτών. Ζητήθηκε μάλιστα να συνεργήσουν και Βουλευτές όλων των κομμάτων. Να συναινέσουμε ουσιαστικά στη μη έλευση των μαρτύρων στη μη συλλογή εξεταστικού υλικού, στη μη έρευνα της υπόθεσης. Η Νέα Δημοκρατία έφτασε στο σημείο να απαγορεύσει στις παρατάξεις του Κοινοβουλίου να καλέσουν μάρτυρα τον κ. Δημητριάδη, τον ανιψιό του κυρίου Πρωθυπουργού και πολιτικά υπεύθυνο για την ΕΥΠ. Τον κ. Δημητριάδη τον οποίο αποκεφάλισε ο κύριος Πρωθυπουργός προ ολίγων ημερών δείχνοντας τον με το δάχτυλο ως το πολιτικά υπεύθυνο πρόσωπο για το σκάνδαλο της παρακολούθησης του Νίκου Ανδρουλάκη. Δεν δέχτηκαν τους μάρτυρες του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας για να διερευνηθεί -όπως η πρότασή μας ήταν και η Ολομέλεια αποφάσισε- η παρακολούθηση των γραφείων του κόμματος, όπως καταγγέλθηκε τεκμηριωμένα και δημόσια. Δεν δέχτηκαν καν το Θανάση Κουκάκη, θύμα παρακολούθησης, ο δημοσιογράφος, όπως επίσης και μάρτυρες σημαίνουσας αξίας για την εξεταστική επιτροπή.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τι να πω για το πολιτικό προσωπικό το οποίο κρατήθηκε μακριά από οποιοδήποτε φως; Προτείναμε να έρθει ο ίδιος ο κύριος Πρωθυπουργός που μόνος του το 2019 πήρε την ΕΥΠ, ως πολιτικός προϊστάμενος, στα χέρια του. Ζητήσαμε να έρθει ο κ. Πικραμένος, Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης, αρμόδιος για τις ανεξάρτητες αρχές, ο κ. Γεραπετρίτης που έστειλε SMS. Λαλίστατος ο κ. Γεραπετρίτης στα μέσα

μαζικής ενημέρωσης σχετικά με το θέμα. Ο κ. Πιερρακάκης και ο κ. Τσιάρας να μας εξηγήσουν για ποιο λόγο αποφάσισαν εδώ μέσα στη Βουλή με δικές τους εισηγήσεις να γίνουν ηλεκτρονικές οι πλατφόρμες από τα συμβούλια πλημμελειοδικών για τις άρσεις του απορρήτου και τον Δεκέμβρη εξαιρέθηκε η ΕΥΠ, αλλά από τότε καμμία ηλεκτρονική πλατφόρμα δεν υπάρχει, με αποτέλεσμα η ΑΔΑΕ η μόνη ανεξάρτητη αρχή, υπεύθυνη για το θέμα αυτό, να μη διατηρεί κανένα απολύτως αρχείο για το θέμα.

Γιατί να μην έρθουν αυτοί οι άνθρωποι; «Γιατί να μην έρθει ο Δημητριάδης στην εξεταστική επιτροπή» ρωτάμε τη Νέα Δημοκρατία. Έχετε να κρύψετε κάτι; Τι έχετε να κρύψετε; Δεν ήταν νόμιμη η επισύνδεση; Αυτό ρωτάει ο κόσμος. Έχετε να κρύψετε υπογραφές, λέτε, φαρδιές πλατιές της εισαγγελέως, άλλες έξι μας είπε η εισαγγελέας κ.λπ.. Άρα γιατί να μην έρθει ο, αποπειμφείς από εσάς, Δημητριάδης, να μαρτυρήσει αυτά για τα οποία εσείς τον καταγγέλατε πολιτικά; Τον αποπέμψατε, κύριοι της Νέας Δημοκρατίας. Γιατί τον διώξατε; Σήμερα ο κ. Δημητριάδης είναι αδικούμενος κατ' αρχάς. Και θα πρέπει γι' αυτό να έρθει και να σας εγκαλέσει πολιτικά και να ζητήσει από εσάς τον λόγο. Ή μήπως ήταν η Ιφιγένεια την οποία θυσίασατε για να μπορέσει το καράβι σας να ταξιδέψει, λίγο έστω ακόμα, μέχρι οριστικά να πέσει στα βράχια; Εγώ αυτό που θέλω να σας ρωτήσω είναι τι σας πειράζει να έρθει στην εξεταστική επιτροπή ο κ. Δημητριάδης, ο κ. Γεραπετρίτης, ο κ. Πιερρακάκης, ο κ. Τσιάρας, ο κ. Πικραμένος και ο κύριος Πρωθυπουργός, ο οποίος σε αυτό εδώ το βήμα με το αυξημένο κύρος του Πρωθυπουργού της χώρας μας, ήρθε και είπε σε εμάς κοιτάζοντάς μας στα μάτια ότι θα έρθουν όλα στο φως και ζητώντας μάλιστα από τα κόμματα της Αντιπολίτευσης και από εμάς, που είμαστε η επισπεύδουσα παράταξη στο συγκεκριμένο ζήτημα, να συνεισφέρουμε στη θεσμική κατοχύρωση της ΕΥΠ;

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει η Η' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΣΟΦΙΑ ΣΑΚΟΡΑΦΑ**)

Όπως αντιλαμβάνεστε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ζούμε δυστυχώς για τη δημοκρατία μας και για τους θεσμούς, μια πολύ άσχημη εποχή με πάρα πολλά δεδομένα τα οποία αποτελούν χτύπημα στον πυρήνα της δημοκρατίας μας. Εμείς είμαστε αποφασισμένοι αυτό να μην το επιτρέψουμε. Γι' αυτόν τον λόγο αποχωρήσαμε από τη συνεδρίαση της εξεταστικής επιτροπής σήμερα ζητώντας από την πλειοψηφία και την κυβέρνηση σας να ξανασκεφτεί σοβαρά τι πάει να κάνει και σε ποια εποχή πάει να το κάνει αυτό.

Παραεμβήκαμε θεσμικά στον κύριο Πρόεδρο της Βουλής και ζητήσαμε να επέμβει στη συγκεκριμένη διαδικασία, θεσμικά βεβαίως, να αξιολογήσει τη συγκεκριμένη υπόθεση και να δει τον τρόπο της εξωθεσμικής λειτουργίας. Δυστυχώς, όπως αντιλαμβάνεστε, ομερτά και βαθύ σκοτάδι -αντί για άπλετο φως που υποσχέθηκε ο κ. Μητσοτάκης στη Βουλή- ήταν το αποτέλεσμα και συγκάλυψη ήταν η επιχείρηση της Νέας Δημοκρατίας σε ό,τι αφορά στην υπόθεση Ανδρουλάκη αλλά και τις συναφείς υποθέσεις για τις οποίες αυτή η Ολομέλεια, αυτής της Βουλής αποφάσισε να ερευνηθούν και να βγουν όλα στο φως.

Σε ό,τι αφορά στο σημερινό νομοσχέδιο μία κουβέντα...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΛΛΙΑΝΟΣ: Δεν είπατε μια κουβέντα για το σημερινό μας θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κύριε συνάδελφε, αφήστε τη συνάδελφο να πει αυτά που θέλει. Σας παρακαλώ, έχει δικαίωμα να πει ό,τι θέλει.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΛΙΑΚΟΥΛΗ: Δεν σας αρέσουν αυτά που σας λέμε διότι ανήκετε σ' αυτούς που επιχειρούν τις θεσμικές εκτροπές. Δεν σας αρέσουν αυτά. Υπάρχει Προεδρείο στη Βουλή όμως, κύριοι. Δεν είναι ανοχύρωτη η πολιτεία. Έχουμε θεσμούς. Δεν μπορείτε εσείς να κάνετε και τον Πρόεδρο. Δεν μπορείτε να κάνετε και τον Πρόεδρο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΛΛΙΑΝΟΣ: Μιλάτε οκτώ λεπτά.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΛΙΑΚΟΥΛΗ: Με τη διακοπή σας οκτώ λεπτά. Αλλά θα με αφήσετε να πω αυτό που θέλω. Σε κάθε περίπτωση εγώ θα το πω. Αυτό είναι το βήμα της Βουλής. Είναι της Ολομέλειας της Βουλής και έχω δικαίωμα ως Βουλευτής να έρχομαι και να καταθέτω τις απόψεις μου, όπως οι αξιότιμοι συνάδελφοί μου. Κι αυτό ακριβώς έλεγα όταν παρεμβήκατε ασκόπως.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΟΥΚΩΡΟΣ: Θα έχουμε μαθήματα κοινοβουλευτικής συμπεριφοράς;

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΛΙΑΚΟΥΛΗ: Γιατί να μη σας παραδώσουμε μαθήματα κοινοβουλευτικής συμπεριφοράς όταν εσείς μας διακόπτετε διαρκώς κι όταν νομίζετε ότι η πλειοψηφία που σας έδωσε μία φορά ο ελληνικός λαός θα είναι για πάντα;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κύριε συνάδελφε, αφήστε να τελειώσει, σας παρακαλώ. Έτσι την παρεμποδίζετε και σπαταλάει τον χρόνο, όπως λέτε.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΛΙΑΚΟΥΛΗ: Έτσι συμπεριφέρεστε παντού. Με μία αλαζονεία η οποία είναι άνευ προηγουμένου. Για ποιον λόγο; Με διακόπτει, κυρία Πρόεδρε. Μπορώ να πω τη φράση μου;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κυρία συνάδελφε, θα πρέπει να κλείσετε, όπως καταλαβαίνετε.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΛΙΑΚΟΥΛΗ: Κυρία Υπουργέ, ο εισηγητής μας και η Κοινοβουλευτική μας Εκπρόσωπος έχουν αναπτύξει το θέμα του νομοσχεδίου σήμερα με απόλυτη λεπτομέρεια και ενάργεια. Το μόνο που εμένα, τουλάχιστον, με ταλαιπωρεί ιδιαίτερος είναι ότι το δημόσιο έχει πάρα πολλές φορές διεκδικήσει παράνομα εξαχθείσες αρχαιότητες. Πρόσφατα επιτεύχθηκε η επιστροφή της συλλογής Στάινχαρτ από τη Νέα Υόρκη κ.λπ.. Δεν προκύπτει σε καμία περίπτωση, όμως, στο συγκεκριμένο νομοσχέδιο γιατί στην περίπτωση του Στερν επιλέγει η μη δικαστική διεκδίκηση.

Επίσης, κυρία Υπουργέ, δεν προκύπτει κατά ποιο λόγο δεν θα έχουμε τέτοιου είδους περιπέτειες και με υπόλοιπα ζητήματα τα οποία είναι ανοιχτά διεθνώς. Γνωρίζετε πολύ καλά αυτά στα οποία αναφέρομαι διότι απασχολούν το Υπουργείο σας πάρα πολλές φορές, όπως κι εσείς και εγώ γνωρίζουμε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Ευχαριστώ πολύ, κυρία συνάδελφε.

Τον λόγο έχει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Νέας Δημοκρατίας, ο κ. Μπουκώρος.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΟΥΚΩΡΟΣ: Μάλιστα, κυρία Πρόεδρε, θα μιλήσω από τη θέση μου, γιατί θα κάνω χρήση μόνο της πρωτολογίας.

Να μου επιτρέψετε πρώτα μία διευκρίνιση να κάνω. Προς στιγμήν πίστεψα ότι βρισκόμαστε στην αίθουσα της εξεταστικής επιτροπής. Και ξέρετε, δεν είναι κοινοβουλευτικό κεκτημένο να προσπαθείς να μεταφέρεις τις απόψεις που ακούγονται και τις θέσεις που υπάρχουν στην εξεταστική επιτροπή, στην Αίθουσα της Ολομέλειας σε ένα άσχετο νομοσχέδιο. Και αλαζονεία δεν είναι η παρότρυνση να αναφέρονται οι Βουλευτές στο νομοσχέδιο που συζητάμε, αλλά το να αγνοούμε εντελώς το νομοσχέδιο και να αναφερόμαστε σε αλλότρια πράγματα επειδή έτσι νομίζουμε ότι μας εξυπηρετεί επικοινωνιακά ή επειδή αυτή τη σημασία δίνουμε στο νομοσχέδιο.

Σε ποιο νομοσχέδιο, όμως, κυρία Πρόεδρε; Μια κύρωση σύμβασης η οποία, για πρώτη φορά, φέρνει ξανά στην Ελλάδα έναν αρχαιολογικό θησαυρό, πολύ σημαντικό, μεγαλύτερος του οποίου τις τελευταίες δεκαετίες ουδέποτε έχει επιστρέψει στη χώρα, μέσα από τη συμφωνία που έχει πετύχει η κ. Μενδώνη και το Υπουργείο Πολιτισμού.

Κι εγώ ως Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος θα μπορούσα να αναφερθώ στα θέματα της επικαιρότητας, αλλά θεωρώ ότι είναι πάρα πολύ σημαντικό αυτό το νομοσχέδιο με τις όποιες διαφωνίες μας. Και λέω με τις όποιες διαφωνίες μας γιατί, η εισηγήτρια του ΣΥΡΙΖΑ πρότεινε τη δικαστική οδό. Υπάρχει και αυτή. Υπάρχει και η εξωδικαστική οδός. Υπάρχει και η διπλωματική οδός. Εκείνο το οποίο πρέπει να ενδιαφέρει, όμως, στην επιστροφή αρχαιοτήτων στη χώρα, είναι η επιστροφή τους, η ανάκτηση αυτής της σπουδαίας συλλογής, που μας ήταν παντελώς άγνωστη μέχρι πριν από δύο χρόνια, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Αυτή τη συλλογή κυκλαδικής τέχνης ουδείς τη γνώριζε στη χώρα πριν από δύο χρόνια.

Και πώς έγινε θέμα και αντικείμενο επιστροφής στη χώρα; Το Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης, όταν περιήλθε στη διάθεσή του αυτή η συλλογή, με βάση τον νόμο του 2008 -που η δική μας παράταξη έχει ψηφίσει, κυρίες και κύριοι της Αντιπολίτευσης- ήρθε σε επικοινωνία με το Υπουργείο Πολιτισμού και τα υπόλοιπα είναι λίγο πολύ γνωστά.

Αλλά έχει κανένας την εντύπωση σε αυτήν την Αίθουσα ότι οι αρχαιότητες που βρίσκονται εκτός μουσείων -δημοσίων ή ιδιωτικών- που δεν είναι επισήμως καταγεγραμμένες από τα αρμόδια όργανα των Υπουργείων Πολιτισμού της κάθε χώρας, είναι προϊόντα νόμιμης διακίνησης; Δεν το γνωρίζουμε όλοι αυτό; Είναι προϊόντα ανταλλαγής, εμπορίας, αρχαιοκαπηλίας και με οποιονδήποτε άλλο τρόπο. Αυτό είναι γνωστό. Δηλαδή, το να παριστάνουμε ότι δεν ξέρουμε ότι τα μη καταγεγραμμένα αρχαιολογικά αντικείμενα, είναι προϊόντα παράνομης διαδικασίας, είναι σαν να υποκρινόμαστε ότι δεν γνωρίζουμε τίποτα.

Και είπε η αξιότιμη εισηγήτρια της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης περί γνησιότητας και νομιμότητας αυτής της συλλογής. Μα, τη γνησιότητα την εγγυάται ένα σπουδαίο μουσείο, όπως είναι το Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης. Θέλετε να ισχυριστείτε ότι θα έμπαινε σε αυτή τη διαδικασία το Μητροπολιτικό Μουσείο αν ήταν κίβδηλα τα αντικείμενα αυτά; Έχει πειστεί για τη γνησιότητα. Τα περί νομιμότητας τα είπαμε προηγουμένως.

Κατά συνέπεια, εγώ σας είπα από την αρχή, αγαπητή κυρία Αναγνωστοπούλου, δέχομαι ότι υπάρχουν πολλές οδοί για να προσπαθήσουμε να τα ανακτήσουμε. Η δικαστική οδός, που λέτε εσείς, εγγυάται το αποτέλεσμα; Εγγυάται ότι θα είμαστε οι νικητές της δικαστικής διαμάχης; Ξεκίνησαμε και για τα μάρμαρα του Παρθενώνα μια δικαστική διαμάχη και μάλιστα, με νομικούς παγκοσμίου προβολής και κύρους, αλλά αποτέλεσμα δεν ήρθε. Ενώ η συμφωνία, η σύμβαση, την κύρωση της οποίας ψηφίζουμε σήμερα, έχει κάποια εγγυημένα αποτελέσματα.

Και ποια είναι αυτά; Ότι το 1/10 της συλλογής θα εκτεθεί αμέσως στην Ελλάδα, από μια συλλογή -επαναλαμβάνω- που δεν την είχαμε στον λογαριασμό, δεν τη γνωρίζαμε καν. Μπορεί να γνωρίζουμε γενικώς και να έχουμε πληροφορίες ότι υπάρχουν συλλογές και στη Νέα Υόρκη και στο Βερολίνο, στην Ευρώπη, αλλά γι' αυτή τη συγκεκριμένη δεν γνωρίζαμε απολύτως τίποτα.

Είναι η έκθεση, λοιπόν, του 10% της συλλογής τον πρώτο χρόνο και από εκεί και πέρα υπάρχει μια τμηματική υλοποίηση της συμφωνίας, που το 2048 φέρνει ολόκληρη τη συλλογή στην Ελλάδα, αυτή την πολύ μεγάλη σημασία και αξίας συλλογή και σας διαβεβαιώνει και το λέει και η σύμβαση που ψηφίζουμε σήμερα, ότι είναι κομβικός ο ρόλος του Υπουργείου Πολιτισμού. Δεν είναι μια διμερής συμφωνία μεταξύ του Μητροπολιτικού Μουσείου της Νέας Υόρκης και του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης στην Αθήνα για το που θα πηγαίνουν αυτά τα εκθέματα. Πρέπει να υπογράφει, να πέφτει η στρογγυλή σφραγίδα -για να το πούμε απλά και λαϊκά- του Υπουργείου Πολιτισμού. Αυτό είναι δεδομένο.

Ύστερα, να σας ρωτήσω και κάτι άλλο; Μιλάμε για μια άγνωστη συλλογή, την ύπαρξη της οποίας αγνοούσαμε, παντελώς, όλοι μας. Είναι άσχημο και είναι κακό για την ίδια τη συλλογή, για τον ίδιο τον ελληνικό πολιτισμό και μάλιστα αυτή την πρώιμη μορφή που είναι η κυκλαδική τέχνη, να εκτεθεί για το διάστημα που προβλέπει η σύμβαση στο μουσείο της Νέας Υόρκης και να τη δουν -μέχρι την επιστροφή της στην Ελλάδα- πάνω από εκατό εκατομμύρια επισκέπτες; Ποια υπεραξία παίρνει αυτή η συλλογή; Θα γίνει ένα από τα παγκοσμίως γνωστότερα εκθέματα με αυτή τη διαδικασία. Και θα είναι πόλος έλξης επισκεπτών για την Ελλάδα μετά από τη μεγάλη εικονομαγή διαφήμιση της έκθεσής της στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης.

Αυτό, δηλαδή, δεν είναι ένα άυλο κέρδος για την ίδια τη συλλογή, για τον ελληνικό πολιτισμό, για την οικονομία της χώρας διά της επισκεψιμότητας; Πώς τα αγνοούμε όλα αυτά τα ζητήματα; Εδώ υπογράφεται μια σοβαρή σύμβαση με επιτηρητή το Υπουργείο Πολιτισμού της Ελληνικής Δημοκρατίας, στο οποίο -και κατ' επέκταση στην Ελληνική Δημοκρατία- ανήκει πλέον η συλλογή, με πινακίδα ευμεγέθους που θα αναρτηθεί στην έκθεση του μουσείου της Νέας Υόρκης όσο αυτά τα εκθέματα θα φιλοξενοούνται εκεί.

Πού είναι, λοιπόν, οι απορίες; Πού είναι οι καταγγελίες; Πού είναι οι κατηγορίες -πού ευσταθούν, εννοώ;

Θα έλεγα -και κλείνω έτσι όπως ξεκίνησα- υπάρχουν πολλές οδοί για να φέρεις κάτι καλό στη χώρα. Υπάρχουν πολλές πολιτικές θέσεις που μπορούν να φέρουν αποτέλεσμα. Εδώ νομίζω, όμως, ότι είναι μια επιλογή της κ. Μενδώνη, της Υπουργού Πολιτισμού, που φέρνει άμεσο αποτέλεσμα.

Όλοι ξέρουμε πόσο χρονοβόρες είναι αυτές οι διαδικασίες ανάκτησης αρχαιοτήτων. Αυτή είναι η διαφορά της σημερινής συμφωνίας με τις όποιες άλλες προσπάθειες ανάκτησης αρχαιοτήτων, τις οποίες όλες τιμούμε, εννοείται. Όλες τις τιμούμε.

Εμείς δεν λέμε ότι η κ. Αναγνωστοπούλου θέλει το κακό της συλλογής. Εμείς λέμε ότι η δική μας οδός είναι πιο ασφαλής και πιο αποτελεσματική. Αυτό λέμε.

Και θα έλεγα ότι είναι μια σημαντική ημέρα σήμερα, πέρα από τις διαφορετικές προσεγγίσεις μας, πέρα από τις διαφωνίες μας, γιατί μια πολύ μεγάλη αρχαιολογική συλλογή, του προοιμίου του ελληνικού πολιτισμού, συλλογή της κυκλαδικής τέχνης, επιστρέφει στη χώρα τμηματικά, σταδιακά, γνωστοποιείται στο παγκόσμιο κοινό, προσλαμβάνει την πολιτιστική αξία την οποία δικαιούται ως εύρημα, ως συλλογή, ως έκθεση και βεβαίως, θα βρει τη θέση της και στην Αθήνα και στις Κυκλάδες, στο μέλλον.

Σας καλώ, λοιπόν, να άρετε τις όποιες αντιρρήσεις σας και να ψηφίσουμε όλοι μαζί αυτή την επιστροφή σπουδαίων αρχαιοτήτων στη χώρα μας γιατί, πράγματι -και σε αυτό συμφωνώ πολύ με την κ. Αναγνωστοπούλου- αυτός είναι ο πλούτος του λαού μας, αυτός είναι ο πλούτος της χώρας μας και δεν πρέπει να αναζητούμε ευκαιρίες για διαφωνία και αντιπαράθεση, αλλά πρέπει να αναζητούμε και να εξαντλούμε τις δυνατότητες για εθνική συνεννόηση.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κι εγώ σας ευχαριστώ, κύριε συνάδελφε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ (ΝΑΝΤΙΑ) ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Κυρία Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο για ένα λεπτό, για να δώσω μια απάντηση, γιατί αναφέρθηκε στο ΠΑΣΟΚ.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΟΥΚΩΡΟΣ: Όχι, βέβαια...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ (ΝΑΝΤΙΑ) ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Αναφερθήκατε στο τι είπε η γραμματέας της Κοινοβουλευτικής μας Ομάδας. Απάντηση θα πάρετε είτε θέλετε είτε δεν θέλετε.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΟΥΚΩΡΟΣ: Γιατί να πάρετε τον λόγο;

(Θόρυβος - διαμαρτυρίες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κύριοι συνάδελφοι, σας παρακαλώ πολύ. Το Προεδρείο δίνει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ (ΝΑΝΤΙΑ) ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Θέλετε να γράψετε τον Κανονισμό της Βουλής μόνος σας ή θέλετε να επιβάλλετε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κυρία συνάδελφε, σας παρακαλώ πάρα πολύ. Ζητήσατε τον λόγο, αλλά όχι να γίνεται αυτή η διαδικασία μέσα στο Κοινοβούλιο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΟΥΚΩΡΟΣ: Κυρία Πρόεδρε, είναι προσωπικό θέμα αυτό; Πολιτικά δεν μπορούμε να μιλήσουμε στη Βουλή;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ (ΝΑΝΤΙΑ) ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: ... (Δεν ακούστηκε)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Θα μπορούσα να σας απαντήσω κι εγώ, κύριε συνάδελφε, γιατί σε όσα είπατε αναφερθήκατε και στο Προεδρείο. Δεν σας απαντώ, όμως, γιατί θέλω να συνεχίσει η διαδικασία. Σας παρακαλώ, γιατί το Προεδρείο έχει την ευθύνη του πως θα πάει η συζήτηση.

Θα μου επιτρέψετε, λοιπόν, να σας πω, μιας και μου δίνετε τον λόγο...

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΟΥΚΩΡΟΣ: Δεν αναφέρομαι ποτέ προσωπικά. Μιλώ πάντα πολιτικά!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Μιλώ εγώ, κύριε συνάδελφε. Θα πάρετε τον λόγο μόλις τελειώσω!

Κύριε συνάδελφε, κάνετε παρατήρηση στο Προεδρείο για το γεγονός ότι η συνάδελφος που ήταν στο Βήμα είπε θέματα εκτός νομοσχεδίου. Θα μου επιτρέψετε, δυστυχώς, να σας υπενθυμίσω ότι κυρίως οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι, αλλά και οι περισσότεροι εκ των συναδέλφων, ακριβώς το ίδιο κάνουν.

Παρακαλώ πάρα πολύ, κυρία Γιαννακοπούλου, έχετε τον λόγο να απαντήσετε στον κύριο συνάδελφο για ένα λεπτό.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ (ΝΑΝΤΙΑ) ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Η εξέλιξη του σκανδάλου των υποκλοπών των τηλεπικοινωνιών του Προέδρου μας Νίκου Ανδρουλάκη προφανώς σας έχει κάνει να βρίσκεστε σε vertigo, βρίσκεστε σε πανικό. Σήμερα το μόνο το οποίο δεν έχετε κάνει είναι να επιβάλλετε στην Αντιπολίτευση σιωπητήριο

γιατί δεν συμφωνεί με το νομοσχέδιο το οποίο φέρνεται.

Κύριε Κοινοβουλευτική της Νέας Δημοκρατίας, πρέπει να καταλάβετε ότι στις δημοκρατίες η αντιπολίτευση υπάρχει για να ελέγχει την κυβέρνηση, για να κάνει κριτική στην κυβέρνηση, όχι για να σας «λιβανίζει». Δεν ξέρω τι έχετε στο νου σας, πραγματικά, αλλά το να επιβάλλετε και να λέτε τι πρέπει να πει η γραμματέας της Κοινοβουλευτικής μας Ομάδας, συγγνώμη, αυτό πάει πάρα πολύ.

Απλά ένα πράγμα και κλείνω με αυτό, κυρία Πρόεδρε.

Κύριε Κοινοβουλευτική, εσείς οι ίδιοι, σήμερα, τον νόμο τον οποίο φέρατε πριν από έναν χρόνο, δεν τον εφαρμόζετε πάνω στο αντικείμενο του νομοσχεδίου σας. Και έρχεστε και μας κουνάτε το δάχτυλο! Αυτό προφανώς, προφανέστατα, αποτελεί μια πάγια τακτική σας. Γιατί εδώ, έτσι όπως φαίνεται και όπως διαρρέεται, εδώ θα αλλάξετε και τον εκλογικό νόμο, τον δικό σας εκλογικό νόμο, μέσα σε τρία χρόνια δύο φορές.

Η αυτογελοιοποίησή σας έχει πλέον ξεπεράσει κάθε όριο. Συνέλθετε, λοιπόν, και αφήστε την Αντιπολίτευση να κάνει τη δουλειά της, γόνιμη και ουσιαστική κριτική, είτε σας αρέσει είτε δεν σας αρέσει. Σιωπητήριο δεν θα μας βάλετε πάντως!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Ευχαριστώ, κυρία συνάδελφε.

Κύριε Μπουκώρο, έχετε τον λόγο για ένα λεπτό, γιατί έχει έρθει ο κ. Κατρίνης και πρέπει να μιλήσει, παρακαλώ.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΟΥΚΩΡΟΣ: Αρχικά, δεν συνηθίζω να ομιλώ και να αναφέρω προσωπικά στους συναδέλφους.

Δεύτερον, σε ό,τι αφορά στη δική σας παρατήρηση, κυρία Πρόεδρε, πραγματικά με μια διάθεση κριτικής ρώτησα αν είμαστε στην αίθουσα της εξεταστικής επιτροπής ή στην Ολομέλεια.

Τρίτον, η συνάδελφος στην ομιλία της οποίας αναφέρθηκα δεν ομιλούσε ως Κοινοβουλευτική Εκπρόσωπος, ομιλούσε ως Βουλευτής. Και ο Κανονισμός της Βουλής είναι ξεκάθαρος, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Για όλους, κύριε συνάδελφε.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΟΥΚΩΡΟΣ: Ακριβώς, ακριβώς. Για το αν αναφέρεται στο νομοσχέδιο, βεβαίως, δεν εφαρμόζεται αυστηρά, αλλά δεν υπήρχε καμία αναφορά στο νομοσχέδιο γι' αυτό υπήρξαν και διαμαρτυρίες.

Ως προς την Κοινοβουλευτική Εκπρόσωπο του Κινήματος Αλλαγής-ΠΑΣΟΚ, όταν θα μιλάτε περί δημοκρατικών διαδικασιών και περί σεβασμού της δημοκρατίας στη δική μας παράταξη, θα σας παρακαλούσα να είστε πιο προσεκτική, στην παράταξη που εμπέδωσε και εδραίωσε τη δημοκρατία στη χώρα. Και επίσης, θα είστε διπλά προσεκτική όταν απευθύνεστε σε εμάς για εκλογικούς νόμους και «κουτσονόμους».

Να είστε καλά!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Ευχαριστώ πολύ, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο τώρα έχει ο Επικεφαλής της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κινήματος Αλλαγής κ. Κατρίνης.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ (Επικεφαλής της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κινήματος Αλλαγής): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, επειδή κάποιοι μιλούν με ευκολία για δημοκρατία, σε αυτό εδώ το κτήριο, σε μία άλλη αίθουσα, έπεσε πριν από λίγο και το τελευταίο «φύλλο συκής». Στην εξεταστική επιτροπή που η Ολομέλεια ψήφισε για να διαλευκάνει την πρωτοφανή υπόθεση παρακολούθησης των κινητών τηλεφώνων του Προέδρου του ΠΑΣΟΚ Νίκου Ανδρουλάκη, του δημοσιογράφου Θανάση Κουκάκη και τις καταγγελίες του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, η παράταξη η οποία έλεγε, όταν έγινε επώνυμη καταγγελία, «όλα στο φως», κάνει τα πάντα για να ρίξει απόλυτο σκοτάδι.

Η εξεταστική επιτροπή, δυστυχώς, ευτελίζει τον ρόλο και την αποστολή της -το κάνει ήδη από την πρώτη ημέρα λειτουργίας της- με αποκλειστική ευθύνη της Κυβέρνησης και αποκλειστική ευθύνη του ίδιου του Πρωθυπουργού.

Έπειτα το μονοκομματικό Προεδρείο, σήμερα ήρθε να προστεθεί στην εξίσωση ο αποκλεισμός της λίστας των μαρτύρων που πρότεινε το ΠΑΣΟΚ και, βεβαίως, τα υπόλοιπα κόμματα της Αντιπολίτευσης, ουσιαδών μαρτύρων για να μπορούν να φωτίσουν την υπόθεση.

Γιατί αλήθεια δεν θέλει η κυβερνητική Πλειοψηφία να κληθεί ο Πρωθυπουργός που είναι ο πολιτικός προϊστάμενος της ΕΥΠ και ο μόνος που μπορεί να άρει το απόρρητο, βάσει του άρθρου 14 του ν.3649; Για ποιον λόγο δεν θέλει η παράταξη που λέει «όλα στο φως» και να λειτουργήσουν οι θεσμοί και η δημοκρατία;

Για ποιον λόγο η Νέα Δημοκρατία, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν θέλει να κληθεί ο κ. Δημητριάδης, ανιψιός του Πρωθυπουργού και πρώην γενικός γραμματέας του Πρωθυπουργού, που κατά τα άλλα παραιτήθηκε λόγω της υπόθεσης των παρακολουθήσεων; Για ποιον λόγο δεν θέλει η Νέα Δημοκρατία να κληθούν ο κ. Γεραπετρίτης και ο κ. Πιερρακάκης;

Για ποιον λόγο δεν θέλει να κληθεί ο δημοσιογράφος Θανάσης Κουκάκης, του οποίου, επίσης, παρακολουθήθηκε το τηλέφωνο, αλλά και άλλοι δημοσιογράφοι που έριξαν φως σε αυτή την πολύ σκοτεινή υπόθεση;

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για ποιον λόγο η Κυβέρνηση συγκαλύπτει απροκάλυπτα και θέτει στο απυρόβλητο τους επιχειρηματίες φίλους του Μαξίμου που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με τις εταιρείες που έχουν, εμπορεύονται και παρέχουν το παράνομο λογισμικό «Predator»;

Βεβαίως και ευτυχώς, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ακολουθείται αντίστροφη διαδικασία και εκεί θα φανεί ποιοι είναι αυτοί που βρίσκονται πίσω από αυτή τη σκοτεινή υπόθεση.

Αλλά, με τη σημερινή επιλογή της Κυβέρνησης δεν ευτελίζεται μόνο η εξεταστική επιτροπή, ευτελίζεται η Βουλή, ευτελίζεται η ίδια η δημοκρατία. Και οφείλει ο Πρόεδρος της Βουλής -τον οποίο επισκέφτηκε το ΠΑΣΟΚ για να του δηλώσει την πλήρη αντίθεσή του με τη μεθόδευση που επιχειρείται, θέτοντάς τον προ των ευθυνών του- να αντιληφθεί ότι αυτή η εξεταστική επιτροπή είναι επιτροπή της Βουλής και όχι της Κυβέρνησης ή της κυβερνητικής Πλειοψηφίας. Και η συγκυριακή κοινοβουλευτική Πλειοψηφία δεν είναι λημέρι για να κρύβονται πίσω από αυτή οι ένοχοι ενός άθλιου παρακράτους. Γιατί είναι ξεκάθαρο ότι στόχος της Νέας Δημοκρατίας είναι η συσκότιση, είναι η συγκαλύψη, είναι -με κάθε τρόπο και με κάθε μέσο- να μην αποκαλυφθεί η αλήθεια σε αυτή την υπόθεση.

Το σκάνδαλο αυτό, όμως, είναι πολύ μεγάλο, πολύ μεγαλύτερο από αυτό που πιστεύουν και τα στελέχη της Νέας Δημοκρατίας. Καθημερινά αναδεικνύονται νέες πτυχές και νέες αποκαλύψεις. Κι αν ισχύει ότι έχει καταστραφεί ο φάκελος της παρακολούθησης, αλλά και το υλικό παρακολούθησης του Νίκου Ανδρουλάκη από την ΕΥΠ, τότε είναι ξεκάθαρο ότι η πιο ευαίσθητη υπηρεσία για την εθνική ασφάλεια της χώρας έχει μετατραπεί σε έναν παρακρατικό μηχανισμό στα χέρια αυτών που επιλέγουν να παρακολουθούν τους πολιτικούς αντιπάλους τους. Ναι, γιατί οι ένοχοι μόνο καταστρέφουν και εξαφανίζουν στοιχεία και οι ένοχοι μόνο εμποδίζουν την κλήση των μαρτύρων.

Να κάνω μια ύστατη προειδοποίηση την Κυβέρνηση, να σταματήσει επιτέλους να ευτελίζει, να φθείρει τους θεσμούς, να παραβιάζει δημοκρατικά αλλά και συνταγματικά δικαιώματα και να αντιληφθεί ότι ό,τι κι αν κάνει η απόπειρα συγκαλύψεως θα πέσει στο κενό.

Πρακτικές σαν αυτές που ακολουθούν όσοι εγκληματούν εις βάρος της δημοκρατίας και της χώρας δεν θα γίνουν αποδεκτές και δεν θα γίνουν ανεκτές. Και σίγουρα, η συγκυριακή κοινοβουλευτική Πλειοψηφία δεν αποτελεί σταθερά, δεν θα υφίσταται για πάντα και δεν θα υπάρχει αύριο. Ό,τι κι αν κάνετε, κύριοι της Κυβέρνησης, ό,τι κι αν κάνετε, κυρίες Μητσοτάκη, η αλήθεια θα λάμψει και αυτοί που είναι ηθικοί και φυσικοί αυτουργοί αυτής της πρωτοφανούς υπόθεσης που διασύρει τη χώρα διεθνώς, σύντομα θα φανούν και ο ελληνικός λαός θα βγάλει τα συμπεράσματά του.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Ζακοράφα): Και εγώ σας ευχαριστώ πολύ.

Τον λόγο τώρα, εκ μέρους της Νέας Δημοκρατίας, έχει ο κ. Καλλιάνος.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΛΙΑΝΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητάμε σήμερα στην Ολομέλεια την κύρωση της συμφωνίας του Υπουργείου Πολιτισμού με

την οποία θα επιστρέψουν στην Ελλάδα εκατόν εξήντα μία αρχαιότητες του Κυκλαδικού Πολιτισμού.

Στο πλαίσιο αυτής της συζήτησης θα ήθελα να μοιραστώ μαζί σας ορισμένες δικές μου σκέψεις. Η Ελλάδα είναι η χώρα που γέννησε τη δημοκρατία. Είναι η χώρα που ακούστηκαν οι στίχοι των ομηρικών επών. Είναι η χώρα όπου ακόμη κι ένα γιγάντιο οχυρωματικό έργο στις Μυκήνες φιλοτεχνήθηκε με την αξεπέραστη καλλιτεχνικής αξίας Πύλη των Λεόντων. Είναι η χώρα όπου δεν υπάρχει τόπος χωρίς αρχαία μνημεία. Είναι η χώρα που στο DNA της είναι κωδικοποιημένος ο πολιτισμός.

Και τι συζητάμε σήμερα; Συζητάμε για την κύρωση μιας συμφωνίας όπου εκατόν εξήντα ένας ανεκτίμητοι πολιτιστικοί θησαυροί της χώρας μας, που ήταν θαμμένοι στο χώμα για αιώνες και που όταν ήρθαν στο φως πριν από πολλές δεκαετίες είχαν τη δύστυχη μοίρα να πέσουν σε χέρια βέβηλων και να θαφτούν ξανά για δεκαετίες σε ιδιωτικές συλλογές, επιστρέφουν στη χώρα όπου δημιουργήθηκαν κάποτε από καλλιτέχνες εμπνευσμένους.

Κι, όμως, σε αυτό το χαρμόσυνο γεγονός ακούστηκαν από την Αντιπολίτευση να υπάρχουν δεύτερες και τρίτες σκέψεις και να υφαίνονται σενάρια υποταγής και να διατυπώνονται διλήμματα που το αν η σημερινή Νέα Δημοκρατία -έτσι είπατε- είναι άλλη από εκείνη του 2008. Το τελευταίο για παράδειγμα που είπα το είπα, αν θυμάμαι καλά, ο κ. Σκουρολιάκος στη συνεδρίαση της επιτροπής. Προς τιμήν του, όμως, βεβαίως, είπα ότι με τον ν.3058/2008 η Νέα Δημοκρατία ίδρυσε και στελέχωσε τη Διεύθυνση Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών με επιτυχίες στον επαναπατρισμό των αρχαιοτήτων.

Προσωπικά, εκτιμώ ότι η Νέα Δημοκρατία έχει υπηρετήσει με διαχρονική ευσυνειδησία και υψηλή αίσθηση το εθνικό καθήκον της προστασίας της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Ας δούμε, λοιπόν, με γεγονότα αν και πόσο έχει αλλάξει η Νέα Δημοκρατία σε σχέση με το 2008, όπως ειπώθηκε στις επιτροπές:

Ένα από τα πιο λαμπρά δείγματα αισθητικής παρέμβασης σε αρχαιολογικό χώρο παγκοσμίως είναι αυτό της Ακρόπολης και του Φιλοπάππου, δημιουργήματα του σπουδαίου αρχιτέκτονα Δημήτρη Πικιώνη. Ξεκίνησε το 1954 επί Υπουργίας Κωνσταντίνου Καραμανλή και ολοκληρώθηκε το 1958 επί Πρωθυπουργίας του ίδιου, με σχεδόν καθημερινή ενασχόλησή του, έργο το οποίο βιώνουν εκατομμύρια άνθρωποι από όλο τον κόσμο κάθε χρόνο. Το 1976 ο Κωνσταντίνος Καραμανλής οραματίστηκε τη δημιουργία ενός νέου Μουσείου της Ακρόπολης που θα διέθετε όλες εκείνες τις απαραίτητες τεχνικές εγκαταστάσεις για τη συντήρηση των ανεκτίμητων έργων της ελληνικής τέχνης, βασική προϋπόθεση ώστε να επαναπατριστούν και τα γλυπτά του Παρθενώνα. Το 1993 ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης με Υπουργό Πολιτισμού την κ. Ντόρα Μπακογιάννη εγκαινίασε το Αρχαιολογικό Μουσείο της Βεργίνας. Το 2009 ο Κώστας Καραμανλής με Υπουργό Πολιτισμού τον Αντώνη Σαμαρά εγκαινίασε το νέο Μουσείο της Ακρόπολης, δηλώνοντας στα εγκαίνια πως οι συνθήκες έχουν πια ωριμάσει και ότι το αίτημα της επιστροφής των γλυπτών του Παρθενώνα στον χώρο που ανήκουν, το αίτημα δηλαδή, που ο Κωνσταντίνος Καραμανλής όρισε μεταπολιτευτικά ως εθνικό στόχο και η αείμνηστη Μελίνα Μερκούρη ως Υπουργός Πολιτισμού έκανε σκοπό ζωής και συνέβαλε καθοριστικά ώστε να γίνει οικουμενική απαίτηση, μπορεί και πρέπει να γίνει πράξη στη γενιά μας. Το 2021 ο Κυριάκος Μητσοτάκης έθεσε δυναμικά και επιτακτικά για ακόμα μια φορά το θέμα της επιστροφής των γλυπτών του Παρθενώνα κατά την επίσκεψή του στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Επομένως, για κάθε, λογικά σκεπτόμενο, πολίτη αυτά τα τελείως ενδεικτικά καταγεγραμμένα γεγονότα δείχνουν ότι η Νέα Δημοκρατία δεν έχει αλλάξει καθόλου. Είναι η ίδια και πάντα με αποφασιστικότητα και εθνική συναίσθηση δίνει τον αγώνα για την επιστροφή όλων των δημιουργημάτων του πολιτισμού μας στον τόπο που ανήκουν.

Διατυπώθηκε, επίσης, η άποψη ότι θα περάσουν πενήντα χρόνια για να γυρίσουν αυτά τα δημιουργήματα. Κατ' αρχάς, δεν είναι πενήντα. Θα έρθουν τα πρώτα έργα, για να εκτεθούν στο κοινό, το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα.

Επιπλέον, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ήθελα να σας πλη-

ροφορήσω ότι τέτοιες ημέρες, στις 17 Σεπτεμβρίου του 1802, πριν από διακόσια είκοσι ολόκληρα χρόνια, ένα από τα καράβια το οποίο ο Έλγιν φόρτωσε με κλεμμένα γλυπτά του Παρθενώνα, το καράβι «ΜΕΝΤΩΡ», ναυάγησε στα Κύθηρα. Τα γλυπτά, όμως, τα οποία μεταφορτώθηκαν από το ναυάγιο, από τότε μέχρι και σήμερα, είναι στο Βρετανικό Μουσείο και από το 1982, όταν από την αείμνηστη Μελίνα Μερκούρη τέθηκε επίσημα το θέμα της επιστροφής τους, έχουν ήδη διανυθεί σαράντα ολόκληρα χρόνια.

Είναι τόσο σπουδαίο, είναι τόσο σημαντικό, τέτοιας μοναδικής αξίας το γεγονός ότι από το σκοτάδι έρχονται στο φως εκατόν εξήντα ένα μοναδικά δημιουργήματα, είναι τόσοι οι αιώνες που ήταν κρυμμένα χωρίς να μπορούμε να τα θαυμάσουμε που -πιστέψτε με- στο ρολόι της ιστορίας τα δέκα, τα είκοσι ή ακόμα και τα πενήντα χρόνια θα περάσουν αρκετά γρήγορα.

Θεωρώ, λοιπόν, ότι σήμερα είναι μια ημέρα εθνικής ανάτασης, μια ημέρα χαράς και ηθικής ικανοποίησης και βέβαια, υπερψηφίζω.

Σας ευχαριστώ θερμά.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κι εμείς ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Μάρκου εκ μέρους του ΣΥΡΙΖΑ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΡΚΟΥ: Ευχαριστώ πάρα πολύ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ο στρατηγός Μακρυγιάννης, ο αγράμματος στρατηγός με την έξοχη καλλιέργεια και ανθρωπιά, κάποτε, το 1931, συνάντησε στο Άργος μερικούς στρατιώτες που ετοιμάζονταν να πουλήσουν σε κάποιους Ευρωπαίους δύο αρχαία αγάλματα. Γράφει ο στρατηγός: «Άντσα κι εγώ εκεί. Πήρα τους στρατιώτες, τους μίλησα. Αυτά και 10.000 τάλαρα να σας δώσουνε να μην καταδεχτείτε να βγουν από την πατρίδα μας γιατί γι' αυτά πολεμήσαμε.»

Οι εκατόν εξήντα μία κυκλαδικές αρχαιότητες, η τύχη των οποίων διακυβεύεται με τη συμφωνία που φέρατε προς κύρωση, ανήκουν στο ελληνικό δημόσιο. Δεν βρίσκονται, όμως, στην πραγματική κατοχή του, αλλά, άγνωστο πώς, στα χέρια ενός ιδιώτη στο εξωτερικό.

Ας δούμε τα ερωτήματα που προκύπτουν. Αλήθεια, κατά το διάστημα που διαπραγματευόσασταν, κυρία Υπουργέ, ενδιαφερθήκατε να μάθετε για τον τρόπο απόκτησης των αρχαιοτήτων; Πώς απέκτησε ο Στερν αυτά τα αντικείμενα; Αναφέρεται επί λέξει στη συμφωνία εισφοράς που υπογράφηκε μεταξύ Στερν - Ντέλαγουερ ότι ο Στερν έχει συγκεντρώσει μια εξαιρετική συλλογή κυκλαδικών αρχαιοτήτων. Η ελληνική γλώσσα είναι καταπληκτική, ειδικά στη μετάφρασή της: «Έχει συγκεντρώσει». Θα μπορούσατε να γράψετε: «Έχει συγκεντρωθεί», σε παθητική φωνή και εντελώς αόριστο ρήμα για να αποφύγετε την αλήθεια.

Αλήθεια, κύριε Υπουργέ, θα πείτε στο Σώμα πώς συγκεντρώσε τη συλλογή αυτή ο Στερν; Γνωρίζετε; Ρωτήσατε; Μάθατε; Ή σας είναι αδιάφορος ο τρόπος; Ρωτήσατε για τις συνθήκες απομάκρυνσης των αρχαιοτήτων αυτών από τη χώρα μας; Ζητήσατε ενημέρωση για τον χρόνο απομάκρυνσης από την Ελλάδα; Μάθατε αν προέρχονται από λαθρανασκαφές; Ρητορικά είναι τα ερωτήματα. Έχουν πιστοποιητικά, γνήσια ή κίβδηλα; Ποια υπηρεσία τα εξέτασε; Κανείς μέχρι και σήμερα, ούτε εσείς ούτε κάποιο άλλο κυβερνητικό στέλεχος, έχετε δώσει απάντηση.

Από τη στιγμή μάλιστα που ο ιδιώτης αυτός ούτε ισχυρίζεται ούτε, βεβαίως, αποδεικνύει ότι τα ευρήματα αυτά έχουν περιέλθει στην κατοχή του με νόμιμο τρόπο, αλλά το μόνο που αορίστως συνομολογεί είναι ότι τα έχει συγκεντρώσει, το ελληνικό κράτος οφείλει και δικαιούται να του ζητήσει να μας τα επιστρέψει, όλα και αμέσως, να προηγηθεί η νόμιμη διαδικασία, σύμφωνα με τον αρχαιολογικό νόμο και τη νομοθεσία για την αρχαιοκαπηλία.

Εσείς, όμως, κυρία Υπουργέ, αποφασίσατε, άγνωστο γιατί, αντί να προσφύγετε στη νόμιμη αυτή διαδικασία, να σπεύσετε να συνάψετε μια σύμβαση με την οποία η μοναδική αυτή συλλογή, αφού περάσει από τα χέρια του εν λόγω ιδιώτη στην κατοχή του νεοσυσταθέντος ιδρύματος του Ντελαγουέρ θα καταλήξει στο Μητροπολιτικό Μουσείο όπου θα εκτίθεται για τα επόμενα πε-

νήντα χρόνια. Νομίζω, πρέπει να αισθανόμαστε ιδιαίτερα ευτυχείς -σύμφωνα με την εισηγήτρια σας- για το ότι ο μεγιστάνας μένει στην 5^η Λεωφόρο και μπορεί και πηγαίνει με τα πόδια στο Μητροπολιτικό Μουσείο, γιατί αν έμενε κάπου αλλού ίσως δεν θα είχαμε την τύχη να πάει στο φοβερό αυτό μουσείο.

Ξέρετε τι θα έγραφε ο αείμνηστος Ψαθάς για τη μαντάμ Σουσού; Τσοκαρίες.

Σπεύσατε να συνάψετε μια σύμβαση που είναι αναμφισβήτητη επωφελής για τον ιδιώτη κάτοχο της συλλογής, αφού σε ένα δύσκολο για τους αρχαιοκάπηλους διεθνές δικαστικό κλίμα απαλλάσσεται από τον κίνδυνο να εμπλακεί σε περιπέτειες. Σπεύσατε να συνάψετε μια σύμβαση που είναι επωφελής, αλλά και πολλαπλώς επικερδής για το Μητροπολιτικό Μουσείο, το οποίο εμπλουτίζει τις συλλογές του με μοναδικά αρχαιολογικά ευρήματα χωρίς να διατρέχει τον κίνδυνο κατασχέσεων από τις εισαγγελικές αρχές της χώρας του, αφού πλέον η ελληνική Βουλή θα το έχει νομιμοποιήσει. Σπεύσατε να συνάψετε μια σύμβαση που είναι επαχθής και απαξιωτική για το ελληνικό δημόσιο, το οποίο είναι ιδιοκτήτης της συλλογής και το οποίο παραιτείται, ουσιαστικά, από το δικαίωμά του να επιτύχει τον άμεσο και πλήρη επαναπατρισμό της και νομιμοποιεί την μέχρι τούδε παράνομη κατοχή της από τρίτους.

Συνεπώς, η εκ μέρους σας υπογραφή της σύμβασης αυτής είναι καταδικαστέα σε όλα τα επίπεδα. Το κυρίως πρόβλημα, όμως, εντοπίζεται στη νομιμότητα της. Και δεν αναφέρομαι μόνο στα νομικά στοιχεία της νομιμότητας, παράκαμψη αρχαιολογικού νόμου και ad hoc τροποποίησή του με τη συνοπτική προσφυγή στις διαδικασίες της κύρωσης, αναλύθηκαν από την εισηγήτρια μας και εδώ και στην επιτροπή. Αναφέρομαι στην ουσιαστική νομιμότητα της σύμβασης στο ηθικό της έρεισμα και στο μήνυμα που εκπέμπει στα κυκλώματα των αρχαιοκαπιτών, στις συνέπειες που θα έχει η πρωτοφανής πρακτική επίσημου κράτους που ταλανίζεται επί αιώνες από την αρπαγή της πολιτιστικής του κληρονομιάς και αποτελεί διεθνές προηγούμενο πλέον τόσο για εμάς όσο και για τις άλλες χώρες.

Διαβάζω, κύριοι συνάδελφοι, κατά λέξη από τα Πρακτικά της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων απόσπασμα από την τοποθέτηση της κ. Μενδώνη. Είπε η κυρία Υπουργός: «Εκτιμά η Αξιωματική Αντιπολίτευση ότι μέσω της δικαστικής οδού ενδέχεται να πάρουμε και άλλες αρχαιότητες από αυτές που παίρνουμε ήδη με την προς κύρωση συμφωνία; Γνωρίζει ότι υπάρχουν και άλλες αρχαιότητες; Εάν γνωρίζει ας το πει στις υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού, εάν δεν θέλει να το πει σε εμάς, για να δούμε πώς θα το χειριστούμε».

Τώρα διαβάζω κατά λέξη απόσπασμα από τη συμφωνία που έχει υπογραφεί μεταξύ Ντελαγουέρ και Μητροπολιτικού Μουσείου. Λέει η σύμβαση: «Η συλλογή αυτή υπάρχει ως αποτέλεσμα του μακροχρόνιου ενδιαφέροντος του κ. Στερν όχι μόνο για την κυκλαδική τέχνη, αλλά και για άλλες τέχνες και έργα της ελληνικής δημοκρατίας και της ιστορίας του ελληνικού πολιτισμού.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Αυτό το χωρίο, κυρία Υπουργέ, αποτελεί άμεση ομολογία ότι εσείς, η κ. Μενδώνη, ξέρετε ότι ο εν λόγω ιδιώτης κατέχει παράνομα και άλλες αρχαιότητες. Εσείς το ξέρετε. Είναι αυτονόητο ότι πρώτον, είτε δεν διαβάσατε τη σύμβαση πριν την υπογράψετε και μας ζητάτε σήμερα να κυρώσουμε. Δεύτερον, είτε τη διαβάσατε και δεν την κατανοήσατε. Και τρίτον, είτε την διαβάσατε, την κατανοήσατε και για λόγους που εμείς αγνοούμε αποφασίσατε να προχωρήσετε σε αυτή την εγκληματική σύμβαση.

Κλείνοντας, επιθυμώ να σημειώσω και τα εξής. Είπατε, κυρία Υπουργέ, κατά τη συνεδρίαση της επιτροπής επί λέξει: «Μπορούσαμε να μην την φέρουμε για επικύρωση στη Βουλή.» Και όταν σας ρώτησα, τι εννοείτε, διευκρινίσατε ότι δεν ήταν απαραίτητο να το έρθει προς κύρωση στη Βουλή των Ελλήνων, αλλά την φέρνεται για λόγους διαφάνειας.

Κύριοι και κυρίες Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας, και απευθύνομαι σε εσάς προσωπικά, η κ. Μενδώνη φέρνει στη Βουλή τη συγκεκριμένη συμφωνία για να σας καταντήσει συνενόχους και θα γίνετε συνενόχοι εφόσον την ψηφίσετε, για να αποσείσει από πάνω της τις ενδεχόμενες μελλοντικές δικές της ποινικές ευθύνες. Το ερώτημα είναι: Θα γίνετε συνενόχοι σε αυτό το έγκλημα;

Και κλείνω παραφράζοντας τον ποιητή Ντίνο Χριστιανόπουλο: Καημένη Μακρυγιάννη, να ξέρες γιατί το τσάκισες το χέρι σου; Το τσάκισες για να απαρνείται τα μάρμαρά μας μια Μενδώνη. Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Και εγώ σας ευχαριστώ, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο τώρα έχει ο κ. Κώστος από τη Νέα Δημοκρατία.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΩΣΤΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν σας το κρύβω πως όταν πήρα στα χέρια μου τη σύμβαση την οποία συζητάμε σήμερα στην Ολομέλεια αφ' ενός μεν γέμισα με υπερηφάνεια για τον πλούτο του ελληνικού πολιτισμού, για την ατελείωτη προσφορά του στο σύνολο του κόσμου, αλλά και από την άλλη πλευρά γέμισα με απογοήτευση, διότι πάρα πολλά από αυτά τα αρχαιολογικά ευρήματα βρίσκονται έξω από τη χώρα μας.

Είχα την πεποίθηση δε ότι η σημερινή συζήτηση θα είναι μια πανηγυρική συζήτηση, ότι όλες οι πτέρυγες θα πανηγυρίσουμε, θα γιορτάσουμε την επιστροφή πίσω στη χώρα μας εκατόν εξήντα μίας αρχαιοτήτων που μέχρι πρότινος δεν γνωρίζαμε καν την ύπαρξή τους. Και αντί να επιβεβαιώσουμε αυτό που κατά κανόνα λέγεται ότι ο πολιτισμός ενώνει, ο πολιτισμός δημιουργεί εθνική συναίνεση, βλέπω μια προσπάθεια, κυρίως από την πλευρά της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, να τραβήξει στα άκρα όλη αυτήν τη διαδικασία, προκειμένου να βρει αντιπολιτευτικό λόγο, να αρθρώσει αντιπολιτευτικό λόγο, να δημιουργήσει αντιπολιτευτική ρητορική. Μάλιστα, κάποιες φορές ακούω και κάποια ερωτήματα, τα οποία πραγματικά αναρωτιέμαι για ποιο λόγο γίνονται.

Ερωτάται η Υπουργός πώς αυτά τα αρχαιολογικά ευρήματα βρέθηκαν στο εξωτερικό. Μα, σήμερα ανακαλύπτουμε ότι το ελληνικό κράτος, ιδιαίτερα από την αρχή της ύπαρξής του μέχρι τώρα, απετέλεσε αντικείμενο λαφυραγωγίας, αρχαιοκαπηλίας και πάρα πολλοί εκμεταλλεύτηκαν αυτή την αδυναμία να περιχαρακώσει όλον αυτόν τον εθνικό πλούτο για να εξαγάγουν και να αποκτήσουν τέτοιου είδους ευρήματα;

Έτσι, λοιπόν, προφανώς αποκτήθηκαν και από τον κύριο Στερν αυτά τα ειδώλια, τα οποία πλέον με τη διαδικασία που ακολουθεί το Υπουργείο Πολιτισμού θα επιστραφούν με την ταχύτερη και την καλύτερη λέω εγώ διαδικασία στη χώρα μας.

Κατ' αρχάς, νομίζω ότι όλοι μας πρέπει να συμφωνήσουμε ότι επιθυμούμε το σύνολο των αρχαιοτήτων που για τον οποιονδήποτε λόγο έχει φύγει εκτός Ελλάδος θα πρέπει κάποια στιγμή να επιστρέψουν στη μητρόια γη. Νομίζω σε αυτό συμφωνούμε όλοι.

Ποιοι είναι οι τρόποι για να επιστρέψουν αυτά τα αρχαιολογικά ευρήματα στη χώρα μας; Είτε ο τρόπος που επέλεξε το Υπουργείο Πολιτισμού, μια εξωδικαστική συμφωνία, είτε να προχωρήσουμε διά της δικαστικής οδού. Η Αντιπολίτευση προτείνει τη δικαστική οδό. Έχετε συγκεκριμένα δείγματα γραφής που να αποδεικνύουν ότι η συγκεκριμένη οδός που προτείνεται αφ' ενός μεν θα είχε τα αποτελέσματα που εμείς θέλουμε, αφ' ετέρου δε θα τα είχε σε πολύ γρήγορο χρονικό διάστημα;

Η πρακτική μέχρι στιγμής τι λέει και το αποδεικνύουμε και με τη διαδικασία που βρισκόμαστε με το Βρετανικό Μουσείο; Αμφίβολη η εξέλιξη, χρονοβόρα η διαδικασία. Ενώ στην προκειμένη περίπτωση τι έχουμε; Αφ' ενός μεν την αναγνώριση της πλήρους ιδιοκτησίας από το ελληνικό κράτος και ένα συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα επιστροφής των αρχαιοτήτων αυτών στη χώρα μας. Ακόμη και οι δικηγόροι λένε πολλές φορές ότι ένας εξωδικαστικός συμβιβασμός όσο κακός κι αν είναι, είναι προτιμότερος από μία καλή εξέλιξη μιας δίκης που δεν ξέρουμε και αν θα υπάρξει.

Για να δούμε τώρα η συμφωνία που κάνει το Υπουργείο είναι παράνομη; Από πού προκύπτει; Πού εδράζεται η άποψή σας ότι η συμφωνία που επέτυχε και που θα έπρεπε πραγματικά να την συχαίρουμε την Υπουργό, είναι παράνομη;

Μάλιστα φτάσατε στο σημείο να την κατηγορείτε για παράβαση καθήκοντος, αντί να την συχαίρουμε, αντί να πανηγυρίζουμε, αντί αυτό το ζήτημα να ενώνει όλες και όλους μας. Έχει δημιουργήσει ζημία στο ελληνικό δημόσιο; Από πού προκύπτει;

Τουναντίον, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, αθόρυβα, αλλά και ταχύτατα φέρνει όλες αυτές τις αρχαιότητες σε βάθος χρόνου στη χώρα μας, χωρίς να επιβαρύνεται ούτε 1 ευρώ το ελληνικό δημόσιο.

Αναγνωρίζεται το ελληνικό δημόσιο ως ιδιοκτήτης; Νομίζω ότι η απάντηση είναι αυτονόητη. Προφανώς. Και όχι μόνο αναγνωρίζεται αλλά και στα εκθέματα που θα υπάρχουν στον ειδικό χώρο που θα δημιουργηθεί στο Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης, θα αναγράφεται συγκεκριμένα: «Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Πολιτισμού». Τι καλύτερο, τι περισσότερο; Φανταστείτε αυτό να συνέβαινε στα Ελγίεια, στο Βρετανικό Μουσείο. Δεν θα ήταν ευκαίριος; Δεν θα ήταν κάτι για το οποίο θα έπρεπε να χειροκροτούμε;

Για να δούμε και το άλλο. Είναι προς όφελος της χώρας μας, του πολιτισμού μας, της κοινότητάς μας να εκτίθενται, για όσο χρόνο, αυτές οι αρχαιότητες σε ένα μεγάλο αναγνωρισμένο μουσείο; Νομίζω δεν υπάρχει κανείς που μπορεί να απαντήσει όχι.

Κι όμως κάποιοι βρίσκονται να λένε ότι κακώς θα εκτίθενται εκεί ή να λένε και το άλλο τραγικό. «Μα, θα υποδεχθούν τα ελληνικά μουσεία παρανόμως αποκτηθέντα αρχαιολογικά ευρήματα;». Άρα, δεν πρέπει κάποια στιγμή να τα φέρουμε στην Ελλάδα; Και μάλιστα όλα αυτά θα γίνουν με έξοδα του Μητροπολιτικού Μουσείου Τέχνης που δεν επιβαρύνουν στο παραμικρό το ελληνικό δημόσιο. Άρα όχι μόνο δεν παρανομεί η Υπουργός, αλλά θα έλεγα ότι, πραγματικά, είναι αξιοθαύμαστος ο τρόπος με τον οποίο χειρίστηκε και η ίδια και το Υπουργείο Πολιτισμού την όλη αυτή διαδικασία.

Και ακούγεται και το άλλο -αφελές κατά την άποψή μου- ερώτημα: Είναι γνήσια, λέει; Μα, μιλάμε για ένα μουσείο του κύρους του Μητροπολιτικού Μουσείου Τέχνης. Φαντάζομαι αρχαιολόγοι του Υπουργείου Πολιτισμού θα τα αξιολογήσουν και τα αξιολογούν. Μα, είναι δυνατόν εμείς να αμφιβάλλουμε και να το αμφισβητούμε αυτό;

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Ένα τελευταίο θα πω και θα κλείσω. Άκουσα τον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο του ΣΥΡΙΖΑ, τον κ. Σκουρλέτη, να λέει «εμείς όταν θα έρθουμε στην κυβέρνηση -αν- θα αλλάξουμε τον νόμο κατευθεϊαν». Δηλαδή τι θα κάνετε; Θα τα γυρίσετε πίσω; Θα τα δώσετε στον κ. Στερν;

Τι θα πείτε, δηλαδή, στον ελληνικό λαό; Θα απολογηθείτε και θα πείτε «εμείς δεν τα δεχόμαστε αυτά, για τους όποιους λόγους και τα επιστρέφουμε πίσω», για να πάμε μετά να τα διεκδικήσουμε δικαστικά σε μία αμφίβολου εξέλιξης δίκη, η οποία προφανώς θα κοστίζει και κάποιες εκατοντάδες χιλιάδες ευρώ στο ελληνικό δημόσιο και πιθανότατα να μην έχει το αποτέλεσμα που θέλουμε;

Νομίζω ότι η αντιπολιτευτική διάθεση δεν θα έπρεπε να εξαντληθεί στο συγκεκριμένο νομοσχέδιο. Σήμερα θα έπρεπε να είμαστε ενωμένοι όσο ποτέ, για να δώσουμε και το μήνυμα και σε άλλες περιπτώσεις που διεκδικούμε αντίστοιχες αρχαιότητες, ότι η ελληνική Κυβέρνηση, η ελληνική Βουλή, ο ελληνικός λαός είναι ενωμένος και επιθυμεί το σύνολο της πολιτιστικής κληρονομιάς να επιστρέψει επιτέλους στη μητρόια γη.

Θερμά συγχαρητήρια, κυρία Υπουργέ. Πραγματικά σήμερα νιώθω υπερήφανος και ως Έλληνας πολίτης αλλά και ως Έλληνας Βουλευτής που συμμετέχω σε αυτή τη διαδικασία και φυσικά την υπερψηφίζω.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κι εγώ σας ευχαριστώ, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο έχει τώρα η κ. Σκόνδρα εκ μέρους της Νέας Δημοκρατίας.

ΑΣΗΜΙΝΑ ΣΚΟΝΔΡΑ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γιατί απορήσατε μ' αυτά που είπε ο κ. Σκουρλέτης; Αυτό είναι μία πάγια τακτική του ΣΥΡΙΖΑ. Θα τα καταργήσει όλα ανεξαρτήτου κόστους, με οποιονδήποτε τρόπο. Λόγω κεκτημένης ταχύτητας φαντάζομαι το είπε.

Το θέμα που συζητάμε μπορεί να μην έφτασε, λοιπόν, το δημόσιο διάλογο στο «κόκκινο», πιστεύω όμως ότι είναι πολύ ση-

μαντικό και ξεφεύγει από τα όρια μιας απλής κύρωσης. Η κοινοβουλευτική διαδικασία προφανώς θα δώσει βαρύτητα στο τυπικό κομμάτι και στη νομολογία που θα επικυρώσει τη σύμβαση. Όμως η εξέχουσα ουσιαστική σημασία της είναι ότι θα προσδώσει διεθνώς αξία και κύρος στην Ελλάδα.

Πρέπει να παραδεχθούμε ότι αναρίθμητοι και αμύθητοι αρχαιολογικοί θησαυροί της χώρας μας βρίσκονται σε πολλά μέρη του κόσμου. Δεν είναι όλοι καταγεγραμμένοι και ορισμένοι μάλιστα δεν έχουν ανακαλυφθεί καν. Ένας από αυτούς ήταν και η εν λόγω συλλογή με τα αρχαία κυκλαδικά ειδώλια.

Στα μουσεία του εξωτερικού ο αρχαίος ελληνικός πολιτισμός καταλαμβάνει περίοπτη θέση. Θεωρείται τόσο σημαντικός, ώστε τα μεγαλύτερα μουσεία του κόσμου να παρουσιάζουν στις μόνιμες συλλογές τους εξαιρετικά δείγματα όλων των περιόδων του. Η προέλευση των κειμηλίων, ο τρόπος που οι συλλογές αυτές δημιουργήθηκαν και εμπλουτίστηκαν και τα δικαιώματα εκμετάλλευσής τους διαφέρουν σε κάθε περίπτωση.

Σαφώς και όλοι πιστεύω θέλουμε οι συλλογές και οτιδήποτε έχει να κάνει με τον πολιτισμό μας να βρίσκονται στην πατρίδα μας και να εκτίθενται εδώ. Όμως πρέπει να τονίσουμε, για να εμπνευσθεί από τους πάντες, ότι τα μουσεία αυτά δεν αρνήθηκαν ποτέ ότι οι συλλογές τους είναι αυθεντικά δείγματα αρχαίου ελληνικού πολιτισμού και ότι βρίσκονται μεν στην κατοχή τους αλλά το ελληνικό κράτος είναι εκείνο που έχει την κυριότητα.

Τα μουσεία βλέπετε ανά τον κόσμο δεν παραχαράσσουν την ιστορία. Σκοπός τους είναι η ανάδειξη και η διαφύλαξη της και είναι εντυπωσιακή αυτή η στάση των ξένων, αν σκεφτεί κανείς ότι δεν συμβαίνει το ίδιο, δυστυχώς, με πολλούς από εμάς στην Ελλάδα. Μεγάλη και στενάχωρη, βέβαια, αυτή η συζήτηση της παραποίησης της ιστορίας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, επανέρχομαι στο θέμα της σύμβασης και στέκομαι στο πόσο σημαντικό είναι να αποτελεί το Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης τον έναν από τους συμβαλλόμενους. Το περίφημο Metropolitan Museum, το τέταρτο μουσείο σε επισκεψιμότητα παγκοσμίως, με σχεδόν δύο εκατομμύρια επισκέπτες ετησίως, διατηρεί πτέρυγα με ελληνικά και ρωμαϊκά εκθέματα, που ιδρύθηκε στα τέλη του 19^{ου} αιώνα και αριθμεί πλέον των δεκαεπτά χιλιάδων αντικειμένων. Μεταξύ τους βρίσκονται εκθέματα ιδιαίτερης αρχαιολογικής αξίας, όπως μια συλλογή από πρώιμα κυκλαδικά γλυπτά από τα μέσα της τρίτης χιλιετίας π.Χ..

Η συγκεκριμένη πτέρυγα εκτείνεται σε μια επιφάνεια έξι χιλιάδων τετραγωνικών μέτρων και στεγάζει επτά αίθουσες με ελληνικά εκθέματα από την πρώιμη αρχαϊκή έως και την κλασική περίοδο. Αναφέρει όλα αυτά τα στοιχεία για να κατανοήσουν όσοι μας παρακολουθούν τόσο το μέγεθος του συγκεκριμένου μουσείου, όσο και το μέγεθος της σημασίας που δίνει στην ελληνική πολιτιστική κληρονομιά, όπως και τα περισσότερα μητροπολιτικά μουσεία του εξωτερικού άλλωστε, όπως το Λούβρο, το Βρετανικό Μουσείο, το Ερμιτάζ και πολλά ακόμα.

Ο ρόλος του Μητροπολιτικού Μουσείου της Νέας Υόρκης στο συγκεκριμένο θέμα είναι καταλυτικός. Το μουσείο αναγνώρισε ευθέως την κυριότητα της συλλογής από το ελληνικό κράτος, μιας συλλογής που είχε στην κατοχή του ιδιώτης. Επίσης, το μουσείο αναγνωρίζει την τεράστια πολιτισμική αξία της και εκδηλώνει την επιθυμία να την εκθέσει στην ήδη τεράστια αρχαιοελληνική πτέρυγά του, ενισχύοντας την και συνάμα ενισχύοντας την προβολή του αρχαίου Κυκλαδικού Πολιτισμού και της Ελλάδας στην άλλη άκρη του Ατλαντικού και φυσικά όχι εσαεί.

Η σύμβαση δέχεται κριτική από την Αντιπολίτευση. Το αντίθετο, βέβαια, θα με εξέπληττε. Με τις αμφισβητήσεις τους όμως ως προς την εγκυρότητα, τη διαφάνεια και τελικά το σκοπό της, για την επιστροφή της συλλογής στον νόμιμο κάτοχό τους, δηλαδή στο ελληνικό κράτος, προσπαθούν να επισκιάσουν τον καλό σκοπό, την καλή εξέλιξη για την Ελλάδα, τη θετική κίνηση της Κυβέρνησης Μητσοτάκη.

Το Υπουργείο Πολιτισμού, έφερε την υπό συζήτηση σύμβαση στη Βουλή μετά από πολύμηνες διαπραγματεύσεις, ώστε η τελική συμφωνία να είναι προς όφελος του ελληνικού κράτους και οικονομικά και ιστορικά. Και αυτό αποδεικνύεται από το ίδιο το κείμενο αλλά και από την έκθεση του Γενικού Λογιστηρίου. Άρα

το επιχείρημα περί εξόδων και οικονομίας, κύριοι της Αντιπολίτευσης, καταρρίπτεται.

Θα σταθώ εδώ στην υποτιθέμενη έλλειψη διαφάνειας που αναφερθήκατε η οποία προφανώς δεν υφίσταται, αφού το Υπουργείο μπορούσε να προχωρήσει στην υπογραφή της σύμβασης χωρίς να τη φέρει στην Ολομέλεια. Ωστόσο, η Υπουργός μας, η κ. Μενδώνη, επέλεξε το αντίθετο. Γιατί; Γιατί το Υπουργείο δεν έχει τίποτα να κρύψει, και γιατί η Ελλάδα και όλοι εμείς είμαστε περήφανοι που υπογράφει μια τέτοια σύμβαση και διευρύνει τους ορίζοντες της πολιτιστικής διπλωματίας της.

Πρόκειται για μια συμφωνία με ιδιαίτερο βάρος που στέλνει διεθνώς ένα μήνυμα διαχρονικής αξίας για τη χώρα, ένα μήνυμα που η Αξιωματική Αντιπολίτευση προσπαθεί σθεναρά να καταστρέψει σε κάθε ευκαιρία. Μπροστά στην οριζόντια αντικυβερνητική της τακτική, δεν είναι η πρώτη φορά που στηλιτεύει συμφωνίες εθνικής στρατηγικής που θα έπρεπε να υπερβαίνουν μικροπολιτικές προσεγγίσεις και κομματικά συμφέροντα. Άλλωστε, η ιδιαίτερη ευαισθησία του ΣΥΡΙΖΑ για την αρχαία ελληνική κληρονομιά εξαντλήθηκε όταν στον Ποινικό Κώδικα που ψήφισε άρον άρον παραμονή των εκλογών του '19 μείωσε τις ποινές για τους αρχαιοκαπηλούς, διάταξη που άλλαξε, βεβαίως, η Νέα Δημοκρατία αμέσως με την εκλογή της.

Στην προκειμένη περίπτωση δε, κύριοι συνάδελφοι, θα μπορούσε πιθανόν να ακολουθηθεί άλλη διαδικασία από το Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης και από το Ινστιτούτο του Ντέλαγουερ, παρ' όλα αυτά η συλλογή αναγνωρίζεται ως εθνική περιουσία και, τελικά, θα επιστρέψει στην Ελλάδα. Σημειωτέον ότι είναι ίσως η μεγαλύτερη συλλογή σε αριθμό αρχαιοτήτων που έχει επιστρέψει ποτέ και μάλιστα χωρίς δικαστική αντιδικία, την οποία τόσο εύκολα επικαλείστε.

Δεν λαμβάνετε καν υπ' όψιν ότι σε μια δικαστική αντιδικία τα αποτελέσματα είναι αβέβαια και φυσικά υπάρχουν και πρακτικές δυσχέρειες. Αναντίρρητα η συλλογή ανήκει στα ελληνικά μουσεία, όπως αυτό της Νάξου. Η επιτυχία της προβολής για τον αρχαίο Κυκλαδικό Πολιτισμό και την Ελλάδα, όμως, ανήκει στην απόφαση του Υπουργείου να διατεθεί προς έκθεση στο Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης.

Συγχαρητήρια, κυρία Υπουργέ. Συγχαρητήρια για όλα τα μεγάλα επιτεύγματα και για την προσφορά σας στον πολιτισμό που έχετε πετύχει όλα αυτά τα τρία χρόνια.

Βέβαια είμαστε ρεαλιστές, συνάδελφοι του ΣΥΡΙΖΑ. Δεν περιμένουμε να μας αναγνωρίσετε καμμία επιτυχία, ούτε και η Υπουργός μας φυσικά το περιμένει. Και δεν το έχετε κάνει ποτέ και γενικότερα. Και μιας και η συζήτηση αφορά τέχνη, θα επικαλεστώ τον Σαλβαντόρ Νταλί και τη θέση του για την επιτυχία: «Το θερμόμετρο της επιτυχίας είναι ο φθόνος των ανίκανων».

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κι εγώ σας ευχαριστώ, κυρία συνάδελφε.

Τον λόγο έχει ο κ. Διγαλάκης εκ μέρους της Νέας Δημοκρατίας.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΔΙΓΑΛΑΚΗΣ: Κυρία Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μπορεί να μην το έχουμε συνειδητοποιήσει αλλά του χρόνου συμπληρώνονται σαράντα χρόνια από τότε που η αείμνηστη Μελίνα Μερκούρη πήρε την πρωτοβουλία ως Υπουργός Πολιτισμού να επαναπατρίσει τα γλυπτά του Παρθενώνα. Γλυπτά που ήταν γνωστό ότι είχαν κλαπεί από τον κόμη του Έλγιν στο τέλος του 18^{ου} αιώνα και από το 1816 εκτίθενται στο Βρετανικό Μουσείο του Λονδίνου. Από το 1983, η χώρα μας δεν έχει σταματήσει τις προσπάθειες να επαναπατρίσει τα γλυπτά. Η αναγκαιότητα της επιστροφής τους στην Ελλάδα επιβεβαιώνεται και από την επίσημη θέση της UNESCO. Όμως σήμερα, σαράντα χρόνια μετά, τα γλυπτά βρίσκονται στο Λονδίνο και η επίσημη θέση του Βρετανικού Μουσείου είναι ότι δεν προτίθεται να αναγνωρίσει την κυριότητα των γλυπτών του Παρθενώνα στο ελληνικό κράτος.

Σήμερα συζητάμε την κύρωση μιας συμφωνίας επαναπατρισμού στη χώρα μας μιας συλλογής ιδιωτή συλλέκτη που αποτελείται από εκατόν εξήντα μία αρχαιότητες, πολλές από τις οποίες αποτελούν εξαιρετικά σπάνια ή ακόμα και παγκοσμίως μοναδικά

δείγματα της τέχνης και της τεχνικής του Κυκλαδικού Πολιτισμού της τρίτης προχριστιανικής χιλιετίας. Με τη συμφωνία αυτή αναγνωρίζεται από όλα τα μέλη η κυριότητα, επιστρέφει στην Ελλάδα χωρίς δικαστική αντιδικία, χωρίς οικονομική επιβάρυνση του ελληνικού δημοσίου η μεγαλύτερη συλλογή που έχει επιστρέψει ποτέ. Και αντί να συγχαρούμε όλοι την Υπουργό, την κ. Μενδώνη, και όσους ενεπλάκησαν στην επίτευξη αυτής της συμφωνίας, αντί να υιοθετηθεί ομόφωνα και πανηγυρικά, η Αντιπολίτευση διατυπώνει ενστάσεις φτάνοντας μάλιστα στο σημείο να ζητάει απόσυρση του νομοσχεδίου και να μιλάει για υπέρβαση καθήκοντος και κατάχρηση εξουσίας.

Ας δούμε μερικές από αυτές. Θα έπρεπε -ισχυρίζεται η Αντιπολίτευση- η Κυβέρνηση να αποσύρει το νομοσχέδιο που επαναπατρίζει εκατόν εξήντα μία αρχαιότητες και να ακολουθήσει τη νομική οδό, εκατόν εξήντα μία αρχαιότητες των οποίων την ύπαρξη το ελληνικό κράτος, το Υπουργείο Πολιτισμού αγνοούσαν. Μα πώς, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι της Αντιπολίτευσης, θα τεκμηριώσεις νομικά τη διεκδίκηση για αρχαιότητες που δεν γνώριζες ότι υπάρχουν; Για τα γλυπτά του Παρθενώνα γνωρίζουμε ποια είναι, ποιος τα έκλεψε, πότε και πώς τα έκλεψε, πού βρίσκονται. Και σαράντα χρόνια μετά έχουμε καταφέρει να ευαισθητοποιήσουμε μεν τη διεθνή κοινή γνώμη αλλά τα γλυπτά βρίσκονται ακόμα στο Βρετανικό Μουσείο. Και εσείς έρχεστε και λέτε τι; Να μην αποδεχούμε τις αρχαιότητες που μας επιστρέφονται αλλά να τις διεκδικήσουμε νομικά.

Φερόμαστε -ειπώθηκε στην επιτροπή από την εισηγήτρια της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης- σαν επαρχιώτες που περηφανευόμαστε ότι το Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης θα εκθέσει τη συλλογή και θα προβάλει για πενήντα χρόνια σε ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα τον κυκλαδικό πολιτισμό, σε χώρο ο οποίος θα έχει ειδική επισήμανση ότι η συλλογή ανήκει στην Ελληνική Δημοκρατία και είναι δάνειο της Ελληνικής Δημοκρατίας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το 2019 το Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης δέχτηκε 7,4 εκατομμύρια επισκέπτες από όλο τον κόσμο. Τέταρτο από σειρά επισκεψιμότητας μουσείο τεχνών στον κόσμο. Την ίδια χρονιά το μουσείο της Ακρόπολης δέχτηκε 1,8 εκατομμύριο επισκέπτες, ενώ όλα τα μουσεία της χώρας μας μαζί δέχτηκαν 5,9 εκατομμύρια επισκέπτες. Και ναι, είναι σημαντικό και ως προβολή της χώρας μας στο εξωτερικό, όταν ο τουρισμός είναι η βαριά βιομηχανία της χώρας.

Σας άκουσα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι της Αντιπολίτευσης, να ισχυρίζεστε ότι το επιχείρημα της διεθνούς προβολής θα χρησιμοποιηθεί εις βάρος μας στη διεκδίκηση των γλυπτών του Παρθενώνα. Δείχνει στοιχειώδη άγνοια των βασικών μας επιχειρημάτων για την επιστροφή των γλυπτών. Η αναγκαιότητα της επιστροφής στην Ελλάδα, σύμφωνα και με την UNESCO, βασίζεται στην αρχή της διατήρησης της ακεραιότητας των μνημείων παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς, να βρεθούν, δηλαδή, όλα μαζί τα γλυπτά των αετωμάτων, των μετωπών αλλά και της ζωφόρου του Παρθενώνα, αυτά που βρίσκονται στο Βρετανικό Μουσείο και αυτά που βρίσκονται στο Μουσείο της Ακρόπολης, κάτι που μπορεί να γίνει μόνο αν επιστρέψουν τα γλυπτά.

Πιο σημαντικό όμως από την προβολή της χώρας είναι το γεγονός ότι σήμερα η προβολή του ελληνικού πολιτισμού στο εξωτερικό και ειδικά στα πανεπιστήμια είναι σημαντικά μικρότερη από κάποια χρόνια πριν, λόγω και της κρίσης των ανθρωπιστικών σπουδών. Μειώνονται οι έδρες και κλείνουν προγράμματα ελληνικών σπουδών. Έρχεται, λοιπόν, η συμφωνία που κυρώνουμε σήμερα και προβλέπει ότι το Μητροπολιτικό Μουσείο θα πληρώνει Έλληνες επιστήμονες, Έλληνες αρχαιολόγους που τους χορηγεί υποτροφίες για να μπορούν να δουλεύουν στη Νέα Υόρκη.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πριν από δυόμισι χιλιάδες χρόνια ο Μέγας Αλέξανδρος συνειδητοποίησε και έκανε πράξη τις αρχές της πολιτιστικής διπλωματίας, τη σημασία που έχει ο πολιτισμός στην άσκηση εξωτερικής πολιτικής και στην ενίσχυση της διεθνούς εικόνας ενός κράτους. Ας το συνειδητοποιήσουμε ξανά και εμείς σήμερα.

Διατυπώθηκαν επίσης ερωτηματικά από την Αντιπολίτευση, σχετικά με τον φορέα στον οποίο παραχωρείται η προσωρινή κατοχή των ειδωλίων, προκειμένου αυτά να εκτεθούν στο Μητροπολιτικό Μουσείο. Του απάντησε η Υπουργός, για να είναι

εξάκθαρο σε όλους, ότι το ελληνικό δημόσιο και το Υπουργείο Πολιτισμού έχουν τον απαιτούμενο έλεγχο. Το μη κερδοσκοπικό νομικό πρόσωπο Ινστιτούτο Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού με έδρα το Ντέλαγουερ έχει ως καταστατικό σκοπό την προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ελλάδας. Στο καταστατικό του περιέχεται ρητή πρόβλεψη ότι οι δράσεις του πρέπει να υπακούουν στον ελληνικό αρχαιολογικό νόμο και να διενεργούνται κατόπιν προηγούμενης άδειας του Υπουργείου Πολιτισμού. Ο εκάστοτε πρόεδρος του Ινστιτούτου είναι ο πρόεδρος του Κυκλαδικού Μουσείου και το Κυκλαδικό Μουσείο μαζί ορίζει άλλα δύο μέλη στο διοικητικό συμβούλιο που μαζί με τον πρόεδρο έχουν την πλειοψηφία. Ως γνωστόν, και το Κυκλαδικό Μουσείο υπάγεται στην εποπτεία και τον έλεγχο των Υπουργών Πολιτισμού και Οικονομικών.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν θα επαναλάβω τα σημεία της συμφωνίας τα οποία παρουσιάστηκαν από την εισηγήτρια του νομοσχεδίου και αναλύθηκαν λεπτομερώς από την Υπουργό. Η συμφωνία αυτή μπορεί να ενθαρρύνει και άλλους συλλέκτες να προβούν σε αντίστοιχες κινήσεις, ώστε να επαναπατριστούν ελληνικοί θησαυροί, ενδεχομένως άγνωστοι σε εμάς, χωρίς δικαστικές εμπλοκές. Είναι δείγμα εξωστρεφούς μεσογειακής πολιτικής. Ενισχύει τη διεθνή προβολή του πολιτισμού μας σε μια στιγμή που την έχουμε ιδιαίτερη ανάγκη.

Υποχρέωση της χώρας μας και δική μας, ως πολιτών αλλά και ως Βουλευτών που νομοθετούμε, είναι η επιστροφή των πολιτιστικών αγαθών της χώρας μας. Όχι μόνο δεν παρανομούμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, αλλά είναι υποχρέωσή μας να υπερψηφίσουμε την κύρωση αυτής της συμφωνίας. Συγχαρητήρια, κυρία Υπουργέ.

Ήθελα κλείνοντας να σας πω ότι το νέο Αρχαιολογικό Μουσείο Χανίων, το οποίο εγκαινιάσατε, έχει και μία αίθουσα περιοδικών συλλογών. Ενδεχομένως, να μπορούσαμε να τα δούμε και στα Χανιά κάποια στιγμή.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Και εγώ σας ευχαριστώ, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο τώρα έχει ο κ. Βερναρδάκης εκ μέρους του ΣΥΡΙΖΑ. **ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ:** Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε. Κυρία Υπουργέ, έχω πέντε ερωτήματα τα οποία έχουν γεννηθεί από όλη τη συζήτηση που έχει γίνει και, βεβαίως, και από τη δική σας ομιλία και θα ήθελα, όταν θα πάρετε ξανά τον λόγο, να γίνετε λίγο πιο αναλυτική.

Το πρώτο ερώτημα, γιατί μιλήσατε για την παράδοση εξωδικαστικών συμβιβασμών, που είναι, μάλιστα, προτιμητέοι από τις δικαστικές οδούς, είναι το εξής: Κατ' αρχάς, αν δεν κάνω λάθος, εξωδικαστικός συμβιβασμός γίνεται αφού το ελληνικό δημόσιο έχει προσφύγει ή έχει απειλήσει ότι θα προσφύγει δικαστικά. Δεν γίνεται χωρίς να υπάρχει αυτή η προϋπόθεση. Επομένως, αυτό το οποίο λέτε μένει κατά κάποιον τρόπο στον αέρα.

Εδώ τώρα έχουμε έναν εξωδικαστικό επί της ουσίας συμβιβασμό; Αν έχουμε, γιατί δεν ζητήθηκε από τον κ. Στερν να δωρίσει απευθείας στο ελληνικό κράτος τη συλλογή, με την επιστροφή αυτομάτως στη χώρα ή εν πάση περιπτώσει, με την παραλαβή από τον Πρέσβη μας στην Αμερική όλης αυτής της συλλογής; Γιατί επιλέχθηκε, δηλαδή, το μοντέλο μιας τετραμερούς συμφωνίας μεταξύ ενός ιδιώτη συλλέκτη που δωρίζει τη συλλογή σε νεοϊδρυθέν νομικό πρόσωπο, στο οποίο εκχωρείται η κατοχή και κατόπιν από το ίδρυμα αυτό εκχωρείται η έκθεση της συλλογής στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης.

Κάνουμε μία βόλτα -έτσι;- για να καταλήξουμε σε αυτό, ενώ θα μπορούσε κάλλιστα ο εξωδικαστικός συμβιβασμός, τον οποίο προφανώς προμοδοτείτε -και καλά κάνετε, ενδεχομένως, για κάποια πράγματα- να έχει γίνει απευθείας με το ελληνικό κράτος.

Καλά, αντιπαρέρχομαι το ζήτημα του νομικού προσώπου με τρεις μήνες ζωής, αγνώστου διοικητικού συμβουλίου κ.λπ.. Εδώ, εν πάση περιπτώσει, παραμένει μοντέλο μιας τετραμερούς συμφωνίας, ενώ θα μπορούσαν τα πράγματα να είναι πολύ πιο απλά. Θα ήθελα, πραγματικά, μία διευκρίνιση για αυτό.

Το δεύτερο ερώτημα: Το Μητροπολιτικό Μουσείο ασφαλώς δεν μπορούσε να γίνει απευθείας αποδέκτης της δωρεάς από

την πλευρά Στερν, γιατί τότε θα άνοιγε το μεγάλο νομικό θέμα της προέλευσης της συλλογής, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τον ιδιώτη συλλέκτη.

Το γεγονός, όμως, ότι έρχεται το ελληνικό κράτος ως από μηχανής θεός και διασώζει από νομικές περιπλοκές τόσο τον ιδιώτη όσο και το Μητροπολιτικό Μουσείο, δεν απασχολεί το Υπουργείο Πολιτισμού; Δεν προλείπει, μήπως, το έδαφος και για αλλού τέτοιου είδους συμφωνίες νομιμοποίησης, όπου το ελληνικό κράτος νομιμοποιεί προϊόντα ιδιωτικών λαθρανασκαφών, ειδικά σήμερα που οι ιδιωτικές συλλογές αλλά και όσα κυκλοφορούν στο market art έχουν αλλάξει πάρα πολύ προς την κατεύθυνση αυστηροποίησης όλης αυτής της διακίνησης;

Το γεγονός ότι η συλλογή αποτελεί προϊόν παράνομου εμπορίου αρχαιοτήτων, δεν αδυνατεί τη χώρα, ακόμα και σε περιπτώσεις που θα θέλαμε να κινηθούμε δικαστικά και άρα να δημιουργήσουμε συνθήκες εξωδικαστικού συμβιβασμού, καθώς δημιουργείται με αυτή τη συμφωνία ένα προηγούμενο; Αυτός είναι και ο πυρήνας της κριτικής που σας γίνεται, ότι έχετε επιλέξει ένα μοντέλο επί της ουσίας νομιμοποίησης της αρχαιοκαπηλίας, της διεθνούς αρχαιοκαπηλίας. Αυτός είναι ο πυρήνας της κριτικής που σας γίνεται από όλη την Αντιπολίτευση. Θα ήθελα μία απάντηση και σε αυτό.

Πάμε στο τρίτο ερώτημα. Μάθαμε σήμερα ότι, τελικά, υπάρχει έκθεση της Διεύθυνσης Τεκμηρίωσης ότι έλαβαν γνώση, τέλος πάντων, οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού - σή-ηλαδή το είπατε αυτό. Η απάντηση, όμως, που δώσατε νομίζω ότι περιπλέκει ακόμα περισσότερο τα πράγματα.

Τι είπατε; Είπατε ότι υπάρχουν αρχαιότητες για τις οποίες δεν υπάρχει καταγραφή και γνώση των υπηρεσιών και επομένως, δεν μπορούμε νομικά να τεκμηριώσουμε την αρχαιοκαπηλία, να θεμελιώσουμε αυτή την ένσταση από πλευράς του ελληνικού κράτους.

Πολύ φοβάμαι ότι η απάντηση αυτή δίνει ένα άλλοθι σε μια ευρεία γκάμα άγνωστης ποσότητας προϊόντων στο ελληνικό κράτος, προϊόντων λαθρανασκαφών και αρχαιοκαπηλίας και οργανώνεται μία υπερασπιστική γραμμή των κυκλωμάτων αυτών. Διότι αν το ελληνικό δημόσιο μπορεί να οσμίζεται -είπατε-, μπορεί να καταλαβαίνει -το καταλαβαίνουμε όλοι, το είπε και ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος, τώρα μην κρυβόμαστε πίσω από το δάχτυλό μας- ότι είναι προϊόντα αρχαιοκαπηλίας, αν το Υπουργείο Πολιτισμού, επειδή δεν τα έχει καταγεγραμμένα, δεν μπορεί και να τεκμηριώσει την κατηγορία της αρχαιοκαπηλίας, άρα το αφήνει έωλο σε συμφωνίες νομιμοποίησης σαν και αυτή που κάνατε εδώ, τότε νομίζω ότι υπάρχει πολύ σοβαρό πρόβλημα. Θα ήθελα την άποψή σας και για αυτό.

Τέταρτο ερώτημα. Στην τετραμερή συμφωνία στην παράγραφο 4 αναγράφεται με σαφήνεια ότι στο πλαίσιο του αντιδραστικού, είμαστε υποχρεωμένοι να στείλουμε αρχαιότητες όχι μόνο από το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης αλλά και από άλλα μουσεία της χώρας. Η ερώτησή μου είναι: Συνδέεται η πρόβλεψη αυτή με τη μετατροπή των μουσείων, των πέντε μεγάλων μουσείων της χώρας, σε νομικά πρόσωπα και τη διάσπαση της ενιαίας μουσειακής πολιτικής και τον διορισμό διοικητικών συμβουλίων που θέλετε να φέρετε στη Βουλή σε επόμενο νομοσχέδιο; Δεν ξέρω, μπορεί να συνδέεται. Μπορεί και να μη συνδέεται. Είναι ένα ερώτημα.

Και το τελευταίο. Διαβάζω mot à mot ένα απόσπασμα της συμφωνίας στην ανάλυση συνεπειών ρύθμισης: «Η ανάδειξη της Ελλάδας, χώρας με πλούσια πολιτιστική κληρονομιά και με σταθερό προσανατολισμό στην επιστροφή των αρχαιοτήτων της, σε κομιστή πρότασης προοδευτικού διαπολιτισμικού διαλόγου, μέσω φυγόκεντρων πολιτικών πολιτιστικής αλληλοδιείσδυσης, που μπορούν και πρέπει να συνυπάρχουν με τη θεμελιώδη αρχή του ανήκει...» κ.λπ.. Αντιπαρέρχομαι το γλωσσικό ζήτημα του κειμένου.

«Φυγόκεντρες πολιτικές» εννοεί μάλλον ο συγγραφέας τις πολιτικές με τις οποίες αφήνουμε τα αρχαία στα χέρια ιδιωτών, ξένων μουσείων ή ιδρυμάτων, αντί να ζητήσουμε, όπως κάναμε μέχρι σήμερα, εξαντλώντας όλα τα περιθώρια του εθνικού και του Διεθνούς Δικαίου, να επιστρέψουν στον τόπο τους. Αυτό είναι οι φυγόκεντρες πολιτικές. Αυτό είναι η φυγόκεντρη πολι-

τική; Αυτό είναι η επισημοποίηση της αλλαγής της επίσημης διαχρονικής πολιτικής του ελληνικού κράτους.

Αντιλαμβανόμαστε ότι η κύρωση με νόμο της τετραμερούς συμφωνίας αλλάζει την πάγια εθνική πολιτιστική πολιτική για τον επαναπατρισμό των αρχαίων; Δεν μιλάμε μόνο για το νομικό καθεστώς και το νομικό πλαίσιο. Μιλάμε για τη διαχρονική παράδοση, που τηρήθηκε έως σήμερα από όλες τις πολιτικές δυνάμεις, του δικαϊώματος της ελληνικής πολιτείας για την ιδιοκτησία αρχαιοτήτων και τη μη νομιμοποίηση καθ' οιονδήποτε τρόπο αντικειμένων που προέρχονται από παράνομες πράξεις. Αυτή ήταν διαχρονικά η πολιτική του ελληνικού κράτους.

Σε αυτό το σημείο, στο κατά πόσον έχουμε πια επισημοποίηση, με αυτή τη συμφωνία, της πάγιας εθνικής πολιτικής, εδώ δεν πρέπει να απαντήσει μόνο, βεβαίως, η κυρία Υπουργός αλλά και όλοι οι Βουλευτές της Συμπολίτευσης. Η ευθύνη τους σε αυτό το ζήτημα είναι, πραγματικά, ιστορική και πάρα πολύ μεγάλη.

Ευχαριστώ πολύ και ελπίζω στην απάντησή σας αργότερα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Και εγώ σας ευχαριστώ, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο τώρα έχει η κ. Αλεξοπούλου εκ μέρους της Νέας Δημοκρατίας.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ: Ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, «ο κόσμος μπορεί να είναι όσο θέλει σκοτεινός, όμως αρκεί να παρεμβάλλουμε ένα κομμάτι ελληνικής ζωής, για να φωτιστεί αμέσως άπλετα». Τα λόγια αυτά ανήκουν σε έναν ιδιαίτερα αγαπητό στην Αριστερά φιλόσοφο, τον Νίτσε. Γι' αυτό συζητάμε σήμερα, για την επιστροφή και κατοχύρωση σπάνιων αρχαιοτήτων στην Ελλάδα.

Κάθε άλλη προσπάθεια εκτροχιασμού της συζήτησης έχει μόνο σκοπό να πλήξει το κύρος της κυρίας Υπουργού προσωπικά, και να θιγεί το σπουδαίο έργο που έχει επιτελέσει τα τρία και πλέον χρόνια που βρίσκεται επικεφαλής του Υπουργείου Πολιτισμού.

Οι συνάδελφοι του ΣΥΡΙΖΑ, καθώς και άλλων κομμάτων, προσπάθησαν από τη συνεδρίαση της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων να οδηγήσουν την κουβέντα σε άλλα επίπεδα: Πάλι η κακή Κυβέρνηση συνθηκολογεί με το επίσης κακό κεφάλαιο και χαρίζει αρχαιότητες σε ξένους.

Είναι δυνατόν να πιστεύετε ότι θα υπάρξει Έλληνας πολιτικός και δη επικεφαλής του Υπουργείου Πολιτισμού που θα συνομολογήσει στην οποιαδήποτε παραχώρηση πολιτιστικής κληρονομιάς; Χρειάζεται αναλυτική συζήτηση το γεγονός ότι το ελληνικό κράτος θα έχει πλέον στην κατοχή του εκατόν εξήντα μία αρχαιότητες που ήταν μέχρι τώρα διεθνώς άγνωστες; Αν ακολουθούσαμε την πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ περί δικαστικής διεκδίκησης των αντικειμένων, πόσα χρόνια θα έπαιρνε μέχρι οι Έλληνες να δουν την κληρονομιά να τους επιστρέφεται; Πάνω από δέκα χρόνια σίγουρα.

Ταυτόχρονα, η πολιτεία θα δαπανούσε μεγάλα ποσά για δικαστικά έξοδα με αβέβαιη πάντα έκβαση. Με τον τρόπο όμως αυτόν που προτείνεται σήμερα, το Υπουργείο Πολιτισμού από την πρώτη στιγμή της σύμβασης θα κατέχει την κυριότητα των αντικειμένων, την κατοχή των οποίων θα την έχει το Ινστιτούτο Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού. Την κατοχή από ιδιώτες, το προβλέπει και ο αρχαιολογικός νόμος. Το σημαντικότερο είναι ότι με τον νέο αυτό τρόπο απόκτησης αρχαιοτήτων, δημιουργείται ένα προηγούμενο που είναι σίγουρο ότι θα κινητοποιήσει και άλλους συλλέκτες ανά τον κόσμο να δώσουν πίσω τις συλλογές τους στην Ελλάδα.

Κατά τη συνεδρίαση της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων καθώς και τώρα στην Ολομέλεια έχετε προβεί σε μια άνευ προηγουμένου μεθοδευμένη επίθεση στις ηθικές αξίες του πολιτιστικού έργου της Κυβέρνησης. Αυτό προέρχεται από το αρχαιολογικό σας πιστεύω, ότι δηλαδή ο πολιτισμός ανήκει δικαίωμα στην Αριστερά. Μιλάτε σαν ιδιοκτήτες του ελληνικού πολιτισμού αρχαίου και σύγχρονου. Εσείς όμως τι κάνατε τα τέσσερα και πλέον χρόνια της διακυβέρνησής σας για τον πολιτισμό; Συνεισφέρατε ή όχι σε αυτόν;

Το Φεβρουάριο του 2015, στην πρώτη του τότε ομιλία, ο τότε Πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας είπε στη Βουλή πως η πολιτι-

σμική αναγέννηση της πατρίδας μας καταγράφηκε ως ένας από τους βασικούς στόχους της τότε κυβέρνησης. Στα πάνω από τέσσερα χρόνια που μεσολάβησαν μέχρι την προκήρυξη των εκλογών από το Υπουργείο Πολιτισμού πέρασαν τέσσερις Υπουργοί, που μάλλον δεν κατάφεραν να αποκωδικοποιήσουν τη φράση του Αλέξη Τσίπρα και να στεριώσουν. Το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων κατακλύστηκε με εξαγγελίες και προθέσεις για μεγάλες αλλαγές, αλλά ο πολυθρύλιτος οργανισμός που θα εκσυγχρόνιζε τη λειτουργία του ΤΑΠ δεν κατατέθηκε ποτέ και ως ετοιμαζόταν σχεδόν κάθε χρόνο. Αλλά και τα διοικητικά συμβούλια του ταμείου δεν μακροημέρευαν. Στο Φεστιβάλ Αθηνών έχουμε το γνωστό «φιάσκο φαμπρ», που στοίχισε στον Αριστείδη Μπαλτά τη θέση του. Το έργο της επέκτασης της Εθνικής Πινακοθήκης παρέμεινε ημιτελές. Το έργο πήγε πίσω όταν βρέθηκε σε αδιέξοδο το 2017, λόγω έλλειψης συντονισμού από το Υπουργείο. Ευτυχώς ο Κυριάκος Μητσοτάκης και η Υπουργός, η κ. Μενδώνη, κατάφεραν να ξεπεράσουν τα εμπόδια και σήμερα να έχει η Ελλάδα μια Πινακοθήκη που δεν υπολείπεται σε τίποτα κάποιας του εξωτερικού.

Άλλο παρέμεινε στην τετραετία του ΣΥΡΙΖΑ το πρόβλημα του Θεατρικού Μουσείου και των χρεών του. Το Φεβρουάριο του 2019, ανακοινώθηκε η μεταφορά του σε νεοκλασικό κτήριο της οδού Σταδίου που ανήκε στην Εθνική Πινακοθήκη αλλά ούτε αυτό προλάβετε να γίνει ποτέ.

Επίσης ουκ ολίγες φορές σε συνεδριάσεις του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου απασχόλησαν τον τύπο και προκάλεσαν αντιδράσεις για μεγάλα επενδυτικά θέματα, όπως το Ελληνικό και η COSCO, αλλά και για αμιγώς πολιτιστικά όπως και η κινηματογράφηση και η διοργάνωση εκδηλώσεων σε αρχαιολογικούς χώρους.

Αυτά είναι μόνο λίγα από τα κατορθώματα σας, εκεί στον ΣΥΡΙΖΑ. Κάνετε τόσα πολλά στον πολιτισμό που κανείς και καμμία από τους διατελέσαντες Υπουργούς Πολιτισμού σας δεν επανεξέλεγχ στη Βουλή.

Η χώρα μας στα τρία και πλέον χρόνια της διακυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας απέκτησε Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης. Σημαντικές αρχαιότητες και κειμήλια επιστράφηκαν. Ξεκίνησε μια ουσιαστική συζήτηση για την επιστροφή των γλυπτών του Παρθενώνα. Οι αρχαιολογικοί χώροι άνοιξαν για τα άτομα με κινητικά προβλήματα. Νέα μουσεία εγκαινιάστηκαν και άλλα ανακαινίζονται ή κατασκευάζονται. Όλα αυτά έγιναν τα τρία τελευταία χρόνια.

Σε αυτό ακριβώς το πνεύμα και με αυτά τα δεδομένα καλούμαστε σήμερα να προχωρήσουμε στην κύρωση της σύμβασης για την επιστροφή των εκατόν εξήντα μιας σπάνιων αρχαιοτήτων του Κυκλαδικού Πολιτισμού που την ύπαρξη τους δεν γνώριζε μέχρι πρότινος ούτε το Υπουργείο Πολιτισμού.

Κυρία Υπουργέ, χθες το απόγευμα έλαβα μία επιστολή από το Σύλλογο Ελλήνων Αρχαιολόγων, την πολλοστή αυτή την εβδομάδα, η οποία αναφερόταν στον συλλέκτη και τον τρόπο απόκτησής των αντικειμένων. Διαβάζοντας την κατάλαβα απόλυτα γιατί αυτή η σύμβαση πρέπει να κυρωθεί άμεσα από τη Βουλή, και γιατί πρέπει να προχωρήσουν οι σχετικές ενέργειες.

Σας αξίζουν πολλά συγχαρητήρια, σε όλους για την επιτυχία σας αυτή.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Και εγώ σας ευχαριστώ, κυρία συνάδελφε.

Τον λόγο έχει ο κ. Φίλης εκ μέρους του ΣΥΡΙΖΑ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΙΛΗΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Το νομοσχέδιο έπρεπε να έχει τον τίτλο «η αρχαιοκαπηλία στην εξουσία», διότι επιχειρείται η νομιμοποίηση μιας τεράστιας αρχαιοκαπηλίας. Είναι γνωστό ότι τα πρωτοκυκλαδικά ειδώλια το 3.000 π.Χ. βρίσκονται μόνο στον ελληνικό χώρο. Δεν είναι από άλλο χώρο όπως άλλα αρχαιολογικά ευρήματα. Συνεπώς, το γεγονός που ανέφερε η κυρία Υπουργός μόλις πριν λίγο ότι δεν μπορεί να υπάρξει διεκδίκηση από το ελληνικό δημόσιο, διότι δεν τα ξέρουμε, τα μάθαμε και είναι μόνο από την Ελλάδα. Συνεπώς, γιατί δεν μπορούσε να υπάρξει; Κάνετε άλλη επιλογή.

Δεύτερον, είναι παραπλανητικά και ψευδή τα περί επιστροφής.

Μετά από πενήντα χρόνια και αν στο μεταξύ μια χρυσοφόρα μπίζνα στο ΜΕΤ στη Νέα Υόρκη με τον άγνωστο Χ ως ενδιαμέσο. Δεν πρόκειται για πολιτιστική διπλωματία αλλά για αρχαιοκαπηλία, για υποκλοπή αρχαιοτήτων.

Τρίτον, η αρχαιοκαπηλία είναι ένα από τα σημαντικότερα διεθνή εγκλήματα, όπως το εμπόριο όπλων, το εμπόριο ναρκωτικών και το εμπόριο λευκής σαρκός. Για να καταλαβαίνουμε τι ακριβώς κάνετε.

Τέταρτον, τα αρχαία συνιστούν εθνική κυριαρχία. Όλοι το δεχόμαστε αυτό, και ενώ σωστά εξεγερόμαστε όλοι αν υπάρχει μια υποψία απειλής μιας βραχονησίδας γυμνής στο Αιγαίο, δεν βλέπω να υπάρχει ανάλογη ιερή οργή από τους συναδέλφους της Νέας Δημοκρατίας τώρα που απειλούνται οι πολιτιστικοί θησαυροί της χώρας. Δύο μέτρα και δύο σταθμά. Περίεργος πατριωτισμός.

Άλλες χώρες, όπως η Ιταλία, με κάθε τρόπο δικαστικό, εξωδικαστικό και διπλωματικό καταδιώκουν τους αρχαιοκάπηλους και κερδίζουν επαναπατρισμό των αρχαιοτήτων. Είμαστε σε μια φάση, σε μια περίοδο όπου οι αρχαιοκάπηλοι στριμώχνονται. Σε αυτή την περίοδο τη διεθνή έρχεται το ελληνικό δημόσιο, η κ. Μενδώνη, και τους διευκολύνει. Βρίσκει μια πατέντα της τετραμερούς ιδιωτικής σύμβασης την οποία περνάει και από την ελληνική Βουλή η οποία διευκολύνει τους αρχαιοκάπηλους. Και εδώ έγιναν προσπάθειες από τις ελληνικές υπηρεσίες, από το Υπουργείο Πολιτισμού με επιτυχία, μέσα από δικαστική διεκδίκηση, μέσα από διπλωματική διεκδίκηση να υπάρξει επιστροφή αρχαιοτήτων. Και το πετύχαμε. Τώρα όμως επιστρέφουμε στην αναγνώριση της κυριότητας των αρχαιοτήτων στους αρχαιοκάπηλους. Και ό,τι σημαίνει αυτό, το καταλαβαίνουμε.

Ίδρυμα Ντελαγουέρ: μόλις σήμερα κατέθεσα για το καταστατικό του. Κανένα στοιχείο για τη διοίκηση του. Πρόκειται, ουσιαστικά, για μια offshore εταιρεία σε έναν φορολογικό παράδεισο των ΗΠΑ. Δεν πρόκειται για διακονία του ελληνικού πνεύματος, πρόκειται για εξυπηρέτηση της τσέπης των συγκεκριμένων που διευθύνουν το ίδρυμα Ντελαγουέρ. Υποκρύβονται ελληνικά συμφέροντα; Άκουσα τον κ. Διγαλάκη προηγουμένως ο οποίος είπε ότι το διοικητικό συμβούλιο ελέγχεται από το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης. Το μουσείο αυτό στην Ελλάδα έχει αρχαιότητες τις οποίες θαυμάζουμε όλοι. Στην Ελλάδα, όμως. Τώρα ανοίγει μπίζνα στο Νέα Υόρκη, μακριά, με αδιαφάνεια και ανοίγει επαναλαμβάω μια χρυσοφόρο επιχείρηση με το ΜΕΤ.

Πόσα χρήματα θα κερδίσει το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης από την εμπορική εκμετάλλευση των εκατόν εξήντα ενός κυκλαδικών ειδωλίων σε πενήντα χρόνια;

Συχνά οι αρχαιοκάπηλοι είναι πρόσωπα υπεράνω υποψίας που διαθέτουν χρήμα, μόρφωση και πολιτική ισχύ. Είναι, όμως, και εγκληματίες με λευκό κολάρο. Δεν είναι μόνο πλούσιοι, είναι και πλούσιοι ρέκτες, που θέλουν να έχουν στα σπίτια τους κατοικίδια και αρχαιολογικά ευρήματα. Όμως, είναι και εγκληματίες με λευκό κολάρο, γιατί είναι εγκλημα η αρχαιοκαπηλία.

Αυτό επιβεβαιώνεται και από την υπόθεση που συζητούμε σήμερα στη Βουλή. Η Κυβέρνηση νομοθετεί μετατρέποντας τον αρχαιοκάπηλο Στερν υπεράνω υποψίας σε χορηγό. Μήπως προτείνετε στην κ. Πρόεδρο της Δημοκρατίας να τον παρασημοφορήσει κιόλας ως ευεργέτη της χώρας;

Ακόμα και μεγάλα μουσεία είναι εκτεθειμένα σε υποθέσεις αρχαιοκαπηλίας όπως είναι η υπόθεση στη Νέα Υόρκη. Μόλις πριν από έξι μέρες ανακοινώθηκε από τον εισαγγελέα του Μανχάταν η κατάσχεση είκοσι επτά παράνομων αρχαιοτήτων. Σε αυτή τη δεινή θέση του Μητροπολιτικού Μουσείου έρχεστε εσείς και δίνετε τη διέξοδο νομιμοποίησης της αρχαιοκαπηλίας.

Τελικά, περνάτε την ιδιωτική σύμβαση με τη διαδικασία αυτή. Γιατί το σκεφτήκατε αυτό;

Επειδή ομολογήσατε στην εισηγητική έκθεση ότι με την ιδιωτική σύμβαση παρακάμπτεται ο αρχαιολογικός νόμος ή γιατί φοβάστε ότι οι ποινικές ευθύνες που θα προκύψουν -και θα προκύψουν- δίπλα στις πολιτικές μπορεί να οδηγήσουν στη δίωξη τη δική σας, κυρία Μενδώνη; Θέλετε να μετατρέψετε τη Βουλή σε πλυντήριο της αρχαιοκαπηλίας, για να αποφύγετε τη διερεύνηση των πολιτικών και ποινικών ευθυνών σας. Όποιος ψηφίσει αυτόν τον νόμο είναι συνένοχος και συνυπεύθυνος. Αφήστε

το θέατρο με τα αλληλοσυγχαρητήρια, τα συγχαρητήρια ο ένας στον άλλον εδώ μέσα.

Για την κυβερνητική πρωτοβουλία νομιμοποίησης των αρχαιοκαπήλων επιχειρείται η αποδιάρθρωση της κοινωνίας και η διαστροφή της συνείδησης των πολιτών, επιχειρείται να δημιουργηθεί κλίμα συννεοχής στην κοινωνία, ψευδείς προσδοκίες ότι ανέβηκε ο τουρισμός κιάλας με τις καταχωρήσεις στο Μουσείο στη Νέα Υόρκη. Η Μύκονος, οι Κυκλάδες δεν έχουν ανάγκη από τις καταχωρήσεις αυτές. Το ξέρουμε καλά πια. Η Μύκονος με είκοσι χιλιάδες κλίνες δεν βρίσκει εξήντα κρεβάτια για τους καθηγητές εκπαιδευτικούς.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Είναι μεγάλο το πρόβλημα και μην το παίζετε βιοηχανία εθνική ο τουρισμός. Είναι μεγάλο το πρόβλημα υποβάθμισης πολλών περιοχών της χώρας. Δυστυχώς αλλά και ευτυχώς υπάρχουν ισχυρές αντιστάσεις όχι μόνο στη Βουλή αλλά και στην κοινωνία, όπως οι Έλληνες αρχαιολόγοι, ο Σύλλογος Αρχαιολόγων.

Λυπάμαι που εσείς ως αρχαιολόγος συκοφαντείτε τους συναδέλφους σας. Δεν το περίμενα.

Επί διακόσια χρόνια οι Έλληνες αρχαιολόγοι συνετέλεσαν στη διαμόρφωση της νέας εθνικής συνείδησης. Τους οφείλουμε. Αυτή τη στιγμή θυμάμαι από τους πολλούς, τους εκατοντάδες, τον Χρήστο και τη Σέμνη Καρούζου. Έδωσαν μάχη και όχι μόνο επιστημονική αλλά και μάχη κατά των ναζί για να μη χαθούν τα αρχαιολογικά εκθέματα του Αρχαιολογικού Μουσείου και μάχη κατά της δικτατορίας, μάχη ενάντια στα μεγάλα και μικρά συμφέροντα που προσβάλλουν το πολιτιστικό περιβάλλον. Αυτή είναι η δραστηριότητα των Ελλήνων αρχαιολόγων και του συλλόγου τους. Το είδαμε στη μάχη για τα ολυμπιακά έργα και στη μάχη για το Ελληνικό. Θα καταθέσω ανακοίνωση του Συλλόγου Αρχαιολόγων.

Υπάρχουν, επίσης, στις δυνάμεις αντίστασης και δικαστές του Συμβουλίου της Επικρατείας. Θα καταθέσω τη δήλωση της πρώην Αντιπροέδρου, της κ. Μαρίας Καραμανώφ, η οποία τονίζει ότι οι εκατόν εξήντα με μια κυκλαδικές αρχαιοθήκες συνιστούν αντιστροφή του επαναπατρισμού. Είναι μια σύμβαση αναμφισβήτητη επωφελής για τον ιδιώτη κάτοχο της συλλογής, τον κ. Στερν, από το Ίδρυμα Ντελαγουέρ. Είναι, όμως, μια σύμβαση αναμφισβήτητη επαχθής και απαξιοτική για το ελληνικό δημόσιο.

Τελικά, πρέπει να γίνει σαφές ότι υπάρχουν και πολίτες εκεί στη Νάξο, στις Κυκλάδες, που συλλέγουν υπογραφές και ζητούν τώρα να πάρουν τα ειδώλια στο Μουσείο της Νάξου. Θα καταθέσω και αυτό το κείμενο εκατοντάδων πολιτών στις Κυκλάδες. Είναι η Ελλάδα που αντιστέκεται στην καπηλεία, καπηλεία που προσλαμβάνει νέες και ποικίλες μορφές.

Με την ψήφιση του νόμου δεν τελειώνει η υπόθεση. Ο αγώνας θα συνεχιστεί εδώ και στο εξωτερικό με κάθε τρόπο, με κάθε αντίδραση κοινωνική, ποινική, πολιτική. Ζούμε ένα περιβάλλον κάμψης της δημοκρατίας στη χώρα μας, ένα περιβάλλον που σφραγίζεται από τις υποκλοπές. Αυτό που τώρα συζητούμε είναι άλλη μια μορφή κάμψης της δημοκρατίας και της κυριαρχίας, άλλη μια μορφή υποκλοπής.

Ευχαριστώ.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Νικόλαος Φίλης καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Και εγώ σας ευχαριστώ, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο έχει η κ. Μερόπη Τζουφλή εκ μέρους του ΣΥΡΙΖΑ.

ΜΕΡΟΠΗ ΤΖΟΥΦΛΗ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ του Πολιτισμού, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι θλιβερό και απαράδεκτο να μας καλείτε να κυρώσουμε και, μάλιστα, αναδρομικά μια κρυφή και παράνομη συμφωνία, η οποία -ας μην κρυβόμαστε, έχει ήδη ειπωθεί- νομιμοποιεί τον δισηκατομμυριούχο και μεταξύ άλλων αρχαιοκάπηλο Λέοναρντ Στερν. Το ότι προσπαθείτε να προσδώσετε δημόσιο περιβλήμα στη σκανδαλώδη αυτή υπόθεση, δείχνει πόσο αδιαφανής και αδιόστακτη είναι η Κυβέρνηση Μητσοτάκη. Επίσης, μας δείχνει πού μπορεί να φτάσει κανείς όταν συστηματικά αδιαφορεί και απα-

ξιώνει το δημόσιο συμφέρον, ανάγει σε κοσμοθεωρία την εξυπηρέτηση των ιδιωτικών συμφερόντων και, τελικά, καταλήγει έρμαιο των εκβιασμών τους.

Κυρία Μενδώνη, σήμερα βρισκόμαστε εδώ -και πρέπει να το παραδεχτείτε αυτό- γιατί ένας μεγιστάνας αρχαιοκάπηλος και ένα στημένο ινστιτούτο σάς κρατούν από το χέρι και εσείς προσπαθείτε με κάθε μέσο να συγκαλύψετε, να συσκοτίσετε και να μας παραπλανήσετε ώστε να νομιμοποιήσετε την αρχαιοκαπηλική δραστηριότητα που έφερε τα εκατόν εξήντα ένα κυκλαδικά ειδώλια στην κατοχή του. Ισχυριστήκατε πως δεν γνωρίζατε τις αρχαιότητες της συλλογής Στερν.

Κύρια Υπουργέ, έτσι θα πάμε; Για κάθε σκάνδαλο που προκαλεί η Κυβέρνηση και εμπλέκεται ένα μέλος της Κυβέρνησης η απάντηση είναι: «Δεν ήξερα, δεν γνώριζα». Μην αντιγράφετε τις τακτικές του κ. Μητσοτάκη και του κ. Γεραπετρίτη στο σκάνδαλο των υποκλοπών. Δεν είναι πιστευτό, προκαλεί το κοινό αίσθημα και δεν έχει καν αποτέλεσμα.

Υπάρχει καμμία αμφιβολία ότι αυτά προέρχονται αποκλειστικά από τον ελλαδικό χώρο;

Δυστυχώς, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, -και απευθύνομαι σε όλους, ανεξαρτήτως κομματικής προέλευσης- τα επιχειρήματα από την πλευρά της Κυβέρνησης είναι νομικά, ηθικά, συνταγματικά απαράδεκτα και υπονομεύουν το δημόσιο συμφέρον, καθώς νομιμοποιούν την παράνομη απόσπαση των εκατόν εξήντα ένα αρχαιοτήτων του Κυκλαδικού Πολιτισμού από το έδαφός μας.

Αντί, λοιπόν, το Υπουργείο Πολιτισμού και η Κυβέρνηση να διεκδικήσουν ένδικα τον επαναπατρισμό των αντικειμένων της λεγόμενης συλλογής Στερν, επιλέγουν να λειτουργήσουν ως offshore για τη διευκόλυνση και την ικανοποίηση επιχειρηματικών και, εν προκειμένω, και σκοτεινών και παράνομων συναλλαγών. Αντί αυτού, η κ. Μενδώνη μάς καλεί να γίνουμε συνένοχοι στη δική της παρανομία. Δεν πρέπει να το επιτρέψουμε. Δεν πρέπει να παρασυρθούμε σε αυτόν τον κατήφορο.

Συνοψίζω: Το Υπουργείο Πολιτισμού μάς καλεί να κυρώσουμε μια συμφωνία με ένα αμφιβόλου ποιότητας ινστιτούτο, που ιδρύθηκε περιέργως πριν δύο μήνες, και καλεί να νομιμοποιήσουμε μια υπόθεση αρχαιοκαπηλίας σε βάρος της χώρας μας, ανοίγοντας, δυστυχώς, τον δρόμο για περαιτέρω νομιμοποιήσεις παρόμοιων δράσεων και παράνομης εξαγωγής αρχαιοτήτων. Τέλος, μας ζητά να αναγνωρίσουμε πως τα εκατόν εξήντα ένα αρχαία ειδώλια της συλλογής Στερν ανήκουν πλέον στο ινστιτούτο με έδρα τις ΗΠΑ, όπως και να συναινέσουμε στην παραχώρηση της συλλογής στο Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης για πενήντα έτη. Κοινώς, μας καλεί να ψηφίσουμε πως τα εκατόν εξήντα ένα ειδώλια δεν πρόκειται ποτέ να επιστρέψουν στην Ελλάδα ή, για να είμαι πιο ακριβής, η Ελληνική Δημοκρατία περιορίζεται στην αναγνώριση ενός κολοβού δικαιώματος ιδιοκτησίας, το οποίο περιορίζεται σε κατατεμαχισμό της συλλογής, καθώς μόνο για ένα έτος θα εκτεθεί στη χώρα μας και για τα υπόλοιπα σαράντα εννιά χρόνια θα υπάρχει η διαδικασία δανεισμού και αντιδανεισμού.

Αυτό, μαζί με την επιτοχία επιγραφή ιδιοκτησίας του ελληνικού δημοσίου σε αίθουσα του «MET» -λες και θα μπορούσε να γίνει κάτι άλλο- μαζί και με κάποια άλλα «καθρεφτάκια», είναι η πραγματική ωφέλεια της χώρας. Η βλάβη, αν κυρωθεί η λεόντεια αυτή η συμφωνία, θα είναι πολυεπίπεδη και θα δημιουργήσει δυσεπίλυτα προβλήματα και στο μέλλον όταν θα κληθούμε να αντιμετωπίσουμε παρόμοιες καταστάσεις. Σας το επισημαίνουν η κ. Καραμανώφ, τέως Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου Επικρατείας, μιλώντας για σύμβαση επαχθής και απαξιοτικής για το ελληνικό δημόσιο, ο Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων, αλλά και οι πρωτοβουλίες πολιτών από τις Κυκλάδες που μαζεύουν υπογραφές και ζητούν τα ειδώλια να γυρίσουν τώρα πίσω.

Τελικά και σήμερα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, και σε αυτή την Αίθουσα και σε παρακείμενες επιτροπές που συνεδρίασαν για μείζονα ζητήματα που αποφάσισαν τον αποκλεισμό κρίσιμων μαρτύρων από την κλήση τους στην εξεταστική επιτροπή, αποδεικνύονται ο αυταρχισμός, η αδιαφάνεια, η υποκρισία, ο ευτελισμός των διαδικασιών που επιλέγει η Νέα Δημοκρατία. Κόβουν και ράβουν το Σύνταγμα, τους θεσμούς και τη δημοκρατία όπως γουστάρουν.

Την ίδια στιγμή που η Πανεπιστημιακή Αστυνομία έξω από τις πύλες των πανεπιστημίων κυνηγάει την ανομία - φάντασμα, υπονομεύοντας τη λειτουργία των πανεπιστημίων, στην ελληνική Βουλή επιβραβεύεται αποκάλυπτα η αρχαιοκαπηλία της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς και φιμώνεται, πιθανόν και οριστικά, η φωνή της διεκδίκησης των εκατόν εξήντα ένα κλεμμένων και κυκλαδικών αρχαιοτήτων.

Ο ΣΥΡΙΖΑ έχει καταγγείλει με κάθε δυνατό τρόπο και θα συνεχίσει να καταγγέλλει τη μεθόδευση και ζητά την άμεση απόσυρση της παράνομης αυτής συμφωνίας. Η μυστική διπλωματία σας, κυρία Μενδώνη, με μεγιστάνες και αρχαιοκάπηλους δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή. Είναι ντροπή! Είναι ντροπή για την Κυβέρνηση, για κάθε κυβέρνηση. Ας μη γίνει ντροπή και για το ελληνικό Κοινοβούλιο και τη χώρα.

Κυρία Μενδώνη, εσείς και ο κ. Μητσοτάκης και η Κυβέρνησή σας έσπευτε απερχόμενοι και γι' αυτό θα αξιοποιήσετε και αξιοποιείτε κάθε θεμιτό και αθέμιτο μέσο για να παραμείνετε στην καρέκλα της εξουσίας. Η κατάσταση αυτή πρέπει να σταματήσει και το τέλος να δοθεί μέσα από τη λαϊκή ετυμηγορία, τον δημοκρατικό δρόμο.

Ο σχηματισμός προοδευτικής δημοκρατικής κυβέρνησης είναι η μόνη ελπίδα για να αποκατασταθούν το κράτος δικαίου, τα πολιτιστικά αγαθά και η δημοκρατία και να μπει ένα ανάχωμα προστασίας για τη μεγάλη κοινωνική πλειοψηφία. Γιατί «σε τούτα εδώ τα μάρμαρα κακιά σκουριά δεν πιάνει» ή γιατί όπως διακήρυξε στην τουρκοκρατούμενη ακόμα Ελλάδα πρώτος ο Αδαμάντιος Κοραΐς το 1807, οργισμένος από τη σύληση των χειρογράφων της Πάτμου και των άλλων νησιών του Αιγαίου, «μήτε χαρίζουμε, μήτε πωλούμεν τα προγονικά κτήματα», πολύ περισσότερο σήμερα μετά από διακόσια χρόνια εθνικής κυριαρχίας.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κι εγώ σας ευχαριστώ, κυρία συνάδελφε.

Εκ μέρους της Νέας Δημοκρατίας τον λόγο έχει ο κ. Λιούπης.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΛΙΟΥΠΗΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η συμφωνία που έρχεται σήμερα προς κύρωση συνιστά μια μεγάλη επιτυχία του Υπουργείου Πολιτισμού και προσωπικά της Υπουργού της κ. Μενδώνη.

Σήμερα κάνουμε το τελευταίο βήμα για τον επαναπατρισμό μιας μεγάλης ιδιωτικής συλλογής που αποτελείται από εκατόν εξήντα μία αρχαιότητες του Κυκλαδικού Πολιτισμού. Είμαστε στο τελευταίο βήμα, αλλά έχουν προηγηθεί τα δύο προηγούμενα χρόνια πολλά αθόρυβα βήματα για να φτάσουμε στο σημερινό αποτέλεσμα.

Πρόκειται για μια συλλογή που δεν ήταν γνωστή, δεν ήταν καταγεγραμμένη και που μόλις το Υπουργείο Πολιτισμού πληροφορήθηκε την ύπαρξή της εργάστηκε εντατικά για να εξασφαλίσει την καλύτερη δυνατή συμφωνία για τα ελληνικά συμφέροντα. Όπως αναφέρθηκε εκτενώς, η τεράστια αυτή συλλογή ανήκε σε έναν ιδιώτη ο οποίος θέλησε να την παραχωρήσει στο Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης. Το τελευταίο, όπως είναι γνωστό, είναι από τα μεγαλύτερα, παλαιότερα και τα πλέον γνωστά μουσεία του κόσμου. Η σημερινή συμφωνία που κυρώνεται υπογράφηκε μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού, του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης, του Μητροπολιτικού Μουσείου της Νέας Υόρκης και του Ινστιτούτου Αρχαιοελληνικού Πολιτισμού του Ντελαγουέρ.

Είναι μια συμφωνία από κάθε άποψη επωφελής για την Ελλάδα, για το ελληνικό δημόσιο, και τον ελληνικό πολιτισμό. Γιατί είναι επωφελής; Κατ' αρχάς, γιατί με αυτή καταγράφεται η αδιαμφισβήτητη κυριότητα του ελληνικού δημοσίου επί αυτών των αρχαιοτήτων και μάλιστα αυτό γίνεται με τον πιο απλό, γρήγορο και οικονομικό τρόπο για την Ελλάδα, χωρίς πολύχρονες και αμφίβολης εξέλιξης δικαστικές διεκδικήσεις και διαφωνίες.

Δεύτερον, αφού εξασφαλίστηκε πλήρως η ελληνική κυριότητα της συλλογής, υπήρξε συγκεκριμένη συμφωνία με το Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης ώστε τα νέα αυτά ευρήματα να γίνουν γνωστά σε όλον τον πλανήτη. Η συλλογή θα εκτίθεται για είκοσι

πέντε χρόνια στο MET, με επτά εκατομμύρια επισκέπτες ετησίως. Είναι αδιαμφισβήτητη μια μοναδική ευκαιρία διάδοσης ακόμη περισσότερο του ελληνικού πολιτισμού και ειδικότερα του Κυκλαδικού Πολιτισμού που είναι ένας από τους αρχαιότερους στην Ευρώπη.

Η ελληνική κυριότητα της συλλογής δεν είναι μόνο στα χαρτιά, αλλά εξασφαλίστηκε με πλέον σαφή τρόπο. Ακόμα και στην αίθουσα που θα βρίσκονται τα εκθέματα στο «MET» θα υπάρχει επιτοχία χάραξη που θα δηλώνει ότι τα εκθέματα ανήκουν στο ελληνικό δημόσιο το οποίο επιτρέπει την έκθεσή τους.

Έχει εξασφαλιστεί ο σταδιακός επαναπατρισμός της συλλογής. Μετά τα πρώτα δέκα χρόνια θα αρχίσει η σταδιακή επιστροφή των ειδωλίων στην Ελλάδα από το 2033 και ανά πενταετία θα έρχονται στην Ελλάδα δεκαπέντε αρχαιότητες κάθε φορά. Στο τέλος εικοσιπενταετίας όλη η συλλογή θα μπορεί να επιστρέψει στην Ελλάδα και να εκτίθεται σε όποιο μουσείο αποφασίσει η τότε ελληνική κυβέρνηση.

Σε όλη αυτή την προσπάθεια θα υπάρχει έντονο το στοιχείο των Ελλήνων επιστημόνων, αφού με δαπάνη του «MET» θα εκδοθεί μουσειακός κατάλογος της συλλογής από ειδικούς που θα επιλέξει το Υπουργείο Πολιτισμού της Ελλάδας. Η συνεργασία Ελλάδας και «MET» είναι εξασφαλισμένη, με τους Έλληνες αρχαιολόγους να λαμβάνουν υποτροφίες για τη μελέτη του Κυκλαδικού Πολιτισμού, όπως και για την παραγωγή οπτικοακουστικού υλικού το οποίο θα προβάλλεται στο μουσείο.

Υπουργείο Πολιτισμού και «MET» θα έχουν και αξιολογή συνεργασία στον τομέα της συντήρησης, όπως και στη διοργάνωση συνεδρίων, εκπαιδευτικών και ερευνητικών υποτροφιών και σε αρχαιολογικές εργασίες. Εξάλλου, η Ελλάδα θα γίνει η πρώτη χώρα παγκοσμίως που θα εκθέσει μέρος αυτής της συλλογής άμεσα και μάλιστα τον ερχόμενο Οκτώβριο δεκαπέντε από τα κλαδικά ειδώλια θα εκτεθούν για ένα χρόνο σε ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης. Σημαντικό είναι ότι δεν υπάρχει καμία οικονομική επιβάρυνση για το ελληνικό δημόσιο, αφού τα έξοδα θα βαρύνουν το «MET» και είναι το κόστος μεγάλο που συνεπάγεται μια ασφαλής μεταφορά των ανυπολόγιστης αξίας αρχαιοτήτων.

Εξασφαλίστηκε ότι σε περίπτωση που προκύψουν νομικά ζητήματα αρμόδια είναι τα ελληνικά δικαστήρια και μάλιστα τα δικαστήρια των Αθηνών. Και αυτό προς όφελος του ελληνικού δημοσίου.

Η όποια διαφωνία υπάρχει με την Αντιπολίτευση στον τρόπο χειρισμού των αρχαιοτήτων αυτών δεν είναι, κατά τη γνώμη μου, ουσιαστική. Απάντησε η Υπουργός τεκμηριωμένα σε όλες τις αντιρρήσεις που εκφράστηκαν. Η Κυβέρνηση επιλέγει να ανοιχτούμε στον κόσμο, να γνωρίσουμε σε όσο το δυνατόν περισσότερους πολίτες τον ελληνικό πολιτισμό. Αυτό μακροπρόθεσμα θα είναι προς όφελος της Ελλάδας, της επισκεψιμότητας, του τουρισμού και της παγκόσμιας αναγνωρισιμότητας της χώρας μας. Αυτό θα συμβεί, όμως, χωρίς να διακινδυνεύσουμε στο ελάχιστο την ελληνική κυριότητα επί των αρχαιοτήτων αυτών. Καθένα δικαίωμα μας δεν απεμπολούμε και κανένα δικαίωμα της Ελλάδας, του ελληνικού δημοσίου δεν αμφισβητείται. Τίποτα δεν χαρίζεται σε κανέναν και δεν υπάρχει σημείο της συμφωνίας που αντιτίθεται στα ελληνικά συμφέροντα. Γι' αυτό εξάλλου δεν ακούσαμε συγκεκριμένα προβληματικά σημεία, αλλά αίοια επιχειρήματα για πιθανούς και άγνωστους κινδύνους.

Επίσης, δεν καταπατείται ούτε ο αρχαιολογικός νόμος, αφού η ελληνική κυριότητα επί των αρχαιοτήτων, όπως απαιτεί ο αρχαιολογικός νόμος, εξασφαλίζεται πλήρως.

Κλείνοντας, θα έπρεπε σήμερα να είμαστε όλοι ευχαριστημένοι με το γεγονός ότι αποκαλύφθηκε ένα νέο εξαιρετικό εύρημα για τον ελληνικό πολιτισμό, εκατόν εξήντα ένα κομμάτια μοναδικής πολιτιστικής αξίας που ανήκουν στον Κυκλαδικό Πολιτισμό και έρχονται να προστεθούν στον ήδη μεγάλο πολιτιστικό πλούτο της πατρίδας μας και να αντιληφθούμε πόσο σημαντικό είναι για την Ελλάδα να βρίσκεται με έναν τρόπο παντού και κυρίως εκεί που χτυπά η καρδιά της σύγχρονης ζωής.

Θέλουμε να μεγαλώσουμε την Ελλάδα. Θέλουμε να κάνουμε όσο το δυνατόν περισσότερους πολίτες του κόσμου κοινωνούς του ελληνικού πολιτισμού.

Τέλος να ευχαριστήσω την κυρία Υπουργό και το Υπουργείο Πολιτισμού για το τεράστιο έργο που πραγματοποιεί το Υπουργείο σας τα τρία τελευταία χρόνια στη Μαγνησία, χερσαία και νησιωτική, σε ιστορικές εκκλησίες, μοναστήρια, τα δύο αρχαία θέατρα, άλλους αρχαιολογικούς χώρους και το Αρχαιολογικό Μουσείο Βόλου.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κι εγώ σας ευχαριστώ, κυρίες συνάδελφε.

Τον λόγο έχει ο κ. Ιάσωνας Φωτήλας εκ μέρους της Νέας Δημοκρατίας.

ΙΑΣΟΝΑΣ ΦΩΤΗΛΑΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Δεν θα μιλήσω για τις διατάξεις του νομοσχεδίου, έχουν ειπωθεί όλα. Θα μιλήσω γι' αυτό που συμβαίνει σήμερα από το πρωί σε αυτή εδώ την Αίθουσα και δεν είναι άλλο από το απόλυτο θέατρο του παραλόγου.

Προσπαθείτε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι της Αντιπολίτευσης, σώνει και καλά να βαφτίσετε το κρέας ψάρι. Τι συζητάμε σήμερα. Ας τα πάρουμε με τη σειρά. Συζητάμε για το παρόν και το μέλλον εκατόν εξήντα μίας μοναδικών αρχαιοτήτων που μέχρι σήμερα δεν γνωρίζαμε καν την ύπαρξή τους.

Ποιες είναι αλήθεια οι εναλλακτικές που η χώρα μας έχει προκειμένου να αποκτήσει την κυριότητα και κατοχή αυτών των μοναδικών ευρημάτων; Διότι εν πάση περιπτώσει πιστεύω ότι όλοι μας στο διά ταύτα αυτό θέλουμε, να επιστρέψουν οι ως άνω θησαυροί στον νόμιμο ιδιοκτήτη τους, στο σπίτι τους, στην Ελλάδα.

Πρώτη εναλλακτική, είναι να καταγγείλουμε -αυτό λέει η Αντιπολίτευση- την παράνομη κατοχή των ως άνω ευρημάτων και να διεκδικήσουμε την επιστροφή τους στην Ελλάδα. Και πού θα γίνουν όλα αυτά; Πού θα τα διεκδικήσουμε; Στα ελληνικά δικαστήρια; Όχι στα αμερικανικά δικαστήρια. Μια διαδικασία δηλαδή κοστοβόρα -αυτό είναι το λιγότερο- ιδιαίτερος χρονοβόρα -και αυτό είναι πολύ σημαντικό- και σαφώς με αμφίβολο αποτέλεσμα. Διότι ξαναλέω, δεν θα αποφανθεί η ελληνική δικαιοσύνη, θα αποφανθεί η αμερικανική δικαιοσύνη.

Δηλαδή η πρώτη εναλλακτική είναι να ακολουθήσουμε μια διαδικασία μέσω της οποίας, ίσως, στην καλύτερη των περιπτώσεων, με πέντε, δέκα, δεκαπέντε χρόνια θα πάρουμε πίσω τους ως άνω θησαυρούς. Αυτή είναι η διαδικασία που προτείνει η Αντιπολίτευση.

Η δεύτερη εναλλακτική, η δική μας εναλλακτική, είναι η Ελλάδα και το ελληνικό δημόσιο να αναγνωριστεί από τους πάντες ως μοναδικός και αδιαμφισβήτητος κύριος των ως άνω θησαυρών. Πότε θα γίνει αυτό; Σήμερα. Από σήμερα θα αναγνωρίζεται από τους πάντες -και από τον παράνομο, αν θέλετε, για εμάς σημερινό κάτοχο- η Ελλάδα και το ελληνικό δημόσιο ως οι μοναδικοί νόμιμοι ιδιοκτήτες, κύριοι και κάτοχοι των ως άνω ευρημάτων. Και αυτό θα γίνει αναίμακτα, χωρίς κανένα κόστος και χωρίς δικαστικές διενέξεις στις αμερικανικές δικαστικές αίθουσες. Και θα γίνει σήμερα, γιατί σήμερα θα γίνουν δικά μας.

Όχι δηλαδή μόνο η χώρα μας αποκτά σήμερα την ιδιοκτησία των μοναδικών αυτών θησαυρών, αλλά παράλληλα -και αυτό είναι το κερασάκι στην τούρτα- αποκτά η χώρα μας για τα επόμενα είκοσι πέντε χρόνια μια δική της αίθουσα στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης, προκειμένου να τα εκθέτει. Μιλάμε για ένα από τα μεγαλύτερα σε επισκεψιμότητα μουσεία του κόσμου. Δεν ξέρω αν είναι το πρώτο, το δεύτερο, το τρίτο, το τέταρτο πάντως σίγουρα ένα από τα μεγαλύτερα σε επισκεψιμότητα. Κι όλα αυτά ξαναλέω, ανέξοδα και αναίμακτα.

Τέλος, η συμφωνία είναι τόσο προσεγγισμένη σε όλες τις πτυχές που προβλέπει και εξασφαλίζει σε όλους τους Έλληνες πολίτες -και όχι μόνο- που δεν έχουν τη δυνατότητα να επισκεφθούν την Νέα Υόρκη και να δουν στο Μητροπολιτικό Μουσείο να μπουν από κοντά τους μοναδικούς αυτούς θησαυρούς στα ελληνικά μουσεία της χώρας, ανά τακτά χρονικά διαστήματα τα επόμενα είκοσι πέντε χρόνια, δηλαδή μέχρι να επιστρέψουν οριστικά στο σπίτι τους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ολοκληρώνοντας έχουμε να κάνουμε με μια τεράστια διπλωματική και πολιτιστική επιτυχία της χώρας, του Υπουργείου, της κ. Μενδώνη προσωπικά που εκτεί-

νεται πέρα από τα όρια αυτής καθαυτής της επιτυχίας. Σήμερα συντελείται μια ιστορική εξέλιξη στο χώρο του πολιτισμού, μια εξέλιξη που ανοίγει νέους δρόμους, προοπτικές στον επαναπατρισμό των πολιτιστικών μας θησαυρών. Ας το πούμε, λοιπόν, ξεκάθαρα και με αυτό θα κλείσω γλιτώνοντας και από σας λίγο χρόνο.

Όποιος συνάδελφος σήμερα λέει όχι σε αυτή τη συμφωνία, λέει όχι στον άμεσο επαναπατρισμό της κληρονομιάς μας, των θησαυρών μας.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κι εγώ σας ευχαριστώ, κυρίες συνάδελφε.

Και θα δώσω το λόγο τώρα στην κ. Αυγερινού, εκ μέρους της Νέας Δημοκρατίας.

ΔΙΟΝΥΣΙΑ - ΘΕΟΔΩΡΑ ΑΥΓΕΡΙΝΟΠΟΥΛΟΥ: Σας ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με την ψήφιση του σημερινού νομοσχεδίου επιτρέπουμε την απαρχή της επιστροφής στην Ελλάδα μιας σημαντικής αρχαιολογικής συλλογής, μιας συλλογής που ανήκει στη χώρα μας. Εκατόν εξήντα ένα σπουδαία και μοναδικά αρχαία ειδώλια του Κυκλαδικού Πολιτισμού που βρίσκονταν ως σήμερα σε ιδιωτική συλλογή μη προσβάσιμη στο ευρύ κοινό, αλλά και άγνωστη στην επιστημονική αρχαιολογική κοινότητα της χώρας μας, θα αποτελέσουν εκ νέου αναπόσπαστο τμήμα της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Σήμερα, λοιπόν, ξεκινά για τα αρχαία ειδώλια ένα ταξίδι από τη Νέα Υόρκη προς την Ελλάδα και την Νάξο όπου ανήκουν. Ανά τους αιώνες η Ελλάδα έχει υποφέρει από την κλοπή των αρχαιοτήτων της από αρχαιοκαπήλους κάθε είδους, μια πρακτική που δεν έχουμε καταφέρει ακόμα και σήμερα να εξαλείψουμε πλήρως.

Έτσι το σημερινό νομοσχέδιο θα πρέπει και μπορεί να αποτελέσει εφαλτήριο για να ξεκινήσει εκ νέου η συζήτηση για τη στρατηγική της χώρας μας για την οριστική αντιμετώπιση της αρχαιοκαπηλίας και για μια πιο αποτελεσματική πολιτική διεκδίκησης και επαναπατρισμού των αρχαιοτήτων μας.

Βάσει της συμφωνίας που καλούμαστε να κυρώσουμε σήμερα, επιστρέφονται στην Ελλάδα και αναγνωρίζονται η κυριότητα του ελληνικού δημοσίου σε εκατόν εξήντα ένα αριστουργήματα του Κυκλαδικού Πολιτισμού. Αυτά, λοιπόν, τα εκατόν εξήντα ένα αρχαία ειδώλια θα επιστρέψουν στην Ελλάδα όπου θα πραγματοποιηθεί η παγκόσμια πρώτη προβολή τους, ενώ θα εκτεθούν στο ευρύ κοινό στη χώρα μας για έναν χρόνο.

Το σπουδαιότερο σημείο αυτής της συμφωνίας, το οποίο δεν πρέπει να παραγνωρίζουμε, είναι ότι αυτή η συλλογή προστίθεται στους αρχαιολογικούς μας θησαυρούς, ενώ η συμφωνία εξασφαλίζει την οριστική επιστροφή των αρχαιοτήτων στη χώρα, στο σύνολό τους, χωρίς απώλειες. Μετά την έκθεσή τους στην Ελλάδα θα επιστρέψουν για είκοσι πέντε περίπου χρόνια και λιγότερο, κάποια από αυτά στη Νέα Υόρκη και θα εκτεθούν στο διάσημο Μητροπολιτικό Μουσείο της μέσας στο πλαίσιο διεθνούς συνεργασίας του Μουσείου αυτού με την Ελλάδα και το Κυκλαδικό Μουσείο όπου και θα τύχει επίσκεψης από εκατομμύρια επισκέπτες από όλο τον κόσμο.

Στην νέα αίθουσα Κυκλαδικής Τέχνης που θα δημιουργηθεί από το Μητροπολιτικό Μουσείο θα αναγράφεται εμφανώς ότι τα εκθέματα αυτά αποτελούν ιδιοκτησία της Ελληνικής Δημοκρατίας, ενώ παράλληλα θα ακούγεται η ελληνική γλώσσα και θα προβάλονται η Ελλάδα και το Αιγαίο. Για όσους έχουν επισκεφθεί το Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης, καταλαβαίνουμε πόσο σημαντικό είναι αυτό. Η δε συνεργασία θα μπορέσει να συνεχιστεί για άλλα είκοσι πέντε χρόνια με την έκθεση των ιδίων ή και άλλων αρχαιοτήτων.

Η προβολή των αρχαιοτήτων σε μουσεία του εξωτερικού ως δάνειο, κατόπιν συμφωνίας με το ελληνικό κράτος είναι συμφέρουσα για τη χώρα και αποτελεί αποτελεσματικό μέσο προβολής της.

Καλό θα ήταν βεβαίως η εν λόγω συμφωνία με το «MET» να μην είχε συνδεθεί με τον επαναπατρισμό αυτών των αρχαιοτήτων, αλλά να πραγματοποιούνταν ούτως ή άλλως ως μια ανεξάρ-

τητη συμφωνία προβολής των ελληνικών θησαυρών σε αυτό το πολύ σημαντικό μουσείο.

Επίσης, θα είναι ευχής έργον να μπορέσουν να επιστρέψουν αυτά τα ειδώλια ακόμα πιο γρήγορα έτσι ώστε να μπορέσουν να εκτεθούν και άλλες αρχαιότητες από την Ελλάδα εκ περιτροπής, όπως νομίζω υπάρχει για το δεύτερο μέρος τα είκοσι πέντε χρόνια, έτσι ώστε να μπορέσουν να γίνουν γνωστά ακόμα περισσότερα αρχαία αυτά μνημεία της χώρας μας σε άλλους επισκέπτες. Είναι, λοιπόν, μια πολύ σημαντική συμφωνία προβολής.

Σε κάθε περίπτωση, ευελπιστούμε ότι η συμφωνία με το Μητροπολιτικό Μουσείο πράγματι θα επεκταθεί και σε άλλους τομείς επιστημονικής έρευνας και προβολής των πολιτιστικών μας αγαθών και θα δώσει και την ευκαιρία συνεργασίας σε αρκετούς Έλληνες επιστήμονες με αυτό το μουσείο αλλά και την ευκαιρία συνδιοργάνωσης έργων και δράσεων με το «MET» στην Ελλάδα.

Άλλωστε, η Ελλάδα θα ήθελα να σας πω ότι έχει τη δυνατότητα να οργανώσει ακόμα περισσότερο τα μουσεία της αλλά και να δημιουργήσει και νέα και πρόσθετα μουσεία. Οι θησαυροί μας είναι αναρίθμητοι και μπορούν να τύχουν ακόμα μεγαλύτερης προστασίας.

Αυτό συμβαίνει και στον Νομό Ηλείας. Στον Νομό Ηλείας, επί παραδείγματι, διαθέτουμε και ειδικότερα αντικείμενα με τα οποία θα μπορούσαμε να οργανώσουμε θεματικά μουσεία, όπως επί παραδείγματι θησαυρούς, ομάδες αρχαίων νομισμάτων. Υπάρχει πρόταση από τον νομό μας να δημιουργήσουμε στην Ηλεία ένα νομισματικό μουσείο με συλλογές που βρίσκονται ήδη στον νομό και τις γύρω περιοχές. Διαθέτουμε ακόμα ενάλιες αρχαιότητες, όπως στην Αρχαία Φειά, που θα πρέπει να προστατευθούν. Τις αποκαλύπτουμε τώρα. Αλλά διαθέτουμε και αρχαιότητες σε όλο τον ορεινό όγκο του νομού μας, που περιμένουν να αποκαλυφθούν και να προστατευθούν, όπως στην Αρχαία Φιγαλεία, στο Σαμικό, στην περιοχή της Δίβρης και της Αρμάτοβας.

Γι' αυτόν τον λόγο θα ήθελα τόσο να συγχαρώ το Υπουργείο για τη δουλειά την οποία ήδη κάνει στον νομό μας, σε περιοχές σπουδαίες παγκοσμίως, όπως στην Αρχαία Ολυμπία και την Αρχαία Ήλιδα, αλλά και ταυτόχρονα να παρακαλέσω για την εντατικοποίηση αυτών των εργασιών και για τα νέα πεδία τα οποία αναδεικνύονται στον νομό.

Θα πρέπει επίσης να μην συγχέουμε την έκθεση αρχαιοτήτων της Ελλάδος σε μουσεία του εξωτερικού με τη μορφή δανείου, όπως είναι η συμφωνία την οποία συζητούμε εδώ σήμερα, με την παράνομη έκθεση αρχαιοτήτων που έχουν αρπαχθεί παρανόμως από τη χώρα και για τα οποία η Ελλάδα διεκδικεί και πρέπει να διεκδικήσει την επιστροφή τους.

Συγχαίρω την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Πολιτισμού και τον ίδιο τον Πρωθυπουργό μας κ. Κυριάκο Μητσοτάκη για το σύνολο των πρωτοβουλιών που έχουν αναλάβει, ώστε να επιτύχουμε την πολυπόθητη επιστροφή των Γλυπτών του Παρθενώνος.

Επίσης θα ήθελα να καταθέσω μια προσωπική μου αντίληψη, ότι η Ελλάδα θα πρέπει να διεκδικήσει στο μέλλον και το σύνολο των γλυπτών που εκτίθενται σε μουσεία της αλλοδαπής και τα οποία αποτελούν αναπόσπαστα τμήματα μνημείων, πολύ περισσότερο μνημείων που είναι τόσο σπουδαία, έτσι ώστε να βρίσκονται σήμερα υπό την αιγίδα της UNESCO και αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς. Αναφέρομαι βεβαίως και στα γλυπτά του Επικουρίου Απόλλωνος, στην περιοχή Βάσσης της Φιγαλείας αλλά και του Ναού του Διός, που βρίσκεται εντός του ιερού τόπου της Αρχαίας Ολυμπίας.

Πρέπει δε η Ελληνική Δημοκρατία να θέσει, στο μέλλον και όταν το κρίνει κατάλληλο για το δημόσιο συμφέρον, αυτό το θέμα σε τρίτες χώρες και μάλιστα ανεξαρτήτως του τρόπου απόκτησης των γλυπτών αυτών από τα μουσεία του εξωτερικού, ανεξαρτήτως μιας νόμιμης ή παράνομης κατοχής τους. Εμείς πρέπει να σεβαστούμε και να επιτύχουμε την ακεραιότητα των μνημείων μας.

Κυρίες και κύριοι, η εργασία που πρέπει οι Έλληνες να συνεχίσουμε να κάνουμε για την προστασία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς είναι σπουδαία και απαιτεί κόπο, γνώση και αγάπη για τον πολιτισμό μας και πρέπει να το πράξουμε προς όφελος του λαού μας αλλά και της παγκοσμιότητας.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κι εμείς ευχαριστούμε, κυρία συνάδελφε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η συνάδελφος Μαρία - Αλεξάνδρα Κεφάλα, Βουλευτής Ιωαννίνων από τη Νέα Δημοκρατία, ζητάει ολιγοήμερη άδεια απουσίας στο εξωτερικό από 29 Σεπτεμβρίου έως και 2 Οκτωβρίου για προσωπικούς λόγους.

Η Βουλή εγκρίνει;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Συνεπώς η Βουλή ενέκρινε τη ζητηθείσα άδεια.

Οι Υπουργοί Επικρατείας, Οικονομικών, Εθνικής Άμυνας, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών κατέθεσαν στις 8-9-2022 σχέδιο νόμου: «Κύρωση της από 9-8-2022 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου "Επείγουσες διατάξεις για την ενίσχυση της ακεραιότητας στη λειτουργία της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών"».

Παραπέμπεται στην αρμόδια Διарκή Επιτροπή.

Τον λόγο τώρα έχει εκ μέρους του ΣΥΡΙΖΑ η κ. Κασσιμάτη.

NINA ΚΑΣΙΜΑΤΗ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κληθήκαμε σήμερα εδώ ως Ολομέλεια της Βουλής των Ελλήνων να κυρώσουμε τη συμφωνία μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης της Αθήνας, του Μητροπολιτικού Μουσείου Τέχνης της Νέας Υόρκης και του Ινστιτούτου Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού του Ντέλαγουερ, όπως ονομάζεται, σχετικά με την επιστροφή στην Ελλάδα ιδιωτικής συλλογής εκατόν εξήντα μίας αρχαιοτήτων του Κυκλαδικού Πολιτισμού ευρισκόμενης στη Νέα Υόρκη και την έκθεση αυτής στο Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης.

Αυτός είναι ο τίτλος που έδωσε το Υπουργείο Πολιτισμού -Θεωρητικά- της Ελλάδας και η Υπουργός για να ολοκληρώσει το έγκλημα λευκού κολάρου, στο οποίο αποδύεται ο μεγιστάνας και συλλέκτης κ. Στερν, προκειμένου να νομιμοποιήσει, προφανώς ωσάν ξέπλυμα μαύρου χρήματος, την παράνομη αρχαιολογική συλλογή του και για την ακρίβεια μέρος αυτής με συνεργό την Κυβέρνηση Μητσοτάκη.

Το εν λόγω ίδρυμα που δημιουργήθηκε στο Ντέλαγουερ είναι ένα όχημα ειδικού σκοπού, τα λεγόμενα «Special Purpose Vehicle», που δημιουργούνται προκειμένου να ολοκληρωθούν διάφορες επιμέρους δραστηριότητες και να συστήσουν αυτό που λέμε «corporate veil», εταιρικό πέπλο, μέσα στο οποίο κρύβονται αυτές οι παράνομες δραστηριότητες.

Και έρχεται τώρα η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας εδώ, χωρίς όπως λέει να έχει ελέγξει τίποτα από όλα όσα θα έπρεπε να ελέγξει σχετικά με τη νομιμότητα και σχετικά με την προέλευση των αγαθών και σε σχέση με τον τρόπο με τον οποίον πάρθηκαν κ.λπ., να συμβάλει σε αυτό το έγκλημα.

Θα ήθελα δε να σας πω ότι σε συνδυασμό και με την αιτιολογική έκθεση, στην οποία αναφέρθηκε και ένας συνάδελφος πριν, μιλάτε για μια ηθική του επαναπατρισμού κ.λπ.. Η ηθική του επαναπατρισμού την οποία επικαλείται η Κυβέρνηση και τη γράφει δυστυχώς και μέσα στην αιτιολογική έκθεση είναι οι λεγόμενες «εγκληματογόνες αξίες», οι οποίες δημιουργούνται μέσα στην εμπορία της τέχνης, μέσα ακριβώς από αυτές τις διαδικασίες, τις υπόγειες και τις μυστικές, προκειμένου οι μεγιστάνες του πλούτου, οι οποίοι παρανόμως έχουν αυτές τις αρχαιότητες, να μπορούν όχι απλώς να τις νομιμοποιούν αλλά να μπορούν ενδεχομένως και μέσα από την νομιμοποίηση αυτήν και μέσα από τις δωρεές στα μουσεία να ξεπλένουν μαύρο χρήμα, να κάνουν φοροαποφυγή και ούτω καθεξής.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ)

Και ερχόμαστε σήμερα εδώ ως Βουλή των Ελλήνων να πρέπει να υπακούσουμε στις διορίες που έχει θέσει ο κ. Στερν σε αυτό το ίδρυμα και στο οποίο προστρέχει η Κυβέρνηση Μητσοτάκη διά της Υπουργού Πολιτισμού και κάνοντας συνενοχή τη Βουλή να κυρώσει αυτή τη δήθεν συμφωνία, να εκδοθεί το ΦΕΚ, προκειμένου να εκπληρώνονται οι όροι που ο κ. Στερν έχει θέσει -γιατί έχει θέσει και όρο ότι πρέπει να έχει εκδοθεί στο ΦΕΚ μέχρι τις 10 Σεπτεμβρίου του 2022- προκειμένου να κάνει αυτό που έχει σκοπό να κάνει, το οποίο δεν ξέρουμε και το οποίο ούτε ενδιαφέρει την

Κυβέρνηση να το μάθει, αφού βεβαίως δεν ενδιαφέρει την Κυβέρνηση να θέσει την αιγίδα του ελληνικού κράτους και το όνομα του ελληνικού Υπουργείου Πολιτισμού στην επιτοίχια επιγραφή, όπως λέγεται, στο Μητροπολιτικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, με κορώνα στο κεφάλι του ελληνικού Υπουργείου Πολιτισμού το όνομα του κ. Στερν.

Αυτός είναι ο επαρχιωτισμός για τον οποίον μιλάμε, ενώ θέλετε να το παίζετε αστική ελίτ. Στην πραγματικότητα δεν είναι μόνο αυτό που πετυχαίνετε, αυτή η νομιμοποίηση αυτών των ενεργειών, αλλά έχετε κι αυτή τη ματαιοδοξία να γράψετε έναν πρόλογο στον κατάλογο του μουσείου, να τον υπογράψετε και να μείνει εκεί το όνομά σας χαραγμένο, σε κάτι το οποίο πραγματικά θα είναι μια ύβρις για την Ελληνική Δημοκρατία και θα την έχετε διαπράξει εσείς, κυρία Μενδώνη.

Επίσης, σήμερα στην ομιλία σας, κάνετε και έναν άλλον υπαινιγμό, τσουβαλιάσατε όλες τις περιπτώσεις των παρανόμων ή εν πάση περιπτώσει των με διάφορους τρόπους κτηθέντων αρχαιολογικών αντικειμένων, θέλοντας να δείξετε ότι πλέον αυτός είναι ο καλύτερος δρόμος προκειμένου να επαναπατριζονται οι αρχαιότητες στη χώρα μας, δηλαδή να ακολουθείται η εξωδικαστική οδός, όπως λέτε. Βέβαια ποια εξωδικαστική οδός; Για να υπάρξει εξωδικαστική οδός θα πρέπει προηγουμένως να υπάρχει προσφυγή, την οποία αν δεν έχετε κάνει, ούτε καν έχετε διαπραγματευτεί σε τέτοιο επίπεδο.

Κατευθείαν έχετε ενσωματωθεί στο σχεδιασμό του κ. Στερν μαζί με το Κυκλαδικό Μουσείο και ό,τι συμφωνήσανε. Αυτό κάνετε εσείς, αυτό έχετε βάλει την ελληνική πολιτεία να κάνει και μας λέτε ότι είναι πολύ δύσκολο και ότι θα μας πάρει χρόνια να δούμε από πού προέρχονται και τα λοιπά.

Και κάνουνε και έναν υπαινιγμό για τα μικρασιατικά παράλια μιλώντας για την Τουρκία, με νόημα. Δηλαδή, δεν ντρέπεστε να έρχεστε στη Βουλή των Ελλήνων και να ανοίγετε τέτοια ζητήματα; Υπάρχει περίπτωση, δηλαδή, τα κυκλαδικά ειδώλια να μην ανήκουν στη χώρα και να λέτε ότι μπορούν εφεξής να διεκδικούνται και από την Τουρκία; Αυτό μας είπατε;

Και κάτι περισσότερο. Το Μητροπολιτικό Μουσείο, δηλαδή, επικοινωνήσε και με την Τουρκία, όχι μόνο με την Ελλάδα; Γιατί το αναφέρατε αυτό; Υπάρχει, δηλαδή, ζήτημα για το πού γεννήθηκε ο Κυκλαδικός Πολιτισμός και σε ποιο πολιτιστικό κεφάλαιο αναφέρεται, ποιας χώρας και ποιου έθνους; Είναι ένα έθνος που είναι υπερτρισχιλιετές κι έχει πάρα πολύ χρόνο, κυρία Μενδώνη, για να κάνει αυτή τη διεκδίκηση, η οποία δεν θα είναι ούτε είκοσι πέντε ούτε πενήντα χρόνια. Εσείς ως Κυβέρνηση έχετε λίγο χρόνο. Η χώρα, όμως, έχει πολύ χρόνο, για να ανακτήσει δίκαια αυτά που της ανήκουν.

Δεν έχω πολύ χρόνο, δυστυχώς. Θα ήθελα, όμως, να μου επιτρέψει ο Πρόεδρος να κάνω μία αναφορά, η οποία είναι πολύ σχετική, σε ένα άρθρο του Κωνσταντίνου Καβάφη το 1891, όταν σχολίαζε ένα άρθρο κατά της επιστροφής των Ελγινείων, όπως λέγονταν τότε, μαρμάρων στην Ελλάδα.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Βουλευτού)

Θα ήθελα λίγο χρόνο, κύριε Πρόεδρε.

Λέει, λοιπόν, ο Καβάφης σχολιάζοντας τον Άγγλο αρθρογράφο:

«Δεν φαίνεται να δίδη πολλήν σπουδαιότητα εις τα δικαιώματα άτινα έχει επί των μαρμάρων «ο αναμειγμένος μικρός πληθυσμός όστις σήμερον κατοικεί επί των ερειπίων της αρχαίας Ελλάδος» και υποθέτω ευρίσκει τα δικαιώματα του λόρδου Έλγιν και εαυτού μεγαλειότερα. Παρατηρεί ότι, αν ηκολουθείτο η συμβουλή του κ. Χάρισον και απέδιδοντο αι περί ου ο λόγος αρχαιοότητες εις την Ελλάδα, τίς δε θα τας επώλει αντί εκατομμυρίου λιρών εις τη Γερμανίαν ή αντί δύο εις την Αμερικνήν ή, χειρότερα, εάν δεν θα τας επώλει λιανικώς εις ένα έκαστον ολίγας. Ταύτα είναι ύβρις αδικαιολόγητος και εμφανίουςα πολλήν ελαφρότητα εις την οποία η αρμόζουσα απάντησι θα ήτο «Είμεθα Κύριοι να διαθέσουμε ως θέλομεν τα ημέτερα».

Αλλά ας διαφωτιστή η άγνοια του ανδρός και ας μάθη ότι μέχρι τούδε –μέχρι την κυβέρνηση Μητσοτάκη δυστυχώς– «αι ελληνικά κυβερνήσεις ολιγόβοι ή μακρόβοι επεδείξαντο πολλήν ευλάβειαν και φροντίδα προς τα αρχαία μνημεία, ότι διάφορα

μουσεία συνεστάθησαν εν Ελλάδι, ων η διοικήσις είναι αξιόλογος και ότι εν Αθήναις θα τύχωσι πιστής διαφυλάξεως. Είναι δε νόστιμος ο κ. Νώουλς, όταν μας αφήνει να ιδώμεν και την χρηματικήν άποψιν της υποθέσεως. Εις εν μέρος του άρθρου του λέγει ότι η σημερινή αξία των μαρμάρων υπολογίζεται εις εκατομμύρια και εις άλλο πάλι μέρος ομολογεί ότι, διά να τα αποκτήσῃ ο λόρδος Έλγιν εξώδευσε 74.000 λίρας. Τι ωραία δουλειά!

Δεν αναγράφω περισσότερα εκ των παρατηρήσεων του κ. Νώουλς. Εξάλλου δεν νομίζω πρέπει να τον θεωρήσῃ τις υπεύθυνον δι' όλα όσα γράφει. Τείνω να πιστεύω ότι πρέπει να αποδοθεί το άτακτον της συνθέσεως και των κρίσεων του εις την πνευματική σύγχυσιν ην τω επήνεγκεν η σκέψις ότι αι πολύτιμοι αύται αρχαιότητες, οι περικαλλείς αδάμαντες της Αττικής, ηδύναντο να ξεφύγουν από το Βλούμβουρϋ του...». Εννοεί το Μπλουμςπερι, όπου βρίσκεται το Βρετανικό Αρχαιολογικό Μουσείο, κατά τον ίδιο τρόπο που ο κ. Στερν πάει μόνο μέχρι απέναντι από το σπίτι του στην 5^η Λεωφόρο τα εκατόν εξήντα ένα, αν είναι τόσα και δεν είναι περισσότερα, αριστουργήματα, αυτά για τα οποία εμείς ως κράτος δεν γινόμαστε κύριοι να διαθέσουμε, όπως θέλουμε, αλλά ακολουθούμε το γράμμα της δικής του βούλησης και συμφέροντος.

Συνεχίζω και τελειώνω: «Το μισολέγει ο ίδιος», ο κ. Χάρισον, «μετά βουκολικής απλότητος εν μια περιόδω του άρθρου του: «Τι ιδέα, ενώ έχωμεν τας ωραίας αυτάς αρχαιότητας εδώ και εμπορεί ο λαός μας», ο αγγλικός, «να πηγαίνει να τας θαυμάζη όποτε θέλει, τι ιδέα να τα στείλωμεν εις την άλλην άκρην της Ευρώπης!».

Εν Αλεξάνδρεια Αιγύπτου, τη 27 Μαρτίου 1891, Κωνσταντίνος Καβάφης.»

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Τελειώστε, κυρία Κασιμάτη. Έχετε μπει στα έντεκα λεπτά. Παρακαλώ.

ΝΙΝΑ ΚΑΣΙΜΑΤΗ: Δυστυχώς -τελειώνω, κύριε Πρόεδρε- ούτε με το πνεύμα της Μελίνας Μερκούρη καταφέρατε να εμποτιστείτε, ενώ είχατε μαζί της θητεύσει ως υπάλληλος, ως στέλεχος του Υπουργείου Πολιτισμού, αλλά ούτε και με τον μεγάλο Αλεξανδρινό. Και είστε και οφικιάλια του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας! Δυστυχώς, με κανένα από τα πνεύματα εκείνα τα οποία έδωσαν και άνοιξαν τους δρόμους για μια Ελλάδα αυτόνομη και καθόλου μεταπρατική και υπάλληλο και μια χώρα την οποία θα τη βλέπουν οι πλούσιοι σαν ξέφραγο αμπέλι, για να μπορούν να κάνουν ό,τι θέλουν τους υπουργούς τους. Δυστυχώς, δεν μπορέσατε να φτιάξετε ένα άλλο πρότυπο πολιτικής. Άλλωστε και από τις προγραμματικές δηλώσεις είχατε πει ότι ο στόχος σας για το Υπουργείο Πολιτισμού -αυτό είναι το όραμά σας- είναι κυρίως αναπτυξιακός, όπως εσείς αντιλαμβάνεστε την ανάπτυξη, την εξωνημένη ανάπτυξη που δεν έχει καμία σχέση με τον πολιτισμό της χώρας και την αειφορία και με μια ανεξάρτητη χώρα και όχι αποικιοκρατούμενη, όπως εσείς αισθάνεστε καλά να είναι. Ευχαριστώ πολύ.

(Στο σημείο αυτό η Βουλευτής κ. Νίνα Κασιμάτη καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Τον λόγο έχει ο κ. Νικόλαος Συρμαλένιος από τον ΣΥΡΙΖΑ. Είναι ο τελευταίος ομιλητής.

Κύριε Συρμαλένιο, έχετε τον λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΥΡΜΑΛΕΝΙΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, πριν από τρεις -τέσσερις μέρες ήμασταν μαζί στη Σίκινο όπου εγκαινιάσατε την απόδοση στο κοινό ενός εμβληματικού μνημείου, του μνημείου της Επισκοπής, που ήταν ρωμαϊκό μασωλείο μέχρι τον 3^ο μ.Χ. αιώνα και μετά τον 17^ο μετατράπηκε σε χριστιανικό ναό. Ήταν, πράγματι, μια λαμπρή τελετή, η οποία έγινε με απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού το 2015 επί κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ. Ανατέθηκε, βεβαίως, και εκτελέστηκε με απόλυτη αξιοσύνη από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Κυκλάδων και τον προϊστάμενό της, τον κ. Αθανασούλη και χρηματοδοτήθηκε από το επιχειρησιακό πρόγραμμα Νοτίου Αιγαίου 2014 - 2020. Αυτήν, λοιπόν, τη λαμπρή τελετή, στην οποία πολύ ορθά συμμετείχατε στην εξέλιξη του έργου και εσείς και συμβά-

λατε- σήμερα διαδέχεται αυτή η διαδικασία, η οποία κατά τη γνώμη μου αποτελεί, δυστυχώς, την επιτομή της αδιαφάνειας και της απειμπόλησης του δημόσιου συμφέροντος και κατ' επέκταση του συμφέροντος του ελληνικού λαού.

Είπατε ότι όλες αυτές οι διεργασίες που έγιναν για τις εκατόν εξήντα μία κυκλαδικές αρχαιότητες έγιναν με απόλυτη εχεμύθεια. Ερώτημα: Αυτό επιτάσσει ο αρχαιολογικός νόμος; Απ' ό,τι ξέρω, δεν επιτάσσει αυτό. Επιτάσσει τη συνεννόηση με τις υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού. Μας φέρατε σήμερα εκ των υστέρων ένα έγγραφο της Διεύθυνσης Τεκμηρίωσης. Πολύ σωστά. Και αυτό μάλλον εκ των υστέρων έγινε. Υπάρχουν, όμως, κι άλλα έγγραφα που λένε ότι δεν υπήρχε καμμία συμμετοχή των υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού σε όλη αυτή τη διαδικασία.

Και κατά τα άλλα φέρνεται το θέμα στη Βουλή όχι, όμως, ως νομοθετική ρύθμιση κανονικού νομοσχεδίου, αλλά ως κύρωση σύμβασης. Ουσιαστικά τι επιδιώκετε; Επιδιώκετε τη συγκάλυψη μάλλον μέσα από το κύρος της Εθνικής Αντιπροσωπείας και του Εθνικού Κοινοβουλίου γι' αυτά τα οποία θα ψηφίσετε, βέβαια μόνοι σας, γιατί δεν άκουσα κανένα κόμμα της Αντιπολίτευσης να τίθεται υπέρ αυτής της κύρωσης.

Το ερώτημα είναι: Αν δεν είχαν διαταχθεί οι κατασχέσεις από τον εισαγγελέα στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης, θα είχε κάνει την κίνηση ο πολυεκατομμυριούχος κ. Στερν να παρουσιάσει την κλεμμένη συλλογή των εκατόν εξήντα ένα κυκλαδικών αρχαιοτήτων στο Μητροπολιτικό Μουσείο και βεβαίως μετέπειτα, με τη μεσολάβηση και των δύο, σε εσάς; Θα υπήρχε, λοιπόν, αυτή η διαδικασία αν δεν υπήρχε ο εισαγγελέας; Τελικά ποιος είναι ο ρόλος του Υπουργείου Πολιτισμού; Να εκπροσωπεί το ελληνικό δημόσιο και το συμφέρον του ελληνικού λαού ή να είναι ο μεσολαβητής και μεσίτης μεταξύ δύο μουσείων και ενός ινστιτούτου αγνώστων λοιπών στοιχείων, αλλά όλα αυτά μαζί ιδιωτικών συμφερόντων; Ποιος είναι ο ρόλος της υπεράσπισης του δημοσίου; Αρκεί μια ταμπέλα στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης που θα συνοδεύεται και από την ταμπέλα του ινστιτούτου του κ. Στερν που όπως-όπως ο κ. Στερν ίδρυσε για να πιστοποιείται η ελληνική ιδιοκτησία;

Είπατε και διάβασα από τα Πρακτικά ορισμένα πράγματα στην επιτροπή. Είπατε ότι θα επιστρέψουν σε είκοσι πέντε χρόνια. Η συμφωνία λέει είκοσι πέντε και άλλα είκοσι πέντε μετά από δυνατότητα παράτασης. Ο κ. Βρούτσης έσπευσε να στείλει δελτίο Τύπου στα τοπικά μέσα των Κυκλάδων ότι επιστρέφουν οι εκατόν εξήντα μία αρχαιότητες στο Μουσείο της Νάξου. Άρα, αυτό είναι μια απάτη, διότι για να πάνε στο Μουσείο της Νάξου οι εκατόν εξήντα μία αρχαιότητες, θα χρειαστούν τουλάχιστον είκοσι πέντε χρόνια, δηλαδή το 2048, ή πενήντα χρόνια, δηλαδή το 2073. Ας μην περιμένουν, λοιπόν, οι Κυκλαδίτες και οι Ναξιώτες να δουν από τον επόμενο μήνα, όπως υπονοείται από το δελτίο Τύπου του κ. Βρούτση, τα κυκλαδικά ειδώλια στο μουσείο που θα πρέπει να πάνε, στο Μουσείο Κυκλαδικού Πολιτισμού, το οποίο ολοκληρώνεται μέσα στη νησίδα των τριών μουσείων της Νάξου.

Για να μην υπάρχει καμμία παρανόηση, επειδή ο κ. Βρούτσης αναφέρθηκε στο σημαντικό έργο που κάνει το Υπουργείο Πολιτισμού σήμερα περίπου ως μια κοσμογονία για τις Κυκλάδες, εγώ θα καταθέσω στα Πρακτικά την ομιλία της τότε Υπουργού κ. Κονιόρδου στις 5 Ιουνίου 2018 από το βήμα του περιφερειακού αναπτυξιακού συνεδρίου στη Σύρο. Ήταν ένα από τα δεκαπέντε αναπτυξιακά συνέδρια, που κάναμε για την παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας. Εκεί υπάρχει αναλυτικά όλο το έργο που είχε προχωρήσει και είχε επεξεργαστεί και υλοποιούσε το Υπουργείο Πολιτισμού, βεβαίως μέσα από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Κυκλάδων, στην οποία αξίζει για άλλη μια φορά ένα μεγάλο «μπράβο», όπως και στον κ. Αθανασούλη, όπως επίσης και με τη χρηματοδότηση της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου που ενέταξε μέσα από το ΕΣΠΑ αυτά τα έργα.

Τρία εμβληματικά έργα θα αναφέρω μόνο. Το ένα είναι η νησίδα των τριών μουσείων της Νάξου, το δεύτερο είναι η αναστήλωση και η διαχείριση συνολικά της Δήλου, το πρώτο με προϋπολογισμό 2,3 εκατομμύρια, το δεύτερο με προϋπολογισμό γύρω στα 4,8 εκατομμύρια. Το τρίτο έργο ήταν η Επισκοπή της Σκίνου η οποία εγκαινιάστηκε πριν από λίγες μέρες, αυτός ο εμ-

βληματικός ναός που ο προϋπολογισμός του έφτασε περίπου στο 1 εκατομμύριο.

Από εκεί και πέρα αναφέρονται μια σειρά από έργα σε μια σειρά από νησιά, Πάρο, Κουφονήσια, Μήλο, Άνδρο, Κέα κ.λπ., όπου το έργο του Υπουργείου Πολιτισμού υπήρξε στιβαρό, υπήρξε σοβαρό. Όλος αυτός ο σχεδιασμός σήμερα υλοποιείται και βεβαίως με τα χρόνια έχετε τη δυνατότητα κι εσείς να πείτε ότι συνεχίζετε αυτό το έργο.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Νικόλαος Συρμαλένιος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Ευχαριστώ, κύριε Συρμαλένιε.

Μετά το πέρας του καταλόγου των ομιλητών, θα ήθελα να ρωτήσω τους ειδικούς αγορητές και τους εισηγητές αν θέλουν να προσθέσουν κάτι. Έχετε καλύψει τον χρόνο, αλλά εν πάση περιπτώσει, για ένα τρίλεπτο μπορεί να μιλήσει όποιος θέλει.

Ο κ. Γρηγοριάδης δεν θέλει τον λόγο, ούτε η κ. Ασημακοπούλου, ούτε ο κ. Συντυχάκης.

Τον λόγο έχει ο κ. Κωνσταντόπουλος από το Κίνημα Αλλαγής. **ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ:** Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, σας άκουσα με προσοχή. Τα ερωτήματα που μπήκαν από εμάς ήταν κρίσιμα, αλλά επαρκείς απαντήσεις δεν πήραμε. Σύμφωνα με όσα είπατε, με την προς κύρωση σύμβαση επιστρέφονται αρχαιότητες και μάλιστα τούτο κατά παρέκκλιση του αρχαιολογικού νόμου.

Σας τονίζαμε ότι η διαδικασία είναι καινοφανής. Σας είπαμε ότι ουδέποτε μέχρι σήμερα τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση, ουδέποτε μέχρι σήμερα έλαβε εισηγήσεις των αρμόδιων υπηρεσιακών παραγόντων.

Εν κατακλείδι θα έλεγα εδώ ότι αν πραγματικά ήθελε το Υπουργείο να εισάγει μια νέα πρακτική για τον επαναπατρισμό αρχαιοτήτων, θα έπρεπε να είχε κάνει μια ειδική νομοθετική ρύθμιση και να είχε υπάρξει φυσικά πριν απ' αυτή μια διαβούλευση και με τα κόμματα, ώστε να κινούνται όλοι προς την ίδια κατεύθυνση.

Ταυτόχρονα, πολλές σκέψεις δημιουργούνται, κυρία Υπουργέ, διότι η διαδικασία που ακολουθήσατε στη σύναψη της σύμβασης αυτής μπαίνει στο μυαλό πολλών και στις σκέψεις πολλών ότι ίσως είναι προπομπός και για άλλες διεκδικήσεις αρχαιολογικών μας θησαυρών, διότι στις διαδικασίες αυτές ως σήμερα το ζητούμενο για όλους μας ήταν η διαφάνεια, η διαβούλευση και φυσικά η πιστή τήρηση του αρχαιολογικού νόμου.

Σας ανέφερα, κυρία Υπουργέ, στην πρωτολογία μου ότι στο παρελθόν το ελληνικό κράτος μέσα από συμφωνίες με ξένα κράτη έχει καταφέρει τον επαναπατρισμό αρχαιοτήτων, όπως συνέβη δηλαδή με το μνημόνιο συνεργασίας, που υπεγράφη με το Υπουργείο Πολιτισμού και το Μουσείο Γκέτι το 2011 επί υπουργίας του κ. Γερουλάνου.

Κανείς μας, όμως, δεν κατάλαβε, κυρία Υπουργέ, τους λόγους για τους οποίους στην περίπτωση, που συζητάμε σήμερα ακολουθήθηκε μια εντελώς διαφορετική διαδικασία που φαίνεται ουσιαστικά ότι ευνοεί έναν συλλέκτη, τον κ. Στερν. Ο κ. Στερν δεν μας ανέφερε πώς βρήκε τα εκατόν εξήντα ένα ειδώλια, πώς τα νομιμοποίησε και ουσιαστικά πού βρισκόταν αυτή η συλλογή των εκατόν εξήντα ενός ειδωλίων όλα αυτά τα χρόνια. Από τον κ. Στερν φυσικά θα μπορούσαν να αναζητηθούν και ευθύνες. Δεν αποπνέει, δηλαδή, ασφάλεια δικαίου.

Αγαπητοί συνάδελφοι, θεωρώ ότι στόχος όλων μας είναι ο επαναπατρισμός της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και πράγματι τα κυκλαδικά ειδώλια θέλουμε να γυρίσουν στη χώρα μας και μάλιστα βάσει του αρχαιολογικού νόμου αυτό είναι για όλους εμάς εφικτό. Με τα δεδομένα, όμως, της κύρωσης δεν είμαστε πεπεισμένοι ότι θα συμβεί αυτό, γιατί μιλάμε για είκοσι πέντε συν είκοσι πέντε χρόνια, δηλαδή μιλάμε για πενήντα χρόνια και γι' αυτόν τον λόγο δεν μπορούμε να στηρίξουμε αυτή τη συμφωνία.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Ευχαριστώ κι εγώ, κύριε Κωνσταντόπουλε.

Η κ. Αναγνωστοπούλου έχει τον λόγο.

ΑΘΑΝΑΣΙΑ (ΣΙΑ) ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Μια κατ' αρχάς και κατ' αρχήν παρατήρηση: Ας μάθουν κάποιοι Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας, ας τους το πείτε, κυρία Μενδώνη, ότι δεν λέγονται Ελγίνεια μάρμαρα. Λέγονται Παρθενώνια γλυπτά ή γλυπτά του Παρθενώνα. Μετά από τόσα χρόνια διεκδικήσεων, μπορούμε αυτό τουλάχιστον να το εμπεδώσουμε.

Ακούστηκαν πολλά. Κυρία Υπουργέ, δεν απαντήσατε σε απολύτως καμμία από τις ερωτήσεις που σας υποβάλαμε ήδη από την Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων. Εξακολουθείτε -και αυτό θεωρούμε όλα τα κόμματα της Αντιπολίτευσης, όλα- να σύρετε τη Βουλή σε μία παράνομη συμφωνία, μία λεόντεια συμφωνία, η οποία είναι κατά των δικαιωμάτων του ελληνικού λαού και βεβαίως του ελληνικού δημοσίου.

Μας φέρατε και καταθέσατε ένα έγγραφο της διεύθυνσης τεκμηρίωσης το οποίο έχει ημερομηνία 6 Σεπτεμβρίου. Θέλω να ρωτήσω: Τι κάνατε από τη στιγμή που λάβατε γνώση των γνωστών, κρυφών, στο σαλόνι, στο υπόγειο, δεν ξέρω και εγώ πού, του Στερν; Τι κάνατε όταν λάβατε γνώση πριν από δύο χρόνια; Είπε ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Νέας Δημοκρατίας: «Μα το ξέρουμε, είναι προϊόντα αρχαιοκαπηλίας». Το είπατε εδώ και δεν είδα να διαφωνήσετε. Όταν λάβατε γνώση, κινήθηκαν στοιχειωδώς οι υπηρεσίες;

Εμείς δεν λέμε ότι η δικαστική οδός είναι η μόνη, αλλά αν δεν κινήθει κανείς κατ' αρχάς δικαστικά, πώς θα κάνει εξωδικαστικό συμβιβασμό; Μπορεί να γίνει με πολιτιστική διπλωματία και με διπλωματία. Βεβαίως, καλό είναι. Κάνετε καμμία ενέργεια που θα υποχρεώσει αυτόν ο οποίος εμφανίζεται στο συμφωνητικό εισφοράς ως ιδιοκτήτης, ο κ. Στερν;

Και θέλω να ρωτήσω κάτι εσάς και θέλω απάντηση. Ο Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων, αυτόν που μέμφεστε, που είναι όλα τα κόμματα μέσα, έβγαλε χθες ένα έγγραφο όπου αποδεικνύεται ότι κάποιες από τις αρχαιότητες αυτής της Συλλογής Στερν ήταν γνωστές από το 1990 και εκτέθηκαν και υπάρχουν σε κατάλογο ο οποίος είναι στη βιβλιοθήκη. Η Διεύθυνση Τεκμηρίωσης έκανε τη δουλειά της; Την ειδοποιήσατε ότι έπρεπε να κάνει τη δουλειά της; Σας καταθέσαμε έγγραφο όπου φαίνεται ότι οι υπηρεσίες του Υπουργείου, η Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικών Αγαθών και Πολιτιστικής Κληρονομιάς από τον Τύπο έμαθε γι' αυτό το νομοσχέδιο, γι' αυτή τη συμφωνία. Δύο χρόνια έκανε κανένας τη δουλειά του;

Άκουσα τον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο και όλους σχεδόν τους Βουλευτές να λένε: «Τι τα θέλουμε τα έγγραφα αυθεντικότητας, αφού έτσι κι αλλιώς το «ΜΕΤ» μας είπε ότι είναι αυθεντικά; Δεν θα πιστέψουμε το «ΜΕΤ»;».

Τώρα, κυρία Μενδώνη, επειδή ξέρω ότι τα ξέρετε καλύτερα από τον καθέναν όλα αυτά τα θέματα, έπρεπε ή δεν έπρεπε η Διεύθυνση Τεκμηρίωσης και Προστασίας Κληρονομιάς να έχει κάνει τουλάχιστον αυτόν τον έλεγχο; Αν αύριο αποδειχτεί ότι κάποια είναι αντίτυπα -που ξέρουμε ότι είναι κίβδηλα, που ξέρουμε ότι υπάρχουν πάρα πολλά τέτοια που κυκλοφορούν ανάμεσα στους εμπόρους, γιατί περί εμπόρων πρόκειται- έχουμε κάνει ένα τέτοιο έγγραφο; Απολύτως τίποτα. «Μας το είπε το «ΜΕΤ»». Ξέρετε την τύχη του πρώην διευθυντή του Λούβρου για κίβδηλο που υποχρέωσε το Λούβρο να πάρει με άπειρα εκατομμύρια και βεβαίως τον δώσανε. Πού έχουμε βασιστεί εμείς; Σε αυτά τα ερωτήματα δεν απαντάτε.

Εμείς, λοιπόν, σας λέμε το εξής. Δεν θα μπω στο θέμα ότι το θύμα, που είναι το ελληνικό δημόσιο, ο ελληνικός λαός, εκχώρησε όλα του τα δικαιώματα. Παρέγραψε οτιδήποτε εγκληματικό έχει γίνει από τον Στερν, από τον οποιονδήποτε. Εκχώρησε δικαιώματα σε μία εξωχώρια εταιρεία, γιατί περί αυτού πρόκειται, γιατί είδα και το καταστατικό, τα ονόματα του διοικητικού συμβουλίου. Εμπλέκεται κανένας από αυτούς σε καμμία ποινική πράξη; Είναι ο αρχαιολογικός μας νόμος. Συν από τη Διεύθυνση Τεκμηρίωσης. Έχω να πω πάρα πολλά, γιατί δεν μας απαντήσατε. Λέει ότι πρέπει να ακολουθηθεί η διαδικασία του αρχαιολογικού νόμου και παραθέτει άρθρα. Πού το κάνατε αυτό; Πού έχουμε έγγραφα;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Κυρία Αναγνωστοπούλου, παρακαλώ ολοκληρώστε.

ΑΘΑΝΑΣΙΑ (ΣΙΑ) ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: Εγώ, λοιπόν, θέλω να πω ένα πράγμα, κυρία Πιπιλή. Την κ. Βλαζάκη αφήστε την απ' έξω. Μία σημαντική αρχαιολόγος είναι.

Το Μουσείο των Χανίων, όπου εκεί τώρα στεγάζεται και η Συλλογή της οικογένειας Μητσotάκη -για να θυμηθούμε και άλλες διαδρομές- αυτό το Μουσείο το μεγαλειώδες -και μπράβο στα Χανιά, μπράβο σε όλους- η κ. Βλαζάκη το έχει επιμεληθεί με πάρα πολλή φροντίδα συν όλη της την άλλη δουλειά που η κυρία Υπουργός την ξέρει.

Κυρία Μενδώνη, μην μας σύρετε -και ζητάω και από τους Βουλευτές- σε μία συμφωνία η οποία είναι παράνομη. Μην εκχωρείτε έτσι δικαιώματα. Και εγώ να σας πω με όλη την καλή θέληση. Να πω ότι θέλατε να τα φέρετε πίσω; Δεν τα φέρνετε πίσω, κυρία Μενδώνη. Το λέει το συμφωνητικό εισφοράς, το λέει κυρίως το συμφωνητικό έκθεσης. Όσο αναλυτικά και να το διαβάσουμε και με την τελευταία τελεία, αυτό φαίνεται. Μην κοροϊδεύετε τον ελληνικό λαό.

Κύριε Πρόεδρε, εμείς βεβαίως θα αποχωρήσουμε από την ψηφοφορία γιατί με τίποτα δεν θέλουμε να νομιμοποιήσουμε μια τέτοια διαδικασία και επιφυλασσόμαστε για οτιδήποτε μπορούμε να κάνουμε, οτιδήποτε, και όπως μπορούμε αυτή τη συμφωνία να μην μπορέσει να εφαρμοστεί.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Η κ. Πιπιλή εκ μέρους της Νέας Δημοκρατίας έχει τον λόγο.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΠΙΠΙΛΗ: Πρώτα απ' όλα, να διευκρινίσω στην κ. Αναγνωστοπούλου ότι δεν αμφισβήτησα -δεν το συνηθίζω- την επιστημονικότητα της κ. Βλαζάκη, απλώς σημείωσα ότι σε αυτά που έγραψε χθες στην «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» στο σύντομο βιογραφικό της, εκτός από την επιστημονική της αναμφισβήτητη ιδιότητα, έχασε να πει ότι διετέλεσε Γενική Γραμματέας του Υπουργείου Πολιτισμού επί ΣΥΡΙΖΑ και είναι στέλεχος του ΣΥΡΙΖΑ. Για να μην παρεξηγούμεθα.

Δεύτερον, να επισημάνω στον συνάδελφο κ. Συρμαλένιο ότι ψέματα δεν είπε ο κ. Βρούτσης. Μάλλον ψέματα τεχνητά είπε ο ίδιος και οι συνάδελφοί του ότι θα έρθουν μετά από πενήντα χρόνια, πρώτον, οι αρχαιότητες. Δεύτερον και κυριότερον, ξεχνάει ότι το 2033 θα έρθουν τα πρώτα δεκαπέντε ειδικά να εγκατασταθούν οριστικά στην πατρίδα τους. Και θα είναι το τότε Υπουργείο Πολιτισμού, που θα ορίσει σε ποιο μουσείο θα πάνε. Και είναι και πολύ εύκολο να πούμε ότι μάλλον το δικαιούται το Μουσείο της Νάξου.

Μας είπαν φίλους των αρχαιοκάπηλων. Μας κατηγορήσαν για παρανομία. Ποιος; Τους εκατόν πενήντα επτά Βουλευτές που εγώ εκπροσωπώ αυτήν τη στιγμή και ψηφίζουμε θετικά. Από την πλευρά μας είμαστε όλοι παρόντες. Δώσαμε ευχαριστίες προσωπικά στην Υπουργό, την κ. Λίνα Μενδώνη, και στο επιτελείο που μπόρεσε με δύο χρόνια προετοιμασία να αποφύγει αυτό που τώρα κατάλαβε και αναγνώρισε η κ. Αναγνωστοπούλου, ότι δεν είναι μόνο η δικαστική πορεία η διέξοδος.

ΑΘΑΝΑΣΙΑ (ΣΙΑ) ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: Το λέμε από την αρχή.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΠΙΠΙΛΗ: Δεν σας διέκοψα όμως. Τώρα δεν έχουμε πολύ χρόνο, αλλιώς να με διακόπτετε, δεν έχω πρόβλημα.

Να θυμίσω κάτι. Εδώ είναι η αρχαιολόγος να μας τα πει. Δεν μου λέτε κάτι. Με τη Νίκη της Σαμοθράκης πόσα χρόνια πάλεψε το ελληνικό δημόσιο για να παραμείνει στο Λούβρο;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Εντάξει, θα απαντήσει η Υπουργός αν θέλει. Είναι ρητορικό, εντάξει.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΠΙΠΙΛΗ: Γιατί μας παρακολουθεί κόσμος και θεωρεί ότι είναι πάρα πολύ εύκολο. Μα αν ήταν εύκολο, δεν θα το έκανε το Υπουργείο Πολιτισμού να τον πλακώσουν στις αγωγές, αυτόν, το Μητροπολιτικό Μουσείο, τον αρχαιοκάπηλο που το πήρε το '90, '70, το '50, το '20 ο παππούς του; Όλοι ξέρουμε ότι όλα τα εκθέματα ειδικά στα ξένα μουσεία είναι προϊόν αρχαιοκαπηλίας από τους προηγούμενους αιώνες. Μην κρυβόμαστε τώρα πίσω από το δάχτυλο. Το θέμα λοιπόν είναι: Θα έρθουν οριστικά στην πατρίδα τους;

Και κάτι τελευταίο. Δίνουμε ραντεβού εμείς οι συνεργόι της αρχαιοκαπηλίας που στηρίζουμε τη συμφωνία. Δίνουμε ραντεβού με τον ελληνικό λαό, που διαβάζει και παρακολουθεί και δεν παρασύρεται από τις ψευδολογίες και τους δράκους, την 1^η Ιανουαρίου Βασιλίσσης Σοφίας και Ηροδότου γωνία να δούμε τις ουρές που θα γίνουν για έναν χρόνο έξω από το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, σε έναν, ενάμιση μήνα, για να θαυμάσουν αυτό που στην ουσία από τώρα, από σήμερα μας ανήκει.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Κυρία Υπουργέ, έχετε τον λόγο να κλείσετε τη σημερινή συζήτηση.

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΜΕΝΔΩΝΗ (Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Θα ήθελα λίγο την ανοχή σας, γιατί έχουν ακουστεί πολλά και θα ήθελα να απαντήσω και να σχολιάσω κάποια από αυτά.

Δεν έχω πρόθεση γενικά να δαπανώ χρόνο και γι' αυτό δεν θα μιλήσω πάλι για τη σύμβαση, για την πάγια πολιτική του Υπουργείου Πολιτισμού για διαπραγμάτευση, για να φτάνει πάντα σε μια συμφωνία και για τη συγκεκριμένη συμφωνία. Ανέφερα παραδείγματα. Παρέθεσα ειδικούς όρους για τη συμφωνία.

Θα απαντήσω στα ερωτήματα που έθεσε ο κ. Βερναρδάκης με το εξής σχόλιο, παρ' όλο που δεν είναι εδώ, αλλά θα τα διαβάσει στα Πρακτικά. Ο κ. Βερναρδάκης είναι σταθερά ευαισθητοποιημένος σε ορισμένα θέματα του τομέα του πολιτισμού από την αρχή της θητείας μου, ιδίως σε αυτά που κρίνει εκείνος -και λογικά- ότι θα έχει κάποιο πολιτικό όφελος εκείνος ή το κόμμα του.

Το ενδιαφέρον του ξεκίνησε από την ΕΔΕΜ και τους δημιουργούς για το Ταμείο Αλληλοβοήθειας. Έχει υποβάλει για αυτά τα δύο θέματα ουκ ολίγες ερωτήσεις. Έχει ζητήσει κατάθεση εγγράφων. Τα έχει πάρει πάντα και έχει πάρει πάντα απαντήσεις.

Σήμερα έρχεται ακολουθώντας την ίδια τακτική. Εδώ, λοιπόν, θέλω να του πω ότι κατ' αρχάς εγώ δεν μίλησα, δεν χρησιμοποίησα τον όρο «εξωδικαστικό συμβιβασμό», που είναι νομικός όρος και έχει συγκεκριμένο περιεχόμενο. Μίλησα για εξωδικαστική επίλυση υποθέσεων ανάκτησης, η οποία είναι πάγια και διαχρονική πολιτική στο Υπουργείο Πολιτισμού και έφερα πολλά παραδείγματα περιπτώσεων που επελέγη αυτή η εξώδικη επίλυση, ακόμα και σε περιπτώσεις που η ελληνική πλευρά είχε διαπιστωμένη λαθρανασκαφή.

Ζήτησα αντίστοιχα από τους Βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ να μου φέρουν δικαστικές αποφάσεις επαναπατρισμών. Δεν βλέπω να κατέθεσαν καμμία.

Ρώτησε ο κ. Βερναρδάκης γιατί δεν επελέγη η απευθείας δωρεά προς το ελληνικό δημόσιο, αλλά ιδρύθηκε ένα νομικό πρόσωπο προς το οποίο έγινε η δωρεά. Διότι στην πραγματικότητα θέλουμε να δημιουργήσουμε μία μόνιμη υποδομή στη Νέα Υόρκη, έναν οργανισμό που θα είναι σταθερά εκεί και θα δηλώνει την παρουσία του στο πλαίσιο του ευρύτερου σκοπού του καταστατικού του υπέρ του ελληνικού πολιτισμού. Όπως είπαν οι Βουλευτές μας -το είπα και εγώ στην επιτροπή- υπάρχει και θέλουμε να συγκεντρώσουμε ενδιαφέρον και άλλων συλλεκτών. Μας ενδιαφέρει να επαναπατριστούν αρχαιότητες οι οποίες βρίσκονται στο εξωτερικό. Αυτός είναι ένας βέβαιος σκοπός και το νομικό πρόσωπο μάς δίνει σε σταθερή βάση τη δυνατότητα να αντιμετωπίζουμε αυτές τις περιπτώσεις.

Ανησυχείτε, ανησυχούσε ο κ. Βερναρδάκης μήπως η έλλειψη αποδεικτικού υλικού οδηγεί το Υπουργείο Πολιτισμού σε αδράνεια. Η αδράνεια, όταν δεν υπάρχει αποδεικτικό υλικό, έρχεται από το δικαστήριο, όχι από το Υπουργείο Πολιτισμού. Σας έδωσα παραδείγματα που το Υπουργείο Πολιτισμού ενώ είχε αποδείξεις, εντούτοις προέβαλε δικαιώματα και μάλιστα, επί κυκλαδικών αρχαιοτήτων, που θα έλεγε κανείς ότι ήταν η εύκολη περίπτωση. Δεν είχε αποδείξεις. Προέβαλε δικαίωμα σε κυκλαδικά και δεν είχε θετική έκβαση. Θα επανέλθω, όμως, σε αυτό το τελευταίο.

Οι φυγόκεντρες πολιτικές δεν έχουν την έννοια του να φύγουν οι αρχαιότητες, κύριε Βερναρδάκη. Έχουν την έννοια μιας εξωστρεφούς και σύγχρονης μουσειακής πολιτικής που πρέπει να έχει ένα σύγχρονο κράτος, ένα κράτος σαν την Ελλάδα, που επιθυμεί να προβάλλει τον πολιτισμό του σε ολόενα και μεγαλύτερα

ακροατήρια, μέσω δανεισμών -και δανεισμών- και πολιτιστικών συνεργασιών.

Τώρα πια σύνδεση έχει το συγκεκριμένο νομοθέτημα, η σύμβαση δηλαδή, με το νομοθέτημα το οποίο θα φέρουμε στη Βουλή τον άλλο μήνα -μάλλον, θα το θέσουμε σε διαβούλευση τον άλλο μήνα- για τη μετατροπή των μουσείων σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, αυτός είναι ένας συλλογισμός τόσο παραδόξως, που ο κ. Βερναρδάκης ζήτησε να του τον απαντήσω. Όμως, εγώ γενικά έχω έναν τρόπο να σκέφτομαι, που δεν είναι παράδοξος.

Κύριε Βερναρδάκη, για μία ακόμα φορά θελήσατε με ευφυολογήματα να αποσπάσετε απαντήσεις. Σας απάντησα έτσι όπως θεωρώ ότι έπρεπε να σας απαντήσω και λυπάμαι αν δεν μπορέσατε και από τις απαντήσεις μου να βγάλετε πολιτικό όφελος.

Όσο για τον κ. Φίλη -και αυτός λείπει- ομολογώ ότι συμμεριζόμουν και σεβόμουν μέχρι σήμερα την ιδεολογική, πολιτική του στάση, άσχετα εάν διαφωνούσα και διαφωνώ πάντα με αυτή. Μου κάνει, όμως, ιδιαίτερα δυσάρεστη εντύπωση όταν ένας γνήσιος αριστερός σαν τον κ. Φίλη με τη δική του διαδρομή μιλάει τόσο εύκολα για ύπαρξη ποινικών ευθυνών Υπουργών της ελληνικής δημοκρατίας.

Επειδή, όπως άκουσα, είναι διατεθειμένος να προχωρήσει, με ταξί άλλων και σε ποινική μάχη εναντίον μου, θα τον παρακαλούσα να κάνει χρήση του νόμου περί ευθύνης Υπουργών και να ζητήσει στη Βουλή να ξεκινήσει η διαδικασία.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Να καταθέσει έγγραφη πρόταση κατηγορίας και να εξετάσει η Βουλή αν πρέπει να μου ασκηθεί ποινική δίωξη για την επιστροφή των κυκλαδικών αρχαιοτήτων από την Ελλάδα.

Σε αυτά τα οποία είπε, επί προσωπικού θα μπορούσα να μιλήσω, η κ. Τζούφη. Δεν το κάνω, γιατί ξέρω πολύ καλά, όπως το ξέρετε και η ίδια και εσείς κύριοι του ΣΥΡΙΖΑ, ότι κανείς δεν με κρατάει από πουθενά. Κανείς!

Πάμε τώρα να δούμε για δύο, τρία άλλα θέματα που θέσατε και να τα σχολιάσουμε. Το είπε και ο κ. Σκουρολιάκος, το είπε και η κ. Αναγνωστοπούλου πριν από λίγο ότι κατέθεσα ένα έγγραφο της Διεύθυνσης Τεκμηρίωσης με προχθεσινή ημερομηνία. Ναι, το συγκεκριμένο έγγραφο δεν το ζήτησα εγώ. Το ζήτησε η γενική διευθύντρια από τη συγκεκριμένη υπηρεσία και το ζήτησε προχθές και επομένως, έχει αυτή την ημερομηνία. Αυτό δεν τεκμαίρει, δεν είναι *argumentum ex silentio*, κυρία εισηγήτρια του ΣΥΡΙΖΑ, για το ότι δεν ήξερε η υπηρεσία. Δεν είναι *argumentum ex silentio*. Είστε ιστορικός και το καταλαβαίνετε αυτό.

Η υπηρεσία γνώριζε αυτά που έπρεπε να γνωρίζει. Η υπηρεσία δεν γνώριζε το περιεχόμενο της συμφωνίας. Ήξερε όμως και είχε απαντήσει περί των αρχαιοτήτων και περί της Συλλογής Στερν αυτά ακριβώς τα οποία γράφει και στο έγγραφο, το οποίο κατέθεσα και αυτό το οποίο λέτε ότι έχει την προχθεσινή ημερομηνία.

Άκουσα και κάτι άλλο, ότι το Δίκαιο δεν είναι το Ελληνικό, αλλά είναι το αμερικανικό. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του Κυκλαδικού Μουσείου να στείλει τις δεκαπέντε αρχαιότητες της έκθεσης του έτους 2022-2023 στην Αμερική, ώστε να ξεκινήσει η έκθεση του «MET», αρμόδιο δικαστήριο για να στραφεί το «MET» είναι το αλλοδαπό, το αμερικανικό, το οποίο θα στραφεί γιατί το Κυκλαδικό Μουσείο δεν τηρεί τη συμφωνία και δεν έχει καμία σχέση σε αυτό το ελληνικό δημόσιο.

Επίσης, αναφέρθηκε ότι η υπηρεσία δεν γνώριζε, γιατί αυτό το λέει σε σημερινό της έγγραφο η Γενική Διευθύντρια Αρχαιοτήτων, η οποία σημειωτέον είναι αριστίδην μέλος του κόμματός σας. Η κυρία γενική διευθύντρια έχει δικαιώματα επί της διοικητικής διαδικασίας. Όμως η αξιοπιστία και η εγκυρότητα των νομικών γνώσεων της απεδείχθη από την απόρριψη όλων των απόψεών της στο Συμβούλιο της Επικρατείας για το μετρό, στο οποίο πρωτοστατούσε εναντίον του Υπουργείου Πολιτισμού.

Η κ. Καραμάνωφ, την οποία σέβομαι βαθύτατα ως Αντιπρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και δεν είμαι εγώ αρμόδια να κρίνω τις γνώσεις της τις νομικές, ήταν και αυτή αντίθετη με το δημόσιο στο θέμα του μητροπολιτικού σιδηροδρόμου της Θεσσαλονίκης, αλλά οι συνάδελφοί της στο Συμβούλιο της Επικρατείας είχαν άλλη άποψη και δικαίωσαν τη διοίκηση και το Υπουργείο Πολιτισμού.

Να επαναλάβω λίγο κάποια σημεία, γιατί είναι προφανές -εγώ το καταλαβαίνω απολύτως- ότι οι υποθέσεις αρχαιοκαπηλίας έχουν ιδιαίτερες παραμέτρους και δυσκολίες που δεν γίνονται εύκολα αντιληπτές.

Επειδή επικαλεστήκατε κατ' επανάληψη όλοι την υπόθεση Στάινχαρτ. Την υπόθεση αυτή για την οποία μιλάτε, μου δώσατε την εντύπωση ότι την ξέρετε μόνον από δημοσιεύματα, όχι παραπάνω. Σας λέω λοιπόν ότι στην υπόθεση Στάινχαρτ κατασχέθηκαν πολλές αρχαιότητες, οι οποίες αποδόθηκαν στις χώρες τους, ανάμεσά τους και η Ελλάδα, η οποία παρέλαβε σαράντα επτά αρχαιότητες. Πώς τις παραλάβαμε και εμείς και οι άλλες χώρες, το ξέρετε; Δυνάμει της κατάσχεσης και βάζοντας τον Στάινχαρτ φυλακή; Όχι. Τα παραλάβαμε δυνάμει συμφωνίας, που έκλεισε ο ίδιος ο Εισαγγελέας της Νέας Υόρκης με τον Στάινχαρτ. Και τι έλεγε αυτή η συμφωνία; Σας διαβάζω και θα την καταθέσω και στα Πρακτικά: Παρότι απεδείχθη περίτρανα η παραβατική συμπεριφορά του Στάινχαρτ, τα συμφέροντα της δικαιοσύνης τείνουν πριν από την απαγγελία κατηγοριών υπέρ μιας απόφασης, που διασφαλίζει ότι θα ανατραπεί μία και έξω ένα σημαντικό μέρος της ζημιάς που υπέστη η παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά. Συνεπώς, αυτή η συμφωνία εγγυάται ότι εκατόν ογδόντα αντικείμενα θα επιστραφούν με επείγουσα διαδικασία στους νόμιμους ιδιοκτήτες τους, σε έντεκα χώρες, αντί να κρατηθούν ως αποδεικτικά στοιχεία για τα χρόνια που είναι απαραίτητα για την ολοκλήρωση του κατηγορητηρίου της δίκης, της πιθανής καταδίκης και της ποινής. Αυτή η απόφαση επιτρέπει επίσης στο γραφείο του εισαγγελέα της Νέας Υόρκης να θωρακίσει την ταυτότητα των πολλών μαρτύρων εδώ και στο εξωτερικό, των οποίων τα ονόματα θα δημοσιοποιούνταν σε οποιαδήποτε δίκη, να προστατέψει την ακεραιότητα των παράλληλων πλευρών σε κάθε μία από τις έντεκα χώρες με τις οποίες διεξάγουμε κοινές έρευνες και να αποφύγουμε την υπερβολική επιβάρυνση των κρατών με έλλειψη πόρων που θα κληθούν να παράσχουν μάρτυρες με οποιαδήποτε δικαστική επιτροπή ή δίκη.

Έναντι, δηλαδή, των χιλιάδων ελληνικών αντικειμένων που υπήρχαν στη Συλλογή του Στάινχαρτ, αποδείξαμε και τελικά πήραμε πίσω σαράντα επτά. Γι' αυτό η συμφωνία την οποία καταθέσαμε είναι σαφώς επωφελέστερη. Διότι έρχονται όλα, τα εκατόν εξήντα ένα.

Άκουσα για την υπόθεση του κρατήρα του Ευφρονίου. Και αυτή την υπόθεση την επικαλεστήκατε ως παράδειγμα προς μίμηση, λέγοντας ότι ο κρατήρας του Ευφρονίου επαναπατρίστηκε στην Ιταλία κατόπιν δικαστικής απόφασης. Λοιπόν, ο κρατήρας του Ευφρονίου επαναπατρίστηκε στην Ιταλία όχι δυνάμει δικαστικής απόφασης, αλλά δυνάμει συμφωνίας μεταξύ του Ιταλικού Υπουργείου και του Μητροπολιτικού Μουσείου της Νέας Υόρκης. Και ξέρετε τι συμφώνησε το ιταλικό Υπουργείο; Παρ' ότι το μνημείο είναι προϊόν διαπιστωμένης λαθρανασκαφής ανασκαφής του 1971 συμφώνησε κάτι που μοιάζει πάρα, πάρα πολύ με τη συμφωνία που έρχεται σήμερα προς κύρωση.

Συμφώνησε το ιταλικό Υπουργείο Πολιτισμού να του αποσταλεί ο κρατήρας με τον όρο η Ιταλία να τον αντικαταστήσει αποστέλλοντας στο «MET» μέσω μακροχρόνιου δανεισμού άλλων έργων ίσης αξίας από τα ιταλικά μουσεία τα οποία θα εκτίθενται στο «MET» με την ένδειξη «δάνειο της κυβέρνησης της Ιταλίας». Επομένως μην χρησιμοποιούμε παραδείγματα με τρόπο παράδοξο αλλά όχι με τον πραγματικό.

Λέτε ότι η Βουλή καλείται να νομιμοποιήσει την αρχαιοκαπηλία. Όχι. Η Βουλή καλείται να νομιμοποιήσει την επιστροφή με εκείνον τον τρόπο που την εξασφαλίζει, διότι με τη γνώση των στοιχείων που διαθέτουμε δεν υπάρχει άλλος τρόπος απόκτησής τους. Περιττές οι ανησυχίες λοιπόν, για το πώς αλλιώς θα μπορούσαν να έρθουν αυτά στη χώρα μας.

Και μιας που μιλάμε για κυκλαδικά και επειδή και προηγουμένως στην πρωτολογία μου μίλησα για τα κυκλαδικά, για τη δυσκολία που έχουν τα κυκλαδικά, θα την επαναλάβω για άλλη μια φορά. Για να μπορέσεις να επαναπατρίσεις αρχαιότητες, χρειάζεσαι να γνωρίζεις τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή εξόδου από τη χώρα, από το ελληνικό έδαφος. Στην περίπτωση λοιπόν, των κυκλαδικών αρχαιοτήτων ενώ δεν αμφισβητείται η ελληνικότητά τους, εντούτοις η χρονική στιγμή εξόδου από τη χώρα, παράνο-

μης εξόδου από τη χώρα, δεν είναι αυταπόδεικτη. Και αυτό γιατί; Διότι οι κυκλαδικές αρχαιότητες και ιδιαίτερα τα κυκλαδικά ειδώλια αποτέλεσαν συλλεκτικά αντικείμενα ήδη από τον 19^ο αιώνα όταν άρχισαν οι πρώτες ανασκαφές. Για τον λόγο αυτό όσες φορές έχουμε επιδιώξει επαναπατρισμό κυκλαδικών χωρίς πολύ, πολύ συγκεκριμένα στοιχεία, έχουμε αποτύχει να διακόψουμε δημοπρασία και αυτό το ξέρει πάρα πολύ καλά η Διεύθυνση Τεκμηρίωσης.

Όσο για το σχόλιο «μα πώς είναι δυνατόν τα κυκλαδικά ειδώλια να βρίσκονται εκτός Ελλάδος, στη Μικρά Ασία, τι να κάνουμε. Οι Κυκλαδίτες ταξίδευαν, ήταν πρωτοπόροι. Υπάρχουν λοιπόν σε ανασκαφές στα μικρασιατικά παράλια ευρήματα, όπως επίσης και σε άλλες περιοχές της μεσογειακής λεκάνης.

ΝΙΝΑ ΚΑΣΙΜΑΤΗ: Λέτε άλλα ντ' άλλων.

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΜΕΝΔΩΝΗ (Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού): Αφού τελειώσαμε και με αυτό να πάμε λίγο να δούμε και το πόσο δύσκολο είναι να δούμε τι συμβαίνει με τα κυκλαδικά και θα σας το καταθέσω. Είναι αγωγή της Τουρκίας σε δικαστήριο της Νέας Υόρκης με την οποία διεκδίκησε να της αναγνωριστεί η κυριότητα, να της επιστραφούν αντικείμενα από όσα κατασχέθηκαν από τον εισαγγελέα της Νέας Υόρκης από τη Συλλογή Στάινχαρτ. Και δεν έχουμε εδώ τις δυσκολίες των κυκλαδικών. Το δικαστήριο απέρριψε την αγωγή με την αιτιολογία ότι το τουρκικό κράτος δεν απέδειξε την κυριότητά της, δηλαδή είπε ότι αν και πράγματι τα ειδώλια είναι κατασκευασμένα σε τουρκικό έδαφος, ειδώλια ζητούσε, το στοιχείο που έδωσε το τουρκικό κράτος δεν απέδειξαν ότι ανασκάφηκε παράνομα από την Τουρκία. Επιπλέον, το δικαστήριο έκρινε ότι ακόμα και αν η Τουρκία είχε καταφέρει να αποδείξει κυριότητα, εντούτοις παρήλθε μεγάλο διάστημα από όταν θα όφειλε να ενδιαφερθεί για την αναζήτηση των αντικειμένων που έθετε, οπότε η αγωγή και πάλι θα απορριφθεί από το δικαστήριο. Θα σας καταθέσω το έγγραφο του εισαγγελέα της Νέας Υόρκης.

Επίσης, άκουσα για τη χτεσινή δήλωση του Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων. Παρεμπιπτόντως να πω ότι ο Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων σήμερα κήρυξε απεργία, αντιτιθέμενος -έκανε κινητοποιήσεις- στην κύρωση της συμφωνίας. Οι Έλληνες αρχαιολόγοι είναι περίπου χίλιοι. Στην απεργία συμμετείχαν εβδομήντα τρεις υπάλληλοι των περιφερειακών υπηρεσιών και τριάντα οκτώ των κεντρικών υπηρεσιών του Υπουργείου, δηλαδή εκατόν έντεκα άτομα. Μάλλον οι Έλληνες αρχαιολόγοι -όταν λέμε Έλληνες αρχαιολόγοι εννοούμε τους υπαλλήλους του Υπουργείου Πολιτισμού- δεν πολυσυμφώνησαν με το προεδρείο τους.

Πάμε λοιπόν να δούμε τι είπε χτες ο ΣΕΑ. Μας λέει λοιπόν ότι σε μία έκθεση, που έγινε πριν από τριάντα δύο χρόνια το 1990 σε μία γκαλερί της Νέας Υόρκης εμφανίστηκε ένα ειδώλιο, το ειδώλιο με αριθμό 27 του καταλόγου εκείνης της έκθεσης, το οποίο σημειωτέον ήταν μία υπόθεση μόνον συλλεκτών. Συνδέει τον συλλέκτη με άλλον συλλέκτη, δηλαδή το Στερν με το Στάινχαρτ, αυτόν που είπαμε προηγουμένως. Το συγκεκριμένο ειδώλιο με αριθμό 27 του καταλόγου αυτής της έκθεσης δεν είναι κυκλαδικό ειδώλιο και άρα δεν ανήκει και δεν μπορεί να ανήκει ούτε να συνδέεται με κανένα τρόπο με τη συλλογή των εκατόν εξήντα ενός κυκλαδικών ειδωλίων και λοιπών αρχαιοτήτων στην οποία και μόνο αφορά η συμφωνία που εισάγεται προς κύρωση στη Βουλή. Το συγκεκριμένο ειδώλιο δεν ανήκει φυσικά στη συμφωνία. Είναι ειδώλιο το οποίο σχετίζεται με τον πολιτισμό Ozieri, είναι νεολιθικός πολιτισμός στη Σαρδηνία. Από και πέρα αυτό το οποίο ο ΣΕΑ το ξέρει πάρα πολύ καλά και θα το καταθέσω στη Βουλή και αυτό διότι αυτό το λέει η λεζάντα, έρχεται στο ίδιο δελτίο του ΣΕΑ και τοποθετούν και παραθέτουν το link, το σύνδεσμο και παραπέμπει τον αναγνώστη στην εν λόγω δήλωση, ευελπιστώντας ότι κανείς δεν θα προσέξει ούτε τη λεζάντα ούτε τη δήλωση. Δεν ψάχνει καν, δεν ασχολούνται να δουν αν υπάρχει σύνδεση του Στερν με το Στάινχαρτ. Αν το έψαχναν λοιπόν λίγο περισσότερο θα έβλεπαν ότι δεν υπάρχει καμμία σχέση των δύο συλλεκτών και αυτά είναι πράγματα, που απαιτούν έρευνα.

Μη γελάτε κ. Αναγνωστοπούλου. Μη γελάτε διότι υπάρχουν στοιχεία τα οποία αυτά το αποδεικνύουν ότι οι δύο συλλέκτες για το συγκεκριμένο ειδώλιο, το οποίο εξετέθη στη Merrin Gallery δεν είχαν σχέση, γι' αυτό το συγκεκριμένο ειδώλιο της Σαρδηνίας

το οποίο σε κάθε περίπτωση δεν το συζητάμε διότι δεν έχει καμία σχέση με τη συλλογή την οποία σήμερα φέρνουμε εδώ να κυρώσουμε διά της συμφωνίας.

Αυτό το οποίο θέλω επίσης να επισημάνω είναι πως ακούω για την καταστράτηγηση του αρχαιολογικού νόμου. Είπαμε ότι δεν υπάρχουν άρθρα που καταστρατηγούνται. Υπάρχουν οι ίδιες έννοιες, κ. Αναγνωστοπούλου. Αυτό το οποίο σας διαφεύγει και θα σας το πω πολύ απλά είναι πως θα ήμουν ο τελευταίος άνθρωπος, που θα καταστρατηγούσε τον αρχαιολογικό νόμο για έναν πολύ απλό λόγο. Όταν ψηφίστηκε ο ν.3028/2002 ως Γενική Γραμματέας του Υπουργείου είχα την τιμή να προεδρεύω της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής.

Αρα, είναι ένα πόνημα, το οποίο το έχω δουλέψει πάρα πολύ και προσωπικά. Το 2021 είχα την τιμή να υποστηρίξω εδώ στη Βουλή την κωδικοποίηση της αρχαιολογικής νομοθεσίας.

Για όνομα του θεού, σταματήστε, επιτέλους, να δημιουργείτε μόνο εντυπώσεις με φωνές και όχι επιχειρήματα.

Κλείνω, όπως και στην επιτροπή: Η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας εξασφάλισε την επιστροφή του συνόλου της συλλογής των εκατόν εξήντα ενός αρχαίων αντικειμένων του Κυκλαδικού Πολιτισμού, ούτε ένα ούτε δύο. Αυτή είναι η πατριωτική στάση επιστροφής και επαναπατρισμού των πολιτιστικών αγαθών στο πλαίσιο της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης.

Το 2048, για να συνοψίσω και να κλείσω με το σχόλιο του κ. Σκουρλέτη και της κ. Κασσιμάτη, στα είκοσι πέντε χρόνια η συλλογή όλη επιστρέφει στην Ελλάδα και στις Κυκλάδες. Το 2048 ο ΣΥΡΙΖΑ θα γίνει κυβέρνηση και τότε ας αλλάξει τη συμφωνία, όπως μας είπε ο κ. Σκουρλέτης.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Στο σημείο αυτό η Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού κ. Λίνα Μενδώνη καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα

έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Και εγώ σας ευχαριστώ, κυρία Υπουργέ.

Στο σημείο αυτό κηρύσσεται περαιωμένη η συζήτηση ενιαία επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού: «Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης της Αθήνας, του Μητροπολιτικού Μουσείου Τέχνης της Νέας Υόρκης και του Ινστιτούτου Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού του Ντελαγουέρ, σχετικά με την επιστροφή στην Ελλάδα ιδιωτικής συλλογής εκατόν εξήντα μίας (161) αρχαιοτήτων του Κυκλαδικού Πολιτισμού, ευρισκόμενης στη Νέα Υόρκη και την έκθεση αυτής στο Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης».

Προχωρούμε στην ψήφιση επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου του νομοσχεδίου.

Παρακαλώ να ανοίξει το σύστημα της ηλεκτρονικής ψηφοφορίας.

(ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Παρακαλώ να κλείσει το σύστημα της ηλεκτρονικής ψηφοφορίας.

(ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗ)

(ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Οι θέσεις των κομμάτων, όπως αποτυπώθηκαν κατά την ψήφιση με το ηλεκτρονικό σύστημα, καταχωρίζονται στα Πρακτικά της σημερινής συνεδρίασης και έχουν ως εξής:

Κύρωση της Συμφωνίας... σχετικά με την επιστροφή στην Ελλάδα, ιδιωτικής συλλογής εκατόν εξήντα μίας (161) αρχαιοτήτων του Κυκλαδικού Πολιτισμού

Επί της Αρχής ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΣΥΡΙΖΑ: -

Κίνημα Αλλαγής: ΟΧΙ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ: ΟΧΙ

ΜέΡΑ25: ΟΧΙ

Άρθρο 1 ως έχει ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΣΥΡΙΖΑ: -

Κίνημα Αλλαγής: ΟΧΙ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ: ΟΧΙ

ΜέΡΑ25: ΟΧΙ

Άρθρο 2 ως έχει ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΣΥΡΙΖΑ: -

Κίνημα Αλλαγής: ΟΧΙ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ: ΟΧΙ

ΜέΡΑ25: ΟΧΙ

Άρθρο 3 ως έχει ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΣΥΡΙΖΑ: -

Κίνημα Αλλαγής: ΟΧΙ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ: ΟΧΙ

ΜέΡΑ25: ΟΧΙ

Ακροτελεύτιο άρθρο ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΣΥΡΙΖΑ: -

Κίνημα Αλλαγής: ΟΧΙ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ: ΟΧΙ

ΜέΡΑ25: ΟΧΙ

Επί του Συνόλου ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΣΥΡΙΖΑ: -

Κίνημα Αλλαγής: ΟΧΙ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ: ΟΧΙ

ΜέΡΑ25: ΟΧΙ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Συνεπώς το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού: «Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης της Αθήνας, του Μητροπολιτικού Μουσείου Τέχνης της Νέας Υόρκης και του Ινστιτούτου Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού του Ντελαγουέρ, σχετικά με την επιστροφή στην Ελλάδα ιδιωτικής συλλογής εκατόν εξήντα μίας (161) αρχαιοτήτων του Κυκλαδικού Πολιτισμού, ευρισκόμενης στη Νέα Υόρκη και την έκθεση αυτής στο Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης» έγινε δεκτό κατά πλειοψηφία ενιαία επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου και έχει ως εξής:

«Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης της Αθήνας, του Μητροπολιτικού Μουσείου Τέχνης της Νέας Υόρκης και του Ινστιτούτου Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού του Ντελαγουέρ, σχετικά με την επιστροφή στην Ελλάδα, ιδιωτικής συλλογής εκατόν εξήντα μίας (161) αρχαιοτήτων του Κυκλαδικού Πολιτισμού, ευρισκόμενης στη Νέα Υόρκη και την έκθεση αυτής στο Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης»

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Άρθρο 1 Σκοπός
 Άρθρο 2 Αντικείμενο
 Άρθρο 3 Κύρωση Συμφωνίας με τα συνημμένα σε αυτήν Παραρτήματα
 Άρθρο 4 Έναρξη ισχύος

Άρθρο 1 Σκοπός

Το παρόν επιτυγχάνει την οριστική επιστροφή στην Ελλάδα ιδιωτικής συλλογής σημαντικών αρχαιοτήτων του κυκλαδικού πολιτισμού, η οποία βρίσκεται στη Νέα Υόρκη, την πολυετή και διαρκή προβολή του κυκλαδικού πολιτισμού στο Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης και τη μακρόχρονη και δυναμική συνεργασία μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και του Μητροπολιτικού Μουσείου Τέχνης της Νέας Υόρκης στον τομέα των αρχαιολογικών ερευνών.

Άρθρο 2 Αντικείμενο

Αντικείμενο του παρόντος είναι η κύρωση της Συμφωνίας, που υπέγραψε την 21η Ιουλίου 2022, το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού της Ελληνικής Δημοκρατίας με το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, το Metropolitan Museum of Art (Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης) της Νέας Υόρκης και το Hellenic Ancient Culture Institute Inc. (Ινστιτούτο Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού) του Ντελαγουέρ, σχετικά με την επιστροφή στην Ελλάδα, ιδιωτικής συλλογής εκατόν εξήντα μίας (161) αρχαιοτήτων του κυκλαδικού πολιτισμού, ευρισκόμενης στη Νέα Υόρκη και την έκθεση αυτής και άλλων τέχνηρων του κυκλαδικού πολιτισμού στο Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Άρθρο 3 Κύρωση της Συμφωνίας

Κυρώνεται και έχει ισχύ νόμου η Συμφωνία με τα συνημμένα σε αυτήν Παραρτήματα, η οποία υπογράφηκε μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού της Ελληνικής Δημοκρατίας, του νομικού προσώπου με την επωνυμία «Hellenic Ancient Culture Institute Inc.» (Ινστιτούτο Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού) της Πολιτείας Ντελαγουέρ των Η.Π.Α., του Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου με την επωνυμία «Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης» και του νομικού προσώπου με την επωνυμία «Metropolitan Museum of Art» (Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης) της Πολιτείας της Νέας Υόρκης των Η.Π.Α., το πρωτότυπο κείμενο της οποίας, στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, καθώς και τα Παραρτήματα αυτής έχουν ως εξής:

(Το πρωτότυπο κείμενο της Συμφωνίας, καθώς και τα συνημμένα σε αυτήν Παραρτήματα, βρίσκονται στο αρχείο της Νομοθετικής Υπηρεσίας, λόγω μεγάλου όγκου)

Άρθρο 4 Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου άρχεται από την 21η Ιουλίου 2022, ημερομηνία κατά την οποία υπεγράφη η κυρούμενη Συμφωνία.

Αθήνα,.....2022

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	2. ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
3. ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	4. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
5. ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	6. ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
7. Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ».	

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, παρακαλώ το Σώμα να εξουσιοδοτήσει το Προεδρείο για την υπ' ευθύνη του επικύρωση των Πρακτικών ως προς την ψήφιση στο σύνολο του παραπάνω νομοσχεδίου.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Το Σώμα παρέσχε τη ζητηθείσα εξουσιοδότηση.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δέχστε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 17.05' λύεται η συνεδρίαση για αύριο, ημέρα Παρασκευή 9 Σεπτεμβρίου 2022 και ώρα 10.00', με αντικείμενο εργασιών του Σώματος: κοινοβουλευτικό έλεγχο, συζήτηση επικαίρων ερωτήσεων.

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ